

Budget 2009 för Stockholms stad och inriktning för 2010 och 2011 samt ägardirektiv 2009-2011 för koncernen Stockholms Stadshus AB

Ett Stockholm i världsklass

Ett friare Stockholm

Moderaterna, folkpartiet liberalerna och kristdemokraterna har enats om att tillsammans förelägga kommunfullmäktige detta förslag till budget för Stockholms stad för år 2009. I denna budget fullföljs den inriktning som pekats ut för mandatperioden.

Kommunfullmäktige har i Vision 2030 tydliggjort stadens långsiktiga ambitioner och intressen vilket ger möjlighet att fokusera på viktiga framtidsfrågor. Visionen beskriver hur Stockholm i den framväxande Stockholm-Mälarenregionen ska utvecklas till år 2030. I visionen tecknas en framtidsbild av en storstad i världsklass.

Visionen anger stadens strategiska inriktning och är en viktig utgångspunkt för denna budget. Som underlag till visionen ger stadens framtidsutredningar en bedömning av utvecklingen på längre sikt.

Ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet ska prägla Stockholms utveckling. Stockholm ska bli än mer attraktiv för såväl den enskilda människan som företag och organisationer. Målet nås genom en politik som grundar sig på sambanden mellan hälsa, miljö, ekonomisk utveckling, utbildning och socialt ansvar och som ger utrymme för en rik och mångsidig storstadskultur.

Budgeten förenar förbättrad kvalitet i förskolan, skolan och omsorgen om äldre och personer med funktionsnedsättning med ekonomiskt ansvarstagande och sänkt skatt. Utgångspunkt för politiken är stockholmaren. Det är medborgarens behov, intressen och möjligheter som ska vägleda det politiska arbetet. Stadens verksamheter och organisation ska anpassas för att möta medborgarnas val och förväntningar.

Stockholm är en storstad där stockholmarnas varierande bakgrunder och erfarenheter är en värdefull tillgång. Stockholm ska vara en stad som håller ihop, där de sociala klyftorna minskar. Möjligheten att delta socialt och ekonomiskt i samhället oavsett kön, funktionshinder, etnicitet, religiös tillhörighet eller sexuell läggning ska vara en självklarhet. Fler ska få möjlighet att vara med och bidra genom eget arbete. Jämställdheten mellan kvinnor och män ska förbättras.

Stockholm ska vara attraktivt för alla, en stad där det är möjligt att förverkliga sina drömmar. Sammanhållningen mellan olika grupper och generationer ska öka, de civila gemenskaperna stärkas. Människor ska ha stor möjlighet att utforma sina liv efter egna förutsättningar och önskemål, samtidigt som de är trygga i vetskapen om att när de behöver stöd från staden, så får de det.

Den förda politiken ska sikta mot ökat företagande och nya jobb i ett välmående näringsliv. Det måste alltid löna sig att arbeta. Insatserna för hög sysselsättning och minskat utanförskap är av särskilt stor betydelse vid en eventuell konjunkturavmattning.

Stockholmarna ska ha mer makt över sina liv. Det är så starka, självständiga individer kan utvecklas. Inte minst ur ett integrationsperspektiv är det viktigt att öka makten över den egna ekonomin. Minskad skattebörda leder till minskat bidragsberoende och också till att det egna ansvaret ökar. Ett annat viktigt medel för att bryta segregationen, utöver fler jobb, bättre kunskaper i svenska och sänkta skatter, är en mer blandad bebyggelse och olika upplåtelseformer i alla stadsdelar.

Det långsiktiga sättet att få fler stockholmare i arbete är att underlätta företagande. Stockholm har en stor tillväxtpotential. I Stockholmsregionen finns goda förutsättningar för nya arbetstillfällen och fler invånare. Vi välkomnar en expansion av Stockholm. Det leder till ökade krav på regionens infrastruktur. Vi är beredda att svara mot de kraven och har axlat ledarskapet i Stockholmsregionen.

Det politiska inflytandet över människors vardagsbeslut ska minska. Det är människorna själva som bäst kan bestämma vilken vård- och omsorgsgivare som de och deras familj vill ha samt vilken typ av barnomsorg och skola barnen ska gå i. Det är stadens ansvar att stockholmarna får ut mesta och bästa möjliga service för sina skattepengar. Staden ska erbjuda den enskilde medborgaren möjlighet att välja den omsorgsgivare, förskola och skola som bäst motsvarar människors önskemål och behov, oavsett om den drivs i offentlig eller privat regi. Detta underlättas av information som finns på stadens hemsida, hos kontaktcenter och i olika e-tjänster.

En av stadens främsta uppgifter är att se till att det finns en omsorg av hög kvalitet för äldre stockholmare som behöver service, omsorg och vård. Deras upplevelse och önskemål ska vara vägledande inom äldreomsorgen – den äldre stockholmaren ska vara i centrum. Det innebär att äldreomsorgen ska präglas av hög kvalitet, inflytande, individualisering och trygghet. Utformningen av det stöd som ges ska kännetecknas av valfrihet. Värdighet och respekt ska vara utgångspunkten för att äldre ska kunna leva sina liv som de själva önskar.

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och vårt gemensamma bildningsarv till den uppväxande generationen. Människor växer med kunskaper. Utbildning ger individen möjlighet att öppna nya dörrar och se nya perspektiv. I Stockholms skolor ska alla elever, utifrån sina förutsättningar, få de kunskaper som de behöver för att växa. Akademiskt, kulturellt, tekniskt, idrottsligt – alla begåvningar ska ges förutsättningar att utvecklas och blomstra. Bildning ger människor makt att forma sina egna liv.

Att skapa flexibilitet och ökad valfrihet för barnfamiljer är ett viktigt politiskt mål. Föräldrar måste kunna kombinera förvärsarbete med mer tid för barnen, även efter föräldraledigheten. Öppenhet för olika lösningar utifrån familjernas egna val ska råda i Stockholm.

Alla människor ska tillförsäkras självbestämmande och delaktighet i samhällslivet. Människor med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt, ha samma möjligheter som andra att leva ett självständigt liv och kunna göra egna val samt ha ett arbete eller meningsfull sysselsättning. Vår ambition är att Stockholm ska vara världens mest tillgängliga huvudstad 2010.

Behovet av valfrihet och individuell anpassning är minst lika stort inom socialtjänsten som i andra delar av omsorgen. Människor är olika och därför behövs en mångfald av alternativ inom den sociala omsorgen, där metodrikedomen ofta är en förutsättning för att lyckas. Detta ställer bland annat krav på att vi systematiskt lär oss av både misstag och framgångar. Både våra egna och andras. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har därför initierat ett omfattande utvecklingsarbete där ambitionen är att bygga Sveriges bästa socialtjänst.

Det ska vara tryggt och säkert i det offentliga rummet. Belysningsprogram, klottersanering och städning är viktiga åtgärder för att skapa ett tryggare Stockholm. Staden ska bygga bort otrygga och brottsbelastade miljöer. Trygghetsskapande stadsliv ska uppmuntras med byggande av levande bottenvåningar. Detta ska ske i samverkan med bland annat fastighetsägare, som tar sin del av ansvaret.

Stockholm är ett internationellt föredöme som en storstad som kan kombinera ekonomisk tillväxt med en miljömässigt hållbar stadsutveckling. Stockholmarna är medvetna om att deras egna val påverkar klimatet och det finns en vilja till förändring. Stockholmarna ställer också krav på staden att minska verksamheternas klimatpåverkan. Stadens klimat- och miljöarbete är

långsiktigt och går långt tillbaka i tiden. Den helhetssyn som finns i stadens planering och utförande av en tät, tillgänglig, mångfacetterad och miljömässigt hållbar stad ger effekt samtidigt som stadens nya tuffa mål om att minska koldioxidutsläppen till 3 ton per invånare senast år 2015 också ställer fortsatt höga krav på kraftfulla åtgärder. De satsningar på klimatinitiativet som inleddes i budget 2008 fortsätter nu. Stadens samarbete med näringslivet i Klimatpakten för att gemensamt minska koldioxidutsläppen intensifieras. Genom hållbar utveckling blir Stockholm än mer attraktivt för såväl den enskilde som företag och organisationer. Målet är en politik där sambanden mellan hälsa och miljö, ekonomisk utveckling och ekologiskt ansvar lyfts fram. Miljöutmaningarna ska mötas med teknikutveckling och marknadsekonomiska lösningar.

De globala miljöutmaningarna ska uppmärksammas i stadens arbete. Staden ska bedriva ett aktivt klimatarbete för att minska utsläppen av växthusgaser. Miljöutmaningarna ska nyttjas som en ekonomisk hävstång. En viktig åtgärd är att staden minskar sin energiförbrukning genom att effektivisera sin energianvändning.

Ett levande, fritt och självständigt kulturliv är en förutsättning för att Stockholm ska utvecklas från huvudstad till världstad. Kulturlivet i form av teatrar, gallerier, museer, bibliotek, konsthallar, biografier, konsertlokaler etc. - såväl offentligt som privat finansierat - är en garant för det fria ordet och ett livfullt offentligt samtal. Därför måste tillväxten i hela kultursektorn stärkas. Kulturen förvaltar också ett bildningsideal som är viktigt att upprätthålla, inte minst inom skolan. Böcker och bibliotek är hörnstenen i stadens kulturpolitik.

Idrotts- och motionslivet är en av de främsta källorna till en bättre folkhälsa. I Stockholm ska möjligheterna till idrott vara många och varierade och idrottsföreningarna ska ges goda förutsättningar att vara ekonomiskt och organisatoriskt starka och självständiga. Det ska finnas moderna idrottsanläggningar för såväl idrott på toppnivå som för bredd- och spontanidrott. Ungdomars tillgänglighet till idrott ska prioriteras.

Stockholms stad är en av landets största arbetsgivare. Staden har därmed en mycket viktig uppgift att fylla som en god och attraktiv arbetsgivare. Stadens medarbetare ansvarar för att ge stockholmarna en god service och en rättssäker myndighetsutövning. Utbildning är viktigt för att behålla och utveckla kvaliteten i verksamheten. Stockholm ska vara en modern stad som tillämpar nya metoder och ny teknik om de bedöms leda mot målen. Ökade satsningar på chefer leder till ett bättre ledarskap, vilket i alla delar höjer kvaliteten på de verksamheter som medborgarna erbjuds. Vikten av att alla verksamheter för en kontinuerlig dialog om mål, måluppfyllelse, utveckling och ekonomi måste betonas. Medarbetare som är delaktiga gör ett bättre arbete. Staden ska vara ett föredöme i arbetsrelaterade jämställdhets- och diskrimineringsfrågor.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva och präglas av en sund ekonomi för såväl dagens skattebetalare som för kommande generationer. Kommunens uppgift är att underlätta för medborgarna, inte att styra dem. Onödig byråkrati ska tas bort.

I staden bedrivs ett omfattande och strukturerat säkerhetsarbete. Under hösten 2008 antas ett samlat säkerhetsprogram för staden. Under 2009 kommer ett flertal startade processer att förverkligas. Säkerhetsarbetet omfattar stadens samtliga nämnder och bolag. En samlad risk- och sårbarhetsbedömning kommer att föreläggas kommunfullmäktige.

Stadens inriktning för verksamheten

En god ekonomisk hushållning är en förutsättning för att staden i framtiden ska klara av att möta de krav som morgondagens stockholmare kommer att ställa på en effektiv användning av skattebetalarnas pengar. Budgeten ska innehålla mål för verksamhet och ekonomi samt riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Ekonomin är en förutsättning för verksamheten, men också en begränsning. Budgeten ska hållas. Nämnder och bolagsstyrelser ska löpande följa sina verksamheter och göra omprioriteringar som leder till måluppfyllelse inom givna budgetramar.

Genom tydliga mål för verksamheterna klargörs vilka uppdrag som har ålagts nämnderna och vad som är möjligt att uppnå med befintliga resurser. Målen ska vara mätbara och ska utvärderas i samband med budgetuppföljningen. I verksamhetsberättelsen ska måluppfyllelsen redovisas.

I denna budget för 2009 med inriktning för 2010 och 2011 ligger de tre inriktningsmålen fast för stadens verksamheter:

- Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök
- Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras
- Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Under respektive inriktningsmål redovisas kommunfullmäktiges mål för verksamheterna. Dessa följs upp av kommunstyrelsen med mätbara indikatorer. Indikatorerna redovisas per mål i bilaga 4. Under respektive nämnd eller verksamhetsområde redovisas kommunfullmäktiges indikatorer och aktiviteter. Under nämnder finns i förekommande fall obligatoriska nämndindikatorer som nämnden följer upp.

Stockholm ska vara en attraktiv, trygg, tillgänglig och växande stad för boende, företagande och besök

Stockholm ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad

En storstad utvecklas genom att olika uppfattningar, kunskaper och kulturer möts. I Stockholm ska sådana möten uppmuntras. Det ska märkas att staden är en europeisk metropol och Sveriges huvudstad. Staden ska satsa på besöksnäringen och stärka sin position som evenemangsstad. Då lockas såväl besökare som företag hit.

Staden ska vara en professionell och effektiv part för näringslivet och bejaktar en konstruktiv dialog med näringslivets företrädare. Genom Stockholmsmötet och andra fora formuleras gemensamma visioner och målsättningar för staden och näringslivet. Genom att nå samsyn talar näringslivet och staden med en gemensam röst för Stockholm.

Grunden till en välfungerande arbetsmarknad är ett stort och brett näringsliv, som framgångsrikt verkar över konjunkturcykler och skapar arbetstillfällen. Ett utbildningssystem av hög kvalitet som förbereder för yrkesarbete och akademiska studier skapar också många vägar in i arbetslivet. Samarbeten behöver utvecklas för att stärka utvecklingen av forskningsresultat till nya tjänster och produkter som kan nå exportmarknaden. Stockholm ska ha ett stort och brett utbud av högklassiga yrkes- och studieförberedande utbildningar, på både gymnasial och eftergymnasial nivå, som väl motsvarar arbetsmarknadens behov. Dessutom behövs en kvalificerad nyföretagarrådgivning, som hjälper personer som vill starta företag att utveckla sina affärsidéer. Nya sektorer utvecklas kontinuerligt.

Det ska vara enkelt att röra sig mellan olika arbeten och mellan arbete, utbildning och företagande. Genom en nära samverkan mellan näringsliv, grund- och gymnasieskolor, universitet

och högskolor skapas naturliga bryggor i allt från trainee- och praktikplatser till mentorskap och lärlingsutbildningar.

I Stockholm finns en stor mängd regler och bestämmelser som påverkar det lokala näringslivets villkor. Dessa måste förenklas. Det är viktigt att regelbundet mäta hur företagen uppfattar staden i myndighetsutövningen. Konsekvensanalyser för näringslivets utveckling ska göras inför kommunala beslut.

Stockholm-Mälardalsregionen ska utvecklas till en ledande kunskapsregion med stark innovationskraft och ledande forskning. I regionen är förutsättningarna goda för nya arbetstillfällen och fler invånare. Stockholm tar ansvar för att leda och driva på en förstärkt regional integration. I stadsutvecklingsområdet Norra Station samverkar staden för att skapa ett världsledande life science-område i Stockholm och Solna. Norra Stationsområdet utvecklas därmed till den västra noden i området Kunskapsstaden, inbegripandes Stockholms universitet och Karolinska Institutet i norr, Kungliga Tekniska Högskolan i öster och Handelshögskolan i söder.

För att stärka den regionala samverkan är det viktigt att fortsätta utveckla samarbetet mellan de 47 kommuner som ingår i Stockholm Business Alliance. Genom samarbetet stärks regionens konkurrenskraft.

Det är viktigt att staden tar en aktiv del i och har en funktionell organisation för att vara en viktig aktör i det europeiska arbetet. Stockholm ska vara och internationellt uppfattas som norra Europas mest spännande stad – en hållbar stad i förändring och utveckling med ett attraktivt näringsliv, arbetsmarknad och kulturliv. Stockholm ska vara en ledande europeisk huvudstad med en kunskapsbaserad ekonomi.

Valfrihet och en mångfald av aktörer ger fler arbetsgivare i den offentligt finansierade servicen. Stockholms stad ska skapa förutsättningar för fler företag genom att konkurrensutsätta sådana verksamheter som inte är myndighetsutövning, bedriva ett professionellt upphandlingsarbete och avknoppa verksamheter som medarbetare vill driva i egen regi.

Stadens anställda är en nyckelgrupp som kan skapa förutsättningar för fler alternativ. Därför måste stadens nämnder och förvaltningar aktivt uppmuntra och stödja anställda som vill ta över och driva kommunala verksamheter. Ett avknoppningskansli finns, med uppgift att hjälpa de medarbetare som önskar ta över verksamheter. För närvarande bedöms grund-, gymnasie- och särskolor inte möjliga att knoppas av.

Den offentliga sektorns monopol inom kvinnodominerade verksamhetsområden som vård, undervisning, barn- och äldreomsorg och socialtjänst är ett hinder för kvinnors företagande. Avskaffande av monopol är därför viktiga steg i det fortsatta jämställdhetsarbetet och för att öka andelen kvinnliga företagare.

Staden ska granska i vilken utsträckning kommunal verksamhet konkurrerar med privata företag. En upphandlingspolicy har antagits som bidrar till att även småföretagare kan vara med i stadens olika upphandlingar. Staden har även antagit en ny antidiskrimineringspolicy.

Arbetet med att underlätta för företag genom att skapa enkla rutiner för ansökningar om olika tillstånd fortsätter. Staden underlättar för småföretag, bland annat i mark- och tillståndsfrågor, genom inrättandet av lots- och servicefunktion. Till företagslotsen kan företagare vända sig för att få hjälp om frågor eller problem uppstår i tillståndsfrågor som behövs för verksamheten inom staden. Detta är ett viktigt steg i arbetet med att förbättra stadens näringslivsservice.

Samtliga verksamheter ska underlätta för företag som vänder sig till staden i olika ärenden genom att införa e-tjänster där så är möjligt. Staden ska också effektivisera sina egna kontakter

med leverantörer. Detta kan till exempel ske genom satsningar på elektroniska inköp, elektronisk fakturering och direktrapportering i stadens verksamhetssystem.

Kultursektorn är en av de mest strategiska näringarna inför framtiden för såväl stadens ekonomiska utveckling som dess attraktivitet.

Idrottsföreningarna i Stockholm ska uppmuntras att ta över driften av idrottsanläggningar och tillsammans med privat kapital även delta i byggandet av nya. Detta stärker föreningarnas ekonomiska förutsättningar, och därmed hela idrotts- och motionslivet.

Staden ska satsa på besöksnäringen som är en av Stockholms tillväxtnäringar. Stockholms vackra och rena miljö med tydlig vattenprofil och levande storstadskultur är en viktig del av attraktionskraften gentemot besökare. Den båtburna passagerartrafiken står för en växande andel av besöksnäringen och intresset för Stockholm som kryssningshamn ökar. Stockholms hamnar är centrala för stadens turismnäring och den nya terminalen för kryssningsfartyg är ett viktigt tillskott till Stockholm som Skandinaviens huvudstad.

Staden ska utveckla möjligheterna till introduktions-, praktik- och lärlingsverksamhet för skolelever, flyktingar och invandrare. Detta ska ske i lokala företagsområden och möjliggöra för fler företag och verksamheter, särskilt i ytterstaden. Stadens nämnder och bolag ska också föregå med gott exempel och bidra med praktikplatser.

Förutsättningarna för nyföretagande ska även förbättras genom att lokaler för småföretagande planeras in vid ny- och tillbyggnation av stadsdelar. Staden ska också underlätta för småföretagare att vara med i stadens olika upphandlingar. Som ett komplement till den offentliga arbetsförmedlingen ska staden satsa på samarbete med privata arbetsförmedlingar, branschvisa förmedlingar och bemanningsföretag.

Jobb istället för bidrag

Den samlade social- och välfärdspolitiken i Stockholm ska tydligt präglas av arbetslinjen och respekt för människors egna önskemål och behov. Alla som kan arbeta och försörja sig själva måste på alla vis komma bort från bidragsberoende. Socialpolitiken är viktig och ska präglas av hög kvalitet. Inför en möjlig konjunkturförsvagning förenas en ökad beredskap för stödinsatser med fortsatt fokus på arbetslinjen, självförsörjning och minskat utanförskap.

Att på ett kvalificerat sätt hjälpa människor med allvarliga sociala problem är socialpolitikens ena ben. Stockholms samlade arbetsmarknadspolitik - i samverkan med näringslivet, statliga institutioner och frivilligorganisationer - förstärkt av tydligare incitament att gå från bidrag till arbete, är välfärdspolitikens andra ben.

Möjligheten att själv få ta ansvar och kunna påverka livet för sig själv och sina närmaste är viktigt. Det är genom ökade möjligheter och eget ansvar som starka, självständiga individer kan utvecklas. Den del av inkomsten som människor själva har makt över efter att skatten är betald måste öka.

Riktlinjerna för ekonomiskt bistånd ställer krav på att den enskilde själv bidrar till att öka sina möjligheter till att bli självförsörjande. Syftet är att ge människor bättre förutsättningar att ta sig tillbaka till ett liv med egen försörjning och den gemenskap som arbetslivet innebär. Möjligheten att omvandla ekonomiskt bistånd till lärlingslöner utreds.

Det är av stor vikt att staden aktivt följer rutinerna för att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd. Myndigheter, kommuner och arbetslöshetskassor är skyldiga att till polis eller åklagare anmäla misstänkt brott enligt bidragsbrottslagen.

Den 1 januari 2008 startade Jobbtorg Stockholm. Målet med verksamheten är att kraftsamla och samordna stadens insatser för stödja fler arbetslösa bidragstagare till egen försörjning. Genom Jobbtorg Stockholm ska alla som idag är beroende av ekonomiskt bistånd på grund av att de är arbetslösa garanteras en snabb individuell bedömning och en aktivitetsplan, arbete eller annan insats inom fem dagar. Sedan januari 2008 följs resultaten av jobbtorgens arbete upp kontinuerligt och rapporter lämnas varje månad. Under uppbyggnadsåret 2008 har hela ansvaret för jobbtorgsorganisationen placerats inom kommunstyrelsen. Från och med år 2009 får verksamheten sin permanenta organisatoriska placering inom socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden förs även ansvaret för sfi, rekryteringsprogrammet samt övergripande ansvar för arbetsmarknads- och sysselsättningsfrågor för att därmed samordna stadens samlade resurser och verksamheter med inriktning mot arbetsmarknad.

När människor blir respekterade för sin person och sin kultur och inte blir diskriminerade, ökar toleransen och förståelsen för olikheter. Arbete, en väl fungerande skola och goda kunskaper i svenska är andra viktiga förutsättningar för att bryta utanförskap.

Flyktingmottagandet ska förändras så att det skapas snabba och effektiva ingångar till arbetsmarknad och utbildning. Därför arbetar Jobbtorg Stockholm med aktivitetsplaner för samtliga vuxna arbetsföra flyktingar. Nya stockholmare ska erbjudas praktik/arbete kombinerat med svenskundervisning. En förutsättning för att flyktingar ska kunna arbeta och integreras i samhället är en bra boendesituation. I staden råder brist på boenden och staden måste därför aktivt samarbeta med andra kommuner för att undersöka möjligheten att hitta bra bostäder till flyktingar.

Det är angeläget att inom regionen samordna kontakterna med andra kommuner som vill ta emot nyanlända flyktingar från Stockholms län. Syftet med samordningen är att fler nyanlända ska få bättre möjligheter att göra rationella val av bosättningsort och förläggning av sin introduktion och etablering i Sverige. Stockholms Stads Bostadsförmedling AB får därför i uppdrag att utarbeta ett förslag till en regional samordning.

Hela Stockholm ska vara attraktivt. Den fysiska planeringen och bebyggelsen i miljonprogramområdena har bidragit till att vissa områden upplevs som otrygga. Här lever också många människor i utanförskap. Stockholm stad ska arbeta aktivt för att öka attraktiviteten i dessa stadsdelar. Genom att upprusta boendemiljöer, skapa utrymme för fler funktioner och bryta utanförskap kan denna utveckling vända. De kommunala bostadsbolagen ska ta sitt ansvar för att förnya och utveckla ytterstaden liksom att förändra redan befintliga miljöer i samråd med de boende. Detta ska också ske i samverkan med andra fastighetsägare.

Staden har initierat Järvalyftet, ett stadsövergripande utvecklingsprogram under kommunstyrelsens ledning, på Järvalyftet. Detta arbete ska dra lärdom av erfarenheter från tidigare satsningar. Därutöver genomför de kommunala bostadsbolagen, SISAB och Micasa AB investeringar. I detta arbete ingår att genomföra energieffektiviseringar så att hyresgästerna erbjuds god komfort i långsiktigt hållbara bostadsmiljöer. Försök med individuell mätning av varmvatten och uppvärmning bör genomföras i dessa områden såväl som andra. Detta sker i nära samarbete med stadsbyggnadsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden, exploateringsnämnden, idrottsnämnden och kulturnämnden. Det är av stor vikt att investeringen på Järvalyftet även sker tillsammans med privata aktörer och näringslivet i övrigt. I investeringarna ska även ingå utbildning, sysselsättning, stadsplanering, idrott och näringsliv. De positiva erfarenheterna från Järvalyftet ska användas i områden med liknande utmaningar.

Under året kommer även ett samlat program för söderort att arbetas fram. Det nya programmet för söderort ska ta tillvara erfarenheterna från Järvalyftet men även samla de insatser som staden gör i söderort. Berörda nämnder och bolag inom staden kommer att samverka i dessa utvecklingsprojekt. AB Stockholmsshems arbete med att förnya och utveckla bostadsområden utgör en viktig del. Projektet inrättas under kommunstyrelsen.

Friköp av kommunala hyresrätter ökar människors möjlighet att äga sin bostad och är därmed ett viktigt medel för att skapa en mer integrerad stad.

En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas

Stockholm har ett världsrykte för vår miljömedvetenhet och goda livsmiljö. Det ska vi värna, men vi får inte slå oss till ro och vara nöjda med det vi hittills uppnått. Därför höjer vi ambitionerna för en god miljö och klimatsmarta val. År 2050 ska Stockholm vara fossilbränslefrött, men redan år 2015 ska vi ha minskat våra utsläpp av växthusgaser till 3,0 ton per stockholmare, vilket innebär en minskning med 43 procent av utsläppen mellan 1990 och 2015. I en internationell jämförelse är detta en mycket hög ambition som även är högre än våra nationella mål.

Utifrån stadens perspektiv är det en självklarhet att en hållbar stadsutveckling och därmed tillväxt bara kan uppnås genom den bästa och mest kostnadseffektiva tekniken som utvecklas på marknadens villkor och att den önskvärda utvecklingen inte kan regleras fram. Miljöarbetet måste bedrivas ur ett samhälleligt helhetsperspektiv i samarbete med näringslivet, invånare, organisationer och myndigheter.

Stockholm är en unik storstad tack vare dess vatten och många grönområden. Hammarby Sjöstad är i egenskap av ett hållbart stadsbyggnadsprojekt med inbyggda miljölösningar föremål för många utländska studiebesök. Regeringens exportsatsning Symbio City tar avstamp i Hammarbymodellen som utgår från en integrerad planerings- och styrprocess i stadsutvecklingen. På samma sätt tar vi med oss erfarenheterna från Hammarby Sjöstad, som fortfarande utvecklas som bostadsområde och är långt ifrån färdigbyggt, i stadens fortsatta utvecklingsarbete. Nu tar vi också nästa steg med två nya miljöprofilområden varav Norra Djurgårdsstaden är ett. Det är en stor utmaning för staden att tillsammans med exploitörer utveckla nya stadsdelar till miljömässigt hållbara profilområden med höga stadsmiljövärden. Norra Djurgårdsstaden utvecklas till att bli ett mycket spännande bostadsområde där låg klimatpåverkan, citynära boende och höga livskvalitetsvärden kombineras.

God infrastruktur är en viktig faktor för stockholmarnas möjligheter att agera på ett miljömässigt hållbart sätt. Vi skapar med vår planering och med genomförda investeringar förutsättningarna och incitament för stockholmarnas agerande. Genom att vi bygger flerkärnigt, kollektivtrafiknära, högre byggnader, mer energieffektivt, överdäckar vägar och bygger ringleder samt förbättrar säkerheten och framkomligheten för såväl bilister som cyklister skapar vi en tät, attraktiv och effektiv stad med service, arbete och upplevelser på nära håll eller tillgängligt på ett enkelt sätt. Genom att införa individuell mätning av varmvatten och uppvärmning vid nybyggnation, att hyra ut med kallhyra när det är möjligt i stadens eget fastighetsbestånd, att etablera fler tankställen för alternativa bränslen, att öka produktionen av biogas och att medverka till fler återvinningstationer blir det lättare för stockholmaren att leva ett liv som innebär en lägre miljö- och klimatpåverkan.

Vi kan med trovärdighet kommunicera vårt gemensamma ansvar för klimat- och miljöfrågorna först om vi samtidigt visar att vi i staden gör det som krävs av oss. Därför lanserar vi nu Klimatinitiativet del två och fortsätter vårt investeringsarbete för att minska energiförbrukningen i våra egna fastigheter och verksamheter. Stadens mål är att energianvändningen i stadens egna byggnader och anläggningar minskar med 10 procent i jämförelse med 2006. Under perioden 2009-2010 kommer vi att prioritera klimatinvesteringar i skolor och i miljonprogramsområdena. Med undantag för utrycknings- och specialfordon ska stadens hela bilpark bestå av miljöbilar senast år 2010.

Med de högt uppsatt mål staden har formulerat krävs samverkan med samhället i stort för att vi ska kunna nå dit. Näringslivet spelar en central roll och det är glädjande att konstatera att engagemanget i miljö- och klimatfrågorna är stort bland Stockholms företag. I Klimatpakten arbetar staden tillsammans med näringslivet med att lyfta fram goda exempel på att affärsmässighet och

ett seriöst miljö- och klimatarbete går hand i hand. Stockholmarna visar också ett mycket stort engagemang i miljö- och klimatfrågan och i samma anda som i Klimatpakten vill vi ha en dialog med stockholmarna kring vad vi i staden gör och vad var och en kan göra genom aktiva val i sin vardag. Därför kommer vi att under perioden 2008-2011 genomföra fyra tematiska kommunikationskampanjer i projektet "Klimatneutrala Stockholmare".

Stockholms stad bedriver ett ambitiöst arbete för en bättre luftkvalitet och en trivsammare stadsmiljö. Ytterligare åtgärder mot partiklar (PM10), och för en minskning av den onödiga dubbdäcksanvändningen, ska övervägas. En av de viktigaste åtgärderna för att förbättra luften i innerstaden är infrastrukturlösningar som medför att trafiken kan köra på kringfartsleder, vilket kommer att inverka positivt på stadens mest miljöbelastade gator. Träd och grönplanteringar är också viktiga miljöaspekter.

Hornsgatan är ett av Stockholms mest levande gatustråk. Det är en gata som blandar storstadens alla funktioner och har ett mycket aktivt stadsliv med människor i rörelse under dygnets alla timmar. Den pulserande trafiken på gatan är både en tillgång och ett problem. Samtidigt som den skapar förutsättningar för småbutiker och nattlig trygghet bidrar den också till gatans dåliga luft och ibland stökiga miljö. Studier av Hornsgatans miljö visar att problemen består i höga halter av PM 10 och en bullrig, stökig gatumiljö. För att minska halterna av skadliga partiklar och göra gatan trivsammare utan att skada det levande stadslivet ska förbättringar genomföras så som trädplaneringar, skyltning för minskad hastighet vid höga partikelhalter, tyst asfalt och dammbindande åtgärder.

Stockholm är en stad på och vid vatten och unik bland städer genom att ha uppnått en god vattenkvalitet även mitt i staden. Mälaren är också vattentäkt för staden och vår tillgång till högkvalitativt dricksvatten är god och risken för störningar liten. Stockholm ligger långt framme i vattenarbetet genom framtagande av vattenprogrammet där olika typer av åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i stadens olika vattendrag föreslås. Vid årsskiftet träder vattendirektivet i kraft som innebär att god vattenstatus ska uppnås i alla vattendrag senast år 2015. För att ligga i fas med detta arbete avsätts medel centralt för vattenförbättrande åtgärder där stadens ansvariga verksamheter kan ansöka om medel för projekt inom ramen för stadens vattenprogram.

Vattennära byggen ska riskanalyseras. Kommunstyrelsen ansvarar för att analysera hur ett förändrat klimat kan påverka Stockholm i linje med klimat- och sårbarhetsutredningen. För att ytterligare ta till vara stadens placering vid vatten ska stadens berörda nämnder samverka om hur Stockholm kan utvecklas som stad på vattnet med hänsyn till bad, kajliv, boende och transporter. Staden ska under 2009 ta förnyade initiativ för att tillsammans med landstinget utveckla kollektivtrafik på vatten. 6-9 badplatser ska anläggas under perioden 2009-2011.

Staden ska i egenskap av kunnig beställare använda tekniska innovationer och utvecklade produkter och arbetssätt i de egna verksamheterna. Staden ska vidare vara bra på att informera om vilka företag som har levererat till staden. Inom miljöteknikområdet går utvecklingen fort och staden har mycket att vinna på att använda ny teknik för att till exempel, få fram mer energieffektiva byggnader i nyproduktion samt för att investera i energisparande åtgärder i det befintliga fastighetsbeståndet. Staden ska söka de av regeringen avsatta medlen för stöd till klimatinvesteringar.

Staden är en viktig aktör på marknaden och kan med sina val bidra till utvecklingen av ekologiskt hållbara alternativ. Av den upphandlingspolicy som staden antagit framgår det att varje nämnd och bolag ansvarar för att utforma de kriterier, till exempel miljöhänsyn, som ska gälla för respektive upphandling. Det är möjligt för staden att ställa krav på miljöhänsyn vid upphandlingar inom olika områden. Stadens miljöprogram reglerar också vissa minimikrav samt anger de mål som nämnder och bolagsstyrelser gemensamt har uppdraget att uppnå. Hur målen ska uppnås är det upp till varje nämnd och bolagsstyrelse att besluta om.

För att komma tillrätta med miljöproblem som bland annat uppmärksammas i samband med exploatering för bostäder och arbetsplatser, behöver staden genomföra marksaneringar och andra miljöförbättrande insatser där staden bär ansvaret eller där den som har orsakat föroreningen inte kan identifieras och göras ansvarig.

Bostadsbyggnadstakten ska vara hög

En växande stad ställer ökade krav på fler bostäder. Staden bör bygga mer och bygga på höjden. Under mandatperioden planerar staden för 15 000 bostäder, varav 1 000 nya bostäder i city. En betydande del av dessa 15 000 kommer att vara hyresrätter. Till och med april 2008 har planer om cirka 5 000 bostäder godkänts eller antagits och drygt 7 400 bostäder vunnit laga kraft. En fortsatt hög bostadsproduktion i stabilt tempo över konjunkturcyklerna måste säkerställas. Stockholmaren betalar idag en stor andel av sin inkomst efter skatt för sitt boende. Det är angeläget att fortsatt vidta åtgärder för att sänka boendekostnader. Byggande liksom förvaltning av bostäder måste ske på ett kostnadseffektivt sätt. Staden kan och bör bidra till sänkta kostnader genom att tillåta bebyggelse även på mark som inte är förenad med höga grundkostnader såsom sanering och överdäckningar. Högre exploatering och mindre detaljrika krav från staden är andra åtgärder för att sänka boendekostnaderna som ska beaktas. Staden ska också erbjuda valfrihet för byggföretagen som bygger hyresrätter genom att de ges möjlighet att välja mellan upplåtelse med tomträtt eller att köpa tomten.

En viktig åtgärd för att öka bostadsbyggandet är att påskynda arbetet med att ta fram detaljplaner. Genom en förenkling av plan- och bygglagens praktiska tillämpning kan planprocessen effektiviseras utan att medborgarinflytandet minskar. Under mandatperioden har tiden från start-PM till beslutad detaljplan minskat och målet om halverad tid jämfört med 2006 ska uppnås.

I denna budget föreslås en rad förändringar för kortare plan- och byggprocesser.

Visionen för såväl innerstad som ytterstad är den täta staden med kvartersbebyggelse kombinerat med småhusområden. Genom den täta staden stärks förutsättningarna för lokala marknader, ett levande lokalt kulturliv och urbana miljöer. Rörligheten mellan stadsdelarna stärks och förutsättningarna för integration förbättras. Den täta staden har goda förutsättningar för att också vara den hållbara staden då miljöpåverkan per person minskar när stordriftsfördelar kan utnyttjas, exempelvis genom kollektivtrafiklösningar och ett väl utbyggt fjärrvärmenät. I den täta staden däckas trafikleder över vilket ger plats för ny bebyggelse samtidigt som bullret i många bostäder minskar. Den hållbara staden har även ringleder som leder nyttotrafiken runt stadskärnorna, vilket också bidrar till mindre buller och partiklar och en bättre stadsmiljö.

För att vidareutveckla visionen om den hållbara staden utmanar staden byggföretagen att ta fram de bästa tekniklösningarna för miljömässigt och ekonomiskt hållbara lösningar i de byggprojekt som staden ska genomföra.

Stadens funktion som mötesplats ska bejakas. Ytterstadens och innerstadens stadsdelar ska knytas till varandra i urbana stråk. En sammanhängande stad skapar förutsättningar för ökad integration och bättre miljö genom kortare transporter. Nyttjandet av gemensamma resurser som kollektivtrafik, fjärrvärme, vatten- och avloppssystem kan också ske mer effektivt. I många storstäder världen över har ett kreativt lokalt kulturliv varit en viktig pådrivande kraft för att höja attraktiviteten i slitna och marginaliserade stadsdelar. Denna kraft bör utnyttjas bättre i Stockholms utveckling, till exempel genom att fastigheter och lokaler upplåts till kulturskapare och konstnärer.

Stadsbyggnadsnämnden ska utveckla medborgarservicen och minimera väntetiden att tilldelas handläggare och påskynda arbetet med att ta fram detaljplaner. Den praktiska tillämpningen av plan- och bygglagen ska förenklas så att planprocessen effektiviseras utan minskat inflytande för medborgarna. Målet är att tiden från start-PM till beslutad detaljplan på sikt halveras jämfört med 2006.

När nya stadsdelar planeras ska framkomlighet, tillgänglighet och trygghet vara i fokus. Detta bidrar till att äldre och personer med funktionsnedsättning kan bo i dessa områden.

Den framtida bostadsutbyggnaden kommer till stor del ske i stadsutvecklingsområdena nordvästra Kungsholmen, Hjorthagen/Värtan, Norra station, Norra Djurgårdsstaden och hamnområdet, vid Årstafältet och genom förnyelse av city samt ett fortsatt arbete inom söderortsvisionen. Järvalyftet kommer också att erbjuda en nystart för områdena vid Järvafältet.

Norra Djurgårdsstaden och ytterligare ett område är miljöprofilområden som kommer att ge uttryck för stadsmiljöer i världsklass där ny miljöteknik kan visa vägen för hållbara lösningar för stockholmaren, företagaren och staden. Staden måste, i dessa områden såväl som i övriga exploateringsområden, sträva efter att genom nya arbetssätt, god stadsplanering och utnyttjande av de bästa tekniska lösningarna uppnå lönsamma exploateringar.

Stockholm ska vara en stad med flera kärnor där människor i sitt närområde kan bo, arbeta, utbilda sig, ta del av nöjen och motionsmöjligheter samt erbjudas ett rikt utbud av service, varor och tjänster. Fram till 2030 ska en radikal förändring ske i stadens miljonprogramområden. Upplåtelseformerna ska då vara blandade och slitna bostadsområden och centrumanläggningar ha bytt karaktär, rustats upp och byggts om.

Framkomligheten i regionen ska öka

Staden har en positiv inställning till regeringens önskemål om att ta ett helhetsgrepp om hela regionens infrastruktur. Staden ska vara drivande i processen för att öka framkomligheten i regionen och i samarbete med andra berörda aktörer verka för en utbyggd väg- och kollektivtrafik i regionen. Ett inriktningsbeslut om Förbifart Stockholm är fattat och beslut om en östlig förbindelse planeras. Ett avtal om Bromma flygplats har tecknats med Luftfartsverket som bevarar den citynära flygplatsen till och med år 2038.

Stockholm ska vara en sammanhållen och levande stad. Arbetet med att koppla samman ytterstadens stadsdelar med varandra och med omgivande kommuner ska intensifieras. Satsningar på nya tvärförbindelser med spårväg kombinerar en förbättrad framkomlighet och regional integration med miljöhänsyn. Genom Förbifart Stockholm knyts regionen tätare samman. Genom Förbifart Stockholm och en östlig förbindelse som binder samman trafiklederna kring Stockholm förstärks framkomligheten över Saltsjö-Mälarsnittet. Dessa infrastrukturinvesteringar bidrar sammantaget till starkare ekonomisk tillväxt och minskad miljöbelastning.

Inflyttning och förändrade levnadsvanor ökar behovet av transporter. Stadens geografiska läge innebär också att transportsystemen är sårbara. Framkomligheten i regionen och i staden ska öka.

Staden ska verka för att nya tunnelbanesträckningar till Nacka, Lidingö och Barkarby utreds och till att tvärbanan byggs ut från Hammarby Sjöstad till Slussen och från Alvik till Kista och slutstationen Stockholm Nord via Bromma flygplats. Staden ser positivt på nya spårvagnssträckningar som Djurgårdslinjen, vilken kollektivtrafikmässigt ska binda samman utvecklingsområdena nordvästra Kungsholmen med Värtan genom City.

Staden står inför ett antal stora investeringsprojekt samt en rad reinvesteringar, både vad avser spår och vägar. Staden har under tidigare år avsatt medel för att bidra till finansieringen av statliga projekt såsom Norra Länken, Citybanan/Mälartunneln samt utbyggnad/överdäckning av E18. Fortsatta avsättningar för dessa behov kommer att behöva göras. En stor del av tillgängliga investeringsmedel måste också avsättas till reinvesteringar, bland annat för nord-sydaxeln, Slussen och Norrbro. Angelägna satsningar är också överdäckning av Klarastrandsleden samt att i samverkan med privata intressenter bygga en ny hamn vid Norvik.

De statliga satsningarna på infrastruktur i Stockholm har inte stått i relation till regionens befolkningsmässiga och ekonomiska tillväxt. Staden ska agera för att staten tar ett större ansvar för Stockholms infrastruktur.

Staden ska aktivt arbeta för att öka framkomligheten. En genomgång av framkomlighetshinder är genomförd och arbetet med att undanröja framkomlighetshinder och underlätta trafikflöden fortgår. Dessutom pågår planering för att förbättra det befintliga trafiksystemet genom bland annat extra körfält. Framkomligheten påverkas också av bristande vägunderhåll, som måste förbättras.

Genom att tillåta parkering på gatorna i Hammarby Sjöstad, som i övriga innerstaden, skapas nya p-platser. En översyn ska göras för att öka antalet parkeringsplatser, bland annat genom att inrätta fler vinkelparkeringar. För att minska antalet felparkerade bilar och därmed förbättra framkomligheten kommer felparkeringsavgifterna att höjas.

Stockholms stads cykelleder ska ses över i innerstaden såväl som ytterstaden. Stockholm ska ha välfungerande cykelbanor/-fält som bidrar till ökad trafiksäkerhet. Det är viktigt att alla trafikgrupper visar respekt för varandra.

Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv

Ett självständigt och oberoende kulturliv är en viktig del av demokratin. Det erbjuder människor möjlighet till bildning och personlig utveckling. Genom kulturlivet föds inspiration, kreativitet och nya idéer som berikar det offentliga samtalet. En förutsättning för ett levande fritt kulturliv är att kulturpolitiken inte används som redskap för att nå ideologiska mål.

Stockholmarnas goda förutsättningar att kombinera ett aktivt storstadsliv med ett levande idrotts-, motions- och friluftsliv är en viktig källa till folkhälsan.

Kultur- och idrottslivet är viktiga arenor för stockholmarnas ideella engagemang. Stadens kultur- och idrottspolitik strävar därför mot att stärka kulturlivets och idrottsföreningarnas frihet, ekonomiska självständighet och livskraft.

Incitamentsstrukturen för de av staden finansierade kulturverksamheterna har förändras så att förutsättningarna för egna intäkter stärks. Möjligheten för kulturskapare att leva på sina yrken ska förbättras. Idrottsföreningarnas förutsättning att bedriva näringsverksamhet i anknytning till evenemang och anläggningar ska öka, så även möjligheterna att äga eller ta över driften av hela anläggningar.

Kulturlivet är också en av de viktigaste faktorerna för stadens attraktivitet och ett av de tre benen bakom varumärket Stockholm – The Capital of Scandinavia. Stockholms museer, teatrar, musikliv, nattliv och vackert utsmyckade och levande stadsmiljö är viktiga förutsättningar för turismen såväl som för investeringarna i staden. Tillväxten inom kultursektorn måste öka genom att kulturlivet når fler människor i staden och förutsättningarna för kulturexport förbättras.

Kulturen förvaltar ett bildningsideal som är viktigt att upprätthålla, inte minst inom skolan. Böcker och bibliotek är hörnstenen i Stockholms kulturpolitik. Staden ska därför satsa på biblioteken genom bättre öppettider och utvecklade arbetsformer. Biblioteken ska få en starkare roll som mångkulturella mötespunkter och bildningsförmedlare i det växande Stockholm. Under 2009 fortsätter arbetet med att modernisera biblioteksstrukturen i Stockholm. Biblioteken ska ligga där stockholmarna rör sig.

Arbetet med det nya stadsbiblioteket har hittills främst fokuserat på den arkitektoniska utformningen. Under 2009 kommer det huvudsakliga målet vara att finna en ansvarsfull finansiering

inför ett kommande genomförandebeslut. Arbetet leds av en projektgrupp underställd kommunstyrelsen som rapporterar till finansborgarrådet och kulturborgarrådet.

Staden ska utveckla Kulturskolan, en verksamhet som är unik genom sin bredd och som kan fånga upp ungdomar med skilda bakgrunder och intressen. Det övergripande målet för Kulturskolan förnyas under året för att betona betydelsen av att undervisningen håller hög kvalitet och att den bedrivs på barnens och ungdomarnas fritid.

Stockholm har ett rikt kulturarv som berättar om stadens historia. Kulturarvet ska bevaras, vårdas, användas och göras tillgängligt. Genom stadsmuseets och stadsarkivets försorg blir kulturarvet en levande del av Stockholms kulturliv. Skogskyrkogården i Stockholm är en del av Unescos världsarvslista. De unika arkitektoniska värdena ska förmedlas tydligare till såväl stockholmare som besökare.

Stockholms stadsteater spelar en nyckelroll i Stockholms kulturliv. Teaterns verksamhet har nått rekordnivåer och når i dag såväl många stockholmare som tillresta. Stockholms stadsteater ska ha goda förutsättningar att fortsätta bedriva en verksamhet på hög konstnärlig nivå. Genom kvalitet, engagemang och aktualitet ska teatern hela tiden söka ny publik.

Kulturlivet kan spela en viktigare roll i staden genom att närma sig nya och större målgrupper. Det gäller såväl publik som näringsliv och organisationer. En viktig uppgift för staden är att främja framväxten av mötesplatser och sponsringsavtal som gynnar alla parter.

Många aktiva inom kulturlivet är egna företagare. Åtgärder för att underlätta för småföretagande är därför viktigt även för kulturlivet.

Kultur i olika former ska ges större utrymme i äldreomsorgen. Musik, böcker och konst kan betyda mycket för livskvaliteten. Musik kan skapa gemenskap och vara ett sätt att nå människor med svårigheter att kommunicera. Kulturen är ett bra instrument för att bygga broar mellan generationer. Samarbeten mellan exempelvis Kulturskolan och äldreomsorgen kan därför stödjas och uppmuntras.

I Stockholm ska möjligheterna till idrott vara många och varierade. Alla stockholmare, även de som har en funktionsnedsättning, ska ha möjlighet att utöva idrott. Stadens insatser inom idrott ska fokusera på barn och unga. Staden ska se till att det i Stockholm finns moderna anläggningar för idrott på toppnivå såväl som för bredd- och spontanidrott. Områden för organiserad idrott, spontanidrott, lek och rekreation ska integreras i stadsplaneringen, särskilt i nya stadsdelar, och rikta sig till alla åldrar. När idrottsytor tas i anspråk för andra verksamheter ska idrottsverksamheten kompenseras av exploateringsnämnden med idrottsytor i närområdet.

Idrotten är ett viktigt instrument i integrationsarbetet i Stockholm och skapar många mötespunkter mellan människor från olika delar av staden.

Stockholms kultur- och idrottsliv måste bli mer tillgängligt för människor med funktionsnedsättning.

Stockholm är i behov av nya arenalösningar för fotboll. Förverkligandet av dessa sker tillsammans med externa parter och i samarbete med klubbarna.

Under 2008 har ett program för en ny idrotts- och evenemangsarena för 30 000 platser tagits fram. Förslaget innebär att en ny arena med plats för drygt 30 000 åskådare uppförs söder om Globen. Förslaget stärker Stockholm som evenemangsstad. För att utveckla Stockholm ytterligare som evenemangsstad kommer staden att sälja Globens evenemangsbolag och därmed etablera samverkan med en internationell partner.

Minst hälften av stadens nyinvesteringar i anläggningar ska satsas på flickors och kvinnors idrottande. Den externa finansieringen av nya idrottsanläggningar ska öka. Staden ska uppmuntra en regional syn på idrottsverksamheten och samarbete med kommunerna i regionen ska uppmuntras.

Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad

För att Stockholm till fullo ska kunna utnyttja sin potential som den vackra huvudstaden på vatten krävs krafttag mot de inslag som förfular staden. Varje stockholmare har ett eget ansvar att hålla staden ren. Städning av de gemensamma utrymmena måste prioriteras än högre. Skötsel av parkerna måste bli bättre. Stockholm är en enastående stad på vattnet. Staden ska utveckla dessa kvaliteter med bad, kajliv, boende och transporter.

Upplevelsen av Stockholm som en ren och snygg stad ska öka. För detta ändamål avsätts ytterligare 40 mnkr. Förutom att hålla en hög ambitionsnivå på renhållning och klottersanering ska staden kraftsamla för att höja kvaliteten på stadens parkmark och grönytor. Under 2009 ska staden utreda om det går att använda ny sophanteringsteknik, till exempel en sopsugslösning i någon park och/eller grönområde. Stockholm ska vara en vacker och blommande huvudstad.

För att tydliggöra ansvaret och säkerställa en hög och samlad kompetens kommer en stadsträdgårdsmästare som har det övergripande ansvaret att leda och utveckla förvaltning av park- och grönområden.

Staden har en samordnad planering och beredskap för att hantera kriser och större olyckor. Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd i händelse av kris. Kommunstyrelsen ansvarar även för att analysera hur ett förändrat klimat kan påverka Stockholms stad i linje med klimat- och sårbarhetsutredningen. Återkommande trygghetsmätningar ska genomföras för hela staden. Resultatet från dessa ska ingå som underlag i stadens trygghetsarbete.

För att skapa en ökad trygghet i stockholmarnas vardag utgör polisen, brandkåren och akutsjukvården centrala funktioner. Det brottsbekämpande och det brottsförebyggande arbetet är av stor vikt. Stockholm måste få fler synliga poliser, både i innerstaden och i förortererna. Staden ska agera gentemot staten för att få fler poliser till Stockholm. Under mandatperioden har antalet poliser ökat med cirka 400 i Stockholm vilket motsvarar 13 procent. Det ska vara tryggt och säkert i det offentliga rummet. Belysningsprogram, klottersanering och städning av det gemensamma rummet är viktiga åtgärder för att skapa ett tryggare Stockholm. Arbetet med att bygga bort otrygga och brottsbelastade miljöer ska stärkas. Vid alla ny- och ombyggnationer ska trygghetsanalyser genomföras. Stadsdelsnämndernas lokala brottsförebyggande arbete fyller en viktig funktion i stadens trygghetsarbete.

Från och med den 1 januari 2009 planerar Stockholms brandförsvaret att bilda ett kommunalförbund tillsammans med Danderyd, Lidingö, Nacka, Solna, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker. Målet är att skapa en attraktiv, slagkraftig, kompetent och effektiv organisation för att möta de utmaningar en kraftigt växande storstockholmsregion innebär.

Tryggheten i boendet och den egna hemmiljön ska värnas. Staden ska aktivt arbeta med att öka säkerheten i stadsdelarna, exempelvis genom regelbundna trygghetsvandringar. Staden ska också satsa på trygghetskapande belysning. Mörka och otrygga platser ska lysas upp och nya riktlinjer för belysningen i Stockholm ska arbetas fram. Ytterligare trygghetskapande faktorer är fler funktioner, levande bottenvåningar och blandade upplåtelseformer i hela staden. De kommunala bostadsbolagen ska vidta åtgärder för att förhindra svartuthyrning. Det arbetet leder till att fler lägenheter kan förmedlas på ett riktigt sätt och att fler hyresgäster kan få den trygghet som besittningsskyddet innebär. I trygghetsarbetet ska även samarbetet utvecklas med privata fastighetsvärdar.

Staden ska ta initiativ till gemensamt trygghetsarbete med andra aktörer såsom Vägverket, fastighetsägare och andra kommersiella aktörer. Samarbetet med City i Samverkan ska utvecklas. Kamerafrågan ska utredas i syfte att få en ökad samordning med Vägverket, SL och polisen. Denna fråga påverkas av utfallet av förslaget att komplettera regeringsformen där varje medborgare ska skyddas mot övervakning eller kartläggning.

Flera återvinningsstationer borde grävas ned. Staden ska vara aktiv mot förpackningsindustrin för att åstadkomma det. Vidare har staden tidigare lagt vårstädningen av gator och cykelbanor. Försöket med CMA (kalcium magnesium acetat) i dammbindning och halkbekämpning ska fullföljas, liksom försöket med spolning av gator i innerstaden. Åtgärder för att förbättra luftkvaliteten och minska det upplevda trafikbullret kommer att vidtas. I arbetet med att förbättra luftkvaliteten har Hornsgatan prioritet.

Stadens städgaranti innebär att städning ska ske inom 24 timmar. De offentliga papperskorgarna ska tömmas enligt avtal och inom 24 timmar efter anmälan. Initiativet med städmästare som samordnar aktörer med ansvar inom gemensamma områden bör spridas.

Klotter och annan skadegörelse ska konsekvent motarbetas och saneras på stadens fastigheter inom 24 timmar, skolor och förskolor är särskilt prioriterade. När klottrare åker fast behöver staden en aktiv socialtjänst som träder in. Staden tar totalt avstånd från klotter. En jourtelefon som fungerar så att allmänheten kan inrapportera klotter och annan vandalisering är en viktig åtgärd. Den måste följas upp med aktiviteter som sprider kunskap om jourtelefonen och resultera i en saneringsgaranti värd namnet. Dialogen med privata fastighetsägare och bolag ska intensifieras som en del i att genomföra stadens klotterpolicy och arbete mot förfulande skadegörelse. Ett exempel är arbetet som görs inom Järvalyftet, där kommunala och privata fastighetsägare lagt fast gemensamma principer för åtgärder och där det redan syns resultat. Införande av kontaktcenter kommer att underlätta kommunikationen med medborgarna även på detta område.

Kvalitet och valfrihet ska utvecklas och förbättras

Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald

Stockholmarna är vana att välja och ställer höga krav på kvalitet och valfrihet. Medborgarnas behov, intressen och möjligheter har stått i förgrunden när mål och ambitioner för stadens verksamheter formulerats i stadens budget. Inriktningen är att stadens verksamheter, organisation och arbetssätt ska anpassas för att möta stockholmarnas val och förväntningar. Det är de enskilda medborgarna som är bäst lämpade att bestämma vilka vård- och omsorgsgivare de och deras familjer vill ha, vilken omsorgsform som bäst passar deras barn och vilken skola barnen ska gå i. Det är stadens ansvar att skapa och erbjuda en sådan flexibilitet. Arbetet med att vidareutveckla eller initiera nya områden för valfrihet fortsätter.

Ett kommunalt vårdnadsbidrag har införts i Stockholm. Regelverket har utformats så att största möjliga flexibilitet och valfrihet uppnås för föräldrarna.

Inom flera av de verksamheter som berör medborgarna allra mest ska system för att underlätta valfriheten införas. För äldres boende infördes valfrihet 1 juli 2008. Inom dagverksamhet för äldre infördes valfrihet 1 juli 2009. Även inom boende, daglig verksamhet och korttidsboende för personer med funktionsnedsättning infördes valfrihet 1 juli 2009. Inom socialpsykiatrin infördes valfrihet 1 januari 2010. Arbetet med genomförande av valfrihet inom dessa områden pågår.

Staden ska stimulera tillkomsten av fler alternativ inom alla områden där valfrihet råder eller kan införas. Staden ska aktivt stödja anställda som önskar avknoppa verksamhet. Detta sker genom avknoppningskansliet och inom respektive bolagsstyrelse och nämnd. Lika villkor ska råda mellan kommunala och enskilda alternativ.

Staden ska förbättra samarbetet med frivilligorganisationerna och i samråd med dessa nå en överenskommelse om spelregler och åtaganden från respektive part. En sådan överenskommelse finns på nationell nivå mellan regeringen och de ideella organisationerna. Syftet är att tillsammans utforma långsiktiga strategier för samarbete och samverkan samt identifiera ansvarsfrågor.

Förskolepeng införs från och med den 1 januari 2009. Valfrihetssystem inom vuxenutbildning infördes under 2008 och har anpassats till jobbtorgen. Beslut om en valfrihetsmodell avseende stöd och service samt boende för personer med funktionsnedsättning samt för dagverksamheten inom äldreomsorgen fattas under hösten 2008. Från och med den 1 januari 2009 införs även ett valfrihetssystem för familjerådgivning som ökar möjligheterna för familjer att själva välja terapeut.

Staden ska underlätta den enskildes valfrihet med hjälp av tillgängliga och användarvänliga informationssystem och ska sakligt och opartiskt informera om såväl den egna verksamheten som privata alternativ. För att öka såväl valfrihet som kvalitet i omsorgen ska staden utveckla sin redovisning och uppföljning av att olika utförare håller ställda kvalitetskrav. Kontaktcenter, stadens hemsida och e-tjänster kommer att bidra till att underlätta val och ge information om alternativ.

De e-tjänster som under 2008 införts för att underlätta medborgares val och jämförande av service ska utvecklas och förbättras. Stadens e-tjänster samlas fortsättningsvis i tjänsten ”Mina Sidor” där medborgare med en och samma inloggning kan få tillgång till och överblick över sina kontakter och ärenden i staden.

Staden ska samverka med andra myndigheter i utveckling av e-förvaltningen i syfte att förenkla för medborgare genom att lösningar som är gemensamma för hela den offentliga sektorn används vid till exempel inloggning. För de som av olika anledningar inte kan eller vill nå staden via nätet ska det finnas andra effektiva kanaler, såsom stadens kontaktcenter, dit medborgare kan vända sig för att få personlig service och hjälp med alla typer av ärenden.

Staden ska erbjuda stockholmare möjligheten att äga sitt boende genom att ge boende hos de kommunala bostadsbolagen möjlighet att ansöka om att friköpa sina lägenheter. Särskilt viktigt är även fortsättningsvis ombildningar i ytterstaden där de kommunala bolagen alltfjämt har en alltför dominerande ställning. Det är viktigt att även i nya stadsdelar bygga både hyresrätter, bostadsrätter och småhus eller så kallade stadsvillor. Blandade upplåtelseformer och minskade boendekostnader är prioriterade.

Boendet har en grundläggande betydelse för den enskildes välbefinnande och trygghet. Det offentliga har här ett särskilt ansvar gentemot dem som av olika skäl behöver stöd i vardagen. Det kan gälla äldre, personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning och dem som på grund av exempelvis drogmissbruk har svårt att klara ett eget boende. Staden ska kunna erbjuda olika former av boende där inriktningen är att möjliggöra för den enskilde att leva ett mer självständigt liv. Nya modeller och former för boende och boendestöd ska utformas.

Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö

Stockholms barn och ungdomar ska erbjudas Sveriges bästa förskola och skola. Det ska finnas ett brett urval av verksamheter, inriktningar och fristående alternativ där kunskap, lärande och omsorg står i fokus.

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och vårt gemensamma bildningsarv till den uppväxande generationen. Människor växer med kunskaper. Utbildning ger individen möjlighet att öppna nya dörrar och se nya perspektiv. Kunskap och bildning ger människor makt att forma sina liv. Rektors roll ska förtydligas och skolledares och lärares inflytande över skolan ska öka för att önskade resultat ska uppnås.

Under perioden 2009-2011 kommer ett stort antal förändringar inom skol- och utbildningsområdet att beslutas på den statliga nivån. Bland annat planeras ett nytt betygssystem och en ny skollag. En ny gymnasiereform kommer också att föreslås under perioden och en ny lärlingsutbildning har införts på försök för att senare bli en del av gymnasiereformen. Det stora antalet reformer inom skolväsendet måste beaktas inom stadens utbildningsverksamhet då de påverkar planeringsförutsättningarna. Rektors roll ska förtydligas och skolledares och lärares inflytande över skolan ska öka.

Stockholms stad organiserar en stor mängd skolor. Detta ger möjlighet till erfarenhetsutbyte, samarbete och specialisering. Inom staden ska goda exempel lyftas fram så att skolorna kan utvecklas och bli ännu bättre.

Antalet barn i förskoleåldern ökar. En ny förskoleplan ger förskolan tydligare mål och arbetet med en mer pedagogisk inriktning fortsätter.

Förskollärarkyrkets attraktionskraft ska höjas genom att den enskilde medarbetarens inflytande över arbetet ökar. Det kräver minskad detaljstyrning av det pedagogiska arbetet och att de som arbetar i verksamheten får fatta verksamhetsbesluten. Genom aktiva utbildningsinsatser ska staden verka för att öka andelen förskollärare.

Utbyggnaden av förskolan fortsätter till följd av detta. En ny förskoleplan och arbetet med att ge förskolan tydliga mål och en mer pedagogisk inriktning fortsätter.

Föräldrarnas valfrihet ska öka och fristående alternativ uppmuntras genom avknoppning och lika förutsättningar för fristående och kommunala verksamheter. En förskolepeng införs från och med 2009. Staden ska även erbjuda flerfamiljssystem och vara öppen för de lösningar föräldrarna själva föredrar. Ett gemensamt kösystem för förskolan inom staden har införts. På stadens hemsida kan föräldrar söka information om barnomsorg, jämföra alternativ och anmäla barnet till önskad verksamhet. Barnomsorgsgarantin ska gälla och möjlighet till kompensation till föräldrar som inte får plats i tid ska utredas av kommunstyrelsen.

Den omfattande lässatsning som har genomförts i grundskolan med läsutvecklingsscheman (LUS) på alla skolor till och med skolår 6 fortsätter. Tätare kunskapskontroller har införts bland annat genom skriftliga omdömen från och med skolår 1. Fler speciallärare anställs inom särskolan för elever med behov av extra stöd.

Ordning och arbetsro i skolan har hög prioritet. Ett stadsövergripande arbete mot mobbning genomförs och krav ställs på likabehandlingsplaner på alla skolor. Staden ska använda sig av åtgärdsprogram som har dokumenterat positiv effekt mot mobbning. Skolk ska redovisas i slutning till elevernas terminsbetyg och kommuniceras löpande direkt med föräldrarna.

Lärarkyrkets attraktionskraft ska höjas. En satsning på fortbildning genomförs och karriärvägar skapas genom tjänster som expertlärare och ökade möjligheter för lärare att forska. Staden ska sträva efter att endast tillsvidareanställa behöriga lärare.

Ett strategiarbete har inletts utifrån en helhetssyn för gymnasieorganisationen med hänsyn tagen till gymnasieutredningens förslag till en reformerad gymnasieskola. Profilerings- och kursutbud ska höja kvaliteten i utbildningen och möta elevernas val. Gymnasieskolornas självständighet och möjlighet till profilerings- ska öka. Moderna lärlingsutbildningar erbjuds från och med hösten 2008 Stockholms gymnasieelever på en rad utbildningsprogram. IV-programmet ses över och reformeras.

Samverkan mellan skolan, stadsdelsnämnderna och socialtjänsten är viktig för att kunna stödja den som har det svårt och se till att ingen individ faller mellan stolarna. I enskilda ärenden ska

berörda enheter samverka för att på bästa sätt stödja individen. Respektive nämnd ska därutöver ha kontaktpersoner för samverkan i frågor om skola-socialtjänst, skola-förskola, kris- och katastrofarbete samt det lokala brottsförebyggande arbetet.

Grundläggande kunskaper måste förmedlas redan i grundskolan för att ge eleverna förutsättningar att utvecklas och gå vidare i gymnasieskolan och till högre studier. Mandatperiodens kunskapssatsningar i grundskolan kompletteras nu med förstärkt fokus även på gymnasieskolan.

Elevers och föräldrars valfrihet ska öka. Friheten att välja skola ska omfatta alla, även elever som är i behov av mer omfattande stödinsatser.

Valfrihetssystem inom vuxenutbildning och sfi har införts och upphandlingar genomförts som anpassats till jobbtorgens verksamhet.

Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen

Äldreomsorgen ska präglas av hög kvalitet, inflytande, individualisering och trygghet. Utformningen av det stöd som ges ska kännetecknas av valfrihet. Värdighet och respekt ska vara utgångspunkten för att äldre ska kunna leva sina liv som de själva önskar.

Budgeten för år 2009 innebär satsningar på framför allt fyra viktiga områden som speglar stadens fokus på trygghet genom ökad valfrihet, kvalitetshöjningar och en ny syn på äldre. Äldreomsorgen i Stockholms stad är en mycket stor verksamhet som ständigt måste utvecklas för att förbättra bemötande, service och omsorg. Under 2009 fortsätter arbetet med en samlad kvalitetshöjning av samtliga verksamheter, med särskilt fokus på biståndsbedömning och hemtjänst. Ett viktigt mål för stadens äldreomsorg är att kunna ge äldre bättre förutsättningar för ett så självständigt och innehållsrikt liv som möjligt. Det är därför fortsatt prioriterat med rehabilitering, förebyggande insatser och en uppvärdering av det sociala innehållet i omsorgen. Staden ska under 2009 utarbeta en gemensam värdegrund för äldreomsorgen i Stockholms stad. Ett annat viktigt område under 2009 är äldres boende. De allra flesta äldre vill bo kvar i sin bostad så länge tryggheten kan garanteras. Staden ska på olika sätt underlätta kvarboende samtidigt som vi erbjuder en mångfald av andra boendialternativ. Många av stadens äldreboendefastigheter har sedan lång tid ett eftersatt underhållsbehov. För att få till stånd ett synbart "äldrelyft" och för att leva upp till målsättningen att tillhandahålla välskötta och trygga bostäder görs nu en miljardsatsning för att under en tioårsperiod förbättra boendestandarden för äldre.

En rättvis och lika biståndsbedömning ska ske. Under 2008 inrättades ett kansli under äldre-nämnden som ska bevaka likställigheten i biståndsbedömningen. Kansliets arbete fortsätter under 2009 och syftar till att öka rättssäkerheten för den enskilda äldre. Riktlinjerna för biståndsbedömning som infördes 2008 stärker den enskildes inflytande och innebär att brukaren kan påverka hemtjänstinsatsen och omdisponera denna inom ramen för det beviljade biståndsbeslutet. Riktlinjerna innebär en kraftig och viktig kvalitetsförbättring av äldreomsorgen och att större hänsyn kan tas till den enskildes egna önskemål, sociala situation och ålder. Äldre direkt, dit man kan vända sig med frågor om äldreomsorgen, kommer att förbättra informationen och tillgängligheten för de äldre. Under 2009 ska arbetet med att höja kvaliteten på både bemötande och biståndsbedömning fortsätta.

För att ge Stockholms äldre en god vård och omsorg behövs en bra arbetsmiljö och utbildad personal. Staden ska satsa på chefsutveckling inom äldreomsorgen med inriktning på värdegrund och förhållningssätt samt strategier kring ledarskap och kommunikation. Medarbetare inom äldreomsorgen ska ha adekvat utbildning och kompetens som svarar mot de krav som verksamheten ställer. En förhållandevis stor grupp vårdbiträden saknar utbildning och måste därför erbjudas grundutbildning. Målet är att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning. En del av vård- och omsorgspersonalen har svenska som andraspråk och behöver utveckla sina språkkunskaper i svenska. Kompetensutveckling ska vara prioriterat både i centrala insatser

för hela staden och i de olika verksamheternas planering. Inom äldreomsorgen bör särskilt demensutbildning genomföras. 2008 avsattes 30 mnkr för utbildning, för 2009 tillförs ytterligare 10 mnkr för att bland annat bekosta vikarier då ordinarie personal deltar i utbildningar.

Hemtjänsten är den verksamhet som omfattar flest brukare och som också möjliggör kvarboende för de äldre som så önskar. För att öka kvaliteten på den service och omsorg som utförs ställs ständiga krav på hemtjänstens organisation i form av nya arbetsformer och ökad flexibilitet. För att öka kvaliteten inom hemtjänsten ska stadens anställda ges fortsatt handledning, kompetensutveckling och stöd i sitt betydelsefulla och ofta svåra arbete. Tidigare har handledare för äldreomsorgen utbildats. Dessa finns på samtliga stadsdelsnämnder och ska kunna handleda medarbetare.

Inom ramen för stadens strategi för kvalitetsutveckling ligger att lära av goda exempel. Under 2009 ska därför ett strukturerat utvecklingsprojekt med "äldrepedagoger" starta, i syfte att ta tillvara de goda arbetsmetoder som utmärker pedagogiken inom förskolan och i dialog med äldreomsorgens verksamheter se vilka metoder som kan vara tillämpbara för att på ett nytt sätt arbeta med kvalitetsutveckling inom äldreomsorgen.

Frivilligorganisationer har stor betydelse för att förbättra äldreomsorgens sociala innehåll och bistå äldre med sådant som inte direkt faller under det kommunala ansvarsområdet men likväl är mycket betydelsefullt för den äldres välbefinnande.

För att säkerställa att stadens äldreomsorg mottagit information från landstinget i samband med utskrivning från slutenvård införs under 2009 nya rutiner för kvittning, ett så kallat trygghetskvitto.

För att kunna ge äldre möjlighet att behålla och/eller förbättra sina funktioner och ge förutsättningar för ett så självständigt liv som möjligt är det prioriterat att satsa på rehabiliterande insatser. I syfte att utveckla rehabiliteringsarbetet och säkerställa en fortsatt hög kvalitet och säkerhet har på försök två medicinskt ansvariga för rehabilitering (MAR) tillsatts i staden för att komplettera det arbete som bedrivs av stadsdelsnämndernas medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS). MAR utövar sitt rehabiliteringsansvar genom kunskapsöverföring, planering, styrning, kontroll, dokumentation och redovisning av arbetet med verksamhetens kvalitet och säkerhet. Försöket kommer att utvärderas under 2009. Utöver försöken med MAR ska all hemtjänstpersonal ges handledning i rehabilitering.

För att säkerställa att den enskildes behov tillgodoses ska äldreomsorgen ha ett gott samarbete med landstingets hälso- och sjukvård. Stadsdelsnämnderna ska under 2009 se över sin samverkan med landstinget för att förbättra arbetet med korttidsvård och rehabilitering. Målet ska vara att så många omsorgstagare som möjligt kan återgå till sitt ordinarie boende efter sjukhusvistelse och rehabilitering.

Som en utveckling av stadens förebyggande arbete ska alla över 75 år som inte är beviljade annan insats erbjudas ett hembesök. Servicetjänster i form av vaktmästarservice för äldre, "Fixar-tjänster" ska även fortsättningsvis tillhandahållas avgiftsfritt i samtliga stadsdelsnämnder till kommuninvånare som fyllt 75 år.

Staden ska i samarbete med frivilligorganisationerna erbjuda ett varierat och flexibelt utbud av stöd- och hjälpinsatser till dem som vårdar anhöriga och närstående. Tillgång ska finnas till anhörigkonsulenter och stödplaner. Staden ska under 2009 arbeta fram en anhörigpolicy till stöd för stadsdelsnämndernas arbete med anhöriga.

Att kunna komma ut från sin bostad är oerhört betydelsefullt. Boende i vård- och omsorgsboende ska ha rätt till utevistelse. Promenader är också en viktig förebyggande insats som på sikt kan

motverka ökat vårdbehov. I samtliga stadsdelnämnder ska det under sommaren erbjudas möjlighet för äldre att komma iväg på dagsutflykter.

Kultur i olika former ska ges större utrymme i äldreomsorgen. Musik, böcker och konst, men också motion och idrott, är för många betydelsefullt för livskvaliteten. Under 2008 startade ett projekt för särskilda kulturinsatser inom äldreomsorgen. Projektet fortsätter under 2009 och utökas till att även omfatta idrott.

Staden genomför särskilda insatser för att förbättra matkvaliteten inom äldreomsorgen och för att se till att äldre får god och näringsriktig mat samt en lustfylld måltidsupplevelse. En kostnadsfri inrättats inom äldrebyråen för att utveckla matkvaliteten inom äldreomsorgen, verksamheten permanentas från och med 2009.

En valfrihetsmodell för dagverksamheter införs den 1 juli 2009.

Det är viktigt att hitta olika vägar till gemenskap och aktivitet, inte minst för alla äldre som bor hemma. Staden ska därför på olika sätt stimulera tillkomsten av öppna verksamheter för samvaro och aktiviteter, bland annat genom att uppmuntra ideella och frivilliga insatser.

Brott som särskilt riktar sig mot äldre där kriminella utnyttjar den äldres situation har uppmärksamats i olika sammanhang. Under 2009 tas förslag fram på hur staden kan agera för att minska antalet brott som begås mot äldre omsorgstagare.

De allra flesta äldre vill bo kvar i sin bostad så länge tryggheten kan garanteras. Genom tekniska hjälpmedel, hemtjänst och annan assistans och med hjälp av frivilligas insatser är det ofta möjligt att förlänga den tid enskilda kan bo kvar i sin bostad.

Staden ska garantera äldre som har behov av särskilt boende rätt att välja boende. Ett valfrihetssystem inom vård- och omsorgsboende infördes den 1 juli 2008. Detta bidrar till mångfald och är utformat för att konkurrens ska ske med utgångspunkt i verksamheternas kvalitativa innehåll. Därigenom får både offentliga och privata utförare ett starkare intresse av att vara lyhörda för äldres önskemål och krav. Vård- och omsorgsboenden med inriktning mot demenssjukdomar ska bestå av mindre boendeenheter och bemanningen vara anpassad efter de demenssjukas särskilda behov. Möjlighet till korttidsvård utomlands införs 2009.

I äldreboendedelegationens delbetänkande som presenterades i december 2007 framhålls betydelsen av ett varierat utbud av bostäder som tar hänsyn till äldres individuella behov av social gemenskap och trygghet. Den pågående utvecklingen visar att det finns ett utrymme för och en efterfrågan på bostäder och boendeformer som kan komplettera ordinärt boende av traditionellt slag och dagens särskilda boende - bostäder som erbjuder viss service och möjligheter till gemenskap utöver att de utmärks av god tillgänglighet.

För att komplettera nuvarande utbud av boendeformer för äldre i Stockholm kommer staden att noga följa äldreboendedelegationens och regeringens arbete med att utveckla mellanboendeformer/trygghetsboende för äldre och föreslå en modell för trygghetsboende i Stockholms stad. Kommunstyrelsen samordnar arbetet med att ta fram en modell för trygghetsboende.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stödet ska präglas av valfrihet, hög kvalitet och trygghet. Alla människor ska tillförsäkras integritet, självbestämmande och delaktighet, oavsett om de har en funktionsnedsättning eller inte. Stockholm ska vara världens mest tillgängliga huvudstad år 2010. Människor med funktionsnedsättning ska, så långt det är möjligt, ha samma möjligheter som alla andra att leva ett självständigt liv och ha ett arbete att gå till. Graden av funktionsnedsättning påverkas av samhällets

förmåga att möta människor med funktionsnedsättning. Staden kommer att fatta beslut om en värdighetsgaranti för personer med funktionsnedsättning under 2008.

Stockholms stads handikappolitiska program är det styrdokument för stadens bolagsstyrelser och nämnder som ska användas i arbetet med handikappfrågor. Samtliga styrelser och nämnder ska till kommunstyrelsen redovisa vilka insatser som genomförts för att identifiera och undanröja hinder för full delaktighet samt förebygga och bekämpa diskriminering mot personer med funktionsnedsättning.

Staden ska söka samverka med andra kommuner för att tillgodose behovet av korttidsboenden för yngre personer med demenssjukdom.

Alla människors rätt att välja ska respekteras. Därför har ett valfrihetssystem för boende för personer med funktionsnedsättning beslutats under 2008. Staden ska bidra till att det finns tillräckligt med olika former av boende att välja mellan. Bostadsanpassning ska ske inom tre månader. Genomförandegruppen ska under 2009 återkomma till kommunstyrelsen med konkreta förslag om vad som ska göras för att skapa förutsättningar för fler boenden och valfrihet i boendet.

Alla ska ha rätt till likvärdig omsorg och service, oavsett var i staden de bor. Staden ska i detta hänseende ses som en enhet. Möjlighet till dagverksamhet ska ges utifrån behov och med hänsyn tagen till resa och valfrihet för individen. Barn med funktionsnedsättning ska få åka skolskjuts/färdtjänst till sina fritidsaktiviteter. Det är också av stor vikt att åtgärda bristen på ledsagare, personliga assistenter, avlösare och kontaktpersoner. Staden ska arbeta för att personer med funktionsnedsättning får ett värdigt bemötande i sina kontakter med personal hos stadens förvaltningar, bolag och samarbetspartners.

All planering av den yttre miljön ska ske med särskild hänsyn till behoven hos äldre och personer med funktionsnedsättning.

Trygghet och valfrihet i utsatta situationer

Stadens stöd till de mest utsatta ska individualiseras och göras mer tillgängligt. Behovet av valfrihet och individuell anpassning är minst lika stort i socialtjänsten som inom andra delar av omsorgen. Människor är olika och därför behövs en mångfald alternativ inom den sociala omsorgen, där metodrikenheten ofta är en förutsättning för att lyckas. De ideella föreningarna står för en särskild kompetens och arbetar utifrån värden och erfarenheter som gör att de kan nå människor i stor utsatthet och lyckas skapa förtroende. Deras arbete är viktigt för att minska utanförskapet i samhället. Frivilligorganisationer är viktiga samarbetspartners i detta arbete.

Hemlöshetsarbetet

En fullständig omorganisering av stadens totala hemlöshetsarbete ska genomföras och omfatta ett antal satsningar. Staden ska utreda hur var och en av Stockholms hemlösa som är mest utsatta ska kunna få en personlig vård-, behandlings- och boendeplan.

En socialtjänst med "hemlöshetsperspektiv" införs vid Maria Ungdom där de ungdomar som har de allvarligaste missbruks- eller psykiska problem kommer i kontakt med vård och myndigheter. Fortsatt öppet intag på våra härbärgen ska göra det lätt att kunna få tak över huvudet för natten. Genom den nystartade hemlöshetsjouren ger vi socialtjänstens medarbetare på fältet mandatet och möjligheten att fånga upp den hemlöse just den natt han eller hon är nåbar och beredd att ta emot vård, behandling och ordnat stödboende. För den grupp klienter som ständigt återkommit under flera års tid krävs särskilda dygnet-runt-öppna platser där de under ordnade former kan motiveras till behandling, vilket är ett första steg på väg tillbaka till ett ordnat liv. Där ska de även erbjudas hjälp med medicinering, exempelvis psykofarmaka och brosmsmedicin mot hivinfektion.

Staden ska utveckla samarbetsavtal med de privata fastighetsägarna i Stockholm om hundra nya försöks- och träningslägenheter för hemlösa. Stiftelsen Hotellhem i Stockholm får i uppdrag att starta särskild skuldrådgivning för hemlösa som har ordnat boende, men som på grund av gamla hyresskulder inte kan få eget kontrakt.

Stockholm ska investera i metodutveckling och modellarbete i arbetet mot hemlöshet och inleda kontakter för ett internationellt samarbete med andra föregångsländer.

En helt ny överenskommelse ska utarbetas med landstinget. Målsättningen är att gemensamt starta och driva en särskild "hemlöshetsklinik" som ska hålla ihop hela kedjan av socialtjänst, psykiatri och missbrukarvård.

Kvinnofridsarbetet

För att bättre kunna hjälpa våldtagna kvinnor och kvinnor som utsatts för annan typ av våldsbaserad brottslighet har staden tagit initiativ till och genomfört nätverksträffar för att öka samordningen och utveckla samarbetet mellan polisen, åklagarväsendet, socialtjänsten, kvinnojourenerna och teamet för våldtagna kvinnor.

Barn som far illa

Staden ska prioritera arbetet med utsatta barn och ungdomar genom fler familjehem för en delvis förändrad målgrupp med tydligt högre andel placerade tonårsbarn. En satsning på rekrytering av familjehem för just tonåringar ska göra under senare delen av 2009. Alla familjehem som staden anlitar ska ha rätt utbildning för uppgiften. Möjligheterna och formerna för ett ökat stöd till familjehem vid förflyttningar av den permanenta vårdnaden ska utredas.

Stödet till barn som utsatts eller riskerar att utsättas för brott och övergrepp ska öka. Tidiga och tydliga insatser för unga brottslingar ska prioriteras. Staden ska satsa särskilt på uppsökande verksamhet och stöd när det gäller barn till missbrukare.

En satsning på stadsövergripande uppsökande arbete där stadsdelsnämnder, socialtjänst och frivilliga samarbetar inleds, oberoende av organisatoriska gränser.

Nya jourplatser ska skapas för ungdomar mellan 13 och 20 år för att öka möjligheterna att utreda deras problem innan det går så långt att de råkar illa ut på gatan eller hamnar på härbärge.

Staden ska också prioritera arbetet med stöd till familjer. En familjerådgivningspeng införs 2008 för att skapa valfrihet.

Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare

Stockholms stad är landets största arbetsgivare. Hur väl staden lyckas uppfylla verksamhetens mål och ge stockholmarna en god service är i hög grad beroende av kompetens och engagemang hos medarbetare och chefer. Det är därför angeläget att staden är, och fortsätter att vara, en attraktiv arbetsgivare, så att vi kan säkerställa att de skickligaste vill arbeta i staden.

Staden ska genomföra medarbetarundersökningar där samtliga chefer på alla nivåer ges en återkoppling. Med NöjdMedarbetarIndex (NMI), kopplat till stadens medarbetarenkät, skapas ett sammanfattande värde som gör det enkelt att jämföra stadens enheter, avdelningar, nämnder och bolag med andra grupper och verksamheter både i och utanför staden.

För att stadens verksamheter ska ha en fortsatt hög kvalitet är kompetensutvecklingen prioriterad. Särskilda utbildningsinsatser genomförs för omsorgspersonal, lärare och förskolepersonal. Målet är att alla tillsvidareanställda har grundutbildning.

Dialogen om hur verksamheten kan utvecklas fortsätter på arbetsplatserna. Staden ska aktivt stödja medarbetare som vill utvecklas vidare, till exempel genom avknoppning och vid konkurrensutsättning. Stadens chefer och ledare ska stärkas i sitt ledarskap och chefsförsörjningen säkras långsiktigt. Medarbetarna ska stimuleras och stödjas att anta chefsuppdrag. Särskilt angeläget är att öka andelen med utländsk bakgrund. Genom en kvalitetssäkrad rekryteringsprocess garanteras att det är kompetensen som är avgörande och att diskriminering inte förekommer.

Stadens jämställdhets- och mångfaldsarbete ska utvecklas och följas upp. Arbetet med att sprida goda exempel på de insatser som görs för ökad jämställdhet och mångfald ska fortsätta. Staden påbörjade under 2008 att göra mätningar med hjälp av jämställdhetsindexet Jämix. Under 2009 ska försöket med Jämix fortsätta, men i större omfattning så att samtliga nämnder med fler än 50 anställda ingår i mätningen. Från och med 2010 ska Jämix införas som ett index i stadens uppföljningssystem. Under 2009 ska staden dessutom utreda möjligheten att införa ett mångfaldsindex.

Cheferna inom stadens olika verksamheter har en viktig roll för att främja arbetet med jämställdhet och mångfald. Därför ska staden utveckla inslag av mångfalds- och jämställdhetskompetens inom ramen för den pågående chefssatsningen.

För att ytterligare förbättra servicen till stockholmarna kommer staden att ansöka om projektmedel inom ramen för regeringens program för hållbar jämställdhet. Syftet är att utveckla arbetet med jämställdhetsintegrering av exempelvis biståndsbedömningen inom äldreomsorgen, annan social omsorg och skola.

Stadens arbetsplatser ska präglas av god arbetsmiljö och främja hälsa. Stadens rehabiliteringsprocess ska garantera en aktiv rehabilitering till de medarbetare som behöver det. Det förebyggande arbetsmiljöarbetet ska säkerställa ett gott arbetsklimat. Målet är en sjukfrånvaro under fem procent år 2010, vilket nästan innebär en halvering av den befintliga sjukfrånvaron. Ska staden lyckas med den utmaningen krävs ett aktivt förhållningssätt. Kommunstyrelsen kommer under året att ta fram en rad verktyg som nämnderna kan använda i sitt arbete med att minska sjukfrånvaron. Det handlar bland annat om tydliga riktlinjer, manualer och policys samt upphandlingar av stödinsatser som nämnderna kan avropa. Relationen mellan hög medarbetarnärvaro och verksamhetens kvalitet ska klargöras och fokuseras i organisationen.

Staden har stora kostnader för ohälsan bland de anställda och nämnderna måste arbeta aktivt med att sänka denna. Medel har avsatts i central medelsreserv för att stödja arbetet med minskning av ohälsan. Nämnder och verksamheter förutsätts under 2009 genomföra åtgärder så att ohälsan, och därmed kostnaderna för denna, minskar.

Staden ska utöka arbetet för att skapa en rökfri arbetstid i alla stadens verksamheter till gagn för såväl de anställdas hälsa som brukarna.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva

Budgeten ska vara i balans

För att staden i framtiden ska klara av att möta de krav som morgondagens stockholmare ställer ska staden vara sparsam med skattebetalarnas pengar. Styrsystemen ska underlätta budgethållning. Det ska vara självklart att givna budgetramar hålls. Budgethållning är en förutsättning för att de medel som kommunfullmäktige har anslagit verkligen används för avsett ändamål och inte för att täcka underskott inom verksamheterna.

Verksamhet som inte är myndighetsutövning och strategiska ledningsfunktioner ska upphandlas i konkurrens eller erbjudas medborgarna genom valfrihetssystem.

Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna

Stockholm är en stad med många möjligheter. Utgångspunkten för stadens verksamheter är stockholmarens vardag och val. Genom införandet av valfrihetssystem flyttas makten över beslut om skola, förskola och äldreomsorg till medborgarna. Beslut ska i första hand fattas av människor och familjer själva.

I en del fall måste besluten fattas på politisk nivå. Det handlar oftast om beslut som rör många människor och verksamheter.

Den övergripande satsningen under den kommande budgetperioden är att frigöra resurser för kärnverksamheten genom ökad produktivitet/effektivitet i stadens verksamheter och nämnder/bolagsstyrelser. Detta sker genom en bättre samordnad styrning och förtydligade former för uppföljning och jämförelser.

Stadens verksamheter ska vara kostnadseffektiva och präglas av en sund ekonomi för såväl dagens skattebetalare som för kommande generationer. Arbetet måste fortgå med att minska stadens administration och lokalkostnader till förmån för kärnverksamheterna.

Gemensamma funktioner i staden

En rad gemensamma stödfunktioner införs så att stadens verksamheter är kostnadseffektiva och fokuserar på kärnverksamheten. Kostnaderna för administration i staden ska minska. Organisatoriskt placeras dessa stödfunktioner under servicenämnden.

Kontaktcenter inrättas under 2008 och påbörjades med att Stockholms äldre och deras anhöriga kan ringa för råd och stöd. Kontaktcenter Stockholm samt satsningen på nya e-tjänster förbättrar servicen och tillgängligheten i enlighet med Vision 2030. Samtalen kommer därmed att minska till stadens växlar när kontaktcenter blir första kontakt för stadens invånare och intressenter. I avvaktan på att ett gemensamt telefonnummer för Stockholms stad införs, föreslås en sammanslagning av växelfunktionerna. Kontaktcenter frigör även tid för handläggarna på förvaltningarna som kan ägna mer tid till strategiskt arbete, utredningar och analyser. Målsättningen är att 70 procent av frågorna ska kunna besvaras eller tas om hand direkt i kontaktcentret och att övriga ärenden återkopplas senast under nästa arbetsdag.

Under 2009 införs en gemensam service för ekonomiadministration i staden. En effektiv ekonomistyrning förutsätter en väl fungerande ekonomifunktion. Syftet med gemensam service ekonomi är att effektivisera löpande ekonomirutiner men också att frigöra resurser inom respektive nämnds ekonomifunktion för att vidareutveckla ekonomrollen och ta tillvara ekonomernas kompetens. Nämnderna ska i samverkan med servicenämnden förbereda och genomföra övergången. Nämnderna ansvarar för att aktivt kommunicera de nya gemensamma ekonomiadministrativa rutiner som ska gälla. Kommunstyrelsen ansvarar för detta utvecklingsarbete i nära dialog med stadens economichefer. Utvecklingsarbetet är fokuserat på att minska kostnader, höja kvaliteten och få maximal nytta av de investeringar i ekonomi- och systemstöd som genomförts.

Även införandet av en gemensam IT-service för det infrastrukturella IT-stödet för stadsdelsnämnder samt facknämnder och bolag påbörjas 2009. Gemensam IT-service realiserar genom att verksamheten sammanförs och läggs ut på entreprenad. Syftet är också att minska sårbarheten och skapa en organisation med god service och kundfokus.

Kontaktcenter, gemensam ekonomihantering och gemensam IT-service innebär tillsammans med den redan införda gemensamma lönehanteringen och upphandlingsfunktionen på servicenämnden besparingar för stadens administration. Preliminära besparingarna för 2010 är 20 mnkr och 100 mnkr för 2011.

Samtliga nämnder ska omfattas av de gemensamma funktionerna genom köp och sälj mellan respektive nämnd och servicenämnden. Prissättning ska ske av servicenämnden i samråd med kommunstyrelsen.

Stadens IT-stöd reformeras i grunden. Konsolidering och standardisering av det grundläggande IT-stödet innebär att staden för första gången får en gemensam leveransorganisation och en gemensam teknisk plattform inklusive en standardarbetsplats för samtliga förvaltningar och bolag. Det är viktigt att samtliga nämnder och bolag aktivt verkar för en framgångsrik etablering av plattformen. Stora satsningar görs också på fortsatt arbete med en gemensam plattform för e-tjänster inom ramen för stadens satsning på verksamhetsutveckling med hjälp av IT inom programmet August.

Staden investerar sammantaget cirka 650 mnkr i ett samlat utvecklingsarbete med IT som redskap för verksamhetsutveckling och service till invånare och företag. Detta förväntas leda till effektiviseringar med minskade kostnader i verksamheten, samtidigt som mervärdet ökar för medborgarna. Under 2009 förväntas effektiviseringarna uppgå till cirka 70 mnkr varav 31,1 mnkr utgör direkta besparingar. Överskjutande besparingar kvarstår inom respektive nämnd och kan tillgodogöras för ökad kvalitet i verksamheterna.

Stockholms stad beskriver i sin e-strategi visionen om en modern och digitaliserad förvaltning. En modern e-förvaltning kännetecknas av att den möjliggör enkel åtkomst till information över organisationsgränserna, inom och mellan stadens nämnder, mellan staden och medborgarna samt mellan staden och andra myndigheter och organisationer. Sådan sammanhållen information är viktig både för invånaren och för att stadens verksamheter ska kunna samverka på ett effektivt sätt, internt och externt. Informationen lagras så att rättsäkerheten och informationens autenticitet och äkthet upprätthålls över lång tid. I en e-förvaltning hanteras informationen som en resurs.

Ett stadsgemensamt e-arkiv ska införas. Detta ska tillfredsställa behovet av säker långtidslagring och enkel åtkomst av avslutade ärenden och färdigställda handlingar. Ansvaret för arkivet ska ligga hos kulturnämnden/stadsarkivet.

Stadens fastigheter

Staden ska ha en öppen inställning till fastighetsförsäljning. Stadens mark utanför kommungränsen ska inventeras och utredas i syfte att avyttras. Stockholms Stadshus AB:s uppdrag är att tillsammans med stadens bostadsbolag löpande pröva möjligheterna att avyttra sådana delar i fastighetsbeståndet som ur ett förvaltningsperspektiv inte bör behållas. Detta kan till exempel gälla områden där bolagen har en dominerande roll på den lokala marknaden. En mer aktiv förvaltning av den samlade fastighetsportföljen bör även kunna innebära förvärv av fastigheter. Parallellt fortsätter den utveckling som syftar till att renodla stadens fastighetsbestånd. Syftet är att uppnå en mer effektiv och ändamålsenlig förvaltning.

Ett steg i denna process är en ytterligare samordning av stadens kommersiella fastigheter, vilket utreds av Stockholm Stadshus AB tillsammans med bostadsbolagen, S:t Erik Markutveckling och fastighetsnämnden.

Lokaler

Lokaler ska i första hand hyras hos staden eller stadens egna fastighetsbolag. Bolagen ska i nära samverkan med staden, och med koncernnyttan i fokus, underlätta lokaleffektiviseringar, omstrukturering och avveckling. Skolfastigheter i Stockholm AB och Micasa Fastigheter i Stockholm AB ska erbjuda kostnadseffektiva lösningar.

För att få en effektiv hantering av lokalärenden till kommunstyrelsens ekonomiutskott ska samråd alltid ske med kommunstyrelsen innan beslut fattas i egen nämnd. Genomfört samråd ska

redovisas i underlaget och är en förutsättning för beredning till ekonomiutskottet. I samband med åtgärder är utgångspunkten att ny-, om- och tillbyggnader i inhyrda lokaler ska redovisas i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god kommunal redovisningssed.

Staden har särskilda stimulansbidrag som nämnderna kan söka för utbyggnad av särskilda boenden för personer med fysisk och psykisk funktionsnedsättning, inklusive hemlösa samt för ny-, om- och tillbyggnad av särskilda boenden för äldre. Bidragen består av olika delar.

Från och med 2009 får majoriteten av stadens nämnder investeringsbudget för inventarier. Ur redovisningssynpunkt är det väsentligt att undvika sammanblandning mellan investeringsbudgeten och stimulansbidragen för startkostnader och utrustning. Stimulansbidragen kommer därför att ses över med inriktning att från 2009 anpassa dem till investeringsbudgeten.

Utbyggnaden av bland annat förskolor fortgår i hög takt. Det är trots detta svårt att få fram tillräckligt med nya platser. Framför allt i områden där efterfrågan ökar kraftigt genom stadsutbyggnad. Kostnaden för nyproduktion är också i många fall mycket hög, vilket resulterar i höga hyreskostnader. Staden måste arbeta med olika lösningar för att klara utbyggnadsbehovet av olika verksamhetslokaler. Staden har tidigare avsatt medel för ett stimulansbidrag vid nyproduktion av förskoleavdelningar. Detta stöd fördubblas.

Via markanvisning/försäljning av mark, planprocessen, rationellt och optimalt byggande med mera finns möjlighet att påverka situationen. Staden ska även underlätta för enskilda utförare att driva verksamhet. Det finns en stor potential i det befintliga lokalbeståndet. Staden behöver utveckla och effektivisera utnyttjandet av befintliga lokaler samt förbättra samarbetet med näringslivet och externa utförare. Genom till exempel arbetsplatsförlagd utbildning kan kostnaderna för investeringar i egna lokaler hållas nere.

Enligt ramavtal fastställs räntan gällande kapitalkostnader för SISAB och Micasa som den prognostiserade genomsnittsräntan på koncernkontot för nästföljande år. Från 2009 gäller att samtliga räntekostnader mellan staden och stadens samtliga bolag, rörande lokalanpassningar, ska beräknas på samma sätt. Vid avbetalning av nämndernas kapitalskuld gäller principen om rak amortering.

För att stärka stadens styrning och uppföljning utreds en underhållsschablon för de lokalhållande nämnderna. I utformandet av schablonen bör hänsyn tas till om åtgärder kan vidtas som minskar energiförbrukningen. Det är väsentligt att stadens fastigheter underhålls fortlöpande för att de ska bibehålla sin funktion och för att undvika kapitalförstöring. Inriktningen är att införa en differentierad underhållsschablon som på ett lämpligt sätt tar hänsyn till vilken typ av lokal som avses.

Enskilda utförare inom utbildningsverksamhet betalar moms för köp av varor och tjänster. Normalt får de enskilda utförarna ett momskompensationstillägg om sex procent på den ersättning som utgår för de prestationer som utförs. I kommunfullmäktiges budget för 2002 konstaterades att för många utförare är detta otillräckligt. Enskilt drivna grundskolor gavs därför möjligheten att välja alternativet med differentierad moms med 18 procents kompensation för lokal-kostnaderna och fem procents kompensation för övriga kostnader. Från och med 2009 utvidgas denna möjlighet till att även omfatta icke upphandlad enskilt driven och fristående förskola och gymnasieskola.

För kostnader som uppstår för tomgångshyror i samband med avveckling och vissa omstruktureringar av särskilda boendeformer för äldre avsätts medel. Dessa ska underlätta för nämnderna att omvandla sådana boendeenheter som inte långsiktigt efterfrågas. Ersättningen till nämnderna är tillfällig under 2009 och söks efter beslut om avveckling eller vissa omstruktureringar.

Skatten ska sänkas

Sedan 2006 har den kommunala skattesatsen sänkts med 50 öre och uppgår idag till 17,58 procent. För en lärare med en månadslön på omkring 25 000 kronor innebär det en skattesänkning motsvarande 140 kronor i månaden. Även landstingsmajoriteten har sänkt skatten med 17 öre, vilket gör att kommunalskatten sammantaget blivit omkring 200 kronor lägre i månaden för en medelinkomsttagare. Samtidigt har jobbskatteavdrag införts, vilket innebär att den disponibla inkomsten för en person med 25 000 kronor i månaden har ökat med cirka 1 200 kronor i månaden.

Den borgerliga regeringens politik har inneburit att fler hushåll har fått utökat ekonomiskt utrymme. För år 2009 föreslås att en kommunal inkomstskatt utdebiteras med 17:48 per skatte-krona i Stockholms stad, vilket är en sänkt utdebitering med tio öre jämfört med föregående år.

Det långsiktiga målet är att ytterligare pressa skatteuttaget nedåt. Detta får dock inte ske på bekostnad av kvaliteten i skolan eller omsorgen. Skatteuttagets nivå ska prövas mot bland annat den allmänna ekonomiska utvecklingen, skatteunderlagets utveckling samt ambitions- och prestationshöjningar inom kärnverksamheterna. Dessutom ska vägas in de ekonomiska vinster som uppstår när verksamheter som inte är myndighetsutövning kvalitetsupphandlas, effektiviseringar som till exempel föreslagna organisationsförändringar samt omstruktureringar och försäljningar inom bolagssektorn.

Förutsättningar

Samhällsekonomiska förutsättningar

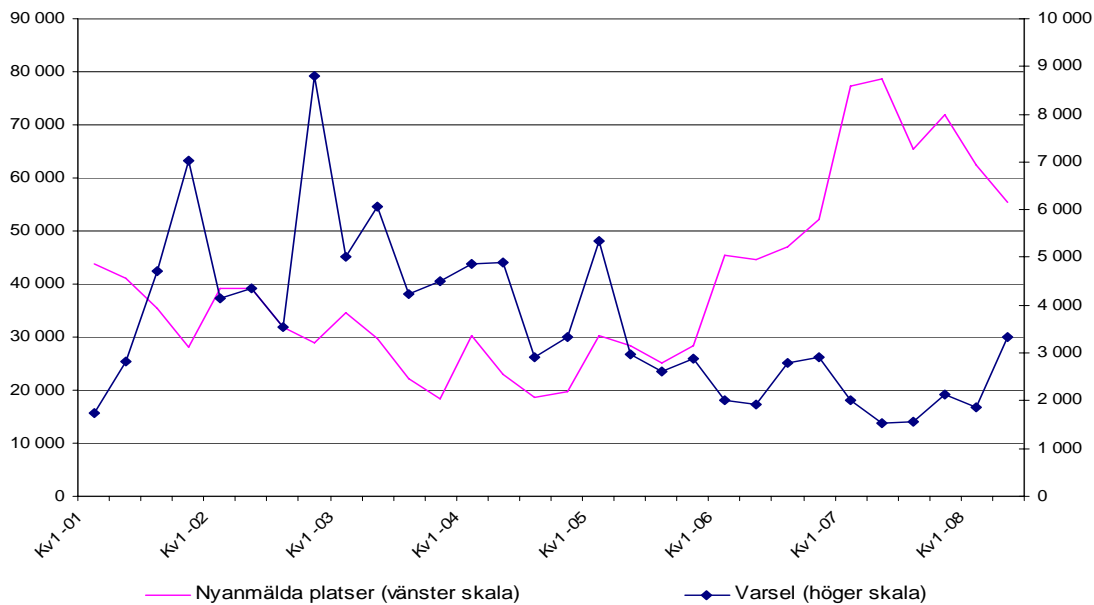
Något svagare konjunktur i Sverige framöver

Tillväxten i världsekonomin har mattats av efter ett antal år med mycket stark konjunktur. Bland annat är detta en följd av oron på de finansiella marknaderna och de höga energi- och livsmedelspriserna. Konjunkturedgången är mest markant i USA där kraftigt fallande bostadsinvesteringar bidragit till att dra ner tillväxten. I många tillväxtekonomier är utvecklingen dock fortsatt stark vilket gör att den totala nedgången i den globala tillväxten blir måttlig.

Även den svenska konjunkturen har dämpats till följd av den svagare internationella efterfrågan och mer pessimistiska hushåll. 2007 var BNP-tillväxten 2,7 procent, kalenderkorrigerat, att jämföra med 4,4 procent 2006. Under 2008 och 2009 väntas tillväxten bli 1,4 respektive 1,6 procent, vilket är lågt sett ur ett längre historiskt perspektiv.

Inflationen tog fart under slutet av 2007 till följd av stigande priser på livsmedel och energi samt ökade räntekostnader. I juli 2008 uppgick inflationstakten för de senaste tolv månaderna till 4,4 procent. Inflationen väntas ligga i linje med Riksbankens inflationsmål på 2 procent först under år 2010. Reproräntan har därför höjts i flera steg till 4,75 procent i september 2008. Det är mer än en procentenhet högre än motsvarande period 2007. Riksbanken aviserar inga fler räntehöjningar under året.

Arbetsmarknaden i Sverige och i synnerhet i Stockholm är fortsatt god, men det finns flera oroande indikationer.

Nyanmälda platser och varsel i Stockholms stad, 2001-2007

Källa: Arbetsförmedlingen

Framtidsutredningen – hur påverkar globaliseringen Stockholm?

I Framtidsutredningen 2008 diskuteras globaliseringen och den internationella handelns betydelse för Stockholmsregionen, dess företag och invånare. Huvudfrågan är hur globaliseringen utmanar staden. Stockholms län är Sveriges företagstätaste region och en av de mest utrikes-handelsintensiva i riket. Näringslivet i Stockholm är mer kunskapsintensivt och tjänstesektorn är större än i övriga Sverige. Detta avspeglas också i stockholmsföretagens handel med omvärlden. Tjänsteföretagen dominerar starkt. Likaså utmärker sig Stockholms starka profilbranscher inom IT och telekommunikation och finanssektorn. Stockholms län skiljer sig också från övriga regioner genom att importen är större än exporten. Stockholms position som importregion kan bland annat förklaras av att regionen är en stark marknadsplats; en plats för konsumtion och upplevelser. Hit kommer ofta de nya idéerna och varorna först för att sedan spridas vidare i riket.

Stockholm har hittills klarat av globaliseringens nya villkor bra. Framöver kan vi förvänta oss allt större utmaningar och en ökad konkurrens även inom högteknologiska områden. För att möta framtidens utmaningar på bästa sätt har Stockholms stad tagit fram en samlad och långsiktig vision där bilden av en innovativ och växande storstad i världsklass år 2030 framträder. Nu startar arbetet med att förverkliga visionen. För att lyckas och nå resultat är det viktigt att Stockholms stad samarbetar med näringslivet, staten och övriga aktörer i regionen. Jobben, inkomsterna och befolkningsutvecklingen är helt beroende av att företagen etablerar sig och växer i regionen. Det är viktigt att alla anställda i staden ser hur stor betydelse kommunens verksamheter har för det lokala näringslivet. Faktorer som trygghet och tillgång till attraktiva bostäder, bra förskolor och skolor, god miljö och ett rikt kultur- och nöjesliv kan vara det som avgör var ett företag väljer att etablera sig.

Budgetens finansiering

Konjunktorens påverkan på stadens skatteunderlag

Stockholms stads intäkter består till övervägande del av skatteintäkter som i sin tur beror på skatteunderlaget i staden, men också skatteunderlaget i riket samt av det kommunala utjämningsystemet. Skatteunderlagets storlek är direkt kopplat till lönesummans utveckling¹, det vill

¹ Ungefär tre fjärdedelar av det kommunala skatteunderlaget utgörs av lönesumman i samhället.

såga löneökningar och antalet arbetade timmar. Konjunkturbedömningar och framförallt utvecklingen på arbetsmarknaden utgör därför grunden till de prognoser som görs för utvecklingen av skatteunderlaget.

Ökningen i skatteintäkterna dämpas 2009

Skatteunderlagstillväxten 2007 präglades av stark sysselsättningsökning och måttliga lönehöjningar. År 2008 förutses antalet arbetade timmar öka långsammare än 2007, men det motverkas delvis av att lönehöjningarna väntas bli större. Dessutom beräknas pensioner och andra sociala ersättningar ge ett positivt bidrag till skatteunderlaget. Dämpningen av skatteunderlagstillväxten från och med 2009 beror främst på en svagare ökningstakt av sysselsättningen.

Skatteunderlagstillväxt 2007–2011 samt bidrag från olika komponenter, procent

	2007	2008	2009*	2010	2011
Skatteunderlag, % förändring	5,6	5,4	4,0	4,6	4,7
Bidrag till förändringen, procentenheter:					
Timlön, hela ekonomin	2,5	3,4	3,2	3,2	3,2
Sysselsättning	2,6	1,0	-0,2	0,5	0,3
Pensioner, övriga sociala ersättningar m.m.	0,5	1,0	1,0	0,9	1,2

Källa: SKL

Högre avgifter för LSS-utjämningen

Systemet för LSS-utjämningen har setts över och en ny lag antas gälla från och med 2009. Ett antal förändringar sker som sammantaget innebär att staden kommer att betala ytterligare drygt 180 mnkr i avgift till systemet från år 2009. Därutöver har stadens avgift till systemet ökat varje år.

Fastighetsavgiften

Från år 2008 har den statliga fastighetsskatten ersatts av en kommunal avgift. Fastighetsavgiften för småhus uppgår i år till 6 000 kronor, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften för flerbostadshus är 1 200 kronor per bostadslägenhet, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet. Införandet av en kommunal avgift 2008 är neutralt, såväl för varje enskild kommun som för staten, dvs. det som varje kommun tillförs i fastighetsavgift per invånare motsvaras av minskade statsbidrag. Under kommande år kommer däremot kommunernas intäkter från fastighetsavgiften att skilja sig mellan olika kommuner beroende på taxeringsvärden och fastighetsbestånd. Prognosen över intäktsförändringen 2009 visar bland annat att kommuner i och kring storstäder med höga taxeringsvärden och med övervägande flerfamiljshus får en relativt låg intäktsökning räknat i kronor per invånare. Detta gäller även kommuner med låga priser och taxeringsvärden för småhus. Kommuner med många attraktiva fritidshus är däremot tydliga vinnare.

Utifrån hur reformen med en kommunal fastighetsavgift är konstruerad förlorar staden 2009 därför relativt kraftigt. Hur utfallet blir kommande år beror på hur prognoserna fortsättningsvis görs.

Räntor och aktieutdelning för stadens bolag

Staden har under ett antal år sålt en del fasta tillgångar och därigenom ökat de finansiella nettotillgångarna. I april 2008 uppgick stadens nettofordran till drygt 12,0 mdkr. I budget för år 2008 uppgick det positiva räntenettet till 455,0 mnkr. För 2009 beräknas räntenettet till 446,0 mnkr, för 2010 till 448,0 mnkr och för 2011 till 463,0 mnkr. Aktieutdelning från Stockholms Stadshus AB görs under planperioden med avsikt att den ska ligga på en för koncernen långsiktigt hållbar nivå. För perioden 2009 till 2011 uppgår aktieutdelningen till 550,0 mnkr per år.

Sammanfattning - budgetens finansiering

Trots tecken på en avmattning av tillväxten i samhällsekonomin förväntas stadens totala finansiering öka i jämn takt de närmaste åren och kan förväntas utvecklas enligt följande.

Finansieringsprognos

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Skatteintäkter m.m.	29 487	30 808	32 225	33 739
Inkomstutjämnning	-1 448	-1 500	-1 569	-1 643
Kostnadsutjämnning	1 127	1 048	1 055	1 060
Regleringspost	702	-495	-687	-893
Fastighetsavgift		1 090	1 090	1 090
LSS-utjämnning	-274	-451	-454	-457
Räntenetto	455	446	448	463
Utdelning	200	550	550	550
Engångsutdelning pensionskostnad	500	375		
Dispositionsfonder	28	-1	-6	-13
TOTAL FINANSIERING	30 777	31 869	32 651	33 896
Procentuell förändring från föregående år*		4,0 %	3,7 %	3,8 %

- Exkl. engångsutbetalning pensionskostnad

God ekonomisk hushållning

En plan över god ekonomisk hushållning är en förutsättning för att staden i framtiden ska klara av att möta de krav som morgondagens stockholmare ställer på en effektiv användning av skattebetalarnas pengar. Planen ska innehålla mål för verksamhet och ekonomi samt riktlinjer av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Staden har fastställt fem finansiella mål för 2009, vilka redogörs för nedan.

Mål för verksamheten av betydelse för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktige upprättar för planperioden inriktningsmål samt mål för verksamhetsområdet. Kommunfullmäktige fastställer även indikatorer vilka syftar till att mäta i vilken mån nämnder och styrelser uppfyller kommunfullmäktiges mål. Vidare formuleras aktiviteter, som är en riktad insats under en begränsad tidsperiod. Aktiviteter tas fram för att bidra till måluppfyllelsen. Staden använder ILS-webb som verktyg för att styra mot och följa upp kommunfullmäktiges mål genom beslutade indikatorer och aktiviteter. Uppföljning sker i samband med tertialrapporter och verksamhetsberättelse. Staden har en god ekonomisk hushållning om merparten av kommunfullmäktiges mål för verksamheten bedöms vara uppfyllda under budgetåret.

Finansiella mål av betydelse för god ekonomisk hushållning

Årets ekonomiska resultat

Årets ekonomiska resultat fastställs varje år i stadens budget och följs upp i tertialrapporter och bokslut. Detta mål är det som tydligast sammanfattar det ekonomiska läget. Årets resultat kan också mätas exklusive jämförelsestörande poster och/eller enligt det kommunala balanskravet. Målet är att stadens ekonomiska resultat enligt balanskravet för år 2009 ska uppgå till 0,1 mnkr. På längre sikt bör staden överväga ett större överskott för att säkra en god ekonomisk hushållning.

Stadens nettokostnader i förhållande till skatteintäkter

Måttet mäter hur stor del av löpande nettokostnader som finansieras med skatteintäkter. Om nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkter överstiger 100 procent, kan staden tvingas använda det egna kapitalet till den löpande driftverksamheten. Det långsiktigt hållbara målet är att

andelen av stadens löpande driftkostnader som finansieras med skatteintäkter inte ska överstiga 100 procent. På kort sikt kan finansieringen även ske med ändliga resurser, dvs. stadens positiva finansnetto och utdelning från koncernen. Målet för 2009 är därför att nettokostnaderna inte ska överstiga skatteintäkterna inklusive finansiellt resultat och utdelning.

Stadens soliditet

Soliditet definieras som det egna kapitalet i relation till tillgångarna. Om stadens soliditet är hög, har tillgångarna i hög grad finansierats av egna medel och graden av lånefinansiering är låg. För att få en samlad och komplett bild bör detta mål redovisas både inklusive och exklusive samtliga stadens pensionsåtaganden. Det långsiktigt hållbara målet är att stadens soliditet ska öka. I budget för 2008 är målet att soliditeten ska uppgå till minst 49 procent exklusive pensionsåtaganden och 38 procent inklusive pensionsåtaganden. För 2009 ska soliditeten öka jämfört med vad som redovisas i bokslut för 2008. Vid uppföljning av soliditetsmålet ska även tillgångsförändringen redovisas.

Till följd av eventuella förändringar i riktlinjer för beräkning av pensionsåtaganden, kan den beräknade soliditeten inklusive pensionsåtaganden komma att förändras.

Samband mellan investeringar och ekonomiskt utrymme

Stadens investeringar medför årliga drift- och kapitalkostnader, som i flera fall överstiger beräknade inkomster/intäkter från investeringarna. Sådana projekt motiveras utifrån andra än ekonomiska skäl och belastar stadens löpande ekonomi. Investeringsvolymen måste anpassas efter stadens finansiella resurser, annars kommer utrymmet för befintlig verksamhet och andra nya angelägna behov att behöva begränsas. Det långsiktiga målet bör vara att kapitalkostnadernas andel av stadens nettodriftkostnader (inklusive kapitalkostnader) inte överstiger 7,0 procent. I budgeten för 2009 kan det vara svårt att sänka planerad volym beroende på många pågående och beslutade projekt. För 2009 ska andelen inte överstiga 7,2 procent, beroende på många pågående och beslutade projekt.

Budgetföljsamhet

En god budgetföljsamhet är en förutsättning för en fungerande ekonomistyrning och därmed god ekonomisk hushållning. Budgetföljsamhet mäter hur väl den ekonomiska styrningen fungerar mot givna förutsättningar i budgeten.

Budgetföljsamheten mäts som avvikelse i procent, mellan årets prognoser och utfall, inklusive resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar. För nämnderna görs uppföljningen totalt för driftbudgeten inklusive kapitalkostnader, disposition/avsättning av resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar. Målet för budgetföljsamheten är 100 procent.

Prognossäkerhet

Prognossäkerhet beskriver förmågan att bedöma avvikelser under året och att vidta åtgärder för att hålla givna budget. Prognossäkerheten mäts som avvikelse mellan årets prognoser och utfall, inklusive kapitalkostnader, disposition/avsättning av resultatenheternas resultat och kommunstyrelsens tekniska justeringar.

Målet är att prognossäkerheten i tertialrapport 1 respektive tertialrapport 2 jämfört med utfallet ska vara max +/- 1 procent.

Investeringar och deras finansiering

Investeringarna påverkar stadens ekonomiska resultat genom drift- och kapitalkostnader (räntor och avskrivningar). En investering kan betecknas som lönsam om kostnaderna täcks av större eller lika stora inkomster/intäkter i form av markförsäljning, tomträttsavgifter och hyror eller

om den medför driftkostnadsminskningar som överstiger investeringens kapitalkostnader. De allra flesta investeringar medför dock högre totala kostnader eller högre kostnader än intäkter och brukar istället motiveras av andra skäl. Under senare tid har konstaterats att allt fler exploateringsprojekt beräknas bli olönsamma, till följd av omfattande utgifter för markförvärv, evakuering, marksanering och grundförstärkning samt att exploateringarna fordrar särskilda infrastrukturråtgärder.

Lönsamhet har härvid bedömts ur ett företagsekonomiskt perspektiv. Projektresultaten ändras dock inte även om perspektivet vidgas och även inkluderar effekten av investeringarna på stadens skatteintäkter och kostnader för kommunal service. Studier visar att skatteutjämnings- och kostnadsutjämningsystemen medför en kvittning av positiva och negativa effekter på stadens ekonomi.

Investeringsplanen för 2009 utgör en ram för stadens nämnder. Denna framgår mer detaljerat av bilaga 8. Inom den ramen prioriterar nämnderna hur den inbördes budgeten mellan projekten ska fördelas utifrån kommunfullmäktiges mål. Budgeten följs upp i nämndernas verksamhetsplaner.

Ambitionsnivån för stadens investeringar har höjts kraftigt från och med budget 2006. I bokslut för 2007 uppgick nettoinvesteringsutgifterna till cirka 3,6 mdkr. En sådan nivå är inte långsiktigt hållbar. Enligt nämndernas budgetunderlag bör normalnivån för investeringar uppgå till cirka 2,9 mdkr årligen. Normalnivån avser erfarenhetsmässigt återkommande investeringar till ungefär samma volym varje år. Här ingår bland annat bostadsbyggande, särskilda investeringsprogram, som tillgänglighetsåtgärder, samt underhållsförstärkande åtgärder och erforderliga inköp av inventarier. Över normalnivån finns flera stora och osäkra projekt och om dessa inkluderas stiger investeringsnivån från 3,7 mdkr 2009 till 5,2 mdkr 2013, för att sedan sjunka tillbaka till cirka 3,0–3,5 mdkr per år. Alla projekt måste värderas och nödvändiga prioriteringar göras. Utgångspunkt är Vision 2030. Exempel på investeringar över normalnivån är ett nytt stadsbibliotek, satsning på modernisering av simhallar (2010 och framåt) samt bostadsbyggnadsprojekt över 1,5 mdkr årligen.

Som en följd av den höga investeringsnivån ökar kapitalkostnaderna kraftigt. Dessutom tillkommer ökade driftkostnader för nya gatu- och parkytor, idrottsanläggningar med mera. De ökade kostnaderna för investeringarna uppvägs inte av tillkommande inkomster/intäkter och om trenden fortsätter kommer de att ianspråka en allt större del av stadens ekonomiska resurser och undantränga utrymme för andra angelägna behov.

För att stadens ekonomi ska vara långsiktigt hållbar, vilket bland annat innebär att kapitalkostnadernas nuvarande andel av det finansiella utrymmet bibehålls, bör den årliga investeringsnivån inte överstiga 2,5 mdkr. Samtidigt är det nödvändigt att begränsa omfattningen av de icke lönsamma investeringarna.

I budgeten för 2009 kan det vara svårt att sänka planerad volym till denna nivå beroende på många pågående och beslutade projekt. Genom prioritering och tidsförskjutning av nya gatu-, park- och idrottsinvesteringar samt bostadsexploateringar som är förknippade med betydande svårigheter, bör det dock vara möjligt att 2010-2011 begränsa investeringsvolymen till cirka 3 mdkr per år. För åren därefter bör inriktningen vara en planerad volym om cirka 2,5 mdkr per år.

Nämnderna uppmanas att senast i samband med verksamhetsplanen för 2009 göra en sammanvägd prioritering utifrån projektens beslutsläge/genomförbarhet, måluppfyllelse respektive ekonomi. Staden måste även pröva andra former för exploatering.

Investeringsplanen för 2009 upptar 3,8 mdkr i nettoinvesteringsutgifter för stadens nämnder, inkl. Central medelsreserv. I bilaga 8 till budgeten redovisas planerade investeringar för perio-

den 2009-2011. Huvuddelen av investeringarna genomförs av exploateringsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden. Här ingår projekt för att uppnå målet om 15 000 lägenheter 2007-2010 samt för att påbörja ombyggnaden av Slussen. Central medelsreserv för investeringsutgifter uppgår år 2009 till 0,3 mdkr.

För att kunna genomföra angelägna satsningar på väg- och spårtrafiken i Stockholm medfinansierar staden några stora statliga infrastrukturprojekt. De projekt som nu är aktuella är Norra Länken, Citybanan, Förbifart Stockholm och överdäckning av E18 vid Tensta och Rinkeby.

För att tydliggöra gränsdragningen mellan utgifter för investeringar i inventarier och maskiner i förhållande till driftskostnader kommer samtliga stadsdelsnämnder och ett antal nämnder som idag inte har någon investeringsbudget att från och med 2009 beviljas investeringsmedel för detta. Budget för inventarier och maskiner uppgår sammanlagt till 183,3 mnkr.

Som en följd av att nämnderna beviljas budgetmedel för inventarier kommer någon kompensation för avskrivnings- och räntekostnader inte att utgå i driftskostnadsbudgeten. Nämnderna avgör om det finns behov av att göra inköpen och svarar för kapitalkostnaderna på driftbudgeten. Då dessa investeringar tidigare hanterats inom driftskostnadsbudgeten kommer den att minskas med 88,3 mnkr.

Om nämnderna saknar möjlighet eller kompetens att hantera inventarieredovisningen finns den att tillgå inom ramen för gemensam service inom servicenämnden.

Direktiv till nämnderna

Styrning och uppföljning

Budgeten är upprättad i balans och finansierad. Nämnderna ska rymma sina verksamheter inom den budget som kommunfullmäktige har fastställt. Eventuella kostnadsökningar finansieras genom omprioriteringar inom nämndens budget. I nämndernas budget har endast kostnader för den egna verksamheten budgeterats. Omslutningsförändringar till följd av köp och försäljning av tjänster mellan olika nämnder ska beräknas och redovisas till kommunstyrelsen i samband med nämndens budget/verksamhetsplan för 2009.

För varje verksamhetsområde finns mätbara mål och indikatorer samt aktiviteter angivna. Dessa kompletteras av basnyckeltalen som redovisas till kommunfullmäktige. Ett förtydligande av styrmodellen ILS och begreppsdefinitioner framgår av bilaga 10. För att kunna analysera och bedöma måluppfyllelsen kommer kommunstyrelsen att följa upp målen genom de utvalda indikatorerna och aktiviteterna. Indikatorerna redovisas i bilaga 4 per mål. Indikatorer och aktiviteterna anges även under respektive verksamhetsområde och nämnd. Uppföljning av indikatorer avses ske i samband med tertiärrapporter och verksamhetsberättelse. Uppföljningsmodellen och indikatorerna kommer att vidareutvecklas under planperioden .

Nämnder och bolagsstyrelser ska, med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena, fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Därutöver ska nämnder och bolagsstyrelser utforma de indikatorer som krävs för att kunna följa upp sina verksamhetsspecifika mål och åtaganden.

Nämnderna ska i sin planering fokusera på att målen är uppföljningsbara och mätbara samt i uppföljningen förstärka resultatredovisning, analys och utvärdering av den egna verksamheten.

Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska arbeta i enlighet med stadens ledningssystem, ILS, och i den webbaserade lösningen, ILS-webb, för uppföljningen av kommunfullmäktiges mål. För att förenkla och förtydliga stadens styrdokument kommer översynen av dessa att fortsätta under 2009. Uppföljningen ska ske i det webbaserade planerings- och uppföljningssystemet. Gällande stadsövergripande styrdokument redovisas i bilaga 11.

Nämnder och bolagsstyrelser ska i samband med att verksamhetsplanen upprättas utarbeta internkontrollplan. Planerna ska utarbetas utifrån en risk- och väsentlighetsanalys. För att kunna bedöma risken för att staden inte når kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska nämnder och bolagsstyrelser upprätta en risk- och väsentlighetsanalys för dessa mål. I riskanalysen ska även åtgärder för att minimera riskerna redovisas.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar för att säkerställa en god intern kontroll. Kommunstyrelsen respektive styrelsen för Stockholms Stadshus AB har i uppdrag att följa upp att nämnder och bolagsstyrelser följer ILS. Kommunstyrelsen respektive Stockholms Stadshus AB får även i uppdrag att följa upp nämnders och bolagsstyrelsers effektivitet. Kommunstyrelsen ska samordna och följa upp att kvalitetsjämförelser tas fram och publiceras för samtliga verksamhetsområden. Jämförelserna ska göras både inom staden och mellan andra organisationer.

Skattesats

För år 2009 föreslås att en kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17:48 per skattekrona, vilket är en sänkt utdebitering med tio öre jämfört med föregående år.

För år 2009 föreslås en oförändrad utdebitering av begravningsavgiften med 7 öre per skatte-krona.

Stockholm den 10 september 2008

STEN NORDIN

Resultatbudget

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Verksamhetens intäkter	6 279,3	6 542,0	6 602,0	6 643,0
Verksamhetens kostnader (-)	-34 421,4	-35 946,1	-35 951,6	-35 777,1
Avskrivningar (-)	-573,5	-580,6	-621,8	-698,7
Central medelsreserv (-)				
Oförutsedda behov	-365,0	-498,0	-498,0	-498,0
Prestationsreserv	-669,1	-728,9	-1 128,0	-1 497,4
Anslagsfinansierad del av pensioner/arbetsgivaravgifter	-1 026,8	-657,5	-631,7	-825,9
Verksamhetens nettokostnader	-30 776,5	-31 869,1	-32 229,1	-32 654,1
<i>Relativförändring</i>		3,6%	1,1%	1,3%
Skatter	29 370,3	30 684,6	32 096,1	33 604,0
Begravningsavgift	116,9	122,9	128,5	134,6
Inkomstutjämning	-1 447,5	-1 500,1	-1 569,3	-1 642,9
Kostnadsutjämning	1 126,5	1 048,1	1 054,5	1 060,3
Regleringspost	701,6	-494,6	-686,6	-893,2
Fastighetsavgift	0,0	1 089,8	1 090,0	1 090,0
LSS-utjämning	-274,0	-451,2	-454,0	-456,5
Finansiellt resultat (inkl. avgifter bank och pg)	455,0	446,0	448,0	463,0
Utdelning	200,0	550,0	550,0	550,0
Utdelning till följd av engångskostnader för pensionsskuldsförändringar	500,0	375,0	0,0	0,0
Disposition/avsättning begravningsfond	3,8	-2,7	-5,3	-11,8
Disposition/avsättning renhållningsfond	24,0	1,4	-0,5	-1,1
Summa finansiering	30 776,6	31 869,2	32 651,4	33 896,4
<i>Relativförändring</i>		4,0%	3,7%	3,8%
Resultat efter avskrivning, skatt och finansiella poster	0,1	0,1	422,3	1 242,3

Investeringsplan

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Nettoutgifter (-)	-3 113,3	-3 431,8	-3 017,3	-3 087,3
Centralt redovisade investeringsmedel (-)	- 100,0	- 330,0	- 300,0	- 300,0
Nettoinvesteringar (-)	-3 213,3	-3 761,8	-3 317,3	-3 387,3
Finansiering				
Förändring av eget kapital	0,1	0,1	422,3	1 242,3
Avskrivningar	573,5	580,6	621,8	698,7
Försäljningar	500,0	500,0	500,0	500,0
Finansieringsbeting	2 139,7	2 681,1	1 773,2	946,3
Summa finansiering	3 213,3	3 761,8	3 317,3	3 387,3
Netto	0,0	0,0	0,0	0,0

Kommunfullmäktige m.m.

- 1. Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, stadsledningskontoret samt ersättningar till utomstående organisationer och föreningar**
- 2. Kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli**

Kommunfullmäktige är stadens högsta beslutande organ. Fullmäktiges 101 ledamöter väljs av medborgarna vart fjärde år. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet samt fastställer mål och riktlinjer för stadens verksamheter.

Kommunstyrelsen består av tretton ledamöter. Antalet ledamöter från varje parti är proportionellt till representationen i kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen bereder och yttrar sig över ärenden som beslutas av fullmäktige. Kommunstyrelsen leder och samordnar förvaltningen av kommunens angelägenheter och har uppsiktsplikt över nämndernas verksamhet. Kommunstyrelsen har även uppsikt över kommunens bolag. Under kommunstyrelsen sorterar borgarrådsberedningen, ekonomiutskottet, integrationsberedningen samt personal- och jämställdhetsutskottet.

Jobbtorg Stockholm överförs från kommunstyrelsen till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden den 1 januari 2009.

Stadsledningskontoret och KF/KS-kansli är kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens förvaltningar. Kontoret biträder kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i deras uppdrag att effektivt leda och samordna den samlade kommunala verksamheten.

1. Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, stadsledningskontoret samt ersättningar till utomstående organisationer och föreningar

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-1 148,8	-999,2	-995,2	-972,4
Intäkter	46,0	46,0	46,0	46,0
Netto	-1 102,8	-953,2	-949,2	-926,4

Budgeten för 2009 minskar med 149,6 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Kostnaderna avser främst arvoden till förtroendevalda, omkostnader i den politiska organisationen och viss representation. Partiernas budgetmedel förfogas fritt inom kommunallagens ram. Om medlen inte används för politiska sekreterare, arvoderade förtroendevalda eller liknande, får ett belopp motsvarande lönen samt hos partierna budgeterade lönerelaterade kostnader i stället utbetalas som partistöd till respektive partis kommunfullmäktigegrupp. De resurser som inte förbrukas under året får föras över till nästa år.

För år 2009 budgeteras följande för rotlar och partikanslier (tkr):

Moderata Samlingspartiet (finansroteln, miljö- och trafikroteln, stadsbyggnadsroteln, ytterstads- och bostadsbolagsroteln, social- och arbetsmarknadsroteln)	29 512
Arbetarpartiet Socialdemokraterna	13 190
Folkpartiet liberalerna (skolroteln samt kultur- och idrottsroteln)	10 685
Miljöpartiet de gröna	5 784
Kristdemokraterna (äldreroteln)	5 258
Vänsterpartiet	4 148
Centerpartiet	972

Partistödet beräknas enligt följande per år (tkr):

Grundstöd per parti	480
Partistöd per mandat	344

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontoret är kommunstyrelsens förvaltning. Uppdraget framgår av kommunallagen, reglemente för kommunstyrelsen samt denna budget. Kontoret ska biträda kommunfullmäktige och kommunstyrelsen i deras uppdrag att effektivt leda och samordna kommunens verksamheter.

Stadsledningskontoret svarar för övergripande:

- Strategiska framtidsfrågor för staden.
- Ekonomi- och verksamhetsstyrning samt resultatuppföljning.
- Förvaltning och utveckling av ekonomi-, personal- och verksamhetssystem samt IT-infrastruktur.
- Personalförsörjningsstrategi, kommunikationsstrategi och IT-strategi.
- Personalstrategisk utveckling, chefsförsörjning, arbetsgivar- och pensionsfrågor.
- Införande av valfrihetssystem inom stadens verksamheter.
- Stöd till avknoppning och verksamhetsupphandling.
- Beredskaps- och säkerhetsarbete.
- Internationellt arbete.
- Strategiska mark-, exploaterings-, fastighets- och lokalfrågor samt bedömningar av förslag till större investeringar, inhyrningar och avvecklingar av lokaler.
- Service inom juridik- och skatteområdet till kommunstyrelsen och stadens nämnder och bolagsstyrelser.

Under 2009 införs en gemensam ekonomifunktion under servicenämnden. Under 2009 fortsätter projektet gemensam IT-service, vilken placeras under servicenämnden. Stadsledningskontoret genomför dessa projekt i nära samarbete med servicenämnden. Medel för dessa projekt finns under kommunstyrelsen.

För att upprusta boendemiljöer, minska utanförskapet och öka attraktiviteten i stadsdelarna kring Järvafältet pågår ett stadsövergripande arbete med Järvalyftet.

För omstrukturering av lokaler m.m. har avsatts medel under Kommunfullmäktige m.m. Dessa ska användas för att stödja avveckling av lokaler som nämnderna på längre sikt inte behöver och för prioriterad omstrukturering av lokaler. Medlen ska även användas för bidrag till förskolor och skolbarnsomsorg med hög hyra.

Stadens nämnder får genom S:t Erik Försäkrings AB en kommunförsäkring som omfattar försäkringsskydd för lös egendom, utställningar, entreprenad, terrorism, ansvar, tjänsteresor, VD och styrelseansvar, förmögenhetsbrott samt olycksfall för volontärer. Premien för år 2009 är 18,5 mnkr för stadens samtliga nämnder och finansieras av medel avsatta under Kommunfullmäktige m.m.

Stockholms Akademiska Forum (StAF) övergripande mål är att Stockholm ska bli norra Europas ledande akademiska region. Syftet är att stärka Stockholm som en attraktiv akademisk region och synliggöra Stockholm som studiestad, både för studenter i Sverige och från utlandet. I princip ingår samtliga universitet och högskolor i regionen i samarbetet. Staden har sedan 2006 avtal StAF och årligen bidragit med 2,5 mnkr. Avtalet går ut 2008.

Det är viktigt att staden bidrar till att Stockholm är en aktiv studentstad. Det gagnar utvecklingen av näringslivet och viljan att etablera sig i Stockholm. Kommunstyrelsen

får i uppdrag att teckna ett nytt treårsavtal med StAF utifrån målet om att samarbetet ska bidra till att Stockholm blir en världsledande kunskapsregion. Förutsättningarna för att även näringslivet kan ingå i samarbetet bör undersökas.

För att tydliggöra gränsdragningen mellan stadens olika företrädare ska kommunstyrelsen utreda ansvaret för stadens representation och vårdandet av Stadshuset belysas under året.

Under 2009 har staden ordförandeskapet för Eurocities årsmöte.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
	Hållbar tillväxt i världsklass	tas fram 2009	öka	öka
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Livskvalitet i världsklass	tas fram 2009	öka	öka
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
	Medborgarnas upplevelse av valmöjlighet i de verksamheter där valfrihetssystem finns (förskola).	tas fram 2009	öka	öka
	Antal omsorgstagare som har gjort ett aktivt val av vård- och omsorgsboende	tas fram 2009	öka	öka
	Antal omsorgstagare som aktivt valt hemtjänst	tas fram 2009	öka	öka
	Andel medborgare som vet var information finns för att kunna göra sina val	100 %	100 %	100 %
	Medborgarnas upplevelse av valmöjlighet i de verksamheter där valfrihetssystem finns (grundskolan)	tas fram 2009	öka	öka
	Medborgarnas upplevelse av valmöjlighet i de verksamheter där valfrihetssystem finns (äldreomsorg)	tas fram 2009	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Stadens ekonomiska resultat (mnkr)	0,1 mnkr	0,1 mnkr	0,1 mnkr
	Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter	100 %	100 %	100 %
	Stadens soliditet exkl. pensionsåtaganden	öka	öka	öka
	Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden	öka	öka	öka
	Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader	7,2 %	7,0 %	7,0 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Prioritera insatser inom den fysiska planeringen för att skapa goda förutsättningar för utveckling av högre utbildning och forskning	2008-01-01	2030-12-31
Genomföra Eurocities årsmöte och samordna stadens aktiviteter då Sverige är ordförandeland i EU 2009.	2009-01-01	2009-12-31
Teckna ett nytt treårsavtal med Stockholms Akademiska Forum	2009-01-01	2009-12-31
Informera om kostnadseffektiva och realistiska förslag för att uppnå Miljöprogrammets mål på utsläppsnivå 3,0 ton CO ₂ e per person 2015	2009-01-01	2009-12-31
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda möjligheten till ökad delegation från kommunfullmäktige till facknämnder och från nämnd till förvaltning för inriktningsbesluten, i syfte att korta bygg- och anläggningsprocessen	2009-01-01	2009-12-31
Kommunstyrelsen får i uppdrag att utreda om delegationsgränserna för genomförandebeslut för fastighetsnämnden, trafik- och renhållningsnämnden och idrottsnämnden kan anpassas till de nivåer som tillämpas av exploateringsnämnden	2009-01-01	2009-12-31
I dialog med Stiftelsen Barnens Dag utreda stiftelsens förutsättningar att äga och förvalta sommargårdar i syfte att säkra sommarlovsverksamheten för barn och ungdomar utifrån efterfrågan	2009-01-01	2009-12-31
Belysa ansvaret för stadens representation och vårdandet av Stads-huset	2009-01-01	2009-12-31
Stadens hemsida och all information som staden ger ut ska vara utformad så att alla kan ta del av innehållet	2009-01-01	2009-12-31
Utveckla valfrihet inom stadens verksamheter, närmast inom området boende, stöd och daglig verksamhet/sysselsättning för personer med funktionsnedsättning	2009-01-01	2009-12-31
Skapa tillgänglig information och utveckla metoder och system för kvalitetsredovisningar och brukarenkäter för medborgarnas egna val	2009-01-01	2009-12-31
Valfrihetsmodell för boende, daglig verksamhet och korttidsboende införs	2009-01-01	2009-12-31
Utreda kompensation till föräldrar som inte får barnomsorg (barnomsorgsgarantin)	2009-01-01	2009-12-31
Utreda kvarstående frågor i resursfördelningssystemet för stöd och service till personer med funktionsnedsättning	2009-01-01	2009-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska tillsammans med äldrenämnden, Micasa och Stadshus AB föreslå en modell för trygghetsboende i Stockholms stad	2009-01-01	2009-12-31
Kommunstyrelsen ska utifrån inspektörsrapporter, revisionsrapporter och äldreombudsmannens rapporter samt nämndernas uppföljning ta fram goda exempel på arbetsrutiner eller organisation som underlättar för att äldre som önskar kan erbjudas utevistelse	2009-01-01	2009-12-31
Kommunstyrelsen ska utifrån samverkan med landstinget, i de grupper som kommunfullmäktige beslutat om ska finnas på alla nivåer, särskilt uppmärksamma fallolyckor och hur förebyggandearbete ska genomföras så att de inte uppstår	2009-01-01	2009-12-31
Kommunstyrelsen ska tillsammans med landstinget identifiera faktorer som bidrar till att den enskilde lättare kan gå hem till ordinarie boende efter sjukhusvistelse	2009-01-01	2009-12-31
Utveckla sjukfrånvarostatistiken och förbättra analysen	2008-01-01	2009-12-31
Fortsätta arbetet med att utveckla nyckeltal för medarbetarområdet - särskilt med inriktning på ekonomiska mått	2008-01-01	2009-12-31
Ta fram relevanta indikatorer för att mäta attraktivitet som arbetsgivare hos framtida medarbetare	2008-01-01	2009-12-31
Fortsätta försök med Jämix	2009-01-01	2009-12-31
Konsolidera och standardisera stadens IT-struktur samt förbereda införandet av stadsövergripande gemensam IT-service på servicenämnden	2009-01-01	2009-12-31
Utveckla e-tjänster på webben för att ge en sammanhållen bild av stadens tjänster och service	2009-01-01	2009-12-31
Utvärdera effektivitet och ekonomi för de tjänster som är överförda till servicenämnden	2009-01-01	2009-12-31
Införa investeringsbudget för stadsdelsnämnderna	2009-01-01	2009-12-31
Utreda förutsättningar för att försäkra upparbetade pensionsåtaganden	2009-01-01	2009-12-31
Utveckla incitament för nämnderna att arbeta skadeförebyggande i syfte att minska kostnaderna för skadegörelse, självrisker och premie för kommunförsäkringen	2009-01-01	2009-12-31
Ta fram prislista för tillhandhållna tjänster i samråd med kommunstyrelsen	2009-01-01	2009-12-31
Införa en gemensam ekonomifunktion på servicenämnden	2009-01-01	2009-12-31

Ersättningar till utomstående organisationer och föreningar

Under Kommunfullmäktige m.m. finns anslag för ersättningar till utomstående organisationer och föreningar. Ersättningarna fördelar sig enligt följande (tkr):

Mottagare	2009
1. Partistöd m.m.	38 104
2. Stadens hederspriser	700
3a. Medlemsavgift Sveriges Kommuner och Landsting (SKL)	17 146
3b. Medlemsavgift Kommunförbundet Stockholms län (KSL)	12 487
3c. Medlemsavgift Mälardalsrådet	1 500
4. STIM	1 700
5. SAMI	155
6. Handelshögskolan i Stockholm	1 100
7. Institutet för kommunal ekonomi (IKE)	1 000
8. Professur i stadshistoria	250
9. KIC, Kooperativ utveckling i Stockholms län	500
10. Stockholm Business Region AB inkl. Stockholm Visitors Board AB	100 600
11. Stockholm Visitors Board AB: finansieringsstöd	5 000
12. Stockholmsregionens Europakommitté ekonomiska förening samt andra kostnader inom det internationella området	4 000
13. European Cities Against Drugs (ECAD)	500
14. ECAD medlemsavgift	70
15. ECAD hyreskostnad	330
16. Livräntor, Mälarens vattenvårdsförbund, S:t Eriks veteranerna, Stadshusets konstförening, SKIMF, Eldkvarns IF	1 420
17. Eurocities (inkl. TeleCities, Culture Committee, East Wet Committee, Economic development and Urban Regeneration EDURC, Environment Committee, Social Welfare Committee och Euromed)	180
18. Metropolis	120
19. Union of the Capitals of European Union	10
20. Union of the Baltic Cities	70
Summa	182 942

Partistödet beräknas till 80 procent av det totala beloppet för partiernas allmänna verksamhet i riksdagen.

Stockholm Business Region AB och dess verksamhet finansieras via ersättning från stadens budget som för 2009 är 100,6 mnkr.

Stockholm Visitors Board AB handlägger och beslutar i ärenden om marknadsföringsstöd inom ramen för stadens evenemangspolicy (utl. 2001:155). Stödet ska rymmas inom en årlig ram om 5,0 mnkr. Medlen är avsatta under Kommunfullmäktige m.m. och utbetalas efter styrelsebeslut i Stockholm Business Region AB. Bolaget beslutar om marknadsföring av evenemang och hanterar utbetalningar för detta.

Den verksamhet som Stiftelsen Hotellhem driver ingår i socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde, bidragsgivningen under KF m.m. har överförts till nämnden.

2. Kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli

Förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-11,9	-13,5	-13,5	-13,5
Intäkter	0,6	1,2	1,2	1,2
Netto	-11,3	-12,3	-12,3	-12,3

Budgeten för 2009 ökar med 1,0 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli är en självständig förvaltning direkt underställd kommunstyrelsen och har som huvuduppgift att ge service till kommunfullmäktige och kommunstyrelsen.

Kansliet ansvarar för sekretariatsuppgifter åt kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, beredningar, inkl. valberedningen, utskott m.m. Uppdraget innefattar slutredigering och formell granskning av ärenden, förslag till dagordningar, hantering av protokoll, expediering av beslut samt utarbetande av kommunal författningssamling. Dessutom ingår kostnaderna för kommunfullmäktiges handlingar.

Vidare ska kansliet vara behjälpliga med sekretariatsuppgifter till fullmäktiges presidium och stadshusdelegerade, administrera borgerliga vigslar och registrering av partnerskap i Stadshuset, vara administrativt stöd till fullmäktiges presidium samt utföra sekretariatsuppgifter till andra centrala råd som kommunstyrelsen utsett.

Kansliet, som också inrymmer fullmäktiges särskilda utredningsresurs, ansvarar för att rotlar, partikanslier, stadsledningskontor med flera får information, utbildning, stöd och service.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Kommunfullmäktige m.m.** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Revisorskollegiet

Stadsrevisionens uppgifter

Stadsrevisionens ansvar följer av kommunallagen, lagen om kommunal redovisning, aktiebolagslagen samt revisionsreglementet för stadsrevisionen i Stockholms stad och andra av kommunfullmäktige utfärdade föreskrifter. Stadsrevisionen ska granska all kommunal verksamhet som bedrivs av staden inklusive bolag och stiftelser m.m. i den omfattning som följer av god kommunal revisionsordning.

Förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Budget 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-30,3	-30,3	-30,3	-30,3
Intäkter	2,6	2,6	2,6	2,6
Netto	-27,7	-27,7	-27,7	-27,7

Budgeten för 2009 är oförändrad jämfört med 2008.

Revisorerna har fastställt revisionsstrategi för 2008 med inriktning 2009-2011. I denna beskrivs stadsrevisionens mål, uppdrag och arbetssätt och nämnd- och bolagsgranskningen för 2008 preciseras. Planerade större revisionsprojekt år 2008 och resten av planperioden beskrivs med utgångspunkt från stadens huvudsakliga verksamhetsområden.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Kommunfullmäktiges indikatorer

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Revisorskollegiet** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Valnämnden

Nämndens uppgifter

Valnämnden ansvarar för organisation och genomförande av val till riksdagen samt val till landstingsfullmäktige och kommunfullmäktige. Nämnden ansvarar också för val till EU-parlamentet. Nämnden ska dessutom genomföra eventuella extraval och folkomröstningar.

Omfattningen av nämndens uppgifter är reglerad i lag, både ansvarsområdet som sådant och i viss utsträckning den organisation som ska användas för att lösa uppgifterna.

Förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-4,3	-25,8	-27,8	-2,5
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-4,3	-25,8	-27,8	-2,5

Budgeten för 2009 ökar med 21,5 mnkr jämfört med 2008. Ökningen avser genomförandet av val till EU-parlamentet 2009. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Kommunfullmäktiges indikatorer

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

3. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Valnämnden** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Servicenämnden

Nämndens uppgifter

Servicenämnden svarar för stadens löneadministration med vissa tilläggstjänster, samt koncernupphandling. Servicenämnden ska på beställning från andra nämnder och bolag, mot ersättning av den beställande nämnden, tillhandahålla upphandlingstjänster, statistiska uppgifter från lönesystemet för uppföljning samt tjänster inom pensions- och försäkringsområdet.

Ersättningen för verksamheten som utförs får inte överstiga servicenämndens självkostnad för den beställda verksamheten. Stadens totala kostnader för de uppgifter servicenämnden övertar ska minska. Det är även viktigt att prissättningen inte avviker markant från marknaden i övrigt, så att det råder lika villkor mellan nämnden och dess privata konkurrenter.

Ett kontaktcenter för stadens nämnder och bolag inrättas med början under hösten 2008. En gemensam växel för Stockholms stad inrättas under 2009. En gemensam service för ekonomi inrättas. Införandet ska vara genomfört den 31 december 2009. En gemensam IT-service för i första hand stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden inrättas successivt under perioden 1 januari 2009 till den 31 december 2010. Kommunstyrelsen har fått i uppdrag att återkomma med förslag till gemensamma lösningar inom kontorsadministration.

Servicenämndens verksamhet är intäktsfinansierad. Servicenämnden tar fram prislista över tillhandahållna tjänster i samråd med kommunstyrelsen. Servicenämnden tecknar därefter avtal med respektive nämnd.

Nämnden genomför stadens centralupphandling på uppdrag av kommunstyrelsen. Medel för detta reserveras under kommunstyrelsen. Omfattningen av detta uppdrag ska preciseras i avtal mellan kommunstyrelsen och servicenämnden.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	0,0	-9,0	-17,0	-17,0
Drift och underhåll	0,0	-9,0	-17,0	-17,0
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	0,0	-9,0	-17,0	-17,0
Investeringsplan				
Netto	0,0	-5,0	-1,0	-1,0

Nämndens verksamhet definieras som en resultatenhet. Äldre direkt infördes den 1 juli 2008. Servicenämnden tilldelas 9,0 mnkr för bemanning och drift för del av året.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Servicekommitténs kärnverksamhet utgörs av administrativa tjänster. Inrättandet av servicekommittén innebär effektiviseringar av övriga nämnders administration samt ökad fokus på dessa nämnders kärnverksamhet.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen	Andel brukare som är nöjda med service och bemötande hos Äldre direkt	tas fram 2009	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal undertecknade serviceavtal	tas fram 2009	öka	öka
	Nämndens genomsnittliga kostnad per lönespecifikation	tas fram 2009	minska	minska
	Andel innevånare som är nöjda med service och bemötande hos kontaktcenter Stockholm	tas fram 2009	öka	öka
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Antal lönespecifikationer per handläggare	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Servicenämnden ska införa gemensam service för ekonomiadministrativa tjänster	2009-01-01	2009-12-31
Införa en gemensam IT-service	2009-01-01	2009-12-31
Införa gemensam växel för Stockholms stad	2009-01-01	2009-12-31
Ta fram prislista för tillhandhållna tjänster i samråd med kommunstyrelsen	2009-01-01	2009-12-31
Servicenämnden ska teckna avtal med respektive nämnd för de nya uppdragen som ska införas	2009-01-01	2009-12-31
För att säkra kostnadseffektivitet i servicenämndens olika verksamhetsområden ska jämförelser med andra kommuner göras	2009-01-01	2011-12-31
Kontaktcenter utvecklas successivt	2009-01-01	2009-12-31
Servicenämnden ska särskilt följa upp effekterna av Äldre direkt som startade den 1 juli 2008	2009-01-01	2009-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

4. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Servicenämnden** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Stadsdelsnämndernas uppgifter

Stadsdelsnämnderna har en viktig roll i staden och dess demokratiarbete. Stadsdelsnämnderna är en lokal länk mellan medborgare och stadens förvaltningsorganisation och förtroendevalda.

Stadsdelsnämnderna ansvarar för kommunal förskoleverksamhet, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning, individ- och familjeomsorg, socialpsykiatri, fritids- och kulturverksamhet samt barn- och ungdomsverksamhet. Vidare ansvarar stadsdelsnämnderna för stadsmiljöarbete, flyktingmottagning, viss tillsynsverksamhet, konsumentvägledning, ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder. Stadens fem jobbtorg förstärker och övertar delvis stadsdelsnämndernas arbete för att öka sysselsättningen och minska bidragsberoendet.

För att ge småbarnsföräldrar största möjliga flexibilitet och valfrihet infördes ett kommunalt vårdnadsbidrag i Stockholm den 1 juli 2008.

Kontaktcenter, gemensam ekonomihantering och gemensam IT-service innebär tillsammans med den redan införda gemensamma lönehanteringen och upphandlingsfunktion på servicenämnden besparingar för stadsdelsnämndernas administration. Samtliga stadsdelsnämnder omfattas av de gemensamma funktionerna genom köp och sälj mellan respektive stadsdelsnämnd och servicenämnden. E-tjänster införs för att underlätta åtkomsten av information. Som ett ytterligare steg i att effektivisera stadsdelsnämndernas verksamhet, och pröva om ytterligare verksamhet lämpar sig för e-tjänster, ska vitala processer kartläggas.

Stadsdelsnämnderna har också en viktig roll i samordningen av och utförandet av åtgärder som ökar tryggheten i stockholmarnas vardag. Exempelvis utgör stadsdelsnämnderna en viktig part i det förebyggande brandskyddsarbetet som Stockholms brandförsvaret genomför i samverkan med stadens nämnder och styrelser. Genom riktad information till barn, äldre och personer med funktionsnedsättning samt genom ett säkerhetsmässigt förhållningssätt inom vård- och omsorgsverksamheterna ska olyckor effektivt förebyggas.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-15 860,3	-16 522,6	-16 491,1	-16 393,2
Drift och underhåll	-15 818,2	-16 475,4	-16 443,2	-16 345,3
Avskrivningar	-17,9	-19,9	-20,5	-20,5
Internräntor	-24,2	-27,3	-27,4	-27,4
Intäkter	891,8	847,7	847,7	847,7
Summa stadsdelsnämnder - netto	-14 968,5	-15 674,9	-15 643,4	-15 545,5
Investeringsplan				
Netto	-73,4	-159,0	-159,0	-159,0

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	62 454	63 750	1 296	2,1%
6-15	75 079	77 236	2 157	2,9%
16-64	566 745	577 733	10 988	1,9%
65-79	76 185	82 240	6 055	7,9%
80-	40 048	38 331	-1 717	-4,3%
Totalt	820 511	839 290	18 779	2,3%

Källa:USK

Resursfördelningen till stadsdelsnämnderna

Systemet för fördelning av resurser utgår från stadsdelsnämndernas verksamhetsansvar och befolkningens struktur. Det ger stadsdelsnämnderna frihet att själva välja sin organisation. Stadsdelsnämnderna får resurser i relation till det förväntade behovet och inte utifrån faktiska kostnader. I fördelningen inkluderas samtliga löpande kostnader för att bedriva en verksamhet, både personal, lokaler, administration och övriga kostnader. Stadsdelsnämnderna får sina medel tilldelade som ett anslag. Inom ramen har stadsdelsnämnderna frihet att disponera anslaget och prioritera mellan verksamheterna, så länge de följer de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt.

Vårdnadsbidrag

Stadsdelsnämnderna ansvarar även för vårdnadsbidrag. Förälder med barn som fyllt ett men inte tre år kan få vårdnadsbidrag. Vid helt vårdnadsbidrag som är 3 000 kronor deltar barnet inte i offentligt finansierad förskoleverksamhet. Vid halvt bidrag, 1 500 kronor per månad, kan barnet delta i förskoleverksamheten upp till 25 timmar och deltidsavgift betalas. Stadsdelsnämnderna beslutar om vårdnadsbidrag i enlighet med lagen om kommunalt vårdnadsbidrag och med beaktande av skollagens regler om barns behov av särskilt stöd i sin utveckling, enligt 2 kap 9§. Stadsdelsnämnderna ersätts för utbetalda vårdnadsbidrag efter särskild redovisning.

Riktlinjer för internprissättning

Riktlinjer för internprissättning vid köp och försäljning av verksamheter mellan nämnderna redovisas i bilaga 7.

Kommunfullmäktiges övergripande indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Förskoleverksamhet

Stadsdelsnämnderna ansvarar för att alla barn som bor i stadsdelsnämndsområdet har tillgång till förskoleverksamhet och att barnomsorgsgarantin uppfylls. Stadsdelsnämnderna ansvarar för kommunala förskolor, dagbarnvårdare, flerfamiljssystem och allmän förskola. Stadsdelsnämnderna ansvarar även för vårdnadsbidrag.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-3 463,9	-3 552,4	-3 550,3	-3 539,8
Kostnader (-)	-3 705,7	-3 799,8	-3 797,7	-3 787,2
Intäkter	241,8	247,4	247,4	247,4

Budgeten för 2009 ökar med 88,5 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Grundsablonen för förskoleverksamheten för 2009 utgår enligt bilaga 5. I sablonen ingår statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder med anledning av reformen om maxtaxa. Bilaga 5 visar prognos för perioden 2008 till 2011 över förväntat antal barn i förskoleverksamhet.

En kommunal förskolepeng införs den 1 januari 2009 som är en lägsta nivå på den del av sablonen som stadsdelsnämnderna ska fördela till förskolor och familjedaghem. Pengen är 77 procent av grundsablonen för barn i förskola. I pengan ingår alla kostnader, utom vissa lokalkostnader och förvaltnings- och verksamhetsövergripande administration. Pengen är 94 procent av grundsablonen för barn i familjedaghem. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ta fram anvisningar för förskolepengen.

Från och med 1 juli 2009 omfattas även 3-åringar av den allmänna förskolan, under förutsättning att riksdagen beslutar detta.

Stadens prognoser visar på ett ökat antal barn under de kommande åren. Utbyggnaden av förskolan fortsätter till följd av detta. Utbyggnaden ska ske genom nybyggnad eller genom att befintliga enheter expanderar. Möjligheten att även utnyttja skollokaler ska alltid undersökas.

Staden ska skapa incitament för en fortsatt utbyggnad genom stimulansbidrag för nya förskolelokaler som medför en utökning av platsantalet. Det stimulansbidrag som tidigare beslutats av kommunfullmäktige ska utgå till kommunala och enskilda förskolor och fördubblas under 2009. Bidraget finansieras genom en tidigare genomförd avsättning i bokslutet.

Utöver stadens stimulansbidrag för nya förskolelokaler utgår även under 2009 ett särskilt bidrag för förskolor med höga hyror. Bidraget utgår med 50 procent av den del av hyran som överskrider takhyran 1 709 kr/kvm. Takhyran justeras efter utvecklingen av konsumentprisindex (oktober) inför 2009.

Kommunfullmäktiges mål för verksamheten

Tydliga mål i förskolan

Förskolan ska ges en mer pedagogisk inriktning. Att delta i en pedagogisk verksamhet redan från tidig ålder kan ge stora möjligheter till individuell utveckling. Det ger också en möjlighet att på ett tidigt stadium uppmärksamma barn med behov av särskilt stöd. Barn med läs- och skrivsvårigheter får större möjligheter att lära sig läsa och skriva om deras problem uppmärksammas tidigt i livet. Barn med svenska som andraspråk ges också en större möjlighet att lära sig svenska före skolstarten om de deltar i den pedagogiska förskolan.

Förskolan ska arbeta med att stärka alla barns identitet och självkänsla för att stimulera till fortsatt utveckling och lärande. Förskolan ska aktivt bidra till jämställdhet, respekt och likabehandling.

Antalet barn i småbarnsgrupperna (1-3 år) bör inte vara fler än 14 barn per grupp och grupperna för de äldre barnen (4-5 år) bör inte bestå av fler än 18 barn.

Ökad valfrihet

Föräldrarnas val och önskemål ska styra inriktningen och utbudet av barnomsorg i Stockholm. En rad viktiga reformer genomförs de kommande åren för att öka föräldrarnas inflytande och för att bredda utbudet av barnomsorgsformer.

Lika villkor ska råda mellan kommunala och enskilda alternativ. Full etableringsfrihet ska gälla för fristående förskolor och familjedaghem. Staden ska också aktivt stödja och uppmuntra personal som vill ta över kommunala verksamheter genom avknoppning.

Vi vill se en mångfald bland utförare och olika pedagogiska verksamheter. För att ytterligare öka föräldrars valfrihet ska stadsdelsnämnderna uppmuntra och underlätta för enskilda aktörer att bedriva barnomsorg i Stockholm och bland annat erbjuda flerfamiljssystem och familjedaghem.

Stadsdelsnämnderna har det yttersta ansvaret för att barnomsorgsgarantin upprätthålls. Även enskilt drivna förskolor som omfattas av stadens gemensamma förskolekö bidrar till barnomsorgsgarantin i enlighet med gällande regelverk. Den gemensamma förskolekön innebär att lediga platser förmedlas snabbare, vilket leder till att barnomsorgsgarantin kan uppfyllas. Mot bakgrund av detta kommer den särskilda ersättningen om 48,0 mnkr för att upprätthålla barnomsorgsgarantin från den 1 januari 2009 fördelas mellan samtliga förskolor i det gemensamma kösystemet, såväl kommunala som enskilt drivna. För den kommunala verksamheten utbetalas medlen till respektive stadsdelsnämnd. För enskilt drivna verksamheter utbetalas medlen till respektive förskoleenhet

Stockholms stad klarar i dag att upprätthålla barnomsorgsgarantin. Detta är en angelägen uppgift för stadsdelsnämnderna även kommande år. Om föräldrar inte får barnomsorg inom tre månader ska de kompenseras. Kommunstyrelsen kommer under 2009 att utreda möjligheten till kompensation för föräldrar som inte får barnomsorg.

Personal, ledarskap och kompetensutveckling

Andelen förskollärare i förskolan ska öka. Den som leder den dagliga verksamheten och har det pedagogiska ansvaret på en förskoleavdelning eller förskola ska vara förskollärare. Barnskötarna har en viktig roll att spela i förskolans verksamhet, inte minst när det gäller omsorgen om de små barnen och ska ha goda möjligheter att utvecklas i sitt yrke.

Förskolläraryrkets attraktionskraft behöver höjas genom att den enskilde medarbetarens inflytande över sitt eget arbete ökar. Det kräver minskad detaljstyrning av det pedagogiska arbetet och att de som arbetar i verksamheten får fatta verksamhetsbesluten.

Satsning på kompetensutveckling är viktigt för att stärka förskolans verksamhet. Staden ska arbeta för att kontinuerligt erbjuda förskolans chefer och medarbetare möjlighet till kompetensutveckling.

För att trygga en fortsatt personalförsörjning ska staden erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare. Utbildningsnämnden har medel avsatta för denna utbildning under 2009 och 2010.

Förskolan ska tillsammans med föräldrarna lägga grunden till flerspråkighet för barn med ett annat modersmål än svenska. Det är angeläget att förskolan har en bra kompetens om barns språkutveckling.

Samverkan och inflytande

En god samverkan mellan förskola och skola är av stor betydelse för barns utveckling och lärande. Övergången ska vara planerad och alla föräldrar bör uppmuntras att delta vid överlämnande samtal mellan förskola och skola. Förskolan ska ha en god kommunikation med föräldrarna och vara lyhörd för deras önskemål. Övergången från förskola till skola ska innefatta dokumentation av vad förskolan har arbetat med, barnets behov och lärande. Skolan har en viktig uppgift att ta tillvara den kunskap som förs över. För barn i behov av särskilt stöd är det särskilt angeläget att övergången mellan förskola och skola organiseras väl.

Planering, uppföljning och utvärdering

Det är viktigt att förskolan utvecklar kvalitetsmått och metoder för utvärdering som relaterar till förskolans mål och uppdrag. Stadsdelsnämnderna ansvarar för att förskolorna följer upp, utvärderar och analyserar sin verksamhet i enlighet med kvalitetssystemet och förskolans styrdokument. Resultaten från inspektion och brukarundersökningar för både kommunala och enskilda anordnare ska göras tillgängliga för föräldrar och andra.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Antal barn som inte barnomsorgsgarantin uppfyllts för under året	0 st	0 st	0 st
Resultatet av enheternas självvärdering avseende utveckling och lärande inom förskola	tas fram 2009	öka	öka
Andel förskollärare	tas fram 2009	öka	öka
Andel barngrupper (1-3 år) med fler än 14 barn	tas fram 2009	minska	minska
Andel barngrupper (4-5 år) med fler än 18 barn	tas fram 2009	minska	minska
Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende utveckling och lärande	tas fram 2009	öka	öka
Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling (även UtbN och SAN)	100 %	100 %	100 %
Hyreskostnadens andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi	tas fram 2009	minska	minska

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka för ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande för de pedagogiska verksamheterna	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt med sin aktivitetsplan och stödja och uppmuntra personalen som vill knoppa av	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans personal kompetensutveckling och erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare	2007-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden äldreomsorg och förskola ska tillsammans utveckla metoder för den enskildes trygghet, oberoende, inflytande och respekt.	2009-01-01	2009-12-31
Förskolan ska utveckla kvalitetsmått och metoder för utvärdering som relaterar till förskolans mål och uppdrag	2009-01-01	2010-12-31

Verksamhet för barn och ungdom

Stadsdelsnämnderna ansvarar för att tillhandahålla fritidsverksamhet för barn och ungdomar såsom öppen förskola och parklekar samt sommargårdsverksamhet för barn i grundskola under sommaren.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-453,2	-450,9	-450,6	-449,3
Kostnader (-)	-453,2	-450,9	-450,6	-449,3
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Budgeten för 2009 minskar med 2,3 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Staden ska tillhandahålla en god fritidsverksamhet för barn och ungdomar. Sommarkoloniverksamhet ska finnas tillgänglig under sommarmånaderna.

Staden ska i samverkan med det lokala föreningslivet och andra aktörer erbjuda en mångfald av verksamheter för barn och unga. Kollo och öppen förskola är exempel på kommunala verksamheter som uppskattas och efterfrågas av barn, ungdomar och föräldrar.

Sommarkoloniverksamhet

Kollo är en av många viktiga verksamheter för barn och unga i Stockholm. Barn som av olika skäl har större behov av att åka på kollo bör prioriteras. Det är viktigt att kollo förblir en mötesplats för barn och unga med olika etnisk och social bakgrund.

Under sommarmånaderna är det viktigt med en mångfald av olika verksamheter för unga stockholmare där kollo är en del. En lika viktig del är alla de verksamheter som sker under dagtid i form av bland annat dagkollo, idrottsskolor med mera som finns i stadsdelsnämndsområdena. Det samarbete som idag sker med frivilligorganisationer kring denna verksamhet bör utvecklas och intensifieras. Det ger en mångfald av olika verksamheter, ökar möjligheterna till integration och sträcker sig över längre tid.

Öppna förskolan

Den öppna förskolan spelar en viktig roll för barn som inte är inskrivna i förskoleverksamheten och för hemmavarande föräldrar. För föräldralediga, hemarbetande och dagbarnvårdare är det viktigt att det finns öppen förskola där barnen kan få stimulans och föräldrarna utbyte med andra föräldrar. Öppna förskolan kan med fördel bedrivas genom samarbete med frivilligorganisationer och stadsdelsnämnderna emellan.

Parklekar

Stockholms parklekar är en unik verksamhet som sedan den infördes har spelat en viktig roll för många stadsbarn. Utnyttjandet av lokalerna breddas för att härigenom garantera parklekarnas fortlevnad. Driften av parklekarna skulle på detta sätt kunna erbjudas utomstående entreprenörer.

Hemgårdar

I Stockholm finns sex hemgårdar; Birkagården, Skeppsholmsgården, Södergården, Midsommargården, Mäster Olofsgården samt Timmermansgården. Det är viktigt att stadsdelsnämnderna samverkar med de hemgårdar som finns och att de tillåts bedriva och utveckla sin verksamhet under betryggande former.

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska bredda utnyttjandet av lokalerna för att härigenom garantera parklekarnas fortlevnad	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska samverka med det lokala föreningslivet och andra aktörer för att erbjuda en mångfald av verksamheter för barn och unga	2008-01-01	2010-12-31
Driften av parklekarna kan erbjudas utomstående entreprenörer.	2009-01-01	2010-12-31
Rinkeby-Kista sdn ska tillsammans med idrottsnämnden utreda Ungdomens hus organisatoriska tillhörighet	2009-01-01	2009-12-31

Kultur och föreningsverksamhet

Stadsdelsnämnderna ansvarar för konsumentrådgivning och lokal kulturverksamhet samt för bidragsgivning till föreningar med utpräglat lokal verksamhet.

Kultur- och föreningsstöd kan idag sökas från kulturnämnden, idrottsnämnden och stadsdelsnämnderna. Det är därför viktigt att upprätthålla en större enhetlighet och säkerställa likabehandlingen i staden.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-60,1	-60,1	-60,1	-59,9
Kostnader (-)	-60,1	-60,1	-60,1	-59,9
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0

Budgeten för 2009 är oförändrad jämfört med 2008.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Därutöver ska nämnderna utforma indikatorer för att kunna följa upp sina verksamhetsspecifika mål.

Tillgängligheten till det lokala kulturutbudet ska öka. Barn och ungdomar ska ges möjlighet att uppleva och själva utöva olika former av kultur.

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Antal deltagande barn och ungdomar i egen skapande verksamhet	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Bidragsgivningen ska säkerställa likabehandling	2009-01-01	2009-12-31
Tillgängligheten till det lokala kulturutbudet ska öka	2009-01-01	2010-12-31
Barn och ungdomar ska ges möjligheter att uppleva och själva utöva olika former av kultur	2009-01-01	2010-12-31

Äldreomsorg

Äldreomsorgen ska präglas av hög kvalitet, inflytande, individualisering och trygghet. Utformningen av det stöd som ges ska kännetecknas av valfrihet. Värdighet och respekt ska vara utgångspunkten för att äldre ska kunna leva sina liv som de själva önskar. De kvalitetsgarantier som verksamheterna ställer upp ska följa kommunfullmäktiges mål och vara mätbara.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-6 243,5	-6 499,5	-6 472,4	-6 418,8
Kostnader (-)	-6 387,0	-6 643,0	-6 615,9	-6 562,3
Intäkter	143,5	143,5	143,5	143,5

Budgeten för år 2009 ökar med 256,0 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Ett valfrihetssystem för den äldres rätt att välja vård- och omsorgsboende infördes den 1 juli 2008. Den nivå på äldrepenge som beslutats för 2008 har indexuppräknats för 2009. Under 2008 beslutas om en valfrihetsmodell för dagverksamheter, vilken infördes den 1 juli 2009. Ersättningsnivåerna för hemtjänst i ordinärt boende, avlösning och ledsagning har tidigare fastställts av kommunfullmäktige för enskilda utförare. Stadsdelsnämnderna har tidigare fastställt ersättningen till kommunala utförare. Från och med 2009 fastställs även ersättningen till kommunala utförare av kommunfullmäktige. Den ska motsvara ersättningen till enskilda utförare med ett avdrag på 2,5 procent. Denna differens beror på att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänster, vilket inte en enskild utförare har.

Det statsbidrag som staden fått beviljat i form av stimulansbidrag ger ökade möjligheter till kvalitetsutveckling inom äldreomsorgen. Nämndernas planering för genomförande av aktiviteter inom ramen för stimulansbidraget ska redovisas i verksamhetsplanen för 2009.

Budgeten för år 2009 innebär satsningar på framförallt fyra viktiga områden som speglar stadens fokus på ökad valfrihet, kvalitetshöjningar och en ny syn på äldre. Äldreomsor-

gen i Stockholms stad är en mycket stor verksamhet som ständigt måste utvecklas för att förbättra bemötande, service och omsorg. Under 2009 fortsätter arbetet med en samlad kvalitetshöjning av samtliga verksamheter, med särskilt fokus på biståndsbedömning och hemtjänst. Ett viktigt mål för stadens äldreomsorg är att kunna ge äldre bättre förutsättningar för ett så självständigt och innehållsrikt liv som möjligt. Det är därför fortsatt prioriterat med rehabilitering, förebyggande insatser och en uppvärdering av det sociala innehållet i omsorgen. Staden ska under 2009 utarbeta en gemensam värdegrund för äldreomsorgen. Ett annat viktigt område under 2009 är äldres boende. De allra flesta äldre vill bo kvar i sin bostad så länge tryggheten kan garanteras. Staden ska på olika sätt underlätta kvarboende samtidigt som vi erbjuder en mångfald av andra boendeanternativ. Många av stadens äldreboendefastigheter har sedan lång tid ett eftersatt underhållsbehov. För att få till stånd ett synbart "äldrelyft" och för att leva upp till målsättningen att tillhandahålla välskötta och trygga bostäder görs nu en miljardsatsning för att under en tioårsperiod förbättra boendestandarden för äldre.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Därutöver ska nämnderna utforma indikatorer för att kunna följa upp sina verksamhetsspecifika mål.

En samlad kvalitetshöjning inom äldreomsorgen

Stockholms äldre ska bemötas med värdighet och respekt samt ges möjlighet att påverka sin egen livssituation. Den enskilde har rätt till individuell behovsprövning och att beslutade insatser verkställs inom skälig tid. Rutinerna för att systematiskt följa upp insatsernas genomförande, kvalitet och rättssäkerhet ska säkerställas i stadsdelsnämndernas interna kontroll. Biståndsbedömarna ska opartiskt informera om olika utförare inom äldreomsorgen. Under 2008 inrättades ett kansli under äldrenämnden som ska bevaka likställigheten i biståndsbedömningen. Kansliets arbete fortsätter under 2009 och syftar till att öka rättssäkerheten för den enskilde äldre.

En rättvis och lika biståndsbedömning ska ske. Riktlinjerna för biståndsbedömning som infördes 2008 stärker den enskildes inflytande och innebär att brukaren kan påverka hemtjänstinsatsen och omdisponera denna inom ramen för det beviljade biståndsbeslutet. Riktlinjerna innebär en kraftig och viktig kvalitetsförbättring av äldreomsorgen och att större hänsyn kan tas till den enskildes egna önskemål, sociala situation och ålder. Äldre direkt, dit man kan vända sig med frågor om äldreomsorgen, kommer att förbättra informationen och tillgängligheten för de äldre. Under 2009 ska arbetet med att höja kvaliteten på både bemötande och biståndsbedömning att fortsätta.

För att ge Stockholms äldre en god vård och omsorg behövs en bra arbetsmiljö och utbildad personal. Staden ska satsa på chefsutveckling inom äldreomsorgen med inriktning på värdegrund och förhållningssätt samt strategier kring ledarskap och kommunikation. Medarbetare inom äldreomsorgen ska ha adekvat utbildning och kompetens som svarar mot de krav som verksamheten ställer. En förhållandevis stor grupp vårdbiträden saknar utbildning och måste därför erbjudas grundutbildning. Målet är att all tillsvidareanställd personal ska ha grundutbildning. En del av vård- och omsorgspersonalen har svenska som andraspråk och behöver utveckla sina språkkunskaper i svenska. Kompetensutveckling ska vara prioriterat både i centrala insatser för hela staden och i de olika verksamheternas planering. Inom äldreomsorgen bör särskilt demensutbildning genomföras. 2008 avsattes 30,0 mnkr för utbildning, för 2009 tillförs ytterligare 10,0 mnkr för att bland annat bekosta vikarier då de ordinarie medarbetarna deltar i utbildningar.

Personalkontinuiteten är en viktig aspekt för att öka tryggheten och kvaliteten inom äldreomsorgen. Det är därför angeläget att stadsdelsnämnderna, där så är möjligt, planerar för att erbjuda en större andel av medarbetarna heltidsanställningar och att minska antalet tim- och deltidsanställningar.

Hemtjänsten är den verksamhet som omfattar flest brukare och som också möjliggör kvarboende för de äldre som så önskar. För att öka kvaliteten på den service och omsorg som utförs ställs ständiga krav på hemtjänstens organisation i form av nya arbetsformer och ökad flexibilitet.

För att öka kvaliteten inom hemtjänsten ska stadens anställda erbjudas fortsatt handledning, kompetensutveckling och stöd i sitt oerhört betydelsefulla och ofta svåra arbete. Tidigare har handledare för äldreomsorgen utbildats. Dessa finns på samtliga stadsdelsnämnder och ska kunna handleda medarbetare.

Inom ramen för stadens strategi för kvalitetsutveckling ligger att lära av goda exempel. I den dialogmodell som många nämnder idag använder för kvalitetsutveckling ryms lärande mellan verksamhetsområden och inom stadsdelsnämnderna. Förskolan har sedan många år väldigt nöjda föräldrar i alla undersökningar som genomförs. Enheter som vunnit stadens kvalitetsutmärkelse ligger långt framme i sin metodutveckling för goda resultat. Under 2009 ska därför ett strukturerat utvecklingsprojekt starta med syfte att ta tillvara de goda arbetsmetoder som utmärker pedagogiken inom förskolan och i dialog med äldreomsorgens verksamheter se vilka metoder som kan vara tillämpbara för att på ett nytt sätt arbeta med kvalitetsutveckling inom äldreomsorgen.

Staden ska i samarbete med frivilligorganisationerna erbjuda ett varierat och flexibelt utbud av stöd- och hjälpinsatser till dem som vårdar anhöriga och närstående. Tillgång ska finnas till anhörigkonsulenter och stödplaner.

För att säkerställa att stadens äldreomsorg mottagit information från landstinget i samband med utskrivning från slutenvård införs under 2009 nya rutiner för kvittning, ett så kallat trygghetskvitto.

Rehabilitering och förebyggande arbete i världsklass

För att kunna ge äldre möjlighet att behålla och/eller förbättra sina funktioner och ge förutsättningar för ett så självständigt liv som möjligt är det prioriterat att satsa på rehabiliterande insatser. I syfte att utveckla rehabiliteringsarbetet och säkerställa en fortsatt hög kvalitet och säkerhet tillsattes under 2008, på försök, två medicinskt ansvariga för rehabilitering (MAR) i staden för att komplettera det arbete som bedrivs av stadsdelsnämndernas medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS). En tjänst är organiserad under Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och en tjänst delas av stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. MAR utövar sitt rehabiliteringsansvar genom kunskapsöverföring, planering, styrning, kontroll, dokumentation och redovisning av arbetet med verksamhetens kvalitet och säkerhet. Äldrenämnden utvärderar försöket med MAR under 2009. Utöver försöken med MAR ska all hemtjänstpersonal ges handledning i rehabilitering.

För att säkerställa att den enskildes behov tillgodoses ska äldreomsorgen ha ett gott samarbete med landstingets hälso- och sjukvård. Stadsdelsnämnderna ska under 2009 se över sin samverkan med landstinget för att förbättra arbetet med korttidsvård och rehabilitering. Målet ska vara att så många omsorgstagare som möjligt kan återgå till sitt ordinarie boende efter sjukhusvistelse och rehabilitering.

Som en utveckling av stadens förebyggande arbete ska alla över 75 år även fortsättningsvis som inte är beviljade annan insats erbjudas ett hembesök. Servicetjänster i form av vaktmästarservice för äldre. "Fixar-tjänster" ska även fortsättningsvis tillhandahållas avgiftsfritt i samtliga stadsdelsnämnder till kommuninvånare som fyllt 75 år, maximalt sex timmar per år och hushåll.

Ökad livskvalitet och en värdig vardag

De flesta äldre lever friska under en stor del av sin ålderdom och vill klara sig själva. Men det finns också ett stort antal äldre som i olika utsträckning behöver omsorg och vård. En av stadens huvuduppgifter är att ge stöd till de äldre som är i behov av hjälp. Staden ska fokusera på ökad livskvalitet för äldre genom uppsökande och förebyggande arbete, vardagsrehabilitering samt ett större socialt innehåll i verksamheten. Samtliga omsorgstagare ska ha en uppdaterad individuell genomförandeplan där även sociala aktiviteter ingår. Alla särskilda boenden ska även planera för sociala aktiviteter där de äldre kan medverka.

Att kunna komma ut från sin bostad är oerhört betydelsefullt. Boende i vård- och omsorgsboende ska ha rätt till utevistelse. Promenader är också en viktig förebyggande insats som på sikt kan motverka ökat vårdbehov. I samtliga stadsdelsnämnder ska det under sommaren erbjudas möjlighet för äldre att komma iväg på dagsutflykter.

Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med äldrenämnden genomföra särskilda insatser för att förbättra matkvaliteten inom äldreomsorgen. Äldre ska få god och näringsriktig mat samt en lustfylld måltidsupplevelse.

Under 2008 beslutas om en valfrihetsmodell för dagverksamheter, vilken införs den 1 juli 2009.

Staden ska uppmuntra pensionärsorganisationernas viktiga arbete, exempelvis genom att göra det enklare att få tillgång till samlingslokaler. Det är viktigt att hitta olika vägar till gemenskap och aktivitet, inte minst för alla äldre som bor hemma. Staden ska därför på olika sätt stimulera tillkomsten av öppna verksamheter för samvaro och aktiviteter, bland annat genom att uppmuntra ideella och frivilliga insatser.

En mångfald av boendeformer för olika behov

De allra flesta äldre vill bo kvar i sin bostad så länge tryggheten kan garanteras. Genom tekniska hjälpmedel, hemtjänst och annan assistans och med hjälp av frivilligas insatser är det ofta möjligt att förlänga den tid enskilda kan bo kvar i sin bostad.

Staden garanterar äldre som har behov av särskilt boende rätt att välja boende. Ett valfrihetssystem inom vård- och omsorgsboende infördes den 1 juli 2008. Detta bidrar till mångfald och är utformat för att konkurrens ska ske med utgångspunkt i verksamheternas kvalitativa innehåll. Därigenom får både offentliga och privata utförare ett starkare intresse att vara lyhörda för äldres önskemål och krav. Vård- och omsorgsboenden med inriktning mot demenssjukdomar ska bestå av mindre boendeenheter och bemanningen vara anpassad efter de demenssjukas särskilda behov. Möjlighet till korttidsvård utomlands införs 2009.

Servicehus har alltjämt en viktig roll att fylla som mellanboende och är en del i mångfalden av boende- och stödformer. Samtidigt pågår viktiga diskussioner om hur seniorboenden och andra former av trygghets- eller mellanboenden ska utvecklas i framtiden för att bättre tillgodose äldres skiftande behov och önskemål.

I äldreboendedelegationens delbetänkande som presenterades i december 2007 framhålls betydelsen av ett varierat utbud av bostäder som tar hänsyn till äldres individuella behov

av social gemenskap och trygghet. Den pågående utvecklingen visar att det finns ett utrymme för och en efterfrågan på bostäder och boendeformer som kan komplettera ordinarie boende av traditionellt slag och dagens särskilda boende - bostäder som erbjuder viss service och möjligheter till gemenskap utöver att de utmärks av god tillgänglighet. Studier visar dessutom att om den äldre får tillgång till senior- eller trygghetsbostad kan behovet av särskilt boende med heldygnsomsorg minskas, något som är positivt främst för den äldre men också för samhället i form av minskade kostnader.

Äldreboendedelegationen kommer i slutet av 2008 med sitt slutbetänkande och regeringen väntas under våren 2009 lägga fram en proposition med anledning av detta.

Äldreboendeplanering

Under 2008 har äldrenämnden i samarbete med stadsdelsnämnderna genomfört en förnyad och uppdaterad stadsövergripande äldreboendeplanering. Förslaget väger samman tillgång och efterfrågan på främst vård- och omsorgsboende med prognoser för äldreomsorgen. Samtidigt har äldrenämnden i samråd med stadsledningskontoret och Micasa fastigheter i Stockholm AB genomfört en inventering av servicehusens status. De flesta servicehus har ett stort eftersatt underhåll. Många servicehuslägenheter står också tomma vilket leder till en successivt ökande kostnad för staden. Det är därför angeläget att tillgången på boendeformer anpassas till efterfrågan. På så sätt skulle medel kunna frigöras för att istället användas till prioriterade insatser inom äldreomsorgen.

Planeringsinriktningen för det fortsatta arbetet måste omfatta såväl nybyggnad, omstrukturering som avveckling för att på lång sikt klara olika åtaganden. Befintliga resurser kan med fördel utnyttjas flexibelt och ska främja en mångfald av boende- och omsorgsformer.

För att komplettera nuvarande utbud av boendeformer för äldre i Stockholms stad uppdras åt äldrenämnden, att i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och Stadshus AB genom Micasa Fastigheter i Stockholm AB, noga följa äldreboendedelegationens och regeringens arbete med att utveckla mellanboendeformer/trygghetsboende för äldre och föreslå en modell för trygghetsboende i Stockholms stad. Kommunstyrelsen ansvarar för att samordna arbetet med att ta fram en modell för trygghetsboende.

I den fortsatta processen bör möjligheten prövas att i första skede omdefiniera vissa servicehus till endera vård- och omsorgsboende eller till seniorboenden/trygghetsboende. I samband med detta bör även andra prioriterade gruppers behov analyseras, inte minst personer med funktionsnedsättning.

I ett första steg uppmanas stadsdelsnämnderna att inrikta sitt arbete mot följande omstruktureringar av boenden. Omstrukturering av äldreboende ska godkännas av kommunstyrelsen. I nedanstående fall kan dock nämnden fatta slutgiltigt beslut. Omstrukturering till exempelvis trygghetsboende förutsätter att kommunfullmäktige först fastställt hur denna mellanboendeform ska definieras:

- Rinkeby äldreboende/-servicehus (Rinkeby-Kista). Servicehuset prövas att omstruktureras till trygghets/-seniorboende. Haldygnsomsorgen flyttas till alternativa lokaler.
- Fristads sjukhem (Spånga Tensta) omstruktureras successivt för annan verksamhet så snart behovet av heldygnsomsorgsplatser tillgodoses på annat sätt.
- Kastanjen (Hägersten Liljeholmen) omstruktureras till trygghets/-seniorboende. Haldygnsomsorgen flyttas till alternativa lokaler.
- Långbroberg (Älvsjö) omstruktureras till trygghetsboende.
- Väduren (Norrmalm) omstruktureras till trygghets/-seniorboende. Haldygnsomsorgen flyttas till alternativa lokaler.

Med Stockholms stads budget 2009 fattas beslut om en miljardsatsning på upprustning av stadens äldreboenden genom det så kallade äldrelyftet. En ny äldreboendeplanering kommer att föreläggas äldrenämnden för beslut under hösten 2008. Efter sedvanlig remittering för yttrande fattar kommunstyrelsen beslut om äldreboendeplaneringen.

Avknoppningar

För att stimulera fristående alternativ ska stadsdelsnämnden arbeta aktivt med sin aktivitetsplan och uppmuntra personalen att knoppa av.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Anhörigas upplevelse av hur anhörigstödet fungerar	tas fram 2009	öka	öka
Antal besökare på öppna dagverksamheter för äldre	tas fram 2009	öka	öka
Antal öppna dagverksamheter för äldre	tas fram 2009	öka	öka
Andel omsorgspersonal med grundutbildning	87 %	öka	öka
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL, exl. de som frivilligt kvarstår i kö i avvaktan på ett valt boende	tas fram 2009	minska	minska
Antal stadsdelsnämnder som erbjuder dagsutflykter för äldre	14 st	14 st	14 st
Antal ej verkställda domar	tas fram 2009	minska	minska
Andelen nöjda omsorgstagare	79 %	80 %	81 %
Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi	tas fram 2009	minska	minska
Antal äldre som fått hjälp i form av vaktmästarservice	tas fram 2009	öka	öka
Andel över 75 år som erbjudits förebyggande hembesök	tas fram 2009	öka	öka
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet	tas fram 2009	öka	öka
Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling (även UtbN och SAN)	100 %	100 %	100 %
Upplevelsen av maten och måltidssituationen	tas fram 2009	bättre	bättre

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Andel omsorgstagare, inom äldreomsorgen, som har en genomförandeplan	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel omsorgstagare, inom äldreomsorgen, som har en genomförandeplan där sociala aktiviteter ingår	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Brukarnas nöjdhet med bemötande från biståndshandläggare	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra kompetensutvecklingsinsatser, särskilt inom demensområdet	2008-01-01	2010-12-31
Utveckla valfriheten inom äldreomsorgen	2008-01-01	2010-12-31
Vård- och omsorgsboenden ska ha en plan för sociala aktiviteter	2009-01-01	2009-12-31
Vård- och omsorgspersonal erbjuds grundutbildning	2008-01-01	2010-12-31
Informera om möjligheter att välja utförare och boende	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska arbeta aktivt med sin aktivitetsplan och stödja och uppmuntra personalen som vill knoppa av	2008-01-01	2010-12-31
Genomföra insatser för att förbättra matkvaliteten och måltidsupplevelsen	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämndernas verksamhetsområden äldreomsorg och förskola ska tillsammans utveckla metoder för den enskildes trygghet, oberoende, inflytande och respekt.	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska redovisa exempel på hur den enskildes delaktighet i måltidsplaneringen möjliggörs	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska, utifrån medarbetarsamtal med personal inom äldreomsorgen, redovisa vilket behov av utbildning som finns	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämndernas medarbetare inom äldreomsorgen ska under våren 2009 ges möjligheter att delta i utbildningar som avser grundutbildning, språkutbildning, ledarskapsutbildning eller delta i andra insatser som är motiverade i syfte att höja kvaliteten i äldreomsorgen	2009-01-01	2009-07-01
Stadsdelsnämnderna ska se över sin samverkan med landstinget i syfte att förbättra korttidsvård och rehabilitering	2009-01-01	2009-12-31
Införa en samlad redovisning av Lex Sara och Lex Maria anmälningar	2009-01-01	2009-12-31
Nämnderna ska vidta åtgärder för att öka antalet verksamheter som drivs i samarbete med frivilligorganisationer	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med brand- och räddningsnämnden kontinuerligt genomföra informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper.	2009-01-01	2010-12-31
Utveckla kunskaper i svenska hos vård- och omsorgspersonalen med svenska som andraspråk.	2009-01-01	2010-12-31
Utveckling och behovsanpassning av vård- och omsorgsboenden ska fortgå	2008-01-01	2010-12-31
En satsning på kompetensutveckling för äldreomsorgens chefer ska genomföras	2009-01-01	2009-12-31

Hemtjänstpersonal ska erbjudas handledning	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska ta fram en införandeplan för ParaSol, Schemas och ParaGå och lämna rapport om genomförandet i samband med tertialrapport 1	2009-01-01	2009-12-31

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Inriktningen för stöd och service till personer med funktionsnedsättning är att identifiera och undanröja hinder för delaktighet i samhället samt ge förutsättningar för ett självständigt liv.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-2 211,3	-2 388,3	-2 387,0	-2 380,5
Kostnader (-)	-2 213,3	-2 390,3	-2 389,0	-2 382,5
Intäkter	2,0	2,0	2,0	2,0

Budgeten för 2009 ökar med 177,0 mnkr jämfört med 2008. För förändringar inom budgetramen se bilaga 2.

Beslut om en valfrihetsmodell för boende, daglig verksamhet samt korttidsboende för personer med funktionsnedsättning har fattats under 2008 och införs den 1 juli 2009.

Under 2008 betalar staden en avgift om 300,3 mnkr till det nationella utjämningsystemet för LSS. Enligt prognosen för 2009 kommer staden att betala cirka 430 mnkr. Denna kraftiga ökning beror till stor del på att LSS-lagstiftningen har förändrats, vilket fått följdverkningar på regelverket i utjämningsystemet för LSS.

Utbyggnadstakten av bostäder för personer med fysiska och psykiska funktionsnedsättningar behöver öka. Det är ett stadsgemensamt åtagande och det fordras en mångfald av boendalternativ för att möta de olika behov och önskemål som finns. För att stödja utbyggnadsprocessen och få en effektiv nivå på beslut i dessa frågor tillsätts en central samordningsgrupp.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Alla personer med funktionsnedsättning ska erbjudas en god omsorg, stöd och service. Insatserna ska utformas med respekt för den enskildes önskemål och syfta till att skapa förutsättningar för självständighet och delaktighet i samhället. Den enskildes rätt till individuell behovsprövning och att beslutade insatser verkställs inom skälig tid ska följas.

Rutinerna för att systematiskt följa upp insatsernas genomförande, kvalitet och rättssäkerhet ska säkerställas i stadsdelsnämndernas interna kontroll.

I samband med att det nya resursfördelningssystemet för funktionsnedsättning infördes 2008 beslutades också om övergångsregler för kostnaden för boenden som etablerat sig i stadsdelsområdet utan stadsdelsnämndens vetskap. Under 2008 hade stadsdelsnämnden rätt att få 50 procent av skillnaden mellan faktisk kostnad och nivåersättning i resursfördelningssystemet. Denna övergångsregel tas bort 2009.

I budget 2008 beslutade kommunfullmäktige om ett nytt resursfördelningssystem för de prestationsrelaterade verksamheterna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. De verksamheter som berördes var gruppboende, barnboende, daglig verksamhet samt korttidshem. I ärendet om översynen av de prestationsrelaterade verksamheterna inom funktionsnedsättning anges ett antal följduppdrag för vidare utredning. Resultatet av denna utredning redovisas nedan.

- Nattschablon beviljas när det krävs ett kontinuerligt och aktivt stöd nattetid som har sin grund i psykiska, fysiska eller medicinska omvårdnadsbehov. Med kontinuerligt och aktivt menas att stödet är nödvändigt flera nätter i veckan.
- Ingen särskild schablon kommer att utgå för dem som är hemma dagtid och inte har daglig verksamhet. Särskild ersättning kommer heller inte att utgå för äldre personer som tidigare tillhört personkrets 1 och 2 som bor på äldreboenden. Personerna som omfattas är relativt få och deras behov mycket varierande. Det befintliga resursfördelningssystemet fångar i hög grad in de behov som enskilda brukare har.
- Utredningen föreslår att bedömningskansliet får i uppdrag att genomföra preliminära bedömningar i de fall detta är nödvändigt i avvaktan på den kommande behovsbedömningen.
- Dagens fyra förmedlingsgrupper slås samman till en central grupp med representanter från de nuvarande förmedlingsgrupperna och leds av bedömningskansliet, organiserat under social- och arbetsmarknadsnämnden.

I bilaga 12 redovisas definitionen av daglig verksamhet

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL	tas fram 2009	minska	minska
Antal nytillkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden	100 st	100 st	100 st
Antal ej verkställda domar	tas fram 2009	minska	minska
Nöjda brukare (även SAN)	tas fram 2009	öka	öka
Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling (även UtbN och SAN)	100 %	100 %	100 %

Följande aktivitet ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utbyggnad och utveckling av variation i utbudet av boenden enligt LSS ska fortgå och intensifieras	2008-01-01	2010-12-31
Valfrihetsmodell för boende, daglig verksamhet och korttidsboende införs	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med brand- och räddningsnämnden kontinuerligt genomföra informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper.	2009-01-01	2010-12-31

Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Stadsdelsnämnderna ansvarar för insatser till barn och ungdomar som riskerar att fara illa eller som genom kriminalitet och missbruk riskerar att skada sin egen hälsa och utveckling. Tidiga insatser är av central betydelse. Nämnderna ansvarar också för insatser till vuxna med behov av stöd och hjälp för att komma ifrån missbruk eller som är i behov av annat stöd, till exempel våldsutsatta kvinnor, anhöriga till missbrukare och hemlösa. En god och kvalitativ öppenvård ska prioriteras i syfte att förebygga och minska institutionsvården. I ansvaret ingår även att tillhandahålla anpassat boende, boendestöd, arbete och sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Staden ska utveckla samarbetsformerna med landstinget för personer med psykisk ohälsa och/eller missbruk. Kommunfullmäktige har beslutat om att valfrihet ska införas för boende, boendestöd och sysselsättning för personer som har psykiska funktionsnedsättningar den 1 januari 2010. För att förbereda och förenkla införandet ges stadsdelsnämnderna i uppdrag att se över sin organisation för verksamhetsområdet och där så behövs anpassa den för att stödja ett valfrihetssystem.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-1 532,8	-1 550,3	-1 549,4	-1 544,9
Kostnader (-)	-1 569,7	-1 587,2	-1 586,3	-1 581,8
Intäkter	36,9	36,9	36,9	36,9

Budgeten för 2009 ökar med 17,5 mnkr jämfört med 2008. Förändringen avser främst satsning på ökad kvalitet. Övriga förändringar framgår av bilaga 2.

I samband med bokslut 2003 har sammanlagt 100,0 mnkr avsatts för utbyggnad av boende för hemlösa. Av dessa återstår cirka 85 mnkr. I Central medelsreserv för år 2009 reserveras dessutom 10,0 mnkr för boenden och verksamheter för hemlösa som kan sökas av stadsdelsnämnderna.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Socialtjänstens arbete ska grundas på respekt för den enskilde individens önskemål och val där denne ska ha inflytande över och vara delaktig i utformandet av insatsen. Arbetet ska baseras på kunskaper och erfarenheter där metoder och insatser ska vara evidensbaserade. Tidiga insatser till barn och ungdomar ska prioriteras och samarbetet mellan socialtjänsten och skolan ska stärkas. Stadsdelsnämnderna ska upprätta lokala samverkansöverenskommelser mellan nämndens verksamheter och utbildningsnämnden.

Förebyggande arbete för barn och ungdomar ska prioriteras i syfte att minska antal individer som under sin uppväxt riskerar en ogynnsam utveckling. Med förebyggande insatser avses ej individuellt behovsprövade verksamheter och åtgärder.

Det förebyggande arbetet mot missbruk ska särskilt inriktas mot nyrekrytering i åldern 13-25 år. I arbetet mot hemlöshet är även det förebyggande arbetet prioriterat, olika stöd- och vårdboenden ska utvecklas och alla hemlösa ska omfattas av tak över huvudetgarantin. Stadens brottsförebyggande arbete och arbete för kvinnofrid ska utvecklas och förbättras. Samtliga nämnder och bolag ska utifrån problembild och förutsättningar utforma metoder att använda i det brottsförebyggande arbetet i syfte att göra Stockholm till en trygg stad.

Ett väl fungerande boende och daglig sysselsättning eller arbete är två viktiga hörnstenar för att förbättra livssituationen för personer med psykisk funktionsnedsättning. Stadsdelsnämndernas utbyggnad av såväl gruppboenden som stödboenden ska intensifieras och möjligheterna till sysselsättning, studier och arbete ska förbättras. Det uppsökande arbetet och stödformerna till anhöriga ska fortsätta att utvecklas. En valfrihetsmodell är under utveckling för införande den 1 januari 2010.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Andel befintliga familjehem med grundutbildning	35 %	70 %	100 %
Antal ej verkställda beslut enligt SoL (även SAN)	tas fram 2009	minska	minska
Antal ej verkställda beslut enligt LSS (även SAN)	tas fram 2009	minska	minska
Antal ej verkställda domar (även SAN)	tas fram 2009	minska	minska
Andel nya familjehem med grundutbildning	100 %	100 %	100 %
Andel barn och unga i biståndsbedömd öppenvård (även SAN)	tas fram 2009	öka	öka
Andel vuxna i biståndsbedömd öppenvård (även SAN)	tas fram 2009	öka	öka

Andel av utredningar där strukturerade kunskapsbaserade metoder för utredning av vuxna med missbruksproblematik används (även SAN)	75 %	öka	öka
Andel genomförandeplaner för biståndsbedömda insatser inom IoF, socialpsykiatri	100 %	100 %	100 %
Andel av kostnader för individ- och familjeomsorg, barn och ungdom som används till förebyggande insatser (även SAN)	tas fram 2009	öka	öka
Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling (även UtbN och SAN)	100 %	100 %	100 %

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utveckla och prioritera det förebyggande drogpreventiva arbetet bland barn och ungdomar	2007-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska samverka i planering och utbyggnad av olika boendeformer för personer med psykiska funktionsnedsättningar	2008-01-01	2010-12-31
Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska upprätta lokala samverkansöverenskommelser mellan nämndens verksamheter och utbildningsnämnden	2009-01-01	2009-12-31
Se över organisationen för verksamhetsområdet och där så behövs anpassa den för att stödja ett valfrihetssystem	2009-01-01	2009-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med brand- och räddningsnämnden kontinuerligt genomföra informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper.	2009-01-01	2010-12-31

Stadsmiljöverksamhet

Stadsdelsnämnderna ansvarar för skötsel och underhåll samt renhållning av parker, naturområden, parkvägar och naturreservat.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Budgeterat till stadsdelsnämnderna				
Kostnader (-)	-220,7	-225,8	-226,8	-209,2
Drift och underhåll	-178,6	-178,6	-178,9	-161,3
Avskrivningar	-17,9	-19,9	-20,5	-20,5
Internräntor	-24,2	-27,3	-27,4	-27,4
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-220,7	-225,8	-226,8	-209,2
Investeringsplan				
Netto	-73,4	-80,0	-80,0	-80,0

Budgeten för 2009 ökar med 5,1 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2. Investeringsplanen för 2009 ökar med 6,6 mnkr jämfört med 2008.

Den reviderade fördelningsnyckeln började gälla från och med 2008 med övergångsregler till och med 2010.

Övergångsregler

Den reviderade fördelningsnyckeln för stadsmiljö innebär en omfördelning mellan stadsdelsnämnderna. För att minska effekten sker en successiv övergång till de nya reglerna under perioden 2008 till 2010. Detta sker genom en fördelning av ytterligare 17,6 mnkr enligt nedanstående tabell. Den negativa differensen jämfört med budget 2007 täcktes fullt ut 2008. Därefter sker en successiv nedtrappning till år 2010. Överskjutande medel upp till 17,6 mnkr fördelas enligt nyckeln. Fördelningsnyckeln får fullt genomslag år 2011.

	2008	2009	2010
Rinkeby-Kista	2,1	1,7	1,2
Spånga-Tensta	2,1	1,7	1,1
Hässelby-Vällingby	4,0	3,1	2,3
Bromma	4,0	3,1	2,3
Kungsholmen	0,4	0,6	0,9
Norrmalm	1,1	1,4	1,6
Östermalm	0,4	0,7	1,0
Södermalm	0,7	1,2	1,7
Enskede-Årsta-Vantör	1,1	1,3	1,5
Skarpnäck	0,4	0,7	0,9
Farsta	0,4	0,6	0,9
Älvsjö	0,2	0,3	0,5
Hägersten-Liljeholmen	0,5	0,8	1,1
Skärholmen	0,2	0,4	0,6
Summa:	17,6	17,6	17,6

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Städning och skötsel av parker ska bli bättre. Stadens städgaranti gäller, vilket innebär att städning och tömning av offentliga papperskorgar ska ske inom 24 timmar efter anmälan. Medborgardialogen ska utvecklas med utgångspunkt från lokala parkplaner. Lekplatser ska handikappanpassas och nya spännande lekplatser ska tas fram i samarbete med externa intressenter. Därutöver ska stadsdelsnämnderna aktivt arbeta för att motverka ökande kostnader för stadsmiljöverksamhet, till exempel genom att söka möjligheter till gemensam och/eller kombinerad upphandling med trafik- och renhållningsnämnden.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Stadsdelsnämnderna ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Indikatorerna för stadsmiljö återfinns och följs upp av trafik- och renhållningsnämnden.

Flyktingmottagande

Stadsdelsnämnderna ansvarar för mottagning, introduktionsplan, samhällsinformation och utbetalning av introduktionsersättning. Jobbtorgen svarar för jobbplan, och arbetsmarknadsåtgärder för vuxna arbetsföra flyktingar. Jobbtorgen ska också ingå i det projekt som Länsstyrelsen driver om en regiongemensam samhällsinformation. Ansvaret för svenska för invandrare (sfi) samt rekryteringsprogrammet överförs den 1 januari 2009 från utbildningsnämnden till Jobbtorg Stockholm, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden.

Utbildningsnämnden ska genom nära samarbete med berörda nämnder ansvara för flyktingbarnens skolgång. Inom flyktingmottagandet finns det två kommunövergripande verksamheter. Skärholmens stadsdelsnämnd återsöker statsbidrag för flyktingverksamheten. Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd ansvarar för att samordna arbetet inom staden för flyktingar som vill flytta till andra kommuner.

Stiftelsen Hotellhem Stockholm tillhandahåller genomgångsbostäder för flyktingar. Kommunfullmäktige har i budget 2006 gett kommunstyrelsen i uppdrag att i samarbete med Stiftelsen Hotellhem omstrukturera verksamheten för genomgångsbostäder med inriktning på en framtida avveckling. De kvarvarande genomgångsbostäderna blir till hotellhem för familjer och ansvaret för dessa flyttas från kommunstyrelsen till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	270,5	256,8	256,9	257,2
Kostnader (-)	-139,4	-109,7	-109,6	-109,3
Intäkter	409,9	366,5	366,5	366,5

Nettobudgeten för 2009 minskar med 13,7 mnkr. Minskningen avser minskat antal flyktingar som kommer till staden. Vidare tillförs 0,6 mnkr till den kommunövergripande verksamheten flyktingars flytt till annan kommun. Den kommunövergripande verksamheten i Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd ska under år 2009 även anordna gemensamma studieresor i syfte att informera och presentera flyktingarna inför en ny kommunplacering.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB har ansvar för att öka den interkommunala samverkan i frågor som rör sekundärflyttning för jämnare spridning av bosättning av nyanlända, inom och utom länet. Den kommunövergripande verksamheten i Rinkeby-Kista ansvarar för kontakten mellan staden och bostadsförmedlingen. Resursfördelningen framgår av bilaga 2.

Kommunernas flyktingmottagning finansieras med statsbidrag. Stadsdelsnämndernas budget för att bedriva introduktionsverksamhet samt utbetala introduktionsersättning baseras på en schablon för barn, vuxna och äldre. Totalt utgör detta omkring en tredjedel av statsbidraget eller den så kallade generalschablonen. I budget för 2009 fördelas medel utifrån antalet flyktingar registrerade i det administrativa verksamhetssystemet den sista juni 2008. Slutlig justering av budget 2009 baseras på ett genomsnitt av avläsningar av antalet flyktingar under 2009 och regleras i tertialrapport 2 för 2009. Schablonen för flyktingmottagande utgår enligt bilaga 5. Resterande del av generalschablonen täcker kostnader för sfi, förskola, skola, skolbarnsomsorg, gymnasieskola, äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning samt rekryteringsprogrammet. Ersättning för dessa kostnader fördelas till nämnderna enligt fördelningsnyckel. Därutöver söker staden ytterligare ersättning från staten för ensamkommande flyktingbarn, äldre och sjuka, hemtjänst, varaktigt sjuka från ankomst och extra ordinära kostnader.

Kommuner som skriver avtal och tillhandahåller en introduktionsplats för flyktingar som haft sin första bosättning i Stockholm får en ekonomisk ersättning på 10 procent av generalschablonen. Utbetalning av dessa medel sker genom överföring av de statsbidrag som inte har förbrukats.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

I de första kontakterna med stadsnämndernas flyktingmottagning ska flyktingen tillsammans med en särskild flyktinghandläggare ta fram en individuellt utformad introduktionsplan. Introduktionen ska utgå från eventuell tidigare yrkesbakgrund och kunskaper och innehålla sfi, samhällsinformation samt praktik. Målet ska vara att få ett jobb.

Stadsdelsnämnderna måste arbeta aktivt med introduktionsplanerna utifrån barns, ungdomars, personers med funktionsnedsättning och äldres behov av särskilda insatser under introduktionsperioden. Introduktionen ska uppfattas som ett särskilt åtagande och inte förknippas med övrig socialtjänst. Stadsdelsnämnderna bör formulera både långsiktiga och kortsiktiga individuella mål. Det är viktigt att nätverksskapande aktiviteter ingår i introduktionen. Ideella organisationer spelar en viktig roll.

Det fortsatta utvecklingsarbetet för flyktingmottagningen ska koncentreras på att skapa heldagsaktiviteter för flyktingar med ett meningsfullt innehåll. På detta sätt hamnar redan från start fokus i introduktionen på målet självförsörjning. Med introduktionsplanen som utgångspunkt ska jobbtorgen ta fram en arbetsförberedande jobbplan för vuxna arbetsföra flyktingar inom fem dagar från det de kommit till jobbtorget. Insatserna ska diskuteras i nära samarbete mellan stadsdelsnämnderna, utbildningsnämnden och socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens jobbtorg.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Andel flyktingar som är självförsörjande efter introduktion exkl. flyktingar som flyttat till annan kommun	50 %	öka	öka

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnds kommunövergripande verksamhet för att samordna flytt mellan kommuner ska bygga upp ett bra samarbete med Stockholms stads bostadsförmedling AB för förmedling av kommunplatser	2009-01-01	2009-12-31
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnds kommunövergripande verksamhet för att samordna flytt mellan kommuner ska arbeta fram bra metoder för att informera, motivera och underlätta flyktingars flytt till andra kommuner	2009-01-01	2010-12-31

Ekonomiskt bistånd

Stadsdelsnämnderna ansvarar för myndighetsutövning gentemot enskilda medborgare som ansöker om ekonomiskt bistånd enligt socialtjänstlagen (SoL).

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-994,4	-1 139,0	-1 138,4	-1 135,3
Kostnader (-)	-1 018,4	-1 163,0	-1 162,4	-1 159,3
Intäkter	24,0	24,0	24,0	24,0

Budgeten för 2009 ökar med 144,6 mnkr jämfört med 2008. Då en justering av budgeten gjordes under 2008 är den egentliga ökningen 102,0 mnkr. Närmare hälften av den totala ökningen härrör till en uppräknig till följd av ökade levnadskostnader (66 mnkr) och den andra delen av höjningen är en följd av ett beräknat ökat antal flyktingar och en prognos där konjunkturen förväntas försämrats. Stadsdelsnämnderna måste ha stort fokus på att hålla kostnaderna nere då dessa inte får drabba andra verksamheter. På grund av osäkerheten i konjunkturläget i stort och hur det kan slå lokalt för olika stadsdelsnämnder kommer kommunstyrelsen noga följa stadsdelsnämndernas kostnader och ta ställning till huruvida avstämningar behövs i samband med tertialrapporterna.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Stadsdelsnämnden ska minska behovet av och förkorta tiden för bidrag genom individuella lösningar och tidiga insatser. För de som står längre från arbetsmarknaden på grund av språksvårigheter, medicinska eller andra skäl ska utbildning och/eller stöd efter individens behov erbjudas. Stödet ska vara ett medel, inte ett mål. Målet ska alltid vara egen försörjning.

En minskning av antalet personer som är beroende av ekonomiskt bistånd innebär att fler får möjligheter att styra över sin ekonomi och sin vardag. En fortsatt minskning av bidragsberoendet är dessutom av stor betydelse för stadens ekonomi. För att nå målet att människor ska ha jobb istället för bidrag har jobbtorg och en jobbgaranti införts. Jobbgarantin innebär att en vuxen person som är beroende av ekonomiskt bistånd på grund av

arbetsbrist eller är vuxen arbetsför flykting ges en snabb individuell bedömning och garanteras jobbplan, arbete eller annan insats inom fem dagar. Vidare ska även rutiner för att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd utarbetas.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Andel personer i procent som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna bidragstagare (även SAN)	tas fram 2009	minska	minska
Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	tas fram 2009	minska	minska
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen (även SAN)	max 6 %	minska	minska

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utarbeta rutiner för att stävja felaktiga utbetalningar av ekonomiskt bistånd	2008-01-01	2010-12-31
Gemensamt med Jobbtorg Stockholm och försäkringskassan ta fram metoder för bedömning av arbetsförmåga hos individen	2009-01-01	2009-12-31

Arbetsmarknadsåtgärder

Stadsdelsnämnderna ansvarar för insatser för att den enskilde ska bli självförsörjande. Dessutom ansvarar stadsdelsnämnderna för offentligt skyddat arbete och viss arbetsträningsverksamhet. Under år 2008 infördes jobbtorg som tillhandahåller olika typer av åtgärder inom arbetsmarknadsområdet. Dessa organiseras från och med den 1 januari 2009 under socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Budgeterat till stadsdelsnämnderna	-59,1	-65,4	-65,3	-65,0
Kostnader (-)	-92,8	-92,8	-92,7	-92,4
Intäkter	33,7	27,4	27,4	27,4

Budgeten för 2009 ökas med 6,3 mnkr jämfört med 2008. Ökningen beror på att intäktskravet för arbetsmarknadsåtgärder flyttas till jobbtorgen. Detta eftersom stadsdelsnämndernas ansvar för arbetsmarknadsåtgärder endast sträcker sig till offentligt skyddade arbeten och arbetsträningsverksamhet. 6,3 mnkr av intäktskravet övergår till jobbtorgen som ett incitament för att öka antalet gemensamma projekt där medfinansiering sker.

Stadsdelsnämndernas arbete med arbetsmarknadsåtgärder finansieras dels genom anslag dels genom särskilda projektmedel och ESF-rådet (Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige).

I budgeten ingår även 9,0 mnkr för feriearbeten som fördelas direkt till stadsdelsnämnderna enligt samma fördelning som för år 2008.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Arbete och möjlighet till självförsörjning är viktiga förutsättningar för ett självständigt liv. För de stockholmare som står långt bort från arbetsmarknaden krävs stöd utifrån det individuella behovet.

Jobbtorgen är den gemensamma ingången till stadens samlade resurser för arbetsmarknadsinsatser av olika slag för de målgrupper som staden arbetar med. Jobbtorgen ska ha tydligt jobbfokus och ska inte arbeta med andra uppdrag än att verka för att enskilda kommer i arbete eller studier. Målet för jobbtorgen är att öka förvärvsfrekvensen, minska arbetslösheten bland ungdomar samt öka andelen som arbetar i privat sektor. Genom jobbtorgen ska bidragssökande och vuxna arbetsföra flyktingar få jobbplan, insats eller arbete inom fem dagar, enligt den så kallade jobbgarantin.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

Indikator	KF:s års- mål 2009	års- år	KF:s års- mål 2010	års- år	KF:s års- mål 2011	års- år
Andel personer i procent som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna bidragstagare (även SAN)	tas fram 2009		minska		minska	
Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen (även SAN)	max 6 %		minska		minska	
Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st		1 400 st		1 400 st	

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

5. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Stadsdelsnämnderna** godkänns

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Stadsmiljöverksamhet

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Förskoleverksamhet

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Verksamhet för barn och ungdom

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Kultur och föreningsverksamhet

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Äldreomsorg

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Individ- och familjeomsorg

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Flyktingmottagande

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Ekonomiskt bistånd

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Arbetsmarknadsåtgärder

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Brand- och räddningsnämnden

Nämndens uppgifter

Enligt lagen om skydd mot olyckor och lagen om extraordinära händelser hos kommuner och landsting är det kommunens ansvar att svara för räddningstjänsten inom kommungränsen. Brand- och räddningsnämnden ansvarar för räddningstjänst, förebyggande brandskydd och riskhantering, befolkningsskydd i fred och under höjd beredskap. Från och med den 1 januari 2009 planeras att nämnden tillsammans med kommunerna Danderyd, Lidingö, Nacka, Solna, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker ska ingå i ett kommunalförbund för gemensam räddningstjänst. Målet för förbundet är att ge medlemskommunerna högre kvalitet på brand- och räddningstjänst till en lägre kostnad.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-409,3	-408,4	-408,2	-413,7
Drift och underhåll	-355,4	-352,1	-351,9	-350,9
Avskrivningar	-35,6	-36,7	-36,7	-38,8
Internräntor	-18,3	-19,6	-19,6	-24,0
Intäkter	139,2	119,4	119,4	119,4
Netto	-270,1	-289,0	-288,8	-294,3
Investeringsplan				
Netto	-56,7	-50,0	-50,0	-50,0

Budgeten för 2009 ökar med 18,9 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsplanen för 2009 minskar med 6,7 mnkr jämfört med 2008. Investeringarna avser utgifter för fordon/utrustning, fastigheter och IT/teknik. Nämnden uppmanas att göra en sammanvägd prioritering mellan de planerade projekten utifrån projektens beslutsläge, genomförbarhet, måloppfyllelse och ekonomi.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Nämnden ska minimera och förebygga skador på människor, egendom och miljö vid bränder och andra olyckor.

Det förebyggande arbetet är av mycket stor vikt och förutsätter ett väl utvecklat samarbete med stadens övriga nämnder, även om stockholmarnas eget handlande också är en central faktor för ett framgångsrikt brandskyddsarbete. Den riskinventering brandförsvaret gör visar t.ex. behov av samverkan med äldreomsorgen och skolan. Brandförsvaret arbetar även med informationsinsatser riktade mot allmänheten som visar gott resultat. Brandförsvarets tillsynsverksamhet behöver förbättras.

Storstockholm är en kraftigt växande region. Det är positivt att många företag väljer att etablera sig här. Det skapar en efterfrågan på arbetskraft och därmed ett inflyttningstryck. Regionen står i och med detta också inför stora utmaningar. En tätare stad med nya hus, nya stora bostadsområden, vägbyggen och reparationsarbeten och en järnvägstunnel genom hela city stärker Stockholms konkurrenskraft men innebär också risker. Högre krav ställs på organisationens kompetens för att hantera en alltmer komplex riskbild redan på planeringsstadiet. Det förebyggande arbetet ställs också allt mer i fokus med den nya lagstiftningen om skydd mot olyckor samt lagen om extra ordinära händelser och att nya riskmiljöer uppstår. Det finns också behov av att tillsynsarbetet skärps. Operativt fungerar samarbetet i länet väl. För att möta de utmaningar som redan gör sig påmindas arbetar elva kommuner i Storstockholmsregionen tillsammans för att bilda ett gemensamt kommunalförbund för brandförsvaret. Målet är att skapa en attraktiv, slagkraftig, kompetent och effektiv organisation.

Den förtätade staden och flera nya komplicerade infrastrukturprojekt ställer högre krav på brandförsvarets förmåga att analysera olika riskbilder inom staden som till viss del skapar nya situationer för räddningstjänstens operativa insatser. Brandförsvaret bidrar med sin kompetens som remissinstans för stadens övriga förvaltningar samt för andra myndigheter. Denna verksamhet är central och kompetensen inom området måste värnas och utvecklas. För de operativa insatserna krävs kontinuerlig utbildning och formerna för denna samt innehåll och metoder måste ständigt utvecklas, till exempel genom interaktiva utbildningar.

Andelen utryckningar där målet för framkomsttiden vid räddningsinsats uppnås ska vara hög. Räddningstjänsten bör utveckla det pågående samarbetet med andra brandförsvare i Stockholmregionen. Samarbetet bör syfta till att, med bibehållen eller förbättrad kvalitet i räddningstjänstens verksamhet, på sikt sänka kostnaderna.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhets-specifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Energianvändning för värme och varmvatten i stadens byggnader och anläggningar (även FN och IdN)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad	Antalet bostadsbränder jämfört med år 2007 (även FN, SbN och ÄN)	-30 %	-35 %	-35 %
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
Andel uppnådd framkomsttid vid räddningsinsats inom tullarna 7,5 minuter	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel uppnådd framkomsttid vid räddningsinsats utom tullarna 9 minuter	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Brand- och räddningsnämnden ska förbereda och genomföra bildandet av kommunalförbund tillsammans med Danderyd, Lidingö, Nacka, Solna, Sundbyberg, Täby, Vallentuna, Vaxholm, Värmdö och Österåker för en gemensam räddningstjänst	2009-01-01	2009-12-31
Brand- och räddningsnämnden ska arbeta med informationsinsatser riktade mot allmänheten	2009-01-01	2009-12-31
I samarbete med SISAB kontinuerligt genomföra informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper	2008-01-01	2010-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med brand- och räddningsnämnden kontinuerligt genomföra informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper.	2009-01-01	2010-12-31
Nämnden ska ta fram en plan för kompetensutveckling inom Stockholms brandförsvaret	2008-01-01	2009-12-31
Nämnden ska göra en sammanvägd prioritering mellan de planerade investeringsprojekten utifrån projektens beslutsläge/genomförbarhet, måluppfyllelse och ekonomi	2009-01-01	2009-12-31
Fokus på att göra tillsynsverksamheten gentemot företag lättillgänglig, effektiv och serviceinriktad	2008-01-01	2010-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

6. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Brand- och räddningsnämnden** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Exploateringsnämnden

Nämndens uppgifter

Exploateringsnämnden har ett samlat ansvar för markförvaltning och mark-exploatering. Nämnden handhar inom sitt verksamhetsområde frågor om förvärv, överlåtelse eller upplåtelse av fastigheter, tomträtter och andra nyttjanderätter. Exploateringsnämnden har till uppgift att genomföra gällande detaljplaner i den mån det ankommer på staden för gator, vägar, torg, parker och andra allmänna platser samt annan mark under nämndens förvaltning. Nämnden har även till uppgift att samverka i arbetet med att utveckla planeringen för stadens framtida bostadsförsörjning tillsammans med stadsbyggnadsnämnden och kommunstyrelsen. Nämnden ansvarar vidare för myndighetsutövning för hamnfrågor.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-1 396,1	-1 347,8	-1 403,8	-1 509,9
Drift och underhåll	-106,1	-102,8	-102,8	-102,9
Avskrivningar	-100,0	-100,0	-121,0	-162,0
Internräntor	-1 190,0	-1 145,0	-1 180,0	-1 245,0
Intäkter	1 828,0	1 937,8	1 976,8	1 997,8
<i>varav tomträttsavgälder</i>	<i>1 678,0</i>	<i>1 768,2</i>	<i>1 807,9</i>	<i>1 827,9</i>
Netto	431,9	590,0	573,0	487,9
Investeringsplan				
Netto	-1 500,0	-1 706,5	-1 500,0	-1 500,0
Försäljningsbeting	500,0	500,0	500,0	500,0

Budgeten för 2009 ökar med netto 158,1 mnkr jämfört med 2008. Förändringen beror i huvudsak på ökade tomträttsintäkter för nyupplåtelser och regleringar. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsplanen för 2009 ökar med 206,5 mnkr jämfört med 2008. I planen ingår renovering av Slussen samt ett flertal större exploateringsprojekt. Nämnden uppmanas att göra en sammanvägd prioritering mellan de planerade projekten utifrån projektens beslutsäge, genomförbarhet, måluppfyllelse och ekonomi. Nämnden förutsätts prioritera så att målet om 15 000 nya lägenheter inom mandatperioden uppnås.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Hela Stockholm ska vara attraktivt. Nämnden ska planera för 15 000 bostäder under mandatperioden, varav 1 000 i city. Den höga bostadsproduktionen är avvägd mot förväntad inflyttning och tillväxt. En mångfald av boende och boendeformer i staden ska etableras genom att skapa förutsättningar för ett långsiktigt bostadsbyggande i jämn takt. En fortsatt hög bostadsproduktion i stabilt tempo över konjunkturcyklerna måste säkerställas.

Fler bostäder och kvartersbebyggelse ska byggas även i ytterstaden. Blandade upplåtelseformer ska värnas i hela staden. För att kunna hålla en fortsatt hög nivå på bostadsbyggandet är det av stor vikt att arbetet med att effektivisera stadens interna processer fullföljs och att staden fortsätter att utveckla sina kontakter med byggföretagen. En effektiv, ekonomisk och miljövänlig markanvändning ska bidra till en tillgänglig och miljövänlig stad.

En viktig åtgärd för att öka bostadsbyggandet är att påskynda arbetet med att ta fram detaljplaner. Arbetet med att effektivisera planprocessen pågår, men ytterligare åtgärder krävs.

Det är även av stor betydelse att byggkostnaderna hålls nere och nämnden ska initiera särskilda bygga billigt projekt.

I arbetet med att förtydliga och effektivisera ansvaret för vissa tekniska frågor överförs ansvaret för Järva friområde från exploateringsnämnden till trafik- och renhållningsnämnden från den 1 januari 2009.

Exploateringsnämnden bör i exploateringsprojekt som innehåller större trafikfrågor tidigt samverka med trafik- och renhållningsnämnden samt företrädesvis använda trafik- och renhållningsnämndens kompetens och projektledare i projekten.

Under senare tid har konstaterats att allt fler exploateringsprojekt beräknas bli olönsamma, till följd av omfattande utgifter för markförvärv, evakuering, marsanering och grundförstärkning samt att exploateringarna fordrar särskilda infrastrukturåtgärder. Det är angeläget att fortsatt vidta åtgärder för att sänka boendekostnader. Byggnad liksom förvaltning av bostäder måste ske på ett kostnadseffektivt sätt. Genom att tillåta bebyggelse även på mark som inte är förenad med höga grundkostnader m.m. samt att öka exploateringsgraden kan lönsamheten i projekten öka.

Exploateringsnämnden ska i samarbete med idrottsnämnden fortsätta att leda arbetet inom Högdalen, inklusive Högdalstopparna som fritids- och rekreationsområde samt anläggning av en fordonsgasstation för professionella fordon. Arbetet ska ske med hänsyn till Högdalens industriområde och de etableringar som AB Storstockholms Lokaltrafik har i området.

I exploateringsnämndens investeringsplan avsätts 1,5 mnkr 2009 för anläggande av nya badplatser.

I stadsutvecklingsområdet Norra Station samverkar staden för att skapa ett världsledande life science-område i Stockholm och Solna. Norra Stationsområdet utvecklas därmed till den västra noden i området Kunskapsstaden, inbegripet Karolinska Institutet och Universitetet i norr, Kungliga Tekniska Högskolan i öster och Handelshögskolan i söder. Genomförandebeslut för Norra Station planeras 2009.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhets-specifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
1.4 Bostadsbyggnadstakten ska vara hög	Antal markanvisade lägenheter (även SbN)	2 500 st	2 500 st	2 500 st
	Antal påbörjade bostäder, exkl. ombyggnader (även SbN)	3 750 st	3 750 st	3 750 st
	Antal påbörjade bostäder, exkl. ombyggnader (varav i city) (även SbN)	250 st	250 st	250 st

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
	Antal färdigställda bostäder, exkl. ombyggnader (även SbN)	3 750 st	3750 st	3750 st
	Antal färdigställda bostäder, exkl. ombyggnader (varav i city) (även SbN)	250 st	250 st	250 st
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Prioritera insatser inom den fysiska planeringen för att skapa goda förutsättningar för utveckling av högre utbildning och forskning	2008-01-01	2030-12-31
Prioritera insatser för att öka antalet arbetsplatser i nya utvecklingsområden i ytterstaden	2008-01-01	2030-12-31
Skapa förutsättningar för att nya lösningar för miljö- och energiteknik används i stadsutvecklingsområden	2008-01-01	2030-12-31
Leda arbetet inom Högdalen, inkl. Högdalstopparna, avseende anläggning av fordonsgasstation för professionella fordon	2008-01-01	2010-12-31
Planera för långsiktig bostadsförsörjning med 80 000 nya bostäder fram till 2030	2008-01-01	2030-12-31
Intensifiera arbetet med att koppla samman ytterstadens stadsdelar med varandra och med omgivande kommuner, bl.a. genom en tätare och mer varierad bebyggelse	2008-01-01	2030-12-31
Leda arbetet av utbyggnaden inom Norra Stationsområdet	2009-01-01	2011-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden utarbeta effektivare rutiner för koordinering av tidplanerna för exploateringsavtal och planarbete	2009-01-01	2009-12-31
Prioritera så att målet om 15 000 nya lägenheter inom mandatperioden uppnås	2009-01-01	2009-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ansvarar tillsammans med exploateringsnämnden för att korta tiden för plan- och byggprocessen	2009-01-01	2009-12-31
Stadsutvecklingen av Henriksdal/Danvikslösen, Norra Station, Värtahamnen/Loudden, vid Årstafältet. överdäckning av Klarastrandsleden, förnyelsen av city samt arbetet inom söderortsvisionen fortsätter	2008-01-01	2010-12-31
Beslut om ombyggnad/renovering av Slussen	2007-01-01	2010-12-31
Intensifiera arbetet med att koppla samman ytterstadens stadsdelar med varandra och med omgivande kommuner genom förbättrade kommunikationer	2008-01-01	2030-12-31
Planera för nya arrangemangsarenor	2008-01-01	2010-12-31
Leda arbetet inom Högdalen, inkl. Högdalstopparna, avseende fritids-/rekreationsområde	2008-01-01	2010-12-31
Planera för hur Stockholm ska utvecklas som stad på vattnet med bad, kajliv, boende, transporter etc.	2008-01-01	2030-12-31
I samarbete med kyrkogårdsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden säkerställa att en ny begravningsplats vid Norra Järva etableras	2008-01-01	2010-12-31
Nämnden ska göra en sammanvägd prioritering mellan de planerade investeringsprojekten utifrån projektens beslutsläge/genomförbarhet, måluppfyllelse och ekonomi	2009-01-01	2009-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

7. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Exploateringsnämnden** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Fastighetsnämnden

Nämndens uppgifter

Fastighetsnämnden ansvarar som stadens fastighetsförvaltande resurs för lokaler som inte naturligt passar in i stadens fastighetsförvaltande bolag. Nämnden ska tillhandahålla ändamålsenliga lokaler för stadens verksamheter och externa hyresgäster. Det samlade fastighetsbeståndet omfattar främst förvaltningsbyggnader, kommersiella fastigheter, kulturfastigheter, lantegendomar, slakthusområdet, torg och saluhallar. Nämnden ska främja tillförseln av mat- och färskvaror till Stockholm och främja partihandeln med sådana förnödenheter. Nämnden är även stadens kristidsnämnd. Ärenden om tvångsförvaltning hanteras av fastighetsnämnden och administreras av AB Svenska Bostäder.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Verksamhetens intäkter	833,1	880,4	873,5	873,5
Verksamhetens kostnader (-)	-497,0	-550,9	-540,1	-537,7
Verksamhetens netto (resultat 1)	336,1	329,5	333,4	335,8
Avskrivningar	-104,1	-106,5	-103,1	-101,7
Räntekostnader (-)	-185,9	-187,3	-187,2	-185,0
Summa intäkter	833,1	880,4	873,5	873,5
Summa kostnader (-)	-787,0	-844,7	-830,4	-824,4
Resultat efter avskrivningar och finansiella poster (resultat 2)	46,1	35,7	43,1	49,1
Ägartillskott (+)/avkastningskrav (-)	-65,9	-68,0	-64,7	-63,5
Årets resultat - förändring av eget kapital	-19,8	-32,3	-21,6	-14,4
Investeringsplan Netto	-350,4	-380,0	-250,0	-175,0

Nämndens budgeterade resultat 2009 visar ett underskott om 32,3 mnkr som finansieras av tidigare års överskott. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Avkastningskravet höjs från 65,9 mnkr år 2008 till 68,0 mnkr 2009, vilket är en ökning med 2,1 mnkr. Förändringen av avkastningskravet avser minskning av räntan som uppkommer under byggtiden. Till följd av att räntan är svårbedömd görs en slutlig justering av avkastningskravet i bokslutet för 2009.

Tidigare års balanserade överskott, som nämnden får ta i anspråk för att kunna öka det planerade underhållet ökar med 12,5 mnkr från 2008 till 32,3 mnkr 2009.

Investeringsplanen för 2009 ökar med 29,6 mnkr jämfört med 2008. I linje med stadens klimatinitiativ genomförs energibesparande åtgärder i hela fastighetsbeståndet under

perioden 2008-2010. Utgiften för hela perioden beräknas till 205 mnkr, varav 200 mnkr avser 2009 och 2010. Genomförda investeringar kommer att leda till minskad energiförbrukning och därmed lägre kostnader och mindre miljöpåverkan. I slakthusområdet vid Globen planeras för ett för stockholmarna mer tillgängligt livsmedelsföretagarcentrum – ”Matstaden”. Utgiften för perioden beräknas till cirka 700 mnkr. Genomförda investeringar kommer att finansieras genom hyresintäkter. Utgiften för nytt stadsbibliotek beräknas totalt till cirka 1 100 mnkr. I investeringsplanen ingår inte några utgifter för ”Matstaden” eller nytt stadsbibliotek.

Nämnden uppmanas att göra en sammanvägd prioritering mellan de planerade projekten utifrån projektens beslutsäge, genomförbarhet, måluppfyllelse och ekonomi.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Stockholms stad har behov av goda förvaltningsbyggnader för sin verksamhet. Nämnden ska vara en aktiv fastighetsförvaltare och verka för god kvalitet i de lokaler och byggnader som staden behöver. Fastighetsbeståndet ska renodlas och lämpliga objekt säljas. Den mark staden äger utanför kommungränsen ska i huvudsak avyttras för att lösgöra resurser som kan komma andra delar av stadens verksamheter till godo.

Fastigheternas underhåll ska hålla en god nivå för att möjliggöra en professionell förvaltning och en adekvat hyressättning. Där underhållet varit eftersatt ska detta stärkas enligt en långsiktig underhållsplan som nämnden ska upprätta. I linje med stadens ambitiösa tillgänglighetsprojekt ska stadens fastigheter och lokaler bättre anpassas för personer med funktionsnedsättning.

Det är angeläget för såväl miljön som stadens långsiktiga ekonomi att energiförbrukningen inom stadens fastighetsbestånd sänks. För energibesparande investeringar avsätts 155 mnkr under året.

För vissa verksamheter bestämmer staden särskilda användningsändamål; såsom idrott, kultur etc. Marknadshyra bestäms i enlighet med villkoren inom deras verksamheter.

Nämnden ska, tillsammans med kulturnämnden, utforma ett kulturföretagsprojekt för att skapa bättre attraktionskraft för inflyttning samt bidra till mer livaktiga företagarcentra i något ytterstadsområde.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Energianvändning för värme och varmvatten i stadens byggnader och anläggningar (även BRN och IdN)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad	Antalet bostadsbränder jämfört med år 2007 (även BRB, SbN och ÄN)	-30 %	-35 %	-35 %
2.1 Stockholmsborna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål 2009	KF:s årsmål 2009	KF:s årsmål 2009
Kundnöjdhet, externa hyresgäster	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Kundnöjdhet interna hyresgäster	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel kvadratmeter som hyrs ut med kallhyra	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kulturnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden utforma ett kulturföretagarprojekt för att skapa bättre attraktionskraft för inflyttning samt bidra till mer livaktiga företagarcentra i något ytterstadsområde.	2009-01-01	2009-12-31
Energieffektiviseringsinvesteringar ska genomföras inom hela fastighetsbeståndet.	2008-01-01	2010-12-31
Nämnden ska göra en sammanvägd prioritering mellan de planerade investeringsprojekten utifrån projektens beslutsläge/genomförbarhet, måluppfyllelse och ekonomi..	2009-01-01	2009-12-31
Tillgängligheten i nämndens lokaler ska förbättras.	2008-01-01	2010-12-31
Utarbeta en plan för underhållsbehovet.	2009-01-01	2009-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

8. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Fastighetsnämnden** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Idrottsnämnden

Nämndens uppgifter

Idrottsnämnden ska främja idrott och friluftsliv för stadens invånare. Nämnden ansvarar för stadens bidragsgivning och stöd till idrottsföreningar och andra sammanslutningar. Nämnden ansvarar även för förvaltningen av stadens anläggningar för idrott, bad och motion. Nämnden har hand om upplåtelse av skolidrottshallar och gymnastiksalarna under den tid lokalerna inte används för skoländamål. Vidare har nämnden hand om ärenden om nolltaxa och subventioner för upplåtelse av anläggningar för idrottsverksamhet. Inom nämndens verksamhet ingår att anordna fritidsverksamhet för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Därutöver ansvarar nämnden för fiskevård inom stadens vatten samt frågor om camping och friluftsverksamhet.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-767,9	-773,3	-781,5	-808,0
Drift och underhåll	-561,7	-552,9	-552,6	-551,0
Avskrivningar	-108,2	-115,9	-121,3	-135,8
Internräntor	-98,0	-104,5	-107,6	-121,2
Intäkter	219,2	219,2	219,2	219,2
Netto	-548,7	-554,1	-562,3	-588,8
Investeringsplan				
Netto	-325,0	-300,0	-230,0	-230,0

Budgeten för 2009 ökar med 5,4 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsplanen för 2009 minskar med 25,0 mnkr jämfört med 2008. Nämnden uppmanas att göra en sammanvägd prioritering mellan de planerade projekten utifrån projektens beslutsläge, genomförbarhet, måluppfyllelse och ekonomi.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Idrott och motion för alla

Barn och ungas idrottande och motionerande är prioriterat i idrottsnämndens arbete. Men Stockholm ska också erbjuda mycket goda förutsättningar för elitidrott, motion och friluftsliv för alla invånare, såväl inomhus som utomhus och under alla årstider. Målet är att stockholmarna ska röra på sig mer, engagera sig mer i idrottsrörelsens föreningar och därmed stärka folkhälsan och samhällsengagemanget. Idrottsnämnden ska under året utarbeta en plan som är förankrad i föreningslivet, spontanidrotten och skolidrotten för hur detta ska ske.

Idrottsföreningar som får stöd av staden ska aktivt arbeta för att motverka all form av diskriminering.

Idrottsnämnden ska samarbeta med förenings- och näringslivet för att fortsätta satsningen på stockholmares simkunnighet.

Stärk idrottsföreningarnas ekonomiska bärkraft

Idrotten är Sveriges största folkrörelse och är viktig både för människors hälsa och för det civila samhället. Idrottsföreningarna är den viktigaste förutsättningen för att Stockholm ska ha ett stort och aktivt idrottsliv. Målet med idrottsnämndens politik är att Stockholm ska ha Sveriges starkaste och mest självständiga idrottsföreningar.

Idrottsnämnden ska tillsammans med idrottsrörelsen fortsätta arbetet med att förbättra förutsättningarna för idrottsföreningarna att stärka sina egna intäkter. Dessutom bör SISU engageras för att bidra till att sprida kunskaper om föreningsekonomi. Nämnden ska ta fram en plan för hur Stockholms föreningsliv bättre kan ta del av projektbidrag från EU. Föreningar som får projekt beviljade av EU kan söka stöd till egeninsatsen från idrottsnämnden.

Fler och bättre idrottsanläggningar

Idrottsnämndens satsningar på nya och bättre anläggningar ska fortsätta enligt nämndens investeringsplan, som bland annat innehåller en långsiktig planering av idrottsverksamheten. I det arbetet ingår att öka utnyttjandet av de befintliga anläggningarna. I planen ska relationen till Vision 2030 framgå och prioriteringar av verksamheten, liksom prioriteringar av investeringar med beskrivning av driftkostnadskonsekvenser och kapitalkostnader. Minst hälften av nyinvesteringarna i anläggningar ska gynna flickors och kvinnors idrottande.

Idrottsnämnden ska ta fram en utförlig underhållsplan för befintliga anläggningar. Det är angeläget för såväl miljön som stadens långsiktiga ekonomi att energiförbrukningen inom stadens fastighetsbestånd sänks. För energibesparande investeringar avsätts 20,0 mnkr under året. Målet är att sänka energiförbrukningen, minska miljöpåverkan och förhindra kapitalförstöring.

Idrottsnämnden ska ägna särskild uppmärksamhet åt hur samarbetet med näringslivet och idrottsföreningarna kan ge ännu fler anläggningar. Idrottsnämnden bör ta initiativ till konkret samarbete med kranskommunerna om byggandet av anläggningar som har liten målgrupp men som behöver stora ytor.

Idrottsnämnden ska fortsätta arbetet med att överlåta driften av idrottsanläggningar till föreningar eller andra intressenter genom avknoppning eller upphandling. Idrottsnämndens kommunikation med idrottsföreningarna ska vara god inom planerings- och verksamhetsarbetet.

För att tillgodose behovet av rekreation och spontanidrott med anledning av exploateringen av Norra stationsområdet ska Vanadisbadet och Bellevue BP byggas. Under 2009 påbörjas bygget av en skateboardpark i området kring Högdalstopparna.

Upprustningen av Stockholms stadion ska vara klar till 100-årsjubileet av Stockholms-OS 2012. Planeringen av jubileet är en prioriterad uppgift för att stärka idrotten som en del av Stockholms attraktivitet. Under 2009 inleds arbetet med att bygga den nya Skanstullshallen, efter genomförandebeslut i kommunfullmäktige.

Energieffektiva anläggningar

Idrottsnämnden ska fortsätta arbetet med att sänka energikostnaderna och i allt högre grad nyttja klimatneutrala energikällor. Som stöd i detta arbete finns bland annat Energitentrum. Idrottsnämnden ska genomföra energieffektiviserande åtgärder i fastighetsbeståndet.

Tryggare vardagsmotion och idrottsliv

Idrottsnämnden ska arbeta med att förbättra stockholmarnas förutsättningar för trygg vardagsmotion, bland annat genom att trygghetsanpassa motionsspår. Medel för belysning finns inom trafik- och renhållningsnämndens investeringsram.

Idrottsnämnden ska ta initiativ till en för staden och regionen sammanhållen satsning för att motarbeta det idrottsanknutna våldet och huliganismen. Kulturen och språket kring idrotten ska vara välkomnande för alla. Ingen diskriminering får förekomma.

Tillgänglig idrott och fritid för alla

Tillgängligheten inom idrotts- och motionslivet ska öka med målet att barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning ska kunna utöva idrott och besöka idrottsanläggningar under samma förutsättningar som andra. Tillgång till anläggningar och fördelning av tränings- och tävlingstider ska tillgodoses bättre. Målet är att Stockholm ska vara världens mest tillgängliga huvudstad 2010, detta gäller även idrottslivet.

Idrottsnämnden ska i samarbete med kulturnämnden och andra relevanta aktörer genomföra projektet Spindeln i fritidsnätet så att utbudet av idrotts-, fritids- och kulturaktiviteter bättre kommuniceras och anpassas till barn som har funktionsnedsättning.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Energianvändning för värme och varmvatten i stadens byggnader och anläggningar (även BRN och FN)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
1.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv	Stockholmarnas upplevelse av Stockholms idrottsliv	tas fram 2009	öka	öka
	Nyttjandegrad av stadens idrottsanläggningar (ej fullstora hallar)	61 %	62 %	63 %
	Nyttjandegrad av stadens idrottsanläggningar (fullstora hallar)	83 %	84 %	85 %
	Antalet föreningsdrivna anläggningar	11	öka	öka
	Antal besök i sim- och idrottshallar (avgiftsfinansierad verksamhet)	3 301 000	öka	öka
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2009
Antalet beviljade EU-finansierade projekt (idrottsnämnden)	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Vuxnas motionsvanor i Stockholm	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Barn och ungdomars motionsvanor i Stockholm	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Planera för nya arrangemangsarenor	2008-01-01	2010-12-31
Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd ska tillsammans med idrottsnämnden utreda Ungdomens hus organisatoriska tillhörighet	2009-01-01	2009-12-31
Utarbeta en långsiktig plan för hur stockholmarna ska motionera mer	2009-01-01	2009-12-31
Underlätta för idrottsföreningar att ta över driften av idrottsanläggningar	2008-01-01	2010-12-31
Utarbeta en plan för sänkta energikostnader och ökad användning av klimatneutrala energikällor	2008-01-01	2010-12-31
Idrottsanläggningar ska bli mer tillgängliga för personer med funktionsnedsättning	2008-01-01	2010-12-31
Idrottsnämnden ska genomföra energieffektiviseringar i fastighetsbeståndet	2009-01-01	2010-12-31
Utarbeta en plan för underhållsbehovet av nämndens anläggningar	2009-01-01	2009-12-31
Utarbeta en plan för hur idrottsföreningarna kan stärka sina egna intäkter	2009-01-01	2009-12-31
Utarbeta en långsiktig plan för idrottsverksamheten	2009-01-01	2009-12-31
Planera för hur Stockholm ska utvecklas som stad på vattnet med bad, kajliv, boende, transporter etc.	2008-01-01	2030-12-31
Samarbeta för att motarbeta det idrottsanknutna våldet	2008-01-01	2010-12-31
Fortsätta arbetet med att överlåta driften av idrottsanläggningar genom avknoppning eller upphandling	2008-01-01	2010-12-31
Förbättra samarbetet med kommuner i regionen om nya anläggningar	2008-01-01	2010-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

9. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Idrottsnämnden** godkänns.

R VIII
IdN:6

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Nämndens uppgifter för kulturförvaltningen

Kulturnämnden ansvarar för huvuddelen av stadens kulturverksamhet. Nämnden är också arkivmyndighet och ansvarar för Stockholms stadsarkiv. Den ska skapa goda förutsättningar för såväl stadens institutioner som det fria kulturlivet. Nämnden ska följa och främja utvecklingen av kulturlivet i staden och inom sitt verksamhetsområde, ombesörja stadens bidragsgivning till kulturell verksamhet samt stödet till de allmänna samlingslokalerna, hemgårdarna och de kommunövergripande verksamheterna Akalla by och Husby gård. Nämnden ansvarar även för bidragsgivning till Nobelstiftelsens museiförening med flera.

Nämnden ska svara för verksamheten vid Stadsmuseet, stadsbiblioteken, Kulturhuset, Stockholm konst (Liljevalchs konsthall och konstkansliet) med mera samt svara för konstnärlig utsmyckning av allmänna platser. Nämnden ska tillhandahålla kulturskoleverksamhet i hela staden. Nämnden ansvarar för medborgarskapsceremonin. Nämnden har också uppföljningsansvar för fritids- och sommarkoloniverksamhet för barn och ungdomar.

Kulturnämnden har även till uppgift att bevara, levandegöra och förmedla stadens kulturhistoriska värden till stadens invånare, till stadens besökare och till framtida generationer. Nämnden ska utgöra stadens kompetens i arkeologiska och bygghistoriska frågor.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-841,0	-872,7	-864,5	-860,7
Drift och underhåll	-833,2	-861,8	-853,6	-851,2
Avskrivningar	-5,4	-8,0	-8,0	-7,0
Internräntor	-2,4	-2,9	-2,9	-2,5
Intäkter	91,4	91,4	91,4	91,4
Netto	-749,6	-781,3	-773,1	-769,3
Investeringsplan				
Netto	-12,9	-26,5	-7,5	-7,5

Budgeten för 2009 ökar med 31,7 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsplanen för 2009 ökar med 13,6 mnkr jämfört med 2008. Investeringarna avser bland annat projekten Arkiv och magasin samt Medeltid i tiden. Målet för verksamheten får styra vilka övriga investeringar som kan rymmas inom ramen.

Ansvaret för Rinkeby kulturskola har överfört till kulturnämnden under 2008.

Rotel VIII

KuN:2

Ansvar för klottersanering av stadens skulpturer samt teknisk förvaltning av fontändammar med konstnärligt innehåll överfördes till trafik- och renhållningsnämnden från den 1 januari 2008.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Därutöver ska nämnderna utforma indikatorer för att kunna följa upp sina verksamhetsspecifika mål.

Fritt och växande kulturliv

Stockholms stads kulturverksamheter bidrar till ett fritt och öppet kulturliv i Stockholm som präglas av hög kvalitet, mångfald i kulturella uttryck, bredd i antalet aktörer och tillgängligt för alla.

Kulturverksamheterna ska främja ett fritt och demokratiskt offentligt samtal och erbjuda människor möjlighet till bildning och personlig utveckling.

Kulturnämnden ska utforma politiken så att tillväxten i kultursektorn ökar. När fler människor tar del av kulturlivet ökar tillväxten i sektorn och fler kulturarbetare har möjlighet att försörja sig på sina yrken. Det är också viktigt att kulturlivet har goda möjligheter att sälja sina produktioner till andra delar av Sverige och världen. Stockholms kulturliv stärker även stadens attraktivitet för såväl företag som människor och bidrar därmed till hela stadens utveckling.

Staden ska stödja de nationella minoriteternas kulturyttringar. Kultur- och integrationsstödet ska främja större förståelse mellan alla som lever i Stockholm.

Biblioteksverksamheter

Kulturnämnden ska fortsätta arbetet med att modernisera biblioteksstrukturen så att den anpassas efter stadens utvecklingsplaner och Vision 2030. Arbetet med att genomföra den nya biblioteksstrukturen fortsätter under 2009. Av planen ska det framgå hur nämnden avser att prioritera inom biblioteksverksamhetens drift- och kapitalkostnader samt investeringsutgifter. Bibliotekens oberoende från partipolitiska agendor ska säkerställas.

Kultur för barn och unga

Kulturnämnden och utbildningsnämnden ska tillsammans med det fria kulturlivet i Stockholm förenkla och förbättra skolbarnens möjlighet att uppleva kultur. Under 2009 inleds arbetet med att förverkliga den nya barn- och ungdomskulturplanen och samarbetet med Barnkulturpalatset

Kulturhuset

Kulturhuset fungerar som ett hjärta i Stockholms kulturliv och är mycket välbesökt. Den nya biografen ska stärka utbudet av kvalitetsfilm i Stockholm och satsningarna på konst fortsätter. Arbetet med att stärka utbudet av kulturverksamheter för barn mellan 9 och 13 år ska fortsätta.

Stockholm konst

Det nybildade Stockholm konst ska stärka konsten och konstnärernas roll i Stockholm. Såväl utställningsverksamheten på Liljevalchs konsthall som konsten i det offentliga

rummet ska fylla en allt viktigare roll. Stockholm konst ska bevaka att staden följer en-procentsregeln för konstnärlig utsmyckning.

Stockholm konst ska nyttja stadens olika vattenytor för återkommande konstprojekt.

Ny incitamentsstruktur för det fria kulturlivet

Incitamentsstrukturen inom kultur- och integrationsstödet ska även fortsättningsvis vara utformat så att det lönar sig för de fria grupperna att öka sina egna intäkter. Kultur nämndens arbete med att stärka samarbetsformerna mellan kulturlivet, näringslivet och andra aktörer fortsätter. Kulturföretag får inte missgynnas inom stadens stöd till kulturverksamheter.

Bredden och kvaliteten i stadens kulturverksamheter är beroende av ett fritt kulturliv som bryter ny kulturell mark. Samarbetet med det fria kulturlivet ska därför skapa bättre förutsättningar för nyskapande kulturella uttryck.

Kulturskolan

Arbetet med att utveckla Kulturskolan fortsätter. Kulturskolans uppdrag förtydligas enligt följande: "Kulturskolan ska erbjuda undervisning av hög kvalitet i kulturella färdigheter till Stockholms barn och ungdomar på deras fritid."

Museiverksamhet och kulturarv

Staden ska vara en god arbetsgivare även när det gäller konst och kultur. Konstnärerna som ställer ut vid stadens institutioner eller institutioner med ekonomiskt stöd från staden, ska ha skäligen ersättningar och skrivna avtal.

Projektet Arkiv och magasin inom Stadsmuseet ska fortsätta. Kultur nämnden ska fortsätta arbetet med forskningsprojektet Makten i Stadshuset.

Stockholms Stadsmuséets arbete med att effektivisera lokalanvändningen ska leda till att de frigjorda resurserna kan användas för att utöka utställningsverksamheten.

Under renoveringsarbetet drivs Medeltidsmuseets verksamhet och projektet Medeltid i tiden vidare i ersättningslokaler i Kulturhuset.

Strindbergsmuseet är en viktig del av stadens kulturarv och ska ges förutsättningar för att höja kvaliteten på sin utställningsverksamhet.

Stockholms ångbåtar utgör en viktig del av stadsbilden och ska värnas.

Stockholm som filmstad

Kultur nämnden ska arbeta för att utbudet av kvalitetsfilm i Stockholm är brett. Samarbetet med Stockholm Film Commission och Film pool Stockholm-Mälardalen fortsätter.

Festivaler

Under hösten 2009 ska kulturfestivalen genomföras. Detta ska ske i samarbete med sponsorer. Ett av målen med festivalen är att visa mångfalden och kvaliteten i stadens ordinarie kulturliv. Festivalen Ung 08 genomförs under sista veckan av skolornas sommarlov. Kultur nämnden ska tillsammans med Stockholm Visitors Board AB stärka marknadsföringen av sommarfestivalerna. Kultur nämnden genomför medborgarskapsceremonin och övrigt nationaldagsfirande den 6 juni 2009.

Tillgänglighet

Tillgängligheten i Stockholms kulturliv ska ses över och åtgärder föreslås för att det ska vara mer tillgängligt för alla. Målet är att Stockholm ska vara världens mest tillgängliga huvudstad 2010, detta gäller även kulturlivet. Tillgänglighetsguiden ska publiceras i elektronisk form som möjliggör för användarna att uppdatera informationen.

Kulturnämnden bör undersöka förutsättningarna för att öka tillgängligheten inom det fria kulturlivet genom att erbjuda dessa aktörer att ansöka om de medel för tillgänglighetsanpassningar som finns hos nämnden.

Attraktivare utbud för besökare

Kulturnämnden ska fortsätta verka för ett vikingamuseum i Stockholm, ett nytt operahus, en ny Berwaldhall och ett nytt Nobelmuseum. Detta bör finansieras med andra än kommunala medel.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhets-specifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar, papper och matavfall (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
1.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv	Stockholmarnas upplevelse av Stockholms kulturliv	tas fram 2009	öka	öka
	Antal elever som går i kulturskolans verksamhet på sin fritid	15 100	15 200	15 300
	Antal besök vid stadens kulturinstitutioner (Liljevalchs, Stadsmuseet, med Medeltidsmuseum, Kulturhuset och biblioteken inkl Kulturhusets bibliotek)	6 800 000	öka	öka
	Antal besök vid stadens bibliotek	5 800 000	öka	öka
	Antal öppethållandetimmar vid stadens kulturinstitutioner (Liljevalchs, Stadsmuseet, med Medeltidsmuseum, Kulturhuset och biblioteken inkl. Kulturhusets bibliotek)	69 400	öka	öka
	Antal öppethållandetimmar vid stadens bibliotek	68 600	öka	öka
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Hyseskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (KuN, SotN, UtbN)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Antalet beviljade EU-finansierade projekt (kulturnämnden).	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Antal besökande barn och ungdomar i kulturinstitutionernas verksamhet.	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Antalet besök av elever i grundskolan och gymnasiet vid professionella kulturarrangemang.	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Antalet besök av barn och ungdomar vid professionella kulturarrangemang.	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Antalet ungdomar som i kulturförvaltningens verksamheter genomfört egna arrangemang.	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kulturnämnden ska tillsammans med fastighetsnämnden utforma ett kulturföretagarprojekt för att skapa bättre attraktionskraft för inflyttning samt bidra till mer livaktiga förtagarcentra i något ytterstadsområde.	2009-01-01	2009-12-31
Kulturprojekt i Stockholm som får stöd av EU ska kunna få bidrag till att finansiera egeninsatsen..	2008-01-01	2010-12-31
Genomföra Kulturfestivalen, Ung 08 och nationaldagsfirandet.	2008-01-01	2009-12-31
Inleda arbetet med att modernisera biblioteksstrukturen.	2009-01-01	2009-12-31
Inleda arbetet med den nya barn- och ungdomskulturplanen.	2009-01-01	2009-12-31
Inom ramen för Vision 2030 bryts kulturfrågorna ned och presenteras.	2009-01-01	2009-12-31
Reformera Kulturskolan i enlighet med dess nya mål.	2009-01-01	2009-12-31
Publicera tillgänglighetsguiden i uppdateringsbart format på stockholm.se.	2008-01-01	2009-12-31
Föreslå ytterligare åtgärder för att öka kulturexporten.	2008-01-01	2009-12-31
Öka öppettiderna på stadens bibliotek..	2009-01-01	2009-12-31
Inleda samarbetet med det fria kulturlivet om stöd till samordning av marknadsföring och biljettförsäljning.	2009-01-01	2009-12-31
Fortsätta arbetet med projekten Arkiv och magasin, Ytterstadsprojektet och Makten i stadshuset.	2008-01-01	2009-12-31

Kulturnämnden: stadsarkivet

Nämndens uppgifter för stadsarkivet

Nämnden är arkivmyndighet och ansvarar för Stockholms stadsarkiv.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-62,5	-63,5	-62,0	-61,8
Drift och underhåll	-62,5	-63,5	-62,0	-61,8
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	18,0	18,0	18,0	18,0
Netto	-44,5	-45,5	-44,0	-43,8
Investeringsplan				
Netto	0,0	-1,0	-1,0	-1,0

Budgeten för 2009 har ökat med 1,0 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2. Nämnden får investeringsplan för inventarier och maskiner, enligt bilaga 8.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Därutöver ska nämnderna utforma indikatorer för att kunna följa upp sina verksamhetsspecifika mål.

Välordnade arkiv är en nödvändighet för det demokratiska och öppna samhället. En väl fungerande arkivverksamhet är en förutsättning för att offentlighetsprincipen ska fungera. Arkiv möjliggör en kritisk granskning av maktbärare och de beslut som fattas. De möjliggör också forskning ur historiska perspektiv och säkerställer en god tillgång till information för dagens stockholmare och kommande generationer.

Tillgänglighet

Tillgängligheten till stadsarkivets material och kunskap ska på bästa sätt komma stockholmarna till del. Stadsarkivet ska upprätthålla och utveckla den goda tillgängligheten för människor med funktionsnedsättning.

Systemägare för stadens gemensamma e-arkiv är stadsarkivet.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar, papper och matavfall (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års- mål år 2009	KF:s års- mål år 2010	KF:s års- mål år 2011
1.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv	Antalet stockholmare som får efterfrågad information skyndsamt och korrekt (stadsarkivet)	176 000	öka	öka
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Arbeta med införandet av ett stadsgemensamt e-arkiv	2009-01-01	2009-12-31
Planera arbetet med att ansvara för stadens gemensamma e-arkivsystem	2009-01-01	2009-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

10. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Kulturnämnden: kulturförvaltningen och stadsarkivet** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Kyrkogårdsnämnden

Nämndens uppgifter

Kyrkogårdsnämnden ansvarar för förvaltningen av stadens egna och åt staden upplåtna begravningsplatser samt för frågor som rör begravningsverksamheten enligt begravningslagen. Verksamheten är finansierad via begravningsavgiften.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-148,0	-148,7	-151,7	-151,3
Drift och underhåll	-138,4	-139,1	-141,5	-141,1
Avskrivningar	-6,4	-6,4	-7,3	-7,3
Internräntor	-3,2	-3,2	-2,9	-2,9
Intäkter	28,5	28,5	28,5	28,5
Netto	-119,5	-120,2	-123,2	-122,8
Investeringsplan				
Netto	-14,5	-20,0	-60,0	-55,0

Budgeten för 2009 ökar med 0,7 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsplanen för 2009 ökar med 5,5 mnkr jämfört med 2008. För hela planperioden uppgår investeringarna till 135,0 mnkr, varav 94,0 mnkr avser modernisering av Skogskrematoriet och 15,0 mnkr för etablerande av en ny begravningsplats vid Norra Järva. Utgiften för ny begravningsplats beräknas, exklusive utgifter för eventuella kapell och andra lokaler, till mellan 40,0 och 80,0 mnkr. Nämnden uppmanas att göra en sammanvägd prioritering mellan de planerade projekten utifrån projektens besluts-läge, genomförbarhet, måluppfyllelse och ekonomi.

Begravningsverksamheten ska i sin helhet finansieras av begravningsavgiften som fastställs av kommunfullmäktige. Över- och underskott ska i sin helhet balanseras till nästkommande budgetår i en begravningsfond. Begravningsavgiften år 2009 är oförändrat 7 öre.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Nämnden ska erbjuda de besökande rofyllda, vackra och miljömässigt hållbara begravningsplatser. Verksamheten ska fortsätta att miljöanpassas med avseende på utsläpp, drift och återvinning.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål

för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Nämnden ska erbjuda ceremonier och gravsättningar som efterfrågas av de anhöriga.	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
I samarbete med kyrkogårdsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden säkerställa att en ny begravningsplats vid Norra Järva etableras.	2008-01-01	2010-12-31
Nämnden ska göra en sammanvägd prioritering mellan de planerade investeringsprojekten utifrån projektens beslutsläge/genomförbarhet, måluppfyllelse och ekonomi..	2009-01-01	2009-12-31
Planera för ett nytt krematorium vid Skogskyrkogården.	2008-01-01	2009-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

11. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Kyrkogårdsnämnden** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Nämndens uppgifter

Miljö- och hälsoskyddsnämnden ansvarar för det övergripande miljö- och hälsoskyddet i staden och bidrar därmed till att upprätthålla skydd av människors hälsa och miljö. Nämnden ansvarar för tillsyn enligt miljöbalken, livsmedels-, skydds-, smittskydds- och tobakslagstiftningen. Tillsynen omfattar bland annat miljöfarlig verksamhet, livsmedelshantering, inomhusmiljö, offentliga lokaler och djurhållning. Nämnden är även prövningsmyndighet för vissa av de verksamheter som omfattas av nämnda lagstiftningar. Till uppgifterna hör också miljö- och luftövervakning, bullerbekämpning samt planering och samordning inom miljöskydds- och naturvårdsområdet. Ansvaret för djurskyddskontrollen överförs till länsstyrelserna den 1 januari 2009.

Nämnden har vidare i uppgift att bistå stadens bolag och nämnder i deras miljöarbete samt att samordna och följa upp stadens klimatarbete. Inom ramen för tillsynsarbetet är det viktigt att arbeta förebyggande genom god information till stadens verksamhetsutövare. Nämnden har slutligen en viktig kommunikativ uppgift i att informera om miljö- och hälsofrågor till stadens invånare och företag.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-135,0	-131,8	-131,7	-131,3
Drift och underhåll	-135,0	-131,8	-131,7	-131,3
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	74,8	71,4	71,4	71,4
Netto	-60,2	-60,4	-60,3	-59,9
Investeringsplan				
Netto	0,0	-1,3	-1,3	-1,3

Budgeten för 2009 ökar med 0,2 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2. Därutöver kommer nämnden att ta i anspråk medel ur Miljömiljarden.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Därutöver ska nämnderna utforma indikatorer för att kunna följa upp sina verksamhetsspecifika mål.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet är att genom tillsyn, miljöövervakning, information och rådgivning i stadens miljöarbete. Miljö- och hälsoskydds-

R II MHN:2

nämnden ska genom sin expertkompetens bidra till en långsiktigt hållbar utveckling av staden.

Nämnden ska utgöra den samlade resursen för stadens klimat- och energieffektiviseringsarbete. En viktig uppgift inom ramen för detta är att bistå stadens bolag och nämnder i arbetet med att uppfylla målet om minskade utsläpp av växthusgaser. Genom denna budget antas ett mål om att stockholmarnas utsläpp av växthusgaser ska minskas till 3,0 ton co2 ekvivalent till 2015.

Stockholms stad bedriver ett ambitiöst arbete för en bättre luftkvalitet och en trivsammare stadsmiljö. Ytterligare åtgärder mot partiklar (PM10) och för en minskning av den onödiga dubbdäcksanvändningen ska övervägas.

Klimatfrågans ökade aktualitet gör att behovet av professionell kommunikation mellan stadens invånare, näringsliv och övriga intressenter blir allt viktigare. Nämnden ansvarar för att informera om klimat- och energieffektiviseringsarbetet till stadens medborgare, näringsliv, organisationer samt till stadens egna organisation. Nämnden har även en uppgift att tillhandahålla information om detta arbete i nationella och internationella nätverk. Nämnden ansvarar också för årlig uppföljning av utsläppssituationen i staden. För detta arbete tillförs förvaltningen 3,0 mnkr. Nämnden tillförs även medel för att genomföra informationsprojektet Klimatneutrala Stockholmare 2009-2011.

Klimatpakten som startade under hösten 2007 är ett samarbete mellan Stockholms stad och olika företag. Klimatpakten administreras av miljö- och hälsoskydds-nämnden och antalet anslutna företag växer stadigt. En uppföljningskonferens för medlemmarna i Klimatpakten hålls varje år och nämnden ansvarar för detta arrangemang. Kostnaden för Klimatpakten finansieras inom Miljömiljarden.

Energicentrum utgör ett stöd för stadens nämnder och bolag i arbetet med att minska energiförbrukningen. Energicentrum ansvarar för åtgärder som minskar energianvändningen i det egna fastighetsbeståndet samt utvecklingen av system för stadens uppföljning av energianvändningen. Energicentrums verksamhet är finansierad under 2009. Nämnden ges i uppdrag att under året utreda förutsättningarna för ett eventuellt permanentande av Energicentrum.

Nämnden har genom verksamheten Miljöbilar i Stockholm en viktig uppgift att tillhandahålla extra mycket stöd till stadens nämnder och bolag så att kommunfullmäktiges mål om att 100 procent av fordonsflottan i staden ska vara miljöbilar till år 2010 ska kunna uppnås. Miljöbilar i Stockholm har som syfte att snabba på övergången till miljöbilar och förnybara fordonsbränslen genom att i samarbete med olika aktörer bidra till att utveckla marknaden för miljöbilar, få in fler bilmodeller, öka miljöbilsförsäljningen, sänka priserna och etablera fler tankställen.

Norra Djurgårdsstaden ska bli ett av två miljöprofilområden där bland annat innovativ energiteknik kan visa hur staden och branschen aktivt arbetar med att reducera miljö- och klimatpåverkan. Nämnden ges i uppdrag att aktivt bidra med sin kompetens till dessa projekt.

Tillsynsarbetet är den centrala delen i nämndens verksamhet. Nämnden har under de gångna åren arbetat hårt för att effektivisera och prioritera kärnverksamheten och självfinansieringsgraden för tillsynsverksamheten har fördubblats. Myndighetsutövningen och tillsynsfrågorna ska ha fortsatt hög prioritet. Nämnden ska fortsätta med sitt arbete att förbättra servicegraden och tillgängligheten gentemot stadens medborgare och företag.

Livsmedelskontrollens tillsynsarbete regleras till stor del genom lagstiftning från EU. Vid slutet av 2007 fanns det drygt 6 400 livsmedelsanläggningar i Stockholm. För att ytterligare kunna tillhandahålla service, stöd och information till dessa verksamhetsutövare bör en informationsstrategi tas fram inom livsmedelskontrollens område.

Kommunens invånare och företag blir allt mer intresserade av miljö- och hälso-skyddsfrågor. Nämnden har en viktig uppgift i att tillhandahålla information om miljö- och hälsofrågor som hjälper stadens invånare att ta sitt miljöansvar.

Under år 2009 inleds arbetet med att genomföra stadens vattenprogram.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Antal dygn där dygnsmedelvärdet för kvävedioxid (NO ₂) överskrider 60 µg/m ³	max 7 dygn/år	max 7 dygn/år	minska
	Antal tankställen med förnyelsebara bränslen	tas fram 2009	öka	öka
	Utsläppen av växthusgaser i Stockholm ska minska	minska	< 3,6 ton/inv	minska
	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel sjöar med minskad eller bibehållen total fosforhalt	tas fram 2009	öka	öka

R II
MHN:4

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
	Antal dygn där dygnsmedelvärdet för partiklar (PM 10) överskrider 50 µg/m ³	Max 35 dygn/år	Max 35 dygn/år	minska
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordons-gasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad				
2.1 Stockholmare ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utreda förutsättningarna för ett eventuellt permanentande av Energicentrum.	2009-01-01	2009-12-31
Genomföra informationsprojektet Klimatneutrala stockholmare	2009-01-01	2011-12-31
Administrera Stockholms Klimatpakt	2009-01-01	2011-12-31
Förbereda ansökan om Miljöhuvudstad.	2009-01-01	2009-12-31
Planera för hur Stockholm ska utvecklas som stad på vattnet med bad, kajliv, boende, transporter etc.	2008-01-01	2030-12-31
Utveckla IT-verktyg och organisation för en förbättrad servicenivå i myndighetsutövning och tillsynsverksamhet gentemot stadens medborgare.	2008-01-01	2009-12-31
Fokus på att göra myndighetskontakter och tillsynsverksamhet gentemot företag lättillgänglig, effektiv och serviceinriktad.	2008-01-01	2010-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

12. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Miljö- och hälsoskydds nämnden** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008**Beslut**

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

bifalla kommunstyrelsens förslag

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Nämndens uppgifter

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden består av två delar. En del ansvarar för socialjour, skyddade boenden för våldsutsatta kvinnor och uppsökande arbete. Den andra delen består av arbetsmarknadsfrämjande åtgärder och svenska för invandrare (sfi). Under året införs en särskild beredning för denna nya del.

Nämnden säljer tjänster, bland annat institutionsvård för barn, ungdomar och vuxna missbrukare. Nämnden ansvarar dessutom för ett antal specialistfunktioner såsom familjerådgivning, rådgivning till missbrukare samt handlägger frågor om tillsyn och tillstånd för alkoholservering på stadens restauranger. Inom nämndens ansvarsområde finns också funktionshindersonbudsmannen. Nämnden samverkar med ett stort antal frivilligorganisationer inom det sociala området och ansvarar för bidragen till dessa. Därutöver utarbetar nämnden riktlinjer för socialtjänsten i Stockholms stad. Nämnden har ett samordnande och övergripande ansvar för arbetsmarknadsfrågor, drog- och brottsförebyggande arbete, forskning och utveckling samt för uppföljning av stadens samlade socialtjänstverksamhet.

Från den 1 januari 2009 överförs ansvaret för Jobbtorg Stockholm samt det övergripande samordningsansvaret för flyktingmottagning från kommunstyrelsen till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Ansvaret för sfi samt rekryteringsprogrammet överförs från utbildningsnämnden till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Nämnden ska också medverka i Länsstyrelsens projekt om en regiongemensam samhällsinformation. Från den 1 januari 2009 godkänner socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden nya jourhem.

Förslag till budget 2009 och plan för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-1 024,4	-1 411,7	-1 410,4	-1 406,4
Drift och underhåll	-1 024,4	-1 411,7	-1 410,4	-1 406,4
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	396,8	403,1	403,1	403,1
Netto	-627,6	-1 008,6	-1 007,3	-1 003,3
Investeringsplan				
Netto	0,0	-1,0	-1,0	-1,0

Budgeten för 2009 ökar med 381,0 mnkr jämfört med 2008. Den största förändringen är att Jobbtorg Stockholm överförs till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden, vilket motsvarar en budget om 178,3 mnkr. Ett intäktskrav om 6,3 mnkr överförs från arbetsmarknadsåtgärder till jobbtorgen som ett incitament för att öka antalet gemensamma projekt där medfinansiering genom bland annat ESF-rådet (Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige) sker. 160,7 mnkr är avsatta till sfi och 2,5 mnkr för rekry-

R VII SAN:2

teringsprogrammet. Övriga förändringar framgår av bilaga 2. Nämnden får investeringsplan för inventarier och maskiner, enligt bilaga 8.

Tidigare avsatta medel disponeras för kompetensutveckling och utbildningsinsatser under mandatperioden.

I samband med bokslut 2003 har sammanlagt 100,0 mnkr avsatts för utbyggnad av boende för hemlösa. Av dessa återstår cirka 85 mnkr. Nämnden får i uppdrag att utarbeta förslag på lämpliga projekt att finansiera med dessa medel.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden har i uppdrag att till stadsdelsnämnderna tillhandahålla kvalificerad kontaktperson, ungdomstjänst samt medling med anledning av brott enligt påföljder för unga lagöverträdare. Nämnden tillförs 7,4 mnkr för detta.

Avsatta medel i stadens budget 2008 för social ungdomsverksamhet, 15,0 mnkr, har överförts från idrottsnämnden till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Av de 15,0 mnkr avser 7,0 årligt grundstöd till Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset, 8,0 mnkr avser särskilt bidrag till brottsförebyggande verksamhet. Nämnden ska följa upp stadens avtal med Stiftelsen KFUM Söder Fryshuset. Därutöver ska 8,0 mnkr användas till brottsförebyggande verksamhet som upphandlas i konkurrens och under 2009 avropas från ramavtal i varje särskilt fall.

Staden ska förbättra samarbetet med frivilligorganisationerna och i samråd med dessa nå en överenskommelse om spelregler och åtaganden från respektive part. En sådan överenskommelse finns på nationell nivå mellan regeringen och de ideella organisationerna. Syftet är att tillsammans utforma långsiktiga strategier för samarbete och samverkan samt identifiera ansvarsfrågor.

Stiftelsen Hotellhem tillhandahåller genomgångsbostäder för flyktingar. Kommunfullmäktige har i budget 2006 gett kommunstyrelsen i uppdrag att i samarbete med stiftelsen omstrukturera verksamheten med inriktning på en framtida avveckling. Kvarvarande genomgångsbostäder görs från och med 2009 om till hotellhem för familjer. Ansvar flyttas samtidigt från kommunstyrelsen till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden.

Den 1 januari 2008 började det nya resursfördelningssystemet för omsorgen om personer med funktionsnedsättning att gälla. Bedömningskansliet har det administrativa ansvaret för projektet. Resursfördelningssystemet kommer att utvärderas under 2009. Tidigare avsatta medel om 2,9 mnkr per år kvarstår under 2009.

Förebyggande arbete ska ske i enlighet med STAN-programmet (Stockholms Tobaks-, Alkohol- och Narkotikapolitiska program) samt det brottsförebyggande programmet. STAN-programmet kommer att föreläggas kommunfullmäktige för beslut. I budgeten finns indikatorer med koppling till STAN-programmet.

När Stockholm växer ökar konkurrensen om de lokaler som finns att tillgå. På senare tid har detta inneburit att det blivit allt svårare att hitta lokaler till socialtjänstens verksamheter för socialt utsatta personer. Detta trots att socialtjänsten kontinuerligt arbetar aktivt med att hitta lämpliga lokaler. Svårigheten att få tag på lokaler gäller inte bara stadens verksamheter utan även de som drivs av externa aktörer. Lokalbristen innebär också att det uppstår svårlösta problem på grund av att verksamheter tvingas etablera sig på mindre lämpliga platser, något som drabbat till exempel Stadsmissionen. Det är därför angeläget att stadens planeringsprocess ses över. Socialtjänsten ska i ett tidigt skede involveras i arbetet.

Arbetsmarknadsfrämjande åtgärder och sfi

En ny beredning inrättas under socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Från den 1 januari 2009 överförs ansvaret för sfi från utbildningsnämnden till nämnden.

Jobbtorgen ansvarar för heldagsaktivitet där målet är självförsörjning för samtliga vuxna arbetsföra flyktingar. Flyktingmottagandet ska präglas av en tydlig incitamentsstruktur. Staden får statsbidrag om 20 000 kr för varje flykting som under de första tolv månaderna av introduktionsperioden får arbete, praktik eller godkänd sfi. Dessa medel fördelas till Jobbtorg Stockholm, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden utifrån prestationer.

Jobbtorgen får ett utökat målgruppsansvar under år 2009 som omfattar försörjningsstödstagare som under en tid haft försörjningsstöd av andra skäl än arbetslöshet, där skäl finns att pröva möjligheten att arbeta helt eller delvis. I februari 2008 var den gruppen cirka 4 000 personer. Det är endast den grupp som kan anses ha förutsättningar att klara ett arbete eller praktik mot den öppna arbetsmarknaden som är aktuella för insatser från jobbtorgen. Huvuddelen av gruppen bedöms dock vara personer i behov av andra insatser som vård och behandling, arbetsträning, utredning om alternativ försörjningsbas. En bedömning som stadsledningskontoret gjort i samverkan med socialtjänstförvaltningen och några stadsdelsförvaltningar är att det kan vara cirka 650 personer. Försörjningsstödstagare som haft försörjningsstöd av andra skäl än arbetslöshet bör överföras till jobbtorgen successivt under 2009 och efter ”remittering” och gemensam bedömning av jobbtorget och stadsdelsnämnden om vilken typ av insatser som kan vara relevant. Helårsutfallet för 2009 torde därmed kunna beräknas till cirka 400 personer. Bedömningen är också att denna grupp är resurskrävande, då många varit borta från arbetsmarknaden under lång tid, 20 mnkr är avsatta i budgeten för denna grupp.

Kunskaper i svenska språket spelar en avgörande roll för invandrades möjligheter att etablera sig på arbetsmarknaden och i det svenska samhället. I Stockholm finns i dag en mångfald av utbildningsanordnare, såväl kommunala som fristående, som erbjuder ett brett utbud av kurser i sfi. Svenskundervisning på olika nivå utifrån individens förkunskaper, möjlighet till utbildning kombinerat med jobb eller praktik, liksom så kallade sfx-utbildningar för invandrare med en utländsk yrkesexamen, är centrala inslag i denna mångfald. Valfrihet inom sfi har införts, vilket ökar möjligheten för den enskilde att hitta en utbildning som passar hans eller hennes behov. Ytterligare resurser tillförs stadens sfi.

Utgångspunkten för stadens sfi-organisation ska vara individens behov av språkutbildning för att förverkliga sin framtidsdröm. Kopplingen mellan svenskundervisning och den studerandes framtida yrkesval måste förstärkas.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Socialtjänstens arbete grundas på respekt för den enskilde individens önskemål och val där denne ska ha inflytande över och vara delaktig i utformandet av insatsen. Arbetet ska baseras på kunskaper och erfarenheter där metoder och insatser ska vara evidensbaserade. Tidiga insatser till barn och ungdomar ska prioriteras och samarbetet mellan socialtjänsten och skolan ska stärkas. Det förebyggande arbetet mot missbruk ska särskilt inriktas mot nyrekrytering i åldern 13-25 år.

I arbetet mot hemlöshet är det förebyggande arbetet prioriterat, olika stöd- och vårdboenden ska utvecklas och alla hemlösa omfattas av tak över huvudet-garantin.

För personer med psykisk funktionsnedsättning ska bostäder i olika former byggas och möjligheterna till sysselsättning, studier och arbete förbättras. Stadens brottsförebyggande arbete och arbete för kvinnofrid fortsätter att utvecklas och förbättras.

Utvecklingen av samverkan mellan Jobbtorg Stockholm, sfi och övrig vuxenutbildning för att vuxna snabbare ska få den kompetensutveckling som leder till inträde på arbetsmarknaden ska fortsätta. Studie- och yrkesvägledning är en förutsättning för detta. Detta medverkar till att minska segregationen och öka sysselsättningen. Sfi ska anpassas till individens förutsättningar och behov samt göras mer flexibel så att studier och praktik kan kombineras i större utsträckning. Antalet avhopp från kurser inom sfi ska minskas. Validering samt rekryteringsprogrammet är strategiska resurser för att öka integrationen.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	max 6 %	minska	minska
	Andel aspiranter som har avslutats exklusive återremitterade, tolv månader efter inskrivning på Jobbtorg Stockholm	tas fram 2009	öka	öka
	Andel aspiranter som är självförsörjande tre månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	tas fram 2009	öka	öka
	Andel aspiranter som har avslutats exklusive återremitterade, tre månader efter inskrivning på Jobbtorg	tas fram 2009	öka	öka
	Andel personer i procent som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna bidragstagare	tas fram 2009	minska	minska
	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	100 %	100 %	100 %
1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad	Andel invånare som känner sig mycket trygga i sitt bostadsområde	tas fram 2009	öka	öka
2.1 Stockholmsborna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.2 Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö	Andel godkända sfi elever efter ett år	tas fram 2009	öka	öka
2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen	Tak-över-huvudet-garantin (IoF)	100 %	100 %	100 %
	Antal hemlösa	tas fram 2009	minska	minska
	Nöjda brukare (stöd och service till personer med funktionsnedsättning) (även SDN)	tas fram 2009	öka	öka

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
	Andel av utredningar där strukturerade kunskapsbaserade metoder för utredning av vuxna med missbruksproblematik används (även SDN)	75 %	öka	öka
	Andel vuxna i biståndsbedömd öppenvård (Individ- och familjeomsorg) (även SDN)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel barn och ungdomar som i Stockholmsenkäten uppger att de inte använder alkohol	tas fram 2009	öka	öka
	Berusningsdrickandet bland unga enligt Stockholmsenkäten	tas fram 2009	minska	minska
	Andel barn och ungdomar som i Stockholmsenkäten uppger att det inte använder tobak	tas fram 2009	öka	öka
	Andel unga som i Stockholmsenkäten uppger att de är storkonsumenter av alkohol	tas fram 2009	minska	minska
	Antal ej verkställda beslut enligt SoL (Individ- och familjeomsorg) (även SDN)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal ej verkställda domar (Individ- och familjeomsorg) (även SDN)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal ej verkställda beslut enligt LSS (Individ- och familjeomsorg) (även SDN)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av kostnader för individ- och familjeomsorg, barn och ungdom som används till förebyggande insatser (även SDN)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel barn och unga som i Stockholmsenkäten uppger att de inte använt narkotika	tas fram 2009	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47
	Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (KuN, SotN, UtbN)	tas fram 2009	minska	minska

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Genomsnittlig inskrivningstid för målgruppen ungdomar (16-24 år) som fått arbete/studier via Jobbtorg Stockholm	tas fram	tas fram	tas fram
Genomsnittlig inskrivningstid för målgruppen personer med ekonomiskt bistånd längre än tio månader som fått arbete/studier via Jobbtorg Stockholm	tas fram	tas fram	tas fram
Andelen aktörer som erbjuder kombinerad yrkesrelaterad svenska med praktik	tas fram	tas fram	tas fram

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Jobbtorgen ska delta i Länsstyrelsens projekt för en regiongemensam samhällsinformation och utifrån resultat i projektet inarbeta detta i samhällsinformationen till flyktingar	2009-01-01	2009-12-31
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ska se över och revidera formerna för arbetet med individuella introduktionsplaner för flyktingmottagande	2009-01-01	2009-12-31
Gemensamt med Jobbtorg Stockholm och försäkringskassan ta fram metoder för bedömning av arbetsförmåga hos individen	2009-01-01	2009-12-31
Riktlinjer för samhällsinformation till flyktingar ska tas fram och vara gemensamma för staden	2009-01-01	2009-12-31
Jobbtorgen ska utarbeta lokala samverkansöverenskommelser med arbetsförmedlingen, försäkringskassan m.fl.	2009-01-01	2009-12-31
Utbildningsnämnden ska i samverkan med socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ta fram förslag till nya former för samverkan mellan skola och socialtjänst	2009-01-01	2009-12-31
Utveckla och prioritera det drogpreventiva förebyggande arbetet bland barn och ungdomar	2007-01-01	2010-12-31
Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
För ungdomsmottagningarnas verksamhet formulera mål och uppdragsbeskrivning	2009-01-01	2009-12-31
Anpassa utbud och inriktning vid HVB vuxna och HVB barn och ungdom utifrån stadsdelsnämndernas efterfrågan	2009-01-01	2009-12-31
I samarbete med stadsdelsnämnderna implementera vägen-vidaregaranti	2009-01-01	2009-12-31
Medverka till att stadsdelsnämnderna ges utbildning så att andelen utredningar där strukturerade kunskapsbaserade metoder för utredning av vuxna med missbruksproblematik kan öka till 100 procent	2009-01-01	2009-12-31
Medverka till att stadsdelsnämnderna ges utbildning så att andelen utredningar inom IoF, barn och unga där utredningsmallen BBIC används kan öka till 100 procent.	2009-01-01	2009-12-31
Tillsammans med frivilligorganisationerna tillskapa en lokal överenskommelse om spelregler och åtagande från respektive part	2009-01-01	2009-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

13. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Stadsbyggnadsnämnden

Nämndens uppgifter

Stadsbyggnadsnämnden ansvarar för fysisk planering i staden. Häri ingår ansvar för övergripande planering för bland annat bostadsförsörjning, arbetsplatser, miljö och trafik. Nämnden har myndighetsansvar för planprocess, bygglov och bygganmälan. Nämnden har hand om stadens grundläggande, fristående mättnings- och kartläggningsverksamhet samt inrättande och upphävande av naturreservat, kulturresevat och djur- och växtskyddsområde enligt miljöbalken. Nämnden har vidare till uppgift att besluta om bidrag till bostadsanpassning för personer med funktionsnedsättning.

Förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-307,8	-322,0	-321,8	-320,9
Drift och underhåll	-307,8	-322,0	-321,8	-320,9
Avskrivningar	0,0	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,0	0,0	0,0	0,0
Intäkter	120,9	137,7	137,7	137,7
Netto	-186,9	-184,3	-184,1	-183,2
Investeringsplan				
Netto	0,0	-1,5	-1,5	-1,5

Nettobudgeten för 2009 minskar med 2,6 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2. Nämnden får investeringsplan för inventarier och maskiner, enligt bilaga 8.

Efter beställning från berörda nämnder debiterar stadsbyggnadsnämnden respektive nämnd för nedlagda kostnader för stora statliga infrastrukturprojekt.

Bostadsanpassningsbidraget för år 2009 är 86,0 mnkr.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Stockholm är en attraktiv stad att bo och arbeta i. Den fas som staden nu genomgår är en av de mest expansiva i dess historia. Både inflyttning, födslar och byggande ligger på rekordnivåer och den stad som nu planeras och byggs måste möta dessa utmaningar. Att skapa förutsättningar för ett fortsatt starkt bostadsbyggande har därför hög prioritet. I linje med översiktsplanens principer ska staden byggas inåt och planeringen fokusera på en tät, miljövänlig stad med ett rikt stadsliv.

Stadsutvecklingen ska följa översiktsplanen och dess principer om en tät stad. En kvarterstruktur ska utvecklas även i ytterstaden för att skapa fler attraktiva stadsmiljöer. En av den tätas stadens många fördelar är att den är miljövänlig. I den tätas staden är förutsättningarna för en attraktiv kollektivtrafik gynnsamma. Den tätas staden erbjuder

R III SbN:2

vidare en spännande och rik vardagsmiljö som många människor uppskattar. Den blandning av funktioner som kännetecknar den täta staden bidrar också till en levande, trygg och integrerad miljö.

Stadens gaturum måste ge förutsättningar för det myllrande stadsliv som förknippas med en storstad som Stockholm. Därför ska nämnden arbeta för att såväl inner- som ytterstaden ska innehålla butiker, kaféer, restauranger och andra serviceinrättningar i bottenvåningar med kontor och bostäder på de övre våningarna. Gaturummet ska ge utrymme för flanerande stockholmare, men också medge trafik som bidrar till stadens liv och puls.

Mångfalden är en del av storstaden, därför bör stadens alla delar präglas av en egen identitet och särprägel. Därför måste det finnas en god blandning av olika upplåtelseformer och en variation inom bebyggelsen. Stadsplaneringen bör bidra till en bättre integration och en större trygghet i staden genom att länka samman olika stadsdelar.

Fram till år 2030 kommer stadens befolkning att öka med 150 000 personer. Stadsbyggnadsnämndens uppdrag är att bereda plats för denna expansion med framsynt planering för nya funktionsblandade stadsdelar och genom förtätning och förbättring av det som redan är byggt. Formen ska vara den klassiska stadens med slutna kvarter och levande gatumiljöer med vår tids innehåll och gestaltning. Nämnden ska också verka för uppförande av mer spektakulär arkitektur i Stockholm.

Stadens funktion som mötesplats ska bejakas. Ytterstadens och innerstadens stadsdelar ska knytas till varandra i urbana stråk. En sammanhängande stad skapar förutsättningar för ökad integration och bättre miljö genom kortare transporter. Nyttjandet av gemensamma resurser som kollektivtrafik, fjärrvärme, vatten- och avloppssystem kan också ske mer effektivt. Det ska vara möjligt att göra bostadskarriär inom den egna stadsdelen. Därför måste det finnas en god blandning av olika upplåtelseformer och en variation i bebyggelsen. I alla delar av staden ska levande bottenvåningar, bostäder och trafik på stadens villkor skapa liv dygnet runt och därmed större trygghet och attraktivitet.

Stockholms unika profil med vatten och parklandskap ska stärkas. Staden ska vända sig mot vattnet och göra det mer tillgängligt. I de lägen som är lämpliga för sjönära stadsutveckling ska den resurs som vattnet utgör användas bättre. I de nya stadsdelarna är det viktigt att nya parker skapas. Parkerna ska definieras efter deras innehåll och användande så att attraktiva platser skapas och ödsliga odefinierade ytor undviks. Staden ska också verka för tydligare offentliga respektive privata rum i stadsdelarna.

Stockholm ska vara världsledande i hållbart byggande och i skapandet av goda miljöstadsdelar. Arbetet med miljöprofilområdena i Norra Djurgårdsstaden och ytterligare ett område ska vidareutvecklas.

Fler bostäder är en förutsättning för en fortsatt stark utveckling av Stockholm. Ett kraftigt bostadsbyggande är högprioriterat av staden och planberedskapen ska stärkas ytterligare. I en tid med sviktande konjunktur ska nämnden bistås att fullfölja de mål som finns för området och planera för ytterligare tiotusentals nya bostäder för framtiden.

Nämnden ska under mandatperioden planera för 15 000 nya bostäder, varav 1000 i city. Vid nybyggnation ska antalet parkeringsplatser öka, det så kallade P-talet ska vara 1,0. Byggande av bostäder måste ske på ett kostnadseffektivt sätt. Staden kan bidra till sänkta kostnader genom att tillåta bebyggelse även på mark som inte är förknädd med höga grundkostnader såsom sanering och överdäckning. Högre exploatering

och mindre detaljrika krav från staden är andra åtgärder för att sänka boendekostnaderna i nyproduktion. Nämnden ska med berörda nämnder säkerställa en ny begravningsplats vid norra Järva .

Nämnden ska utveckla medborgarservicen och minimera väntetiden att tilldelas handläggare samt påskynda arbetet med att ta fram detaljplaner. Den praktiska tillämpningen av plan- och bygglagen ska förenklas så att planprocessen effektiviseras utan minskat inflytande för medborgarna. Målet är att tiden från start-PM till beslutad detaljplan på sikt halveras jämfört med 2006. Därför ska ett antal åtgärder som underlättar arbetet med underlag och beslut som bistår denna process genomföras under 2009.

En effektivisering av plan- och byggprocessen ska ske genom bland annat utökad tillämpning av planavtal, en ny plan- och bygglovtaxa, ökad tillämpning av enkelt planförfarande, ökad delegation samt effektivare remissförfarande. Stadsbyggnadsnämnden ska i ökad utsträckning anlita konsulter i planarbetet för att korta tiderna. Rutiner ska dessutom utarbetas så att ärenden fullföljs skyndsamt.

Plan- och byggtiderna ska kortas utan att det demokratiska inflytandet minskar. Start-PM ska godkännas av stadsbyggnadsnämnden oavsett om planförfarandet är normalt eller enkelt. Stadens interna remitteringar ska genomföras på ett effektivt sätt som säkrar ett brett beslutsunderlag för stadsbyggnadsnämnden. Utgångspunkten ska vara att remisser till andra kommunala nämnder sker då stadsbyggnadsnämnden saknar egen sakkompetens eller lokal kännedom att bedöma ärendet. Remisstiden ska vara absolut och sträcka sig till sex veckor för normala planförfaranden och till tre veckor för enkla.

För att kunna hålla en fortsatt hög nivå på bostadsbyggandet är det av stor vikt att arbetet med att effektivisera stadens interna processer fullföljs och att staden fortsätter att utveckla sina kontakter med byggherrarna. Även fortsättningsvis ska det finnas en kommuncentral samordning för stadens bostadsplanering. Det är också av största vikt att staden bevakar sina intressen gentemot staten, framför allt genom att lyfta fram den bristande samordningen mellan plan- och bygglagen och miljöbalken, inte minst vad avser buller- och luftkvalitetsfrågor.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011	
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljökadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %	
	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %	
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %	
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska	
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %	
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska	
	1.4 Bostadsbyggnadstakten ska vara hög	Antal färdigställda bostäder, exkl. ombyggnader (även ExplN)	3 750 st	3750 st	3750 st
		Antal påbörjade bostäder, exkl. ombyggnader (varav i city) (även ExplN)	250 st	250 st	250 st
Genomsnittlig tid från start-PM till beslutad detaljplan, enkelt planförfarande (månader) (även ExplN)		8 månader	6 månader	6 månader	
Genomsnittlig tid från start-PM till beslutad detaljplan, normalt planförfarande (månader)		15 månader	12 månader	12 månader	
Genomsnittlig tid från planbeställning till beslutad detaljplan, normalt planförfarande (månader)		tas fram 2009	minska	minska	
Antal påbörjade bostäder, exkl. ombyggnader (även ExplN)		3 750 st	3 750 st	3 750 st	
Antal färdigställda bostäder, exkl. ombyggnader (varav i city)		250 st	250 st	250 st	
1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad	Antalet bostadsbränder jämfört med år 2007	-30 %	-35 %	-35 %	

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Genomsnittlig tid för att tilldelas handläggare	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Prioritera insatser inom den fysiska planeringen för att skapa goda förutsättningar för utveckling av högre utbildning och forskning	2008-01-01	2030-12-31
Prioritera insatser för att öka antalet arbetsplatser i nya utvecklingsområden i ytterstaden	2008-01-01	2030-12-31
Skapa förutsättningar för att nya lösningar för miljö- och energiteknik används i stadsutvecklingsområden	2008-01-01	2030-12-31
Planera för långsiktig bostadsförsörjning med 80 000 nya bostäder fram till 2030	2008-01-01	2030-12-31
Effektivisera stadens interna processer avseende planläggning, bygglovshandtering och bygganmälan	2008-01-01	2009-12-31
Intensifiera arbetet med att koppla samman ytterstadens stadsdelar med varandra och med omgivande kommuner, bl.a. genom en tätare och mer varierad bebyggelse	2008-01-01	2030-12-31

R III
SbN:6

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Exploateringsnämnden ska tillsammans med stadsbyggnadsnämnden utarbeta effektivare rutiner för koordinering av tidplanerna för exploateringsavtal och planarbete	2009-01-01	2009-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ansvarar tillsammans med exploateringsnämnden för att korta tiden för plan- och byggprocessen	2009-01-01	2009-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska redovisa en metod för hur tillgänglighetsfrågorna kommer in i ett tidigt skede i plan- och byggprocessen.	2009-01-01	2009-12-31
Stadsbyggnadsnämnden ska verka för sänkta boendekostnader i nyproduktion genom bland annat mindre detaljrika krav vid exploatering	2009-01-01	2009-12-31
Stadsutvecklingen av Henriksdal/Danvikslösen, Norra Station, Värtahamnen/Loudden, vid Årstafältet. överdäckning av Klarastrandsleden, förnyelsen av city samt arbetet inom söderortsvisionen fortsätter	2008-01-01	2010-12-31
Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att effektivisera remissförfarandet	2009-01-01	2009-12-31
Remisshanteringen ska förenklas och förtydligas. Remisser till andra kommunala nämnder ska ske endast då stadsbyggnadsnämnden saknar egen sakkompetens att bedöma ärendet	2009-01-01	2009-12-31
Stadsbyggnadsnämnden får i uppdrag att utarbeta en ny plan och bygglovstaxa	2009-01-01	2009-12-31
Intensifiera arbetet med att koppla samman ytterstadens stadsdelar med varandra och med omgivande kommuner genom förbättrade kommunikationer	2008-01-01	2030-12-31
Planera för nya arrangemangsarenor	2008-01-01	2010-12-31
Planera för hur Stockholm ska utvecklas som stad på vattnet med bad, kajliv, boende, transporter etc.	2008-01-01	2030-12-31
I samarbete med kyrkogårdsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och exploateringsnämnden säkerställa att en ny begravningsplats vid Norra Järva etableras	2008-01-01	2010-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

14. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Stadsbyggnadsnämnden** godkänns.

Trafik- och renhållningsnämnden: trafik- och gatuverksamhet

Nämndens uppgifter för trafik- och gatuverksamheten

Nämnden ansvarar för strategisk trafikplanering, utveckling av trafiksäkerheten och trafikövervakning. Nämnden ansvarar för gatuskötsel och har investeringsansvar för gator, vägar, torg och vissa parker och ska som huvudman för allmänna platser och som väghållare verka för samordning och utveckling av stadsdelsnämndernas tekniska verksamhet inom detta område. Nämnden ansvarar även för skötseln av stadens samtliga träd på gatumark och för markupplåtelse. Ansvar för klottersanering av stadens skulpturer och teknisk förvaltning av fontändammar med konstnärligt innehåll överfördes från kulturnämnden den 1 januari 2008.

Den 1 januari 2009 överförs ansvaret för Järva friområde från exploateringsnämnden till trafik- och renhållningsnämnden.

Förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-1 362,7	-1 441,9	-1 517,4	-1 563,6
Drift och underhåll	-1 007,7	-1 069,7	-1 116,5	-1 126,3
Avskrivningar	-165,0	-177,7	-193,6	-214,0
Internräntor	-190,0	-194,5	-207,3	-223,3
Intäkter	690,9	767,4	767,6	767,8
Netto	-671,8	-674,5	-749,8	-795,8
Investeringsplan				
Netto	-705,0	-650,0	-625,0	-810,0

Budgeten för 2009 ökar med 2,7 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Investeringsplanen för 2009 minskar med 55,0 mnkr jämfört med 2008. Nämnden uppmanas att göra en sammanvägd prioritering utifrån projektens beslutsläge, genomförbarhet, målpuppfyllelse och ekonomi. I investeringsplanen ingår tillgänglighetsprojektet med sammanlagt 250 mnkr för 2009 till 2011.

Med hänvisning till stadens omfattande investeringsprogram ska resterande delar av nord-syd axeln genomföras efter år 2010.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Stockholm genomgår nu en expansion av historiska mått. Åtgärder som borde ha genomförts för länge sedan förverkligas nu i rask takt. Helt nya stadsdelar byggs för att möta den stora efterfrågan på bostäder och stadens gatu- och vägnät förnyas kraftigt. Stockholmstrafiken kommer under många år framöver att präglas av de olägenheter

R II TRN:2

som följer av att ett extremt eftersatt underhåll av gatu- och vägnätet nu åtgärdas. Genomförandet av mycket stora nyinvesteringar, till exempel Citybanan, utbyggnaden av tvärbanan, E18 och Norra Länken påverkar framkomligheten. Arbetet med att koppla samman ytterstadens stadsdelar med varandra och med omgivande kommuner genom förbättrade kommunikationer måste också intensifieras. Trafik- och renhållningsnämnden ska verka för en utbyggd spårbunden kollektivtrafik. Vidare ska trafik- och renhållningsnämnden verka för ökad internationell tillgänglighet i transportsystemen.

Trots omfattande insatser under de senaste åren kan städningen av staden förstärkas. Vid sidan om det ansvaret vi alla stockholmare måste ta krävs ytterligare resurser för renhållningen och förfinandet av vår offentliga miljö. En satsning om 40 miljoner kronor görs på städningen. Stadens städgarantier, vilket innebär att städning, tömning av papperskorgar samt klottersanering ska åtgärdas inom 24 timmar efter anmälan, ska förbättras. Initiativet med städmästare som samordnar aktörer med ansvar inom gemensamma områden bör spridas till alla stadsdelsnämnder. Tidigareläggning av vårstädning av gator och cykelbanor ska ske och försöket med CMA i dammbindning och halkbekämpning fullföljas.

Trafik- och renhållningsnämndens uppgift är att minimera olägenheterna för trafikanterna. Åtgärder för att öka framkomligheten i stockholmstrafiken måste prioriteras mycket högt. Trafik- och renhållningsnämnden får i uppdrag att öka framkomligheten ytterligare på stadens huvudgator och eliminera alla de flaskhalsar som finns runt om i stadens gatu- och vägnät. Några exempel på sådana flaskhalsar i innerstaden är Hamngatan, Vasagatan/Tegelbacken och Götgatan. Vid dessa flaskhalsar är det extra angeläget att framkomligheten väger tungt i förhållande till andra intressen.

Trafik- och renhållningsnämnden får i uppdrag att identifiera flaskhalsar och genomföra trimningsåtgärder. Särskild vikt bör läggas vid att förbättra framkomligheten på Essingeleden och vissa infartsleder för att avlasta Södra Länken. Effekterna av trängselskatterna ska löpande analyseras och utvärderas av trafik- och renhållningsnämnden.

Erfarenheterna av ytterligare körfält på E4 söder om Stockholm är goda. Kapaciteten på E4 fram till Södertälje är dock fortfarande för låg. Trafik- och renhållningsnämnden får i uppdrag att i samarbete med Vägverket undersöka möjligheterna att förlänga satsningen på ytterligare körfält ända till Södertälje. I samarbetet ska särskild hänsyn tas till de effekter som kan förutses när Förbifart Stockholm är färdig.

Framkomlighetsfrågorna tillsammans med trafiksäkerhetsfrågorna måste genomsyra stadens verksamhet. En tätare stad med nya stora bostadsområden, vägbyggen och reparationsarbeten och en järnvägstunnel genom hela city stärker Stockholms konkurrenskraft men innebär också risker. Trafik- och renhållningsnämnden ska arbeta aktivt med att förebygga trafikolyckor och skapa säkrare trafikmiljöer. Särskild vikt ska läggas vid trafiksäkerheten vid skolor och andra miljöer med många utsatta trafikanter. Trafik- och renhållningsnämnden ska också följa samtliga stora utvecklings- och exploateringsprojekt nära för att garantera att framkomlighetsfrågorna sätts i sitt sammanhang och inte försummas. Det gäller bland annat projekt som Slussen, Danvikslösen och Norra Station. Exploateringsnämnden bör i exploateringsprojekt som innehåller större trafikfrågor tidigt samverka med trafik- och renhållningsnämnden samt företrädesvis använda trafik- och renhållningsnämndens kompetens och projektledare i projekten. Driftavtal som tecknas av exploateringsnämnden ska stämmas av med trafik- och renhållningsnämnden.

Trafik- och renhållningsnämnden är tillståndsgivande nämnd för gatuarbeten. Trafik- och renhållningsnämnden har tagit fram riktlinjer för arbeten i stadens gatunät. Målet

är att minimera och samordna arbetena för att minska olägenheterna för stockholmarna. För att förbättra framkomligheten är samverkan med andra aktörer med intressen i eller i anslutning till vägnätet, så som Stockholm Vatten AB, elbolagen, kabeltv- och bredbandsbolagen med flera av yttersta vikt. Trafik- och renhållningsnämnden bör i god tid och i så hög utsträckning som möjligt informera om sina underhålls- och investeringsplaner så att övriga aktörer får goda förutsättningar att anpassa sina projekt efter trafikkontorets. Avgiften för gatuarbeten bör differentieras för att förkorta arbetenas längd. Stor vikt måste också läggas vid hur arbeten samordnas och när de genomförs under året. Framkomligheten är ett övergripande mål.

Det är viktigt att se stadens trafiksystem som en helhet. En styrgrupp för regional framkomlighet har etablerats mellan trafik- och renhållningsnämnden och Vägverket Stockholm för att åstadkomma en nära samverkan i frågor om väghållning och framkomlighet.

Trafik- och renhållningsnämnden får i uppdrag att intensifiera arbetet för att skapa ökad framkomlighet genom att trimma trafiksignaler och införa ny teknik.

I syfte att förbättra framkomligheten höjs den högsta avgiften för felparkeringar som anses trafikfarliga/hindrande från 700 kronor till 900 kronor. I samband med detta anpassas även avgifterna för övriga parkeringsanmärkningar till 475 respektive 550 kronor. I trafikreglerande syfte höjs och fördelas parkeringsavgifterna från biljettautomater motsvarande en total intäktsökning med 20 procent. Från och med 2010 görs en årlig uppräknings av avgifterna utifrån konsumentprisindex (KPI) och fastställs årligen i budgeten.

För att få acceptans för en höjning av avgifterna bör även servicen förbättras så som att tydligare markeringar i gatan målas, skyltningen blir tydligare och lättare att förstå samt att en översyn av stoppförbud och lastzoner sker. Arbetet med att identifiera nya parkeringsplatser ska fortsätta.

Den 1 januari 2009 upphör avgiftsbefrielsen för miljöbilar med boende- och nyttoparkeringstillstånd. Nämnden ska följa utvecklingen för miljöbilar och effekterna av statens förändrade regler och återkomma till kommunstyrelsen om nämnden bedömer att särskilda stimulanser krävs.

Trafiksäkerhetsprogrammet ska revideras och ta sin utgångspunkt i den verkliga trafiksituationen. Analyser och prioriteringar av särskilt utsatta konfliktpunkter mellan olika trafikslag ska inleda arbetet och ligga till grund för de konkreta åtgärderna.

Trafiksäkerhetsarbetet ska inriktas på att förena ökad säkerhet med en förbättrad framkomlighet. På stadens huvudgator ersätts gupp och avsmalnade körfält med nya tekniska hjälpmedel för att öka trafiksäkerheten. En särskild satsning för att öka säkerheten vid stadens övergångsställen genomförs. Samtliga övergångsställen målas, belysningen förbättras kraftigt och särskilt utsatta platser får trafikljus.

Stockholms stads cykelleder ska ses över i innerstaden såväl som ytterstaden. Stockholm ska ha välfungerande cykelbanor/-fält som bidrar till ökad trafiksäkerhet. Det är viktigt att alla trafikantgrupper visar respekt för varandra.

Stockholms centrala delar lider av eftersatt underhåll. Miljöerna är slitna och behöver åtgärdas inom kort. Trafik- och renhållningsnämnden ska öka insatserna för att möta detta behov.

R II TRN:4

Trafik- och renhållningsnämnden ska under 2009 upphandla resterande egen regiverksamhet i konkurrens.

Trafik- och renhållningsnämnden ska verka för att innovativ transport- och miljöteknik tillämpas i regionens transportsystem.

Åtgärder för att förbättra luftkvaliteten och minska det upplevda trafikbullret kommer att vidtas. I arbetet med att förbättra luftkvaliteten har Hornsgatan prioritet. En av de viktigaste åtgärderna för att förbättra luften i innerstaden är infrastrukturlösningar som medför att trafiken kan köra på kringfartsleder, vilket kommer att inverka positivt på stadens mest miljöbelastade gator. Träd och grönplanteringar är också viktiga miljöaspekter.

Snöröjning på stadens trottoarer ska förbättras för att öka framkomligheten.

Staden ska arbeta mer aktivt med skadedjursbekämpning.

Det ska vara tryggt och säkert i det offentliga rummet. En förbättrad belysning är en viktig åtgärd för att nå dit. Stockholmarnas förutsättningar för trygg vardagsmotion ska öka bland annat genom att trygghetsanpassa fler motionsspår. Fortsatt utveckling av samarbetet mellan staden och City i Samverkan ska ske.

Satsningar ska göras för att höja kvaliteten på stadens parkmark och grönområden. En stadsträdgårdsmästare kommer att ha det övergripande ansvaret för leda och utveckla arbetet.

Nämnden utgör en av förutsättningarna för många evenemang i det offentliga rummet.

Den 1 januari 2009 överförs ansvaret för Järva friområde från exploateringsnämnden samt Fornminnesgruppen från Spånga-Tensta stadsdelsnämnd till trafik- och renhållningsnämnden.

Trafik- och renhållningsnämnden ska arbeta proaktivt i informationsfrågorna för att skapa en större förståelse för de arbeten som genomförs, informera trafikanterna om det aktuella trafikläget samt öka förståelsen för olika trafikantgrupper.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
1.5 Framkomligheten i regionen ska öka	Procentuell förlängning av restiden, inre infarter	tas fram 2009	minska	minska
	Procentuell förlängning av restiden, yttre infarter	tas fram 2009	minska	minska
	Procentuell förlängning av restiden, innerstadsgator	tas fram 2009	minska	minska
	Procentuell förlängning av restiden, tvärleder	tas fram 2009	minska	minska
	Procentuell förlängning av restiden, Essingeleden	tas fram 2009	minska	minska
	Procentuell förlängning av restiden, Södra Länken	tas fram 2009	minska	minska
	Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	tas fram 2009	öka	öka
	Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden	tas fram 2009	öka	öka
	Totala variationen i restid (min)	tas fram 2009	minska	minska
	Nettotillskott av parkeringsplatser (st)	tas fram 2009	öka	öka

R II
TRN:6

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad	Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende klotter	100 %	100 %	100 %
	Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende papperskorgar	100 %	100 %	100 %
	Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende städning	100 %	100 %	100 %
	Upplevelsen av Stockholm som tillgänglig stad	tas fram 2009	öka	öka
	Stockholmarnas nöjdhet avseende sanering av klotter/skadegörelse	50 %	51 %	52 %
	Stockholmarnas nöjdhet med snöröjning/sandning	47 %	48 %	49 %
	Stockholmarnas nöjdhet med belysningen	59 %	60 %	61 %
	Stockholmarnas nöjdhet med skötsel park och grönområden	60 %	61 %	62 %
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Trafik- och renhållningsnämnden ska upphandla resterande egen regiverksamhet i konkurrens	2009-01-01	2009-12-31
All tillfällig torghandel omvandlas till upplåtelse enligt ordningsstadgan	2009-01-01	2009-12-31
Utarbeta riktlinjer för arbeten i stadens gatunät	2008-01-01	2009-12-31
Intensifiera arbetet för att skapa ökad framkomlighet genom att trimma trafiksignaler och införa ny teknik	2008-01-01	2009-12-31
Intensifiera arbetet med att koppla samman ytterstadens stadsdelar med varandra och med omgivande kommuner genom förbättrade kommunikationer	2008-01-01	2030-12-31
Utvärdera effekterna av trängselskatter.	2009-01-01	2009-12-31
Undersöka möjligheten att förlänga satsningen på ytterligare ett körfält på E4:an söder om Stockholm ända till Södertälje.	2009-01-01	2009-12-31
Genomföra särskild satsning för att öka säkerheten vid övergångstäl- len.	2009-01-01	2009-12-31
Utreda en fortsättning på tillgänglighetsprojektet	2009-01-01	2009-12-31
Höja avgiften för parkeringsanmärkningar för felparkeringar som anses trafikfarliga/hindrande till 900 kr.	2009-01-01	2009-12-31
Parkeringsavgifterna från biljettautomater höjs motsvarande en total intäktsökning med 20 procent.	2009-01-01	2010-12-31
Öka framkomligheten ytterligare på stadens huvudgator och eliminera alla de flaskhalsar som finns runt om i stadens gatu- och vägnät.	2009-01-01	2009-12-31
Revidera Trafiksäkerhetsprogrammet	2009-01-01	2009-12-31
Samtliga övergångsställen målas, belysningen förbättras kraftigt och särskilt utsatta platser för trafikljus.	2009-01-01	2009-12-31
Snöröjning på stadens trottoarer ska förbättras för att öka framkomligheten	2009-01-01	2009-12-31
Planera och genomföra åtgärds paket för Hornsgatan	2009-01-01	2010-12-31
Uppnä ett miljömässigt hållbart omhändertagande av snömassor	2008-09-11	2010-12-31
Stadens städgarantier, vilket innebär att städning, tömning av papperskorgar samt klottersanering ska åtgärdas inom 24 timmar efter anmälan, ska förbättras.	2009-01-01	2009-12-31
Revidera torghandelsföreskrifterna	2009-01-01	2009-12-31
Nämnden ska tillse att ansvariga fastighetsägare röjer undan enkelt avhjälpta hinder	2009-01-01	2010-12-31

Trafik- och renhållningsnämnden: renhållningsverksamhet

Nämndens uppgifter för renhållningsverksamheten

Trafik- och renhållningsnämnden ansvarar för de uppgifter som enligt miljöbalken eller andra författningar åvilar staden i fråga om avfallshandling. Stadens lagstadgade avfallshandling ska genomföras på ett miljömässigt och kostnadseffektivt sätt. Nämnden ska upprätta förslag till renhållningsordning och avfallsplan efter samråd med berörda nämnder och styrelser. Nämnden upprättar förslag till taxor för hämtning, transporter och behandling av avfallet samt samordnar stadens agerande beträffande sådant avfall som omfattas av producentansvaret. Vidare ska nämnden svara för övergripande information och rådgivning i avfallsfrågor samt följa och stimulera utvecklingen av miljöanpassade och kostnadseffektiva åtgärder inom avfallsområdet. Verksamheten är taxefinansierad.

Förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-425,3	-455,6	-481,4	-500,6
Drift och underhåll	-413,3	-441,4	-465,7	-481,6
Avskrivningar	-8,3	-9,5	-10,3	-11,6
Internräntor	-3,7	-4,7	-5,4	-7,4
Intäkter	401,3	454,2	481,9	501,7
Netto	-24,0	-1,4	0,5	1,1
Investeringsplan				
Netto	-40,4	-40,0	-40,0	-5,0

Det budgeterade underskottet för 2009 minskar med 22,6 mnkr jämfört med budget 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2. Investeringsplanen för 2009 minskar med 0,4 mnkr jämfört med 2008. I planen ingår medel för en ny återvinningscentral i Stockholm utöver slutförandet av en ny återvinningscentral i Sättra/Bredäng under perioden.

Tidigare års balanserade överskott, 45,2 mnkr, ska finansiera de kommande årens planerade underskott.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

I takt med ökande konsumtion ökar också mängden avfall. Mängden avfall som produceras i samhället tenderar att ha en koppling till konjunkturen, vid högkonjunktur ökar avfallsmängderna. Allt avfall behöver tas om hand på ett korrekt sätt, allt efter avfallens egenskaper, för att inte förorsaka skador på människor eller natur.

Samtidigt är avfall av olika slag en väsentlig del i samhällets och industrins materialflöden och en del i samhällets omsättning av näringsämnen och energi för uppvärm-

ning och elförsörjning. En effektiv och miljöanpassad avfallshantering utgör således en del av samhällets infrastruktur. Sverige har internationellt sett kommit långt när det gäller att minimera och omhänderta avfall. Genom ett stort engagemang från enskilda, fastighetsägare, producenter, entreprenörer och kommuner återvinns cirka 95 procent av hushållsavfallet.

Avfallsområdet rymmer stora möjligheter till att utveckla Stockholms roll som miljöteknik stad. Inga depåer finns kvar i bruk inom Stockholms stad. Hushållsavfallet går i huvudsak till förbränning och energin används i fjärrvärmenätet. Matavfall från storkök och restauranger levereras till Henriksdals reningsverk och blir biogas för fordonsdrift.

Nämnden ska fortsätta arbetet med att integrera avfallshanteringen vid nybyggnad och i det befintliga bostadsbeståndet. Förutsättningarna och finansieringsmöjligheterna för att genomföra ett pilotprojekt med sopsugsystem för papperskorgar i något område i staden ska utredas.

Mängden avfall som nyttiggörs ska öka jämfört med utfallet 2008. Insamling av farligt avfall ska prioriteras och andelen farligt avfall som samlas in ska öka.

Trafik- och renhållningsnämnden ska se till att brister i skötseln av återvinningsstationerna, som inrapporterats till nämnden, blir åtgärdade. Det är angeläget att staden säkerställer att förpackningsindustrin tar sitt ansvar.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhetsspecifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel farligt avfall inkl. batterier och elavfall i soppåsen och grovavfall	tas fram 2009	< 0,1 %	< 0,1 %
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städmedel och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %

R II
TRN:10

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad	Stockholmarnas nöjdhet med renhållningen	54 %	55 %	56 %
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Andel av till trafikkontoret inrapporterade brister vid återvinningsstationer som åtgärdats inom avtalstiden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Trafik- och renhållningsnämnden ska utveckla och kvalitetssäkra upphandlingsprocessen.	2009-01-01	2009-12-31
Planera för nya återvinningsstationer.	2008-01-01	2010-12-31
Verka för att skötseln av återvinningsstationerna förbättras i enlighet med avtalet med producenterna.	2008-01-01	2010-12-31
Se till att brister i skötsel av återvinningsstationerna, som inrapporteras till nämnden, blir åtgärdade.	2009-01-01	2009-12-31
Arbetet med att finna nya miljöstationer ska fortgå.	2009-01-01	2009-12-31
Utreda förutsättningarna och finansieringsmöjligheterna för att genomföra ett pilotprojekt med ett sopsugsystem för papperskorgar i något område i staden.	2009-01-01	2009-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

15. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Trafik- och renhållningsnämnden** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008**Beslut**

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Utbildningsnämnden

Nämndens uppgifter

Utbildningsnämnden ansvarar för drift av kommunal verksamhet inom skolbarnsomsorg, grundskola, obligatorisk särskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola, vuxenutbildning och enheterna inom S:t Örjans rektorsområde. Utbildningsnämnden ansvarar också för mål, uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheten. För förskola och grundskola ansvarar utbildningsnämnden för den stadsövergripande och kvalitetsgranskande inspektionsverksamheten. Kommunstyrelsen ska i nära samverkan med utbildningsnämnden bereda för stadsövergripande samordning samt styrning, uppföljning, utvärdering och utveckling inom den kommunala förskolan i staden. Inom utbildningsnämnden finns också elevhälsans samtliga professioner, vilka erbjuds såväl kommunala som enskilt drivna skolor.

Grundskolor ska kunna bedriva förskoleverksamhet på uppdrag av stadsdelsnämnd.

Svenska för invandrare (sfi) samt rekryteringsprogrammet överförs den 1 januari 2009 från utbildningsnämnden till Jobbtorg Stockholm, socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden.

All hantering av enskilt driven förskola och fristående skola hanteras av utbildningsnämnden. Dessutom hanterar nämnden bidrag till utomstående organisationer som bedriver verksamheter inom skolans område. Utbildningsnämnden är skolstyrelse för stadens skolväsende och enskilt drivna förskolor. Därutöver har nämnden hand om det kommunala uppföljningsansvaret för 16-19 åringar. Utbildningsnämnden ansvarar slutligen för verksamhetsförlagd utbildning (VFU) inklusive i förskola.

Förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-11 903,1	-12 300,3	-12 284,4	-12 243,7
Drift och underhåll	-11 877,0	-12 300,3	-12 284,4	-12 243,7
Avskrivningar	-22,6	0,0	0,0	0,0
Internräntor	-3,5	0,0	0,0	0,0
Intäkter	496,2	516,0	516,0	516,0
Netto	-11 406,9	-11 784,3	-11 768,4	-11 727,7
Investeringsplan				
Netto	-35,0	-90,0	-90,0	-90,0

Budgeten för 2009 ökar med 377,4 mnkr jämfört med 2008. Övriga förändringar framgår av bilaga 2. Beräknade volymförändringar och schabloner för utbildningsnämndens verksamheter, se bilaga 5.

Tidigare avsatta medel disponeras för kompetensutveckling och utbildningsinsatser under mandatperioden.

För att trygga en fortsatt personalförsörjning inom förskolan ska staden erbjuda medarbetarna pedagogisk grund- eller vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare. Medel avsätts för fortsatt utbildning under 2009 och 2010.

För att få statsbidrag för fortbildning av lärare, Lärarlyftet, som infördes 2008 krävs att staden finansierar en del av kostnaden. Lärarlyftet finansieras inom utbildningsnämndens budgetram.

Det socioekonomiska tilläggsanslaget kvarstår oförändrat.

En peng inom vuxenutbildningen införs från den 1 januari 2009.

I schablonen för skolbarnsomsorg ingår statsbidrag för kvalitetssäkrande åtgärder med anledning av maxtaxereformen.

Ansvar för projektet IT i skolan har överförs till utbildningsnämnden från kommunstyrelsen.

Profilbidrag till vissa grundskolor hanteras av utbildningsnämnden.

Investeringsutgifterna för år 2009 ökar med 55,0 mnkr jämfört med 2008.

Kommunfullmäktiges mål för verksamheten

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap och vårt gemensamma bildningsarv till den uppväxande generationen. Människor växer med kunskaper. Utbildning ger individen möjlighet att öppna nya dörrar och se nya perspektiv. Bildning ger människor makt att forma sina egna liv. Tolerans, förståelse för olikhet och respekt för andra ska präglade skolans vardag. Skolan ska inte vara värdeneutral, utan tydligt ta ställning för grundläggande humanistiska och demokratiska värderingar. Skolan ska fostra, men inte överta hemmets ansvar. Vårt kulturarv erbjuder verktyg att förstå, ifrågasätta, påverka och se på samhället ur nya perspektiv. En god förankring i den egna kulturen gör det också lättare för människor att med öppet sinne möta människor från andra kulturer.

Rektor och skolledningen spelar en avgörande roll för skolans pedagogiska utveckling. En pedagogisk ledare ansvarar för skolans resultat samt för uppföljning och åtgärder för att förbättra resultatet. Rektors roll ska förtydligas. Rektorer i grundskolan ska anställas med tidsbegränsade förordnanden, enligt samma princip som för gymnasierektorer. Den nya skolplanen gäller från höstterminen 2008 för Stockholms kommunala skolor.

Skolledares och lärares ledarskap är av stor betydelse för hur skolan uppnår målen. För att upprätthålla ett gott och tydligt ledarskap krävs ett ständigt fortbildnings- och utvecklingsarbete.

Valfrihet

Fristående skolor fyller en viktig funktion som komplement och konkurrent till det kommunala skolväsendet. Full etableringsfrihet för friskolor ska råda. Staden ska varken gynna sina egna skolor eller friskolor, utan likvärdiga villkor ska råda.

För att förenkla för föräldrar och elever skapas en gemensam webbportal för skola och barnomsorg. Via portalen ska det vara möjligt för föräldrar och elever att få bättre

information om skolor och att söka till skolor och program. Friheten att välja skola ska omfatta alla, även barn med behov av särskilt stöd. Stadens inriktning är att de fristående skolorna ska delta i stadens uppföljnings- och utvärderingssystem, som en del i arbetet med att skapa likvärdiga villkor för olika skolverksamheter.

Grundskola

Alla skolor ska vara fria och självständiga. I en målstyrd verksamhet är det de professionella, det vill säga rektorer och lärare, som ska avgöra hur målen ska nås. Mot den bakgrunden överfördes ansvaret för de kommunalt drivna grundskolorna, särskolan och skolbarnsomsorgen från stadsdelsnämnderna till utbildningsnämnden under 2007.

Skolpengens andel av grundschablonen ska vara minst 70 procent.

Svenska är skolans viktigaste ämne. Det finns ett starkt samband mellan läsförmåga och elevens förmåga att klara andra skolämnen. Läsning stärker såväl språkförståelse som fantasi och boken är viktig i skolans arbete. Kursplanens mål i ämnet svenska är därför viktigare än de andra målen.

Den omfattande lässatsningen fortsätter i skolår 0-6 med läsutvecklingsscheman (LUS) på alla skolor. Syftet är att kartlägga elevernas läsutveckling och tidigt kunna identifiera barn i behov av särskilt stöd. Resultaten ska också samlas in av staden för att kunna mäta elevernas läsutveckling över tid. Stockholms stad måste arbeta aktivt för att öka andelen speciallärare.

Skolbiblioteken spelar en viktig roll för en förbättrad läskunnighet. Skolbiblioteken ska utvecklas och skolbibliotekariernas kunskap och engagemang ska tas tillvara. De bör vara en naturlig del av skolans svenskundervisning.

Matematik och NO är centrala ämnen. För att locka fler ungdomar att välja naturvetenskapliga och tekniska utbildningar krävs god undervisning i matematik och NO. Skolor ska få en ökad möjlighet att profilera sig inom dessa ämnen.

En särskild satsning på de första skolåren genomförs under mandatperioden. Det är inte acceptabelt att elever lämnar skolår 3 utan att kunna läsa, skriva och räkna, och att elever kan gå ut grundskolan utan att grundläggande läs- och skrivsvårigheter upptäcks och åtgärdas. Alla elever med särskilda svårigheter i svenska och matematik ska få tillgång till det stöd som behövs. Elever med allra störst hjälpbehov ska också i sista hand erbjudas möjligheten att gå en extra termin eller ett extra skolår för att kunna uppnå goda kunskaper i matematik och svenska. Målet för skolpolitiken ska vara att ingen elev lämnar grundskolan utan grundläggande kunskaper.

Från och med höstterminen 2007 infördes skriftliga omdömen från skolår 1. Från 2008 är det enligt lag obligatoriskt för grundskolorna att ge skriftliga omdömen till alla elever från skolår 1. Rektor bestämmer hur det skriftliga omdömet ska vara utformat. Det skriftliga omdömet får vara betygslignande och ska vara utformat på ett sätt som underlättar avstämning och resultatuppföljning.

Utbildningsnämnden och kulturnämnden ska tillsammans med det fria kulturlivet i Stockholm förenkla och förbättra skolbarnens möjlighet att uppleva kultur.

Gymnasieskolan

Gymnasieskolan ska ta vara på elevers olikheter och skilda talanger i stället för att försöka stöpa alla i samma form. Regeringen har aviserat en ny gymnasiereform som på ett genomgripande sätt reformerar den svenska gymnasieskolan. I avvaktan på den

R IV UtbN:4

nya gymnasiereformen genomförs en rad förändringar av Stockholms stads gymnasieskolor.

Studieförberedande utbildningar ska ge en stabil grund för fortsatta studier och yrkesförberedande program ska vara bättre anpassade till arbetsmarknadens behov. Från och med 2008 erbjuds Stockholms elever lärlingsutbildningar inom en rad yrken genom att staden deltar i regeringens nya lärlingsprogram.

Gymnasieskolans självständighet och möjlighet till profilering ska öka. I stället för att varje gymnasieskola ska erbjuda så många olika utbildningar som möjligt bör var och en av Stockholms gymnasieskolor endast ha ett fåtal program där man håller högsta kvalitet. Nivån på de studieförberedande utbildningarna ska höjas. Det ska vara möjligt att läsa kurser på en högre nivå.

Kunskap, profilering och valfrihet är viktiga ledord i gymnasieskolans verksamhet. Alla kurser som ges vid gymnasiet ska ha kvalificerade lärare och ordentliga kursplaner. Kvalitetskraven på gymnasiets kurser ska ses över.

Ett ökat externt samarbete med till exempel kulturinstitutioner, högskolor och universitet, näringsliv och andra organisationer är positivt och ska kunna genomföras för att ytterligare bidra till skolornas egen profilering.

Gymnasieutbildning i Stockholm för döva och hörselskadade elever ska utredas.

Mer än var fjärde förstaårselev i den kommunala gymnasieskolan återfinns idag på någon av stadens IV-program. Utvecklingen av IV-programmet fortsätter. IV-elever ska erbjudas att gå utbildningen som ett tionde grundskoleår istället för gymnasiet.

Stockholmsområdet är en region bestående av många kommuner. Kommunikationerna är goda och möjligheterna stora att bo i en kommun och arbeta och studera i en annan. Självklart ska det också vara möjligt att bedriva gymnasiestudier utanför hemkommunen. En gemensam gymnasierregion för hela Stockholmsområdet är mycket positivt. Ett större samarbete med andra kommuner om kostsamma utbildningar är viktigt. Stockholms elever ska självklart kunna söka till och välja gymnasieskolor i andra kommuner.

Det samarbete om en gemensam gymnasierregion som inletts under 2008 ger elever i regionen fritt val av alla gymnasieprogram, med undantag av NV och SP. Samarbetet har bidragit till att öka valfriheten för länets ungdomar. De utökade valmöjligheterna ska utvärderas och dialogen med grannkommunerna fortsätta.

Särskolan

Alla elever har olika behov och behöver få en utbildning som är anpassad just för dem. Det är först då som alla ges lika chanser. Alla barn med utvecklingsstörning ska även i fortsättningen kunna välja specialistkompetens som särskolan erbjuder. För många barn med utvecklingsstörning är särskolan den bästa möjligheten till en bra utbildning.

Elever med utvecklingsstörning som vill gå i grundskola ska självklart få göra det, men väldigt många skulle riskera att få det sämre om de tvingades gå i grundskolan. Därför måste familjer med barn med utvecklingsstörning alltid ha möjlighet att välja särskolan. Elever i obligatoriska särskolan kan också gå i grundskoleklass och läsa enligt särskolans läroplan, d.v.s. vara individintegrerade. Elever i särskolan ska självklart även ha samma rätt som andra elever att välja skola.

Skolplanens mål omfattar också särskolan. Mål för grundskolan för budgetåret 2009 gäller således även den obligatoriska särskolan. Rektor ansvarar för uppföljning, resultatanalys och utveckling på samma sätt som i övrig skolverksamhet. När hela ansvaret för båda skolformerna nu samlats till en och samma skolledning ökar möjligheter och incitament att för elevernas skull öka den lokal- och verksamhetsmässiga integrationen. Elever i särskolan ska få möjlighet att, vid tillfällen som är lämpliga, delta i undervisning tillsammans med grundskolans elever.

Utbildade speciallärare och specialpedagoger är mycket viktiga för en välfungerande särskola. Utbildningen i särskolan ska vara anpassad till elevens förmåga och behov av utmaningar. Lokal- och verksamhetsmässig integration med grundskolan ska uppmuntras.

Trygghet och arbetsro

Lugn och arbetsro är en förutsättning för lärande. Ordning och arbetsro i skolan ges högsta prioritet. Det är alltid eleverna som har svårast i skolan som förlorar om det är stökigt under lektionerna. Skolan ska vara en säker plats där alla känner sig trygga. Ingen ska vara rädd för att gå till skolan.

Riktlinjer för trygghet och studiero har tagits fram. I riktlinjerna hanteras frågor om bland annat säkerhet, ordningsregler och mobbning i skolorna. Rektors ansvar för skolans säkerhet tydliggörs. Skolan är inte en allmän plats och ytterst är det rektor som avgör vilka som har tillträde till skolan. Vidare ställs krav på att alla skolor ska ha tydliga ordningsregler som är väl förankrade hos elever, lärare och föräldrar. Riktlinjerna hanterar inte minst frågor kring mobbning. Mobbning är ett av de värsta uttrycken för bristande respekt för andra människor. Staden ska använda sig av åtgärdsprogram som har dokumenterat positiv effekt mot mobbning. Som sista åtgärd ska mobbade elever, även mot föräldrarnas vilja, kunna flyttas från skolan.

Skolan måste vara en trygg plats för elever och personal. En elev i yngre tonåren som begår en olaglig handling är i stort behov av snabba och tydliga insatser från socialtjänsten. En skolakut dit elever under 15 år som begått grova brott omedelbart kan hänvisas har införts på en av Stockholms skolor på försök.

Förebyggande åtgärder som en fungerande elevvård bestående av skolkuratorer, psykologer och skolsköterskor ska finnas tillgängliga för alla skolor. Som en sista utväg måste skolan ha befogenhet att vidta vissa åtgärder mot stökiga elever. Skriftlig varning, föräldrarsamtal och en kortare tids avstängning är några exempel på sådana åtgärder. Allvarliga brott i skolan ska alltid polisanmälas. I gymnasieskolan ska elever som begår grova brott eller på annat sätt utgör en direkt fara för andra elever, lärare och personal kunna stängas av.

Olovlig frånvaro ska redovisas i elevernas terminsbetyg och kommuniceras snabbt och direkt med föräldrarna. Skola och socialtjänst har ett gemensamt ansvar för att motivera barn och föräldrar så att eleven kommer till skolan. Det är en angelägen uppgift för utbildningsnämnden att bevaka skolplikten. Utbildningsnämnden ska tillsammans med socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden återkomma till kommunstyrelsen med förslag till nya former för samverkan mellan skola och socialtjänst.

Att visa hänsyn och respekt för andra elever och lärare och att ta ansvar för sina studier är av avgörande betydelse för att eleven ska kunna tillgodogöra sig skolundervisningen. Därför har ett skriftligt omdöme om elevens sociala utveckling införts.

Många undersökningar har visat att en av de viktigaste riskfaktorerna bakom våldsbrott senare i livet är att barn har en tidig debut av kriminalitet, droger och alkohol. Andelen elever som i tidig ålder har varit berusade eller använt narkotika ökar. Nolltolerans ska råda mot våld, alkohol och droger i stadens skolor.

Höj läraryrkets status

Läraren är elevernas viktigaste resurs. Ingen annan faktor är tillnärmelsevis så viktig för skolans kvalitet som en kompetent och engagerad lärarkår. I samma takt som bildning och kunskap har nedvärderats i Sverige har läraryrkets status sjunkit. Läraryrkets attraktionskraft ska höjas. Det krävs en rad åtgärder för att fler ska välja att utbilda sig till lärare och för att behålla de som redan finns inom stadens skolväsende.

Välutbildade, behöriga och engagerade lärare är grunden för en skola med goda resultat och god studiemiljö. Men utan en högre status, fler karriärvägar och starkare attraktionskraft blir det svårt att rekrytera kompetenta lärare.

Lärarylyftet, regeringens stora satsning på kompetensutveckling bland lärare, innebär goda möjligheter för stadens lärare till fortbildning. Stockholm deltar i lärarylyftet. Lärare ska erbjudas kompetensutveckling. Nya karriärvägar ska skapas för lärare genom karriärtjänster och forskning.

I dag finns det få andra möjligheter för en lärare som vill göra karriär än att bli rektor. Det måste finnas andra karriärvägar. Äldre lärare ska kunna arbeta som mentorer och handleda yngre lärare. Funktioner som stärker det pedagogiska ledarskapet är andra tänkbara karriärvägar. Under 2008 infördes ett antal experttjänster på försök i staden. Experttjänsterna utgör en extra resurs för de skolor som behöver pedagogiskt stöd. Pedagogerna är anställda på halvtid och tjänstgör på sina skolor på halvtid. Experttjänsterna är ett sätt att möjliggöra för lärare att utvecklas inom sitt yrke.

Lektorat är en viktig karriärväg för lärare, en möjlighet som tyvärr nästan har försvunnit i dag. En nysatsning på lektorat ska genomföras i staden. Från 2008 genomförs en särskild satsning på forskande lärare.

Tillsvidareanställda lärare i Stockholms stads skolor är i högre grad behöriga än i övriga kommuner i landet. Genom kompetensutveckling och validering ska obehöriga lärare ges möjlighet att bli behöriga. Staden ska sträva efter att endast tillsvidareanställa behöriga lärare.

Elevhälsa

Skolan ska ha ett kontinuerligt hälsofrämjande arbete som bygger på att alla verksamma i skolan är delaktiga och tar ansvar. Elevhälsoarbetet ska vara förebyggande och integreras i skolans alla verksamheter. Elevhälsoarbetet ska skapa tillit till den egna förmågan utifrån de olika förutsättningar och behov eleverna har.

Många barn och ungdomar är psykiskt utsatta. Att stärka den psykiska hälsan är centralt för elevernas välmående och förmåga att tillgodogöra sig kunskap.

Ett nära samarbete mellan föräldrar, skolans elevvårdsteam, sociala myndigheter och barnpsykiatri kan uppmärksamma barns behov tidigt och möjliggöra insatser som förebygger större problem i högre åldrar.

Ett annat ökande problem är fetma bland unga. Detta ska uppmärksammas inom elevhälsoarbetet. Fysisk aktivitet motverkar övervikt. Skolidrotten ska fokusera på fysisk aktivitet, inte teori.

Lokalförsörjning

Barn- och elevantal inom förskola, grundskola och gymnasium förändras över tiden. En ökad effektivitet och ett över tiden flexibelt lokalutnyttjande ska ske i alla lokaler inom de pedagogiska verksamheterna. Utbildningsnämnden har ansvar för, och ska fortsätta arbetet med, att stadens skollokaler utnyttjas på ett så effektivt sätt som möjligt. För att kunna erbjuda eleverna en sammanhållen skoldag fortsätter integrationen av skolbarnomsorgen i grundskolelokalerna. Motsvarande integrering av förskoleverksamheten i grundskolan ska göras i en strävan att använda stadens resurser effektivt.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen är en viktig del av det svenska utbildningssystemet och skapar möjligheter till nya chanser för den som av olika skäl inte kunnat tillgodogöra sig utbildningen i grund- och gymnasieskolan. Inom delar av vuxenutbildningen har resultaten sjunkit de senaste åren. Denna utveckling måste vändas och antalet avhopp från kurser inom vuxenutbildningen minskas.

En peng inom vuxenutbildningen införs från den 1 januari 2009. Förändringen rymms inom oförändrad budgetram. Avsatta medel avser cirka 1 500 utbildningsplatser inom den grundläggande vuxenutbildningen, cirka 4 500 platser inom den gymnasiala vuxenutbildningen och cirka 200 platser inom särvox. Rätt att studera inom den grundläggande vuxenutbildningen har de som saknar en 9-årig grundskola. Inom den gymnasiala vuxenutbildningen erbjuds utbildning till den som inte har en fullständig 3-årig gymnasieutbildning. I mån av plats ges även de som har en fullständig 3-årig gymnasieutbildning möjlighet att utbilda sig inom ett bristyrke eller komplettera gymnasieutbildning i syfte att söka till högskolan.

Utvecklingen av samverkan mellan Jobbtorg Stockholm, sfi och övrig vuxenutbildning för att vuxna snabbare ska få den kompetensutveckling som leder till inträde på arbetsmarknaden ska fortsätta. Studie- och yrkesvägledning är en förutsättning för detta. Syftet är att minska segregationen och öka sysselsättningen.

Skolbarnsomsorg och öppen fritidsverksamhet

Skolbarnsomsorgens huvuduppgift är att ge omsorg om yngre grundskoleelever vid sidan av skolundervisningen. Skolbarnsomsorgen och dess personal är en viktig del av stadens skolor. De ger barn i de lägre skolåren tillgång till meningsfull och utvecklande verksamhet i anslutning till skolan. Målet bör vara en långtgående lokal- och verksamhetsmässig integration mellan skolan och skolbarnsomsorgen. Verksamheten ska också fungera som ett stöd för att uppnå skolans mål.

Alla elever i skolår 4-6 ska erbjudas öppen fritidsverksamhet. Lika villkor ska råda för verksamheter i kommunal och fristående regi.

Enskilt driven förskola

Enskilt drivna förskolor fyller en mycket viktig roll för barnomsorgen i Stockholm. Fristående alternativ ökar den pedagogiska mångfalden och föräldrarnas valfrihet. De bidrar till att skapa fler arbetsgivare och karriärvägar för personal inom barnomsorgen samt till utbyggnaden av platser i förskolan. Lika villkor ska råda mellan kommunal och enskilt driven förskola.

Den nya förskoleplan som antas 2008 omfattar såväl kommunal som enskilt driven förskoleverksamhet i Stockholms stad. Enskilt drivna förskolor ska ges möjlighet att medverka på samma villkor som kommunala i utbildningsnämndens satsning på utbildning till barnskötare och förskollärare.

De förskolor som ansluter sig till stadens centrala kö får på samma villkor som kommunens förskolor ta del av medel för att upprätthålla barnomsorgsgarantin.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhets-specifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens storkök eller storkökhåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling (även SDN och SAN)	100 %	100 %	100 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö	Andel elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i år 5	tas fram 2009	öka	öka
	Andel gymnasieelever med godkänt i alla kurser i slutbetyget vid vårterminens slut (exkl. IV-programet)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel elever i år 9 med behörighet till de nationella programmen	90 %	90,5 %	91 %
	Andel behöriga lärare i grundskolan	tas fram 2009	öka	öka
	Andel behöriga lärare i gymnasieskolan	tas fram 2009	öka	öka
	Ogiltig frånvaro i grundskolan	tas fram 2009	minska	minska
	Andel elever i år 9 som uppnått målen i alla ämnen, vid vårterminens slut.	76 %	76,5 %	77 %
	Andelen elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i år 9	tas fram 2009	öka	öka
	Andelen elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i gymnasiet	tas fram 2009	öka	öka
	Andel elever med grundläggande behörighet till högskola och universitet	tas fram 2009	öka	öka
	Ogiltig frånvaro i gymnasieskolan	tas fram 2009	minska	minska
	Andel elever som uppnått LUS-punkt 15 i årskurs 3	tas fram 2009	öka	öka
Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47
	Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (KuN, SotN, UtbN)	tas fram 2009	minska	minska

Obligatoriska nämndindikatorer

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Andel nöjda elever i skolundersökningen år 9 avseende lugn och arbetsro	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel nöjda elever i skolundersökningen år 9 avseende möjlighet att känna sig trygg i skolan	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel elever i gymnasieskolan med godkänt slutbetyg i engelska A vid vårterminens slut	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel nöjda elever i skolundersökningen år 6 avseende möjlighet att känna sig trygg i skolan	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel nöjda elever i gymnasieundersökningen avseende lugn och arbetsro	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel nöjda elever i gymnasieundersökningen avseende möjligheten att känna sig trygg i skolan	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel elever i gymnasieskolan med godkänt slutbetyg i svenska A och B vid vårterminens slut	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Stockholmarnas upplevelse av kvaliteten inom skolan	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel nöjda elever i skolundersökningen år 6 avseende lugn och arbetsro	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden
Andel elever i gymnasieskolan med godkänt slutbetyg i matematik A, vid vårterminens slut	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden	tas fram av nämnden

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
I samarbete med brand- och räddningsnämnden och SISAB kontinuerligt genomföra informationsinsatser och förebyggande åtgärder för att förbättra brandskyddet för identifierade riskgrupper	2008-01-01	2010-12-31
En omfattande satsning på läsning ska genomföras i år 0-6 i grundskolan	2007-01-01	2010-12-31
Utbildningsnämnden ska arbeta aktivt för att öka andelen speciallärare	2009-01-01	2010-12-31
Via portalen ska det vara möjligt för föräldrar och elever att få bättre information om skolor och att söka till skolor och program	2009-01-01	2009-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Erbjuda lärare möjlighet till kompetensutveckling samt skapa nya karriärvägar för lärare genom karriärstjänst och forskning	2008-01-01	2010-12-31
Utbildningsnämnden ska i samverkan med socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden ta fram förslag till nya former för samverkan mellan skola och socialtjänst	2009-01-01	2009-12-31
Bidra till ökad samverkan mellan socialtjänst, skola och föräldrar samt med polis och föreningar	2007-01-01	2010-12-31
Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska samverka för ett effektivt och flexibelt lokalutnyttjande för de pedagogiska verksamheterna	2008-01-01	2010-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

16. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Utbildningsnämnden** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Äldrenämnden

Nämndens uppgifter

Äldrenämnden samordnar och utvecklar äldreomsorgen i Stockholms stad och medverkar till att säkerställa att äldre behandlas lika inom hela staden. Äldrenämnden har, utöver ansvaret för att följa upp stadens samlade äldreomsorg också ansvar för att samla in och sammanställa statistikuppgifter och för verksamheten relevant information från stadsdelsnämnderna. Äldrenämnden ansvarar tillsammans med kommunstyrelsen för ärenden om riktlinjer, principer, policydokument och uppföljning av äldreomsorgen. Äldrenämnden ansvarar för beslutsunderlag i strategiska vård- och omsorgsfrågor samt för den strategiska planeringen av särskilda boendeformer i staden. Äldrenämnden ansvarar för att uppdatera stadens äldreomsorgsplan. Nämnden ansvarar vidare för övergripande kvalitetsarbete, uppföljning och omvärldsbevakning liksom för övergripande utbildning, fortbildning och kompetensutveckling. Nämnden ansvarar för att förvalta, underhålla och följa upp de valfrihetssystem som införts avseende äldreomsorg.

Förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-62,5	-64,0	-60,7	-60,5
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-62,5	-64,0	-60,7	-60,5

Medel för äldreomsorg har i första hand budgeterats under stadsdelsnämnderna. Äldrenämndens budget för 2009 har ökat med 1,5 mnkr jämfört med 2008. Förändringarna framgår av bilaga 2. Under 2008 inrättades ett kansli som ska bevaka likställigheten i biståndsbedömningen inom stadens äldreomsorg. Kansliet organiseras under äldrenämnden och för detta avsätts 5,0 mnkr för 2009 och 2,0 mnkr för 2010

Kvarstående medel från bokslutsavsättning om 23,9 mnkr för kompetensutveckling och utbildningsinsatser som inte förbrukats 2008 ska disponeras under 2009.

Verksamhet	Budget 2008	Budget 2009
Belopp i mnkr		
Övergripande äldreboendepanering, utvecklings- och kvalitetsfrågor	-3,2	-3,2
Informationsinsatser inom äldreomsorgen	-2,0	-2,0
Kommunövergripande verksamheter/uppföljnings- och utredningsresurser	-2,0	-2,0
Ersättning till Stiftelsen Äldrecentrum	-5,0	-5,0
SNAC-projektet (Swedish National Study about Ageing and Care)	-1,0	-1,0
Övriga projekt	-0,4	-0,4
Summa	-13,6	-13,6

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

Äldreomsorgen ska präglas av hög kvalitet, inflytande, individualisering och trygghet. Utformningen av det stöd som ges ska kännetecknas av valfrihet. Värdighet och respekt ska vara utgångspunkten för att äldre ska kunna leva sina liv som de själva önskar. Äldreomsorgen ska vara av hög kvalitet i alla delar av staden.

Budgeten för år 2009 innebär satsningar på framförallt fyra viktiga områden som speglar stadens fokus på trygghet genom ökad valfrihet, kvalitetshöjningar och en ny syn på äldre. Äldreomsorgen i Stockholms stad är en mycket stor verksamhet som ständigt måste utvecklas för att förbättra bemötande, service och omsorg. Under 2009 fortsätter arbetet med en samlad kvalitetshöjning av samtliga verksamheter, med särskilt fokus på biståndsbedömning och hemtjänst. Ett viktigt mål för stadens äldreomsorg är att kunna ge äldre bättre förutsättningar för ett så självständigt och innehållsrikt liv som möjligt. Det är därför fortsatt prioriterat med rehabilitering, förebyggande insatser och en uppvärdering av det sociala innehållet i omsorgen. Ett annat viktigt område under 2009 är äldres boende. De allra flesta äldre vill bo kvar i sin bostad så länge tryggheten kan garanteras. Staden ska på olika sätt underlätta kvarboende samtidigt som vi erbjuder en mångfald av andra boendeanternativ. Många av stadens äldreboendefastigheter har sedan lång tid ett eftersatt underhållsbehov. För att få till stånd ett synbart "äldrelyft" och för att leva upp till målsättningen att tillhandahålla välskötta och trygga bostäder görs nu en miljardsatsning för att under en tioårsperiod förbättra boendestandarden för äldre.

En samlad kvalitetshöjning inom äldreomsorgen

I samarbete med kommunstyrelsen ska nämnden följa upp att kvalitetsgarantier finns som stärker den enskildes inflytande över, och kontroll av, att det som utlovats i form av service, vård och omsorg också hålls. Äldrenämnden ska följa regeringens fortsatta arbete utifrån utredningen "Värdigt liv i äldreomsorgen" samt utarbeta en gemensam värdegrund för äldreomsorgen i Stockholms stad.

Stockholms äldre ska bemötas med värdighet och respekt samt ges möjlighet att påverka sin egen livssituation. Den enskilde har rätt till individuell behovsprövning och att beslutade insatser verkställs inom skälig tid. En systematisk uppföljning av insatsernas genomförande, kvalitet och rättssäkerhet ska ske genom årlig kvalitetsredovisning. Under 2008 inrättades ett kansli under äldrenämnden som ska bevaka likställigheten i biståndsbedömningen. Kansliets arbete fortsätter under 2009 och syftar till att öka rättssäkerheten för den enskilda äldre.

För att kunna nyttja rätten att välja krävs att äldre och deras anhöriga får tydlig information om vilka erbjudanden som står till buds utifrån deras behov. Stockholms stads hemsida ska göra det möjligt för den äldre och anhöriga att söka information om olika alternativ, kvalitetsredovisning av olika boenden, jämföra alternativ. Tillgången till tryckt informationsmaterial måste också förbättras.

Inom ramen för stadens strategi för kvalitetsutveckling ligger att lära av goda exempel. I den dialogmodell som många nämnder idag använder för kvalitetsutveckling ryms lärande mellan verksamhetsområden, som inom stadsdelsnämnderna. Förskolan har sedan många år väldigt nöjda föräldrar i alla undersökningar som genomförs. Enheter som vunnit stadens kvalitetsutmärkelse ligger långt framme i sin metodutveckling för goda resultat. Under 2009 ska därför ett strukturerat utvecklingsprojekt med "äldrepedagoger" starta, i syfte att ta tillvara de goda arbetsmetoder som utmärker pedagogiken inom förskolan och i dialog med äldreomsorgens verksamheter se vilka metoder som

kan vara tillämpbara för att på ett nytt sätt arbeta med kvalitetsutveckling inom äldreomsorgen.

För att säkerställa att stadens äldreomsorg mottagit information från landstinget i samband med utskrivning från slutenvård införs under 2009 nya rutiner för kvittning, ett så kallat trygghetskvitto.

Frivilligorganisationer har stor betydelse för att förbättra äldreomsorgens sociala innehåll och bistå äldre med sådant som inte direkt faller under det kommunala ansvarsområdet men likväl är mycket betydelsefullt för den äldres välbefinnande. Äldrenämnden ska förbättra samarbetet med frivilligorganisationerna. I budget 2009 uppdras även åt socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden att i samråd med frivillighetsorganisationerna nå en överenskommelse om spelregler och åtaganden från respektive part. En sådan överenskommelse finns på nationell nivå mellan regeringen och de ideella organisationerna. Syftet är att tillsammans utforma långsiktiga strategier för samarbete och samverkan samt identifiera ansvarsfrågor.

Rehabilitering och förebyggande arbete i världsklass

De flesta äldre lever friska under en stor del av sin ålderdom och vill klara sig själva. Men det finns också ett stort antal äldre som i olika utsträckning behöver omsorg och vård. En av stadens huvuduppgifter är att ge stöd till äldre som är i behov av hjälp. Staden ska fokusera på ökad livskvalitet för äldre genom uppsökande och förebyggande arbete, vardagsrehabilitering samt ett större socialt innehåll i verksamheten. För att säkerställa att den enskildes behov tillgodoses ska äldreomsorgen ha ett gott samarbete med landstingets hälso- och sjukvård.

I syfte att utveckla rehabiliteringsarbetet och säkerställa en fortsatt hög kvalitet och säkerhet tillsattes under 2008, på försök, två medicinskt ansvariga för rehabilitering (MAR) i staden för att komplettera det arbete som bedrivs av stadsdelsnämndernas medicinskt ansvariga sjuksköterskor (MAS). En tjänst är organiserad under Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd och en tjänst delas av stadsdelsnämnderna Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. MAR utövar sitt rehabiliteringsansvar genom kunskapsöverföring, planering, styrning, kontroll, dokumentation och redovisning av arbetet med verksamhetens kvalitet och säkerhet. Äldrenämnden utvärderar försöket med MAR under 2009.

Staden ska i samarbete med frivilligorganisationerna erbjuda ett varierat och flexibelt utbud av stöd- och hjälpinsatser till dem som vårdar anhöriga och närstående. Äldrenämnden ska under 2009 arbeta fram en anhörigpolicy till stöd för stadsdelsnämndernas arbete med anhöriga.

Ökad livskvalitet och en värdig vardag

Kultur i olika former ska ges större utrymme i äldreomsorgen. Musik, böcker och konst är för många betydelsefullt för livskvaliteten. Musikaliska upplevelser kan skapa sammanhang och vara ett sätt att nå människor med svårigheter att kommunicera. Även motion och idrott kan vara viktiga delar av äldreomsorgen. Under 2008 budgeterades 2 mnkr för särskilda kulturinsatser inom äldreomsorgen. Projektet fortsätter under 2009 och utökas till att även omfatta idrott. Äldrenämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra särskilda insatser för att förbättra matkvaliteten inom äldreomsorgen och för att se till att äldre får god och näringsriktig mat samt en lustfylld måltidsupplevelse. Kostenhetens viktiga arbete för att utveckla matkvaliteten inom äldreomsorgen permanentas från och med 2009.

Brott som särskilt riktar sig mot äldre där kriminella utnyttjar den äldres situation har uppmärksamats i olika sammanhang. Äldrenämnden ska under 2009 ta fram förslag på hur staden kan agera för att minska antalet brott som begås mot äldre omsorgstagare.

En mångfald av boendeformer för olika behov

De allra flesta äldre vill bo kvar i sin bostad så länge tryggheten kan garanteras. Genom tekniska hjälpmedel, hemtjänst och annan assistans och med hjälp av frivilligas insatser är det ofta möjligt att förlänga den tid enskilda kan bo kvar i sin bostad.

Staden garanterar äldre som har behov av särskilt boende rätt att välja boende. Ett valfrihetssystem inom vård- och omsorgsboende infördes den 1 juli 2008. Detta bidrar till mångfald och är utformat för att konkurrens ska ske med utgångspunkt i verksamheternas kvalitativa innehåll. Därigenom får både offentliga och privata utförare ett starkare intresse att vara lyhörda för äldres önskemål och krav. Vård- och omsorgsboenden med inriktning mot demenssjukdomar ska bestå av mindre boendeenheter och bemanningen vara anpassad efter de demenssjukas särskilda behov. Möjlighet till korttidsvård utomlands införs 2009.

Servicehus har alltjämt en viktig roll att fylla som mellanboende och är en del i mångfalden av boende- och stödformer. Samtidigt pågår viktiga diskussioner om hur seniorboenden och andra former av trygghets- eller mellanboenden ska utvecklas i framtiden för att bättre tillgodose äldres skiftande behov och önskemål.

I äldreboendedelegationens delbetänkande som presenterades i december 2007 framhålls betydelsen av ett varierat utbud av bostäder som tar hänsyn till äldres individuella behov av social gemenskap och trygghet. Den pågående utvecklingen visar att det finns ett utrymme för och en efterfrågan på bostäder och boendeformer som kan komplettera ordinärt boende av traditionellt slag och dagens särskilda boende - bostäder som erbjuder viss service och möjligheter till gemenskap utöver att de utmärks av god tillgänglighet. Studier visar dessutom att om den äldre får tillgång till senior- eller trygghetsbostad kan behovet av särskilt boende med heldygnsomsorg minskas, något som är positivt främst för den äldre men också för samhället i form av minskade kostnader.

Äldreboendedelegationen kommer i slutet av 2008 med sitt slutbetänkande och regeringen väntas under våren 2009 lägga fram en proposition med anledning av detta.

Äldreboendeplanering

Under 2008 har äldrenämnden i samarbete med stadsdelarna genomfört en förnyad och uppdaterad stadsövergripande äldreboendeplanering. Förslaget väger samman tillgång och efterfrågan på främst vård- och omsorgsboende med prognoser för äldreomsorgen. Samtidigt har äldreförvaltningen i samråd med stadsledningskontoret och Micasa Fastigheter i Stockholm AB har inventerat servicehusens status. De flesta servicehus har ett stort eftersatt underhåll. Många servicehuslägenheter står också tomma vilket leder till en successivt ökande kostnad för staden. Det är därför angeläget att tillgången på boendeformer anpassas till efterfrågan. På så sätt skulle medel kunna frigöras för att istället användas till prioriterade insatser inom äldreomsorgen.

Planeringsinriktningen för det fortsatta arbetet måste omfatta såväl nybyggnad, omstrukturering som avveckling för att på lång sikt klara olika åtaganden. Befintliga resurser kan med fördel utnyttjas flexibelt och ska främja en mångfald av boende- och omsorgsformer.

För att komplettera nuvarande utbud av boendeformer för äldre i Stockholms stad uppdras åt äldrenämnden, att i samarbete med kommunstyrelsen, stadsdelsnämnderna och Stockholms stadshus AB genom Micasa fastigheter i Stockholm AB, noga följa äldreboendedelegationens och regeringens arbete med att utveckla mellanboendeformer/trygghetsboende för äldre och föreslå en modell för trygghetsboende i Stockholms stad. Kommunstyrelsen samordnar arbetet med att ta fram en modell för trygghetsboende.

I den fortsatta processen bör möjligheten prövas att i första skede omdefiniera vissa servicehus till endera vård- och omsorgsboende eller till seniorboenden/trygghetsboende. I samband med detta bör även andra prioriterade gruppers behov analyseras, inte minst för personer med funktionsnedsättning.

Med Stockholms stads budget 2009 fattas beslut om en miljardsatsning på upprustning av stadens äldreboenden genom det så kallade äldreliftet. En ny äldreboendeplanering kommer att föreläggas kommunstyrelsen för beslut.

Kommunfullmäktiges indikatorer

Med utgångspunkt från kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena ska alla nämnder fastställa verksamhets-specifika och uppföljningsbara mål för sina verksamhetsområden. Nämnden ska i sin planering utgå från kommunfullmäktiges indikatorer och sätta årsmål för nämnden. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna nedan avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad	Antalet bostadsbränder jämfört med år 2007 (även BRN, FN och SbN)	-30 %	-35 %	-35 %
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgsverksamheter ska öka - trygghet, värdighet och valfrihet ska prägla hela omsorgen				
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Följande aktiviteter ska leda till att kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet och inriktningsmål uppnås

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ta fram förslag på hur staden kan agera för att minska antalet brott som begås mot äldreomsorgstagare	2009-01-01	2009-12-31
Genomföra riktade informationsinsatser för att underlätta medborgarnas valfrihet inom äldreområdet	2008-01-01	2010-12-31
Utveckla samarbetet med frivilligorganisationerna	2008-01-01	2010-12-31
En utveckling av systematisk uppföljning av insatsernas genomförande, kvalitet och rättssäkerhet ska ske	2008-01-01	2010-12-31
Försöket med MAR (medicinskt ansvarig för rehabilitering) utvärderas	2009-01-01	2009-09-01
Förbereda införandet av äldrepedagoger	2009-01-01	2009-09-01
Utveckla kultur- och idrottsinsatserna inom äldreomsorgen	2009-01-01	2009-12-31
Följa regeringens fortsatta arbete utifrån utredningen "Värdigt liv i äldreomsorgen" samt utarbeta en gemensam värdegrund för äldreomsorgen i Stockholms stad	2009-01-01	2009-12-31
Möjliggöra korttidsvård utomlands	2009-01-01	2009-12-31
Kommunstyrelsen ska tillsammans med äldrenämnden, Micasa och Stadshus AB föreslå en modell för trygghetsboende i Stockholms stad	2009-01-01	2009-12-31
Inom ramen för de utbildningsinsatser som erbjuds via äldrenämnden ska påvisas goda exempel i enlighet med av kommunfullmäktige beslutade kostpolicy	2009-01-01	2009-12-31
Utarbeta en anhörigpolicy till stöd för stadsdelsnämndernas arbete med anhöriga	2009-01-01	2009-12-31
Utifrån stadsdelsnämndernas redovisade behov, genomföra utbildningsinsatser för äldreomsorgens personal	2009-01-01	2009-12-31
Tillsammans med frivilligorganisationerna tillskapa en lokal överenskommelse som spelregler och åtagande från respektive part	2009-01-01	2009-12-31

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

17. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Äldrenämnden** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Överförmyndarnämnden

Nämndens uppgifter

Överförmyndarnämndens uppgifter är att utifrån gällande lagstiftning, i huvudsak föräldrabalken och förmyndarskapsförordningen, garantera rättstrygghet för personer som inte själva kan sköta sin ekonomi, bevaka sin rätt eller sörja för sin person. Dessa personer, huvudmännen, som kan vara gamla, sjuka, ha en funktionsnedsättning eller vara underåriga, förses med god man eller förvaltare, över vilka överförmyndarnämnden utövar tillsyn och kontroll. Nämnden ansvarar för tillsyn och kontroll över alla föräldrar i Stockholms stad som förvaltar underåriga barns tillgångar.

Förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Kostnader (-)	-25,9	-28,9	-28,9	-28,8
Intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0
Netto	-25,9	-28,9	-28,9	-28,8

Budgeten för 2009 ökar med 3,0 mnkr jämfört med 2008. Budgeten ökar med 3,0 mnkr till följd av utökat kommunalt ansvar för betalning av arvoden till gode män. Förändringarna framgår av bilaga 2.

Kommunfullmäktiges indikatorer

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
1.2 Jobb istället för bidrag	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s års mål år 2009	KF:s års mål år 2010	KF:s års mål år 2011
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

18. Förslaget till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för **Överförmyndarnämnden** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Central medelsreserv

I Central medelsreserv: 1. *Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov* reserveras 5,0 mnkr. I Central medelsreserv: 2. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* reserveras 493,0 mnkr främst för följande ändamål:

- Insatser för hemlösa.
- Frivilliglösningen.
- Nämndernas projekt för sänkt sjukfrånvaro.
- Sommarkoloniverksamhet inkl. LSS-kollo.
- Nettoförändring avgiftssystem inom äldreomsorgen.
- Bidrag till Vetenskapsstaden och Electrum Teknikhöjden.
- Stockholms Akademiskt forum.
- Eurocities årsmöte.
- LOIS, lokaler i Stockholm (nytt lokaladministrativt system).
- Medel för barnomsorgsgarantin. Överfört från förskoleverksamhet med anledning av gemensam förskolekö
- Reserverade medel för momskostnader för LASS 20 första timmar i avvaktan slutligt avgörande.
- Oförutsedda behov.

Vidare reserveras 728,9 mnkr i Central medelsreserv: 3. *Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar* inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, särskola, flyktingmottagning, vårdnadsbidrag samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

I Central medelsreserv: 4. *Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov* har utgifter om 330,0 mnkr reserverats för planerings- och genomförandeprojekt avseende investeringar för följande ändamål:

- Förändringar mellan åren i redan beslutade investeringsprojekt som inte kan finansieras genom omprioritering inom nämndens investeringsplan.
- Nya prioriterade investeringsprojekt vars finansiering inte kan vänta till budget 2009 och som inte kräver genomförandebeslut av kommunfullmäktige, genom att de inte är av strategisk vikt eller principiell karaktär.
- Projekt inom ramen för stadens vattenprogram.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

19. Till **Central medelsreserv** reserveras följande belopp för år 2009 med fördelning enligt budgetförslaget i denna titel.
 - 19.1 Till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov reserveras 5,0 mnkr.
 - 19.2 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov reserveras 493,0 mnkr.
 - 19.3 Till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, särskola, flyktingmottagning samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning reserveras 728,9 mnkr.
 - 19.4 Till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter reserveras 330,0 mnkr.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * till *Central medelsreserv* reserveras följande belopp för år 2009 med fördelning enligt budgetförslaget i denna titel

till kommunfullmäktiges förfogande för oförutsedda behov reserveras 5,0 mnr

till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda behov reserveras 493,0 mnr

till kommunstyrelsens förfogande för prestationsförändringar inom förskola, skolbarnsomsorg, grundskola, särskola, flyktingmottagning, samt stöd och service till personer med funktionsnedsättning reserveras 728,9 mnr

till kommunstyrelsens förfogande för oförutsedda investeringsutgifter reserveras 330,0 mnr.

Finansförvaltning

Förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Pensioner och arbetsgivaravgifter	-6 344,4	-6 106,6	-6 206,7	-6 515,9
Pensionsersättning och personalförsäkringspålägg från nämnderna	5 317,6	5 449,1	5 575,0	5 690,0
Kommunalskatt, fastighetsavgift m.m.	29 871,6	30 948,0	32 107,9	33 341,0
LSS utjämning	- 274,0	- 451,2	- 454,0	- 456,5
Interna ränteersättningar	1 735,1	1 689,0	1 740,3	1 838,7
Aktieutdelning	700,0	925,0	550,0	550,0
Finansiellt resultat	460,0	452,0	455,0	470,0
Avgifter bank och PlusGiro	- 5,0	- 6,0	- 7,0	- 7,0
Summa	31 460,9	32 899,3	33 760,5	34 910,3
Avkastningskrav slutna redovisnings- enheter				
Fastighetsnämnden	- 65,9	- 68,0	- 64,7	- 63,5
Finansiering				
Avskrivningar	- 573,5	- 580,6	- 621,8	- 698,7
Finansieringsbeting	-2 139,7	-2 671,1	-1 754,2	- 937,3
Summa finansiering	-2 713,2	-3 251,7	-2 376,0	-1 636,0

Från och med 2009 redovisas Finansförvaltning och Finansrörelse samlat under begreppet Finansförvaltning.

Under Finansförvaltning redovisas de samlade kostnaderna för pensioner och arbetsgivaravgifter samt stadens skatteintäkter, intäkter för fastighetsavgifter m.m. Finansförvaltningen tillgodogörs även de interna ersättningar för pensioner och personalförsäkringspålägg (pf), som påförs nämnderna i budget. Här upptas även finansiellt resultat, aktieutdelning, avgifter för bank och plusgiro samt interna ränteersättningar från nämnder för investeringar.

Respektive poster beskrivs i de följande avsnitten.

Pensioner och arbetsgivaravgifter

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Pensioner		
Utbetalningar pensioner	- 680,0	-
Pensionsavgifter	- 653,0	-
Förändring av pensionsskuld	- 215,1	-
Särskild löneskatt (24,26 %)	- 323,4	-
Summa	-1 871,5	0,0
		-
Arbetsgivaravgifter (inkl avtalsförsäkring)	-4 235,1	0,0
Ersättningar från nämnderna för pensioner och personalförsäkring	-	5 449,1
Summa	-6 106,6	5 449,1
Netto, anslagsfinansieras	- 657,5	

Stadens kostnader för pensionsutbetalningar beräknas för år 2009 uppgå till sammanlagt 680,0 mnkr.

Kostnaden för pensionsavgifter för stadens anställda beräknas uppgå till 653,0 mnkr för år 2009. Dessa betalas ut i mars efter intjänandeåret och planeras enligt den enskildes önskan.

Pensionskulden avser främst förmånsbestämd ålderspension och förändringen av skulden uppgår till 215,1 mnkr.

På stadens pensionskostnader betalas särskild löneskatt med 24,26 procent. För år 2009 beräknas den särskilda löneskatten uppgå till 323,4 mnkr.

Kostnaderna för arbetsgivaravgifterna har beräknats till ca 4,2 mdkr. De lagstadgade avgifterna har beräknats med 32,42 procent på utbetald lön. De avtalsenliga avgifterna beräknas preliminärt till 2,51 procent på utbetald lön till personal som ingår i kommunala avtalsområden.

I nämndernas budget ingår kostnader för arbetsgivaravgifter och pensioner i form av ett personalförsäkringspålägg. Pålägget har beräknats till 43,4 procent och avser heltid- och deltidsanställda inklusive arbetstagare med timlön. För ungdomar mellan 18-24 år uppgår pålägget till 22 procent och för pensionärer är pålägget 16 procent. Personalkostnaderna utgörs av en intern ersättning till Finansförvaltningen som har de externa kostnaderna för detta. I budget för 2009 har ersättningen till Finansförvaltningen beräknats till drygt 5,4 mdkr.

Nettokostnaden om 657,5 mnkr anslagsfinansieras.

Kommunalskatt, fastighetsavgift m.m.

	Skatteunderlag/ skattesats/avgift	Intäkter Mnkr
Förskott efter uppräknat skatteunderlag 2009:	1 755 412*	30 684,6
Utdebitering:	17,48	
Begravningsavgift	0,07	122,9
Inkomstutjämning		-1 500,1
Kostnadsutjämning		1 048,1
Regleringspost		- 494,6
Fastighetsavgift		1 089,8
Disposition av begravningsfond		- 2,7
Summa		30 948,0

*) Antal skattekröner (tusental)

Skatteunderlag och skatteberäkningar

Prognosen över skatteunderlaget för 2009, dvs. kommuninvånarnas förvärvsinkomster under 2007, uppräknas med bedömningar av utvecklingen under inkomståren 2008 och 2009. Regeringen fastställer uppräkningsstalen under hösten 2008. Preliminära och slutliga uppgifter om taxeringsutfall lämnas av skattemyndigheten. Slutliga uppgifter får staden i början av december 2008.

Med utgångspunkt från nu kända förutsättningar och de antaganden i övrigt som kan göras utifrån uppgifter om taxeringsutfall, har en prognos över slutligt taxeringsutfall inarbetats i budgeten. Skatteunderlaget beräknas öka med 4,0 procent.

Stadens skatteinkomster, inklusive begravningsavgift om 0,1 mdkr, beräknas uppgå till ca 31 mdkr. Beräkningen bygger på en skattesats om 17,48 kr.

Begravningsavgift

Begravningsverksamheten finansieras genom en särskild avgift som tillgodogörs staden på samma sätt som skattemedel. Begravningsavgiften uppgår till 7 öre av skatteunderlaget för 2009.

Fastighetsavgift

Från och med år 2008 har den statliga fastighetsskatten ersatts av en kommunal avgift. Fastighetsavgiften för småhus uppgår i år till 6 000 kronor, dock högst 0,75 procent av taxeringsvärdet. Fastighetsavgiften för flerbostadshus är 1 200 kronor per bostadslägenhet, dock högst 0,4 procent av taxeringsvärdet.

Införandet 2008 är neutralt, såväl för varje enskild kommun som för staten, d.v.s. det som varje kommun tillförs i fastighetsavgift per invånare motsvaras av minskade statsbidrag. Kommande år kommer kommunernas intäkter från fastighetsavgiften att variera mellan åren och blir olika beroende på taxeringsvärden och fastighetsbestånd.

Utjämningsystemet

Den 1 januari 2005 trädde ett nytt utjämningsystem i kraft. De största förändringarna jämfört med det tidigare systemet är att de generella statsbidragen har integrerats i inkomstutjämnningen. Även vissa riktade statsbidrag såsom maxtaxan inom barnomsorgen, skolsatsning och kunskapslyft har flyttats dit. Staden både lämnar bidrag till och får ersättning ur systemet i form av inkomst- och kostnadsutjämning.

Utjämnning av kostnader för LSS

Ett kostnadsutjämningsystem för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service (LSS) till vissa funktionshindrade är infört fr.o.m. 2004. Från och med år 2009 görs vissa justeringar i lagen som medför ökade avgifter för staden till systemet om drygt 100 mnkr.

För 2009 medför utjämnningen för LSS en preliminär kostnad för staden med 451,2 mnkr.

Interna ränteersättningar

Enligt stadens regler för ekonomisk förvaltning ska kommunfullmäktige fastställa internränta. För år 2009 fastställs räntenivån till 5,0 procent. De interna ränteersättningarna från nämnderna har beräknats till 1 689,0 mnkr år 2009.

Aktieutdelning till staden

Flertalet av stadens bolag ingår i koncernen Stockholms Stadshus AB. Ägarens krav på utdelning tas därför huvudsakligen ut i form av obeskattade koncernbidrag. Vissa bolag i koncernen erlägger koncernbidrag till moderbolaget Stockholms Stadshus AB, som i sin tur tillskjuter bidrag till mottagande bolag.

Aktieutdelningen uppgår till 925 mnkr varav 375 mnkr avser en tillfälligt höjd utdelning för att finansiera förändringen av stadens pensionskulda 2009. Aktieutdelningen för 2010-2011 uppgår till 550 mnkr.

Finansiellt resultat

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Räntenetto	455,0	447,0	450,0	465,0
Övriga finansiella intäkter	8,0	7,0	7,0	7,0
Övriga finansiella kostnader	-3,0	-2,0	-2,0	-2,0
Finansiellt resultat	460,0	452,0	455,0	470,0

För stadens Finansförvaltning (tidigare Finansrörelse) agerar finansstrategi inom stadsledningskontoret som kommunkoncernens samlade finansfunktion. Samtliga bolags upplånings- och placeringsbehov sker genom Finansförvaltningen. Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad anger ramar för finansverksamheten i kommunkoncernen, dvs. Stockholms stad, Stockholms Stadshus AB och dess majoritetsägda bolag samt stadens övriga helägda bolag. En riskkontroll övervakar att de finansiella riskerna håller sig inom de ramar och regler som finns angivna i finanspolicyen.

I konsekvens med fattade beslut och denna budget minskar kommunkoncernens låneskuld. Finanspolicyens limit för ränterisk, i form av målduration för kommunkoncernens externa nettoportfölj inkl. intervall, kan därmed bli irrelevant. I avvaktan på att finanspolicyen uppdateras kan finansiella flöden matchas med utestående lån, utöver

det ska maximal löptid för placeringar och eventuell nyupplåning begränsas till den längsta löptiden i den nu befintliga skulden.

Kommunstyrelsen ska i samband med den årliga översynen av finanspolicyn uppdatera de finansiella risklimiterna utifrån aktuella finansiella förutsättningar.

Under Finansförvaltning redovisas stadens likviditetshandling, upplåning och skuldförvaltning. Vidare redovisas inlåning, utlåning och finansiella tjänster för stadens majoritetsägda bolag samt stadens borgensåtaganden.

Ett beräknat resultat för handeringen av kommunkoncernens finansverksamhet framkommer som skillnaden mellan kostnaderna för extern upplåning och inlåning från kommunkoncernen samt de intäkter som genereras vid externa placeringar och vidareutlåning till stadens bolag. Enligt finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad ska Finansförvaltningen erbjuda bolagen villkor motsvarande de på den externa marknaden.

Det finansiella resultatet beräknas till 452,0 mnkr för 2009. Den största delen resultatet, 447,0 mnkr, utgörs av räntenettet.

Övriga finansiella intäkter utgörs i första hand av ersättning som tas ut i samband med att staden går i borgen. Enligt gällande regler för stadens borgenshantering ska staden vara restriktiv avseende nya borgensåtaganden. Övriga finansiella kostnader utgörs t.ex. av kostnader för rating samt programkostnader för obligationer och certifikat. Netto ger övriga finansiella intäkter och kostnader ett överskott på 5,0 mnkr för 2009.

Avgifter banktjänster

Kostnaderna för bank- och kontanthanteringstjänster uppgår till 6,0 mnkr för 2009.

Avkastningskrav på slutna redovisningsenheter

Avkastningskrav på den slutna redovisningsenheten upptas under Finansförvaltningen. För år 2009 beräknas avkastningskravet till 68,0 mnkr.

Avskrivningar

Under denna rubrik redovisas nämndernas samtliga budgeterade avskrivningar som för 2009 beräknas till 580,6 mnkr.

Regler för ekonomisk förvaltning

Kommunfullmäktige fastställer i samband med budgeten regler för ekonomisk förvaltning. Regler för ekonomisk förvaltning kompletterar gällande lagstiftning inom området. Förändring i regler för ekonomisk förvaltning framgår av bilaga 9. Ändringarna förtydligar nämndernas ansvar för att fastställa regler och anvisningar för kontroll och attest samt konsekvensändringar till följd av ändrade lagar och regler. Vidare har ränta på beviljad förskottskassa utgått.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

- 20.1.1 Ram för kommunkoncernens totala externa upplåning samt ram för utlåning till och borgensteckning för bolagen fastställs i Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholm stad.
- 20.1.2 Avsteg medges från Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad avseende limit för ränterisk, i form av målduration för kommunkoncernens externa nettoportfölj inklusive intervall.
- 20.1.3 Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samband med den årliga översynen av finanspolicyn uppdatera de finansiella risklimiterna utifrån aktuella finansiella förutsättningar.
- 20.2 Kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17:48 per skattekrona för att fylla stadens uttaxeringsbehov för 2009.
- 20.3 Begravningsavgift utdebiteras med kronor 0:07 per skattekrona för 2009.
- 20.4 Internräntan fastställs till 5,0 procent.
- 20.5 Regler för ekonomisk förvaltning fastställs enligt bilaga 9, att gälla fr.o.m. 2009.
- 20.6 I övrigt godkänna detta förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för Finansförvaltningen.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * ram för kommunkoncernens totala externa upplåning samt ram för utlåning till och borgensteckning för bolagen fastställs i Finanspolicy för kommunkoncernen Stockholms stad

avsteg medges från Finanspolicyn för kommunkoncernen Stockholms stad avseende limit för ränterisk, i form av målduration för kommunkoncernens externa nettoportfölj inklusive intervall

kommunstyrelsen får i uppdrag att i samband med den årliga översynen av finanspolicyn uppdatera de finansiella risklimiterna utifrån aktuella finansiella förutsättningar

kommunal inkomstskatt utdebiteras med kronor 17:48 per skattekrona för att fylla stadens uttaxeringsbehov för 2009

begravningsavgift utdebiteras med kronor 0:07 per skattekrona för 2009

internräntan fastställs till 5,0 procent

regler för ekonomisk förvaltning fastställs enligt *bilaga 9 till budgetutlåtandet* att gälla fr.o.m. 2009

i övrigt godkänna detta förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011 för Finansförvaltningen

i övrigt bekräfta under budgetbehandlingen fattade preliminära beslut.

Förslag till budget och ägardirektiv 2009 och inriktning 2010 - 2011 för koncernen Stockholms Stadshus AB

Moderbolaget Stockholms Stadshus AB

Bolagets uppgifter och allmänna inriktning

Stockholms Stadshus AB har en sammanhållande funktion för merparten av Stockholms stads aktiebolag. Bolaget är moderbolag i en koncern som består av 17 aktiva dotterföretag eller underkoncerner. Bolaget ansvarar för styrning och uppföljning av dotterbolagens verksamhet utifrån kommunfullmäktiges inriktningsmål och direktiv. Bland kommunfullmäktiges direktiv ingår att svara för övergripande utveckling, strategisk planering, löpande översyn och omprövning, utöva ekonomisk kontroll och uppföljning, utveckla styrformer och samspelet mellan ägare, koncernledning och dotterbolag.

Koncernstyrelsen ska fatta de principiella beslut som krävs för att kommunfullmäktiges mål ska nås. Dotterbolagens styrelser och verkställande ledningar har det operativa ansvaret för att kommunfullmäktiges beslut verkställs.

Den aktuella osäkerheten i kommunkoncernens flöden medför svårighet i planeringen av den framtida upplåningen, detta kan medföra behov av mindre justering av marginalen i bolagens upplåning under 2009.

Under året kommer ett samlat program för Söderort att arbetas fram. Det nya programmet ska ta till vara erfarenheterna från Järvalyftet men även samla de insatser som staden gör i Söderort. Berörda bolag inom staden samverkar i dessa utvecklingsprojekt.

Bolagets uppgifter kan sammanfattas i följande punkter:

- svara för koncernens övergripande utveckling och strategiska planering
- styra finansiella resurser på ett för ägaren och koncernen optimalt sätt
- svara för löpande ekonomisk kontroll och uppföljning
- verkställa kommunfullmäktiges beslut som är av ägarkaraktär
- utveckla samspelet mellan ägaren, koncernledningen och dotterbolagen avseende verksamheternas resultat och budgethållning, effektivitet och kvalitet
- utveckla effektivare styrformer genom ökad målstyrning mot ägarkraven
- leda arbetet för att bereda hyresgäster i stadens bostadsbolag möjlighet att förvärva sina lägenheter genom ombildning till bostadsrätter
- ha en öppen inställning till fastighetsförsäljning
- genomföra särskilda insatser för ombildning i ytterstaden
- fortlöpande pröva möjligheterna att tillsammans med bostadsbolagen avyttra delar ur fastighetsbeståndet som ur ett förvaltningsperspektiv inte bör behållas
- utreda möjligheterna till en ytterligare samordning av stadens kommersiella fastigheter. tillsammans med bostadsbolagen S:t Erik Markutveckling AB och fastighetsnämnden
- se över och föreslå omprövning av inriktning och/eller innehav av verksamheter utifrån förändrade förutsättningar avseende marknad, lagstiftning och teknisk utveckling
- kontinuerligt följa större investeringsprojekt, till exempel bredbandsutbyggnaden och utbyggnaden i Norvik, Värtan och utvecklingen av Globenområdet

- ansvara för bevakning och samordning av ägarintresset i de bolag där staden är delägare
- följa utvecklingen vad gäller kostnadseffektiviseringar inom samtliga dotterbolag
- särskilt följa bolagens ekonomi avseende bostadsbyggande och upprustning
- ansvara för samordning och uppföljning av bolagens övningar i krishantering
- stärka ägarrollen gentemot Stockholms mässfastigheter.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

21. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **Koncernen Stockholms Stadshus AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Bostadsbolagen

Gemensamt för de tre bolagen

Mål

De kommunala bostadsbolagen ska vara ekonomiskt starka och medverka till att Stockholm får en väl fungerande bostadsmarknad.

Bolagen ska

- bidra till Stockholms försörjning av hyresrätter
- bereda möjlighet för boende att förvärva sina lägenheter
- vara aktiva fastighetsförvaltare
- värna hyresrätten som boendeform
- göra särskilda insatser för att stimulera friköp av bostäder i ytterstaden
- bidra med försöks- och träningslägenheter
- ha en kostnadseffektiv och rationell bostadsförvaltning
- medverka till att nya attraktiva stadsmiljöer skapas i ytterstaden bl.a. genom att medverka i investeringsprogram i ytterstaden. De kommunala bostadsbolagen har ett särskilt ansvar för att förnya och utveckla ytterstaden
- samarbeta med övriga berörda kommunala bolag och förvaltningar för riktade satsningar på underhåll, trygghet och säkerhet och energieffektiviseringar
- Öka hyresgästernas incitament att spara energi
- vidta åtgärder för att förhindra svartuthyrning
- fortsätta arbetet för att minska antalet avhysningar
- uppvakta regeringen med krav på skattelättnader för rumsuthyrning
- fullfölja utbyggnaden av IT-nät till samtliga fastigheter
- fortsätta tillgänglighetsanpassningen av fastigheterna.

Uppdrag

Det är en prioriterad uppgift att kunna klara av att möta ökad efterfrågan på nya bostäder. Staden ska planera för 15 000 nya bostäder under mandatperioden, varav 6 000 hyresrätter. Av de nya bostäderna ska 1 000 planeras i city.

Stadens bostadsbolag måste aktivt och kraftfullt verka för att sänka byggkostnaderna och minimera kostnaderna i driftverksamheten. Det är angeläget att bolagen tillämpar erfarenheterna från de byggkostnadsprojekt som tidigare genomförts. Ytterligare pilotprojekt som syftar till att sänka nyproduktionskostnaden ska startas under 2009.

Bostadsbolagen ska fortsätta ge möjligheter till de boende att friköpa sina lägenheter genom att bilda bostadsrättsförening och köpa sina fastigheter. Detta är av stor vikt i ytterstaden där extra insatser ska göras för att bistå de boende i denna friköpsprocess. Valfrihet ska präglade boendet i hyresrätt såväl gällande tillval som vid nyproduktion. Exempelvis har ungdomar, barnfamiljer eller det äldre paret med utflugna barn alla olika önskemål och behov, som ska vara möjliga att tillgodose i högre grad än idag.

De kommunala bostadsbolagen har ett särskilt ansvar för att förnya och utveckla ytterstaden och göra hela Stockholm attraktivt. Bostadsbolagen ska medverka till att utveckla ytterstaden, dess miljöer och attraktivitet. För detta krävs åtgärder inom olika områden. Bolagen ska fortsätta arbetet med en avhysningsakut och tillsammans med stadsdelsförvaltningarna, socialtjänstförvaltningarna och landstinget

delta i bildandet av en arbetsgrupp för att ta fram ett förslag på arbetsmetoder för att minska antalet avhysningar. Särskilt viktigt är det att gemensamt med övriga samverkanspartner tillse att inga barnfamiljer ställs helt utan boende.

AB Svenska Bostäder

Bolagets mål och uppgifter

AB Svenska Bostäder ska äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad. Bolaget har ansvar för att möta den stora efterfrågan på bostäder i Stockholm genom att bidra till nyproduktion av hyresrätter. Förvaltningen ska präglas av ekonomisk långsiktighet. Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att långa och goda hyresgästrelationer bevaras. Bolagets bestånd ska utvecklas genom aktiv fastighetsförvaltning. Beståndet ska utgöras av ett varierat utbud av attraktiva bostäder. Bolaget ska anamma positiva erfarenheter från Järvalyftet för motsvarande arbete även i andra stadsdelar.

Bolaget ska aktivt medverka till att de boende ges möjlighet att friköpa fastigheterna de bor i och ombilda sina bostäder till bostadsrätt.

AB Svenska Bostäders dotterbolag AB Stadsholmen äger och förvaltar fastigheter av kulturhistoriskt värde.

Ägardirektiv för 2009-2011

- bidra till nyproduktion av 15 000 nya bostäder under mandatperioden
- bereda möjlighet för de boende att friköpa sina fastigheter och ombilda sina lägenheter till bostadsrätt
- aktivt bidra till investeringar i ytterstaden
- fortsätta arbetet med Järvalyftet
- fullfölja underhållsinsatserna i 1940- och 1950-talsbestånden samt öka ombyggnads- och underhållsåtgärder i miljonprogramsbeståndet
- fortsätta arbetet med att vidareutveckla kvalitet och service
- öka valfriheten för hyresgästen
- placera Vällingby centrum i ett separat bolag
- kontinuerligt genomföra underhåll i Stadsholmens bestånd
- rationalisera och effektivisera verksamheten

AB Svenska Bostäder	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	150	150	200	300
Avkastning på totalt kapital (%)	3,2	3,3	3,7	4,3
Investeringar (mnkr)	2 887	2 342	2 249	2 360
Medelantal anställda	411	390	375	365

AB Familjebostäder

Bolagets mål och uppgifter

AB Familjebostäder ska äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad. Bolaget har ansvar för att möta den stora efterfrågan på bostäder i Stockholm genom att bidra till nyproduktion av hyresrätter. Förvaltningen ska präglas av ekonomisk långsiktighet. Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att långa och goda hyresgästrelationer bevaras. Bolagets bestånd ska utvecklas genom aktiv fastighetsförvaltning. Beståndet ska utgöras av ett varierat utbud av attraktiva bostäder.

Bolaget ska aktivt medverka till att de boende ges möjlighet att friköpa fastigheterna de bor i och ombilda sina bostäder till bostadsrätt.

Bolaget ska medverka i arbetet med Järvalyftet.

Ägardirektiv för 2009-2011

- bidra till nyproduktion av 15 000 nya bostäder under mandatperioden
- bereda möjligheter för de boende att friköpa sina fastigheter och ombilda sina lägenheter till bostadsrätt
- aktivt bidra till investeringar i ytterstaden bla genom Järvalyftet
- fortsätta upprustningen av de bostäder som byggdes under 1940–1960-talen
- fortsätta arbetet med att vidareutveckla kvalitet och service
- öka valfriheten för hyresgästen
- rationalisera och effektivisera verksamheten
- samordna bildandet av en avhysningsakut

AB Familjebostäder	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	150	175	200	200
Avkastning på totalt kapital (%)	3,3	3,6	3,9	3,9
Investeringar (mnkr)	1 196	1 216	1 385	820
Medelantal anställda	280	270	250	230

AB Stockholmshem

Bolagets mål och uppgifter

AB Stockholmshem ska äga och förvalta hyresbostäder inom Stockholms stad. Bolaget har ansvar för att möta den stora efterfrågan på bostäder i Stockholm genom att bidra till nyproduktion av hyresrätter. Förvaltningen ska präglas av ekonomisk långsiktighet. Bolaget ska skapa bästa möjliga förhållanden för sina hyresgäster så att långa och goda hyresgästrelationer bevaras. Bolagets bestånd ska utvecklas genom aktiv fastighetsförvaltning. Beståndet ska utgöras av ett varierat utbud av attraktiva bostäder.

Bolaget ska aktivt medverka till att de boende ges möjlighet att friköpa fastigheterna de bor i och ombilda sina bostäder till bostadsrätt.

Bolaget har utarbetat en plan för förnyelse och utveckling av ett antal ytterstadsområden i söderort och får i uppdrag att ta fram ett program för genomförandet. Avkastningskravet minskas med 20 mnkr för detta syfte. Lärdomar ska dras från arbetet med Järvalyftet samtidigt som varje förändringsarbete ska utgå från varje stadsdels specifika styrkor och bygga vidare på dessa samt åtgärda de lokala problem som finns. I vissa stadsdelar måste exempelvis tryggheten prioriteras och i andra kan koppling till närliggande centra vara viktigare.

Bolaget ska medverka i arbetet med Järvalyftet.

Ägardirektiv för 2009-2011

- bidra till nyproduktion av 15 000 nya bostäder under mandatperioden
- bereda möjligheter för de boende att friköpa sina fastigheter och ombilda sina lägenheter till bostadsrätt
- aktivt bidra till investeringar i ytterstaden
- fortsätta arbetet med att vidareutveckla kvalitet och service
- öka valfriheten för hyresgästen
- bistå Stiftelsen Hotellhem i dess verksamhet
- rationalisera och effektivisera verksamheten.

AB Stockholmshem	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	200	180	200	200
Avkastning på totalt kapital (%)	3,9	3,9	4,1	4,0
Investeringar (mnkr)	1 393	881	914	850
Medelantal anställda	316	288	268	248

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

22. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **AB Svenska Bostäder**, **AB Familjebostäder** och **AB Stockholms hem** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Micasa Fastigheter i Stockholm AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget äger och förvaltar vård- och omsorgsboenden, servicehus samt seniorbostäder. Bolaget har i uppgift att tillhandahålla välskötta fastigheter och att erbjuda attraktiva och anpassade bostäder för människor i behov av stöd och trygghet.

Många av stadens äldreboendefastigheter har sedan lång tid ett eftersatt underhållsbehov. För att få till stånd ett synbart "äldrelyft" och för att leva upp till målsättningen att tillhandahålla välskötta och trygga bostäder görs nu en miljardsatsning för att under en tioårsperiod förbättra boendestandarden för äldre.

Bolaget ska utarbeta underhållsplaner för sitt fastighetsbestånd baserat på den strategiutredning som Stockholms Stadshus AB genomfört i samråd med stadsledningskontoret, äldreförvaltningen och Micasa.

Bolaget ska underlätta och stödja stadens nämnder i arbetet med att omstrukturera och avveckla sådana boendeformer som inte längre efterfrågas.

Bolaget ska i samarbete med stadsledningskontoret och Stockholms Stadshus AB revidera ramavtalet.

Ägardirektiv för 2009-2011

- tillhandahålla välskötta och trygga bostäder för stadens äldre och för personer med funktionsnedsättning
- åtgärda det eftersatta underhållet i de fastigheter som långsiktigt kommer att nyttjas för äldreboende och omsorg genom det s.k. "Äldrelyftet"
- genomföra nödvändiga ombyggnader och upprustningar i befintligt bestånd
- arbeta kontinuerligt med åtgärder för en tryggare miljö i och omkring fastigheterna
- medverka till att sänka stadens totala kostnader för lokaler och finna kostnadseffektiva lokallösningar
- arbeta kontinuerligt med åtgärder som bidrar till energieffektivisering
- bistå nämnderna i arbetet med att utveckla vård- och omsorgsbostäder i Stockholm
- bidra till en mångfald och utveckling av boendeformer där det även finns möjlighet till servicehusboende
- tillsammans med bland annat kommunstyrelsen och äldrenämnden föreslå en modell för trygghetsboende i Stockholms stad
- värna tillgången till gemensamhetslokaler i beståndet
- vidareutveckla den sociala dimensionen i boendemiljön

Micasa Fastigheter i Stockholm AB	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	20	-70	-70	-70
Avkastning på totalt kapital (%)	4,3	2,6	2,8	2,9
Investeringar (mnkr)	250	280	280	280
Medelantal anställda	70	70	70	70

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

23. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **Micasa Fastigheter i Stockholm AB** godkänns.

R VI
Micasa:2

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB:s uppgift är att svara för reguljär bostadsförmedling, evakuering samt förmedling av förturslägenheter inklusive försöks- och träningslägenheter.

Idag utgör Stockholmsregionen i hög grad en gemensam bostads- och arbetsmarknad. Storstadsregionens infrastruktur skapar goda förutsättningar att bo i en kommun och arbeta i en annan. Det ligger därför i stadens intresse att den som står i Stockholms bostadskö också har möjlighet att hitta en bostad utanför stadens gränser. Stockholms Stads Bostadsförmedling AB är öppen för alla och redan idag står sökande från hela länet i kö. I de fall det finns intresse från fastighetsägare i kringliggande kommuner ska bostadsförmedlingen därför kunna erbjuda dessa tjänster och därmed också förmedla bostäder i kommuner i Stockholms omnejd.

Det är angeläget att inom regionen samordna kontakterna med andra kommuner som vill ta emot nyanlända flyktingar från Stockholms län. Syftet med samordningen är att fler nyanlända ska få bättre möjligheter att göra rationella val av bosättningsort och förläggning av sin introduktion och etablering i Sverige. Bostadsförmedlingen får därför i uppdrag att utarbeta ett förslag till en regional samordning.

Ägardirektiv för 2009-2011

- utveckla service och tjänster mot fastighetsägare för att säkerställa ett fortsatt gott inflöde av lägenheter
- verka för en utökad regional samverkan för att skapa en gemensam marknadsplats för hyresrätter i regionen
- undersöka förutsättningarna för att underlätta för ungdomar att komma in på bostadsmarknaden
- utveckla service och tjänster mot kunderna i bostadskön
- informera om bostadsmarknaden i regionen
- bidra i arbetet att förmedla försöks- och träningslägenheter
- utreda förutsättningarna för att sänka köavgiften/förmedlingsavgiften.

Stockholms Stads Bostadsförmedling AB	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	6	2	2	2
Avkastning på totalt kapital (%)	19,1	4,4	4,4	4,4
Investeringar (mnkr)	2	1,5	1,5	1,5
Medelantal anställda	65	67	67	67

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

24. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **Stockholms Stads Bostadsförmedling AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Skolfastigheter i Stockholm AB, Sisab

Bolagets mål och uppgifter

SISAB ska tillhandahålla ändamålsenliga, flexibla och kostnadseffektiva lokaler för stadens förskole- och skolverksamhet.

Behovet av skollokaler i Stockholm är under ständig förändring. Den omfattande utbyggnaden av nya bostäder inom Stockholm ställer krav på nya lokaler för skolor och förskolor. Samtidigt bidrar förändringar i befolkningsstrukturen till att elevunderlaget minskar i vissa bostadsområden. Behovet av utbildningslokaler för kommunala grund- och gymnasieskolor är beroende av elevernas val bland kommunala och fristående skolor. För att möta dessa utmaningar krävs skollokaler som präglas av hög flexibilitet med möjlighet till lokalmässig integrering av olika skol- och förskoleverksamheter.

Nivån på underhåll, verksamhetsanpassningar och investeringar i skolor är fortsatt hög. Arbetet med lednings- och kvalitetsutveckling inom bolaget ska även fortsättningsvis prioriteras. Tillgänglighetsanpassningar görs i samband med andra åtgärder i skolorna.

Ägardirektiv för 2009-2011

- arbeta med utveckling och förvaltning av förskole- och skollokaler
- tillsammans med stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden verka för kostnadseffektiva lokallösningar
- arbeta kontinuerligt med åtgärder för en tryggare miljö i och omkring förskolan och skolan. Prioriteringen av förebyggande åtgärder mot klotter och annan skadegörelse fortsätter.
- arbeta kontinuerligt med åtgärder som bidrar till energieffektivisering

SISAB	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	0	0	0	0
Avkastning på totalt kapital (%)	3,0	3,2	3,2	3,2
Investeringar (mnkr)	800	850	850	850
Medelantal anställda	160	160	160	160

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

25. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **Skolfastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Stockholm Vatten AB

Bolagets uppgifter

Stockholm Vatten AB ska med fortsatt tydlig miljöprofil säkerställa leverans av hälsosamt och gott vatten till hushåll och verksamheter i Stockholm och ombesörja avloppshantering av god kvalitet i området. Produktionen och driften ska ske med så liten miljöpåverkan som möjligt.

Bolaget ska värna om befintliga kunder och partners i regionen och även sträva efter nya samarbeten då bolaget har en god kapacitet och förmåga att tillhandahålla VA-tjänster även utanför kommungränserna.

Stockholm Vatten AB är en viktig leverantör av biogas till fordonsmarknaden i Stockholm. Ett bolag kommer därför att etableras under hösten för en vidareutveckling av fordonsgasmarknaden i Stockholmsregionen.

Bolagets effektiviseringsarbete ska fortsätta med fokus på en så låg vatten- och avloppstaxa som möjligt.

Ägardirektiv för 2009-2011

- fokusera på kärnverksamheten och fortsätta effektiviseringsarbetet
- arbeta med att utveckla service och tillgänglighet gentemot brukare och kund
- tillsammans med andra myndigheter utveckla arbetet så att stadens mål om lokalt omhändertagande av dagvatten uppnås enligt dagvattenstrategin
- fortsätta arbetet med sjörestaureringar enligt vattenprogrammet.
- distribuera och leverera fordonsgas till slutkunder, främst SL och lokala transportföretag, på ett kostnadseffektivt, tillförlitligt och miljövänligt sätt.
- Bolaget ska ha en stödjande expertfunktion under Stockholms ordförandeskapsår i Baltmet.

Stockholm Vatten AB	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	9	48	13	0
Avkastning på totalt kapital (%)	3,0	4,2	3,7	3,6
Investeringar (mnkr)	691	640	624	615
Medelantal anställda	429	410	400	390

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

26. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **Stockholm Vatten AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Stockholms Hamn AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholms Hamn AB ska medverka till att säkerställa och utveckla goda förutsättningar för sjöfarten och regionens varuförsörjning för att därigenom främja regionens utveckling. Stockholms hamnar utgör ett viktigt gods- och logistiknav för Mälarenregionen och med tillkomsten av den nya hamnen i Norvik förstärks kapaciteten avseende regionens varuförsörjning ytterligare. Därtill har Stockholms Hamn AB en viktig roll när det gäller passagerar- och kryssningstrafiken i Östersjön. Verksamheten ska stimulera och vara ett föredöme för ett miljövänligt transportarbete.

Stockholms Hamn AB utveckling ska medverka till att regionens behov av effektiv hamnkapacitet kan tillgodoses i ett långt perspektiv. Det ska ske i lämpliga former av samverkan med andra hamnar och intressenter. Infrastruktur, verksamhet och organisation ska utvecklas i takt med EU:s utvidgning och den snabba utvecklingen i Östersjöregionen samt transportmarknadens krav och bygga på sunda ekonomiska kalkyler.

Arbetet med att söka alternativ för oljeverksamheten vid Loudden fortsätter. Arbetet ska inriktas på långsiktiga och miljömässigt hållbara lösningar som inte äventyrar stadens tillgångar eller regionens försörjning avseende bränsleprodukter. Miljöförbättrande åtgärder samt säkerhetsåtgärder är nödvändiga inslag till dess att alternativa lokaliseringar kan realiseras. Det är av största vikt att arbetet bedrivs skyndsamt och med en helhetslösning som mål.

Ägardirektiv 2009-2011

- fortsätta arbetet med att söka alternativ lokalisering för oljeverksamheten vid Loudden
- fullfölja arbetet enligt den nya hamnstrategin för Värtan/Frihamnen samt utvecklingsprojekten i Nynäshamn och Kapellskär
- fortsätta utvecklingen och upprustningen av stadens innerstadskajer
- utveckla kryssningstrafiken
- stuveriverksamheten ska konkurrensutsättas under 2009
- genomföra ombyggnad och renovering av Stora Tullhuset på Stadsgården.
- inom budgeterade medel genomföra evenemanget Volvo Ocean Race stop over under 2009
- Bolaget ska ha en stödjande expertfunktion under Stockholms ordförandeskapsår i Baltmet

Stockholms Hamn AB	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	45	25	55	55
Avkastning på totalt kapital (%)	6,4	3,4	5,1	4,2
Investeringar (mnkr)	250	382	665	727
Medelantal anställda	220	214	214	210

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

27. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **Stockholms Hamn AB** godkänns.

R II
Stohab:2

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

AB Stokab

Bolagets mål och uppgifter

AB Stokabs uppgift är att bygga ut och underhålla kommunikationsnät i Stockholmsregionen samt att hyra ut fiberförbindelser i dessa nät. Syftet med infrastrukturen och verksamheten är att stimulera en positiv utveckling för Stockholm genom att bidra till goda förutsättningar för IT-utvecklingen i regionen.

Ägardirektiv 2009-2011

Den fortsatta utbyggnaden av nätet sker i takt med marknadens efterfrågan och utifrån bedömningar av marknadens utveckling och krav. Utbyggnad utanför staden ska ske i samverkan med andra aktörer och berörda kommuner.

AB Stokab har ansvaret för stadens kommunikationslösningar. Kommunfullmäktige har överlämnat ett förvaltningsansvar till bolaget. Bolaget omfattas därmed av den övergripande samordningen av IT-verksamheten såväl för stadens nämnder som för bolagskoncernen. I syfte att renodla verksamheten har Stokab bildat ett separat bolag för kommunikationslösningar, S:t Erik Kom AB. AB Stokab ska aktivt stödja och ta del i utvecklingsarbetet inom IT för verksamheten inom nämnder och bolag.

En viktig strukturaffär för bolaget är den kanalisation som under år 2008 förvärfvas från AB Fortum Värme samägt med Stockholm stad. Stokab kommer också att utveckla samarbetet med Fortum ytterligare genom ett avtal som ger möjlighet till samförläggning av kanalisation i den fortsatta fjärrvärmeutbyggnaden i staden. Stokab ska också ytterligare utveckla samarbetet med Fortum i en affär som ger möjlighet till samförläggning av kanalisation i den fortsatta fjärrvärmeutbyggnaden i staden.

- utveckla fibernätet avseende funktion och säkerhet för att kunna möta kundernas krav på kvalitet, service och säkerhet samt tillgång till externa tjänster
- fortsätta arbetet med kostnadseffektiviseringar och rationaliseringar
- upphandla verksamhet som inte är kärnverksamhet
- administrera och utveckla stadens samlade kommunikationsnät
- genomföra bredbandsutbyggnaden enligt handlingsplan
- nyttja förvärvad kanalisation från AB Fortum Värme samägt med Stockholm stad till en snabb utbyggnad av fiberinfrastruktur till hushåll och företag så att 90 % av Stockholms hushåll får möjlighet att ansluta sig till bolagets fibernät före utgången av 2012.
- Andra ägarformer för S:t Erik Kom AB ska prövas.

AB Stokab	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	65	121	135	145
Avkastning på totalt kapital (%)	8,1	11,2	12,5	13,8
Investeringar (mnkr)	195	240	140	120
Medelantal anställda	140	110	100	90

R I
Stokab:2

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

28. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **AB Stokab** godkänns

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Stockholms Stads Parkerings AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholms Stads Parkerings AB främsta uppgift är att avlasta gatunätet från söktrafik och parkerade fordon genom att finansiera byggnation av nya garage och ha en hög beläggning i de anläggningar bolaget förfogar över. Bolaget bygger och driver både anläggningar som verkar på den kommersiella marknaden och anläggningar som har som enda syfte att avlasta gatunätet, exempelvis infartsparkeringar. I syfte att stimulera användningen av el-bilar ska uppladdningsmöjligheten i bolagets anläggningar prövas. I de kommersiella anläggningarna ska lönsamheten vara god för att klara av finansieringen av övriga anläggningar samt byggnation av nya.

Ägardirektiv för 2009 -2011

- genomföra bolagets investeringsplan. Byggstart planeras för ett tiotal nya parkeringsanläggningar.
- behålla en försiktig prispolitik, men genomföra prisjusteringar när marknaden så medger.
- skapa effektiva och attraktiva infartsparkeringar med ett gott serviceutbud
- Stockholms Stads Parkerings AB ska fortsätta kvalitetsarbetet inom bolaget, vilket bland annat innebär ökad trygghet och trivsel för bilisterna.

Stockholm Stads Parkerings AB	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	40	40	40	40
Avkastning på totalt kapital (%)	9,0	10,0	9,0	8,4
Investeringar (mnkr)	122	125	64	88
Medelantal anställda	116	81	75	70

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

29. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **Stockholms Stads Parkering AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Stockholms Stadsteater AB

Bolagets mål och uppgifter

Stockholms Stadsteater AB ska göra teater av hög konstnärlig kvalitet. Produktioner för barn och ungdom ska vara en prioriterad del av verksamheten. Teatern ska fortsätta behålla sin publik och samtidigt arbeta för att nå allt större och bredare publikgrupper. Det arbete som genomförts under senare år har gett resultat.

Stadsteatern har under ett antal år ökat sin produktion och nått allt fler besökare, samtidigt som många arbetstillfällen har skapats inom teaterns ram. Genom detta framgångsrika arbete uppfyller teatern väl sitt åtagande att vara en angelägenhet för alla stockholmare. Med publiken i centrum har teaterns lyckats nå ut till en ny och yngre publik, samtidigt som den tidigare publiken behållits. Detta visar ett lyckosamt recept – bra teater kombinerat med aktivt publikarbete leder till ett stort antal varierande produktioner, en större teaterpublik och många nya arbetstillfällen. Detta arbete ska fortsätta.

År	Antal föreställningar exkl. parkteatern/ytterstadsverksamheten	Antal besökare exkl. parkteatern/ytterstadsverksamheten	Antal årsverken
2001	1042	212 898	344
2002	1226	225 679	311
2003	1536	325 989	329
2004	1381	288 957	341
2005	1448	329 392	365
2006	1665	370 778	388
2007	1555	355 956	351

Ägardirektiv för 2009-2011

- ha en bredd i repertoaren och arbeta för att nå nya publikgrupper där barn och ungdomar är prioriterade
- aktivt arbeta för att engagera barn och ungdom som publik och deltagare i olika typer av verksamhet
- präglas av såväl konstnärlig som organisatorisk utveckling. Arbetet med att finna mer effektiva former för att utveckla teatern konstnärligt och organisatoriskt ska fortsätta
- försäkra sig om en ökande andel rörliga resurser för att kunna anlita fler frilansade konstnärer
- fortlöpande utvärdera verksamhetens lokalbehov och arbetsformer.
- fortsätta arbetet med att genom till exempel sponsring bredda teaterns finansiering
- söka samarbete med det fria kulturlivet och andra intressenter, exempelvis genom den nya gästspelsscenen
- på sikt minska behovet av koncernbidrag.

Stockholms Stadsteater AB	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	-208	-210	-208	-208
Avkastning på totalt kapital (%)	neg	neg	neg	neg
Investeringar (mnkr)	10	9	11	10
Medelantal anställda	310	300	290	290

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

30. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **Stockholms Stadsteater AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB

Bolagets mål och uppgifter

Målet för verksamheten är att stärka Stockholms internationella konkurrenskraft och bidra till utvecklingen av Stockholm som turist- och evenemangsstad. I syfte att renodla verksamhetsgrenarna är AB Stockholm Globe Arena sedan 2002 uppdelat i ett fastighets- och ett evenemangsbolag, där fastighetsbolaget är moderbolag till evenemangsbolaget. Globens evenemangsbolag beräknas att säljas under hösten 2008. Det innebär att Stockholm Globe Arena Fastigheter AB kommer att renodlas till fastighetsbolag med syfte att tillhandahålla ändamålsenliga lokaler och anläggningar för evenemangsverksamhet i världsklass. Bolaget kommer att utvecklas genom förvärv av ytterligare fastigheter söder om Globen. De nya fastigheterna ska ge plats för en utveckling av evenemangsverksamheten. Ett program för en ny evenemangsarena har tagits fram. Förslaget innebär att en ny arena med kapacitet för drygt 30 000 åskådare ska uppföras i Globenområdet.

Ägardirektiv för 2009-2011

- verksamheten ska tillhandahålla lokaler och anläggningar för evenemangsutbud i världsklass bestående av bland annat sport, konserter, kultur- och familjeaktiviteter
- ansvara för projektering och genomförande av en ny arena i anslutning till Globen
- delta i arbetet med Globenområdets utveckling tillsammans med andra intressenter för att öka områdets attraktionskraft.

Stockholm Globe Arena Fastigheter AB	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	-68	-55	-55	-55
Avkastning på totalt kapital (%)	neg	neg	neg	neg
Investeringar (mnkr)	25	95	25	25
Medelantal anställda	105	7	7	7

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

31. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **Stockholm Globe Arena Fastigheter AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Stockholm Business Region AB

Bolagets uppgifter

Bolaget ska leda arbetet med att stärka det samlade näringslivsarbetet och marknadsföringen av Stockholm så att kommunfullmäktiges intentioner uppnås. Ett övergripande verksamhetsområde för bolaget är att marknadsföra Stockholm som en attraktiv etablerings- och besöksort utifrån varumärket Stockholm – The Capital of Scandinavia. Målet för bolagets verksamhet är att Stockholm ska utvecklas till Sveriges och norra Europas ledande tillväxtregion.

Bolaget ska fokusera på att genomföra de åtgärder i den gemensamma aktionsplanen för tillväxt som Stockholms stad och Stockholms handelskammare har kommit överens om.

Verksamheten inom dotterbolagen SVB och SBRD ska fortsätta att rationaliseras i syfte att öka SBR-koncernens resurser till marknadsföring. SBR ges uppdraget att i samarbete med Stockholms läns landsting och övriga partners se över stadens engagemang i Vetenskapsstaden/Stockholm Science city.

Stockholm ska förstärkas som kunskapsstad, IT-metropol, biomedicinskt centrum, finansplats, evenemangsstad. Bolaget ska stödja stadens nämnder i deras arbete med stadens utvecklingsområde, t.ex. Finansplats Stockholm och Telefonplan.

Samarbetet inom Stockholm Business Alliance (SBA) har de senaste åren etablerats. Samverkan mellan kommunerna är viktig för hela regionens konkurrenskraft och arbetsformen har visat sig vara framgångsrik. Under 2009 ska SBR i samråd med övriga partners inom samarbetet utarbeta förslag till förnyat avtal inom området. Det är angeläget att processen med regelbundna utvärderingar av kommunal service och seminarier fortsätter i syfte att kommunerna tillsammans kan lära av varandra.

SBR ska leda hotellgruppen och tillsammans med stadsbyggnadskontoret och exploateringskontoret verka för fler hotell i Stockholm.

Ägardirektiv för 2009-2011

Uppdrag

- I samverkan med övriga partners inom SBA utarbeta förslag till nytt avtal
- Samordna förberedelserna inför stadens deltagande i världsutställningen i Shanghai 2010.
- utveckla och förbättra stadens kontakter med näringslivet
- förstärka lots- och servicefunktionen gentemot företag
- utveckla näringsperspektivet i stadens verksamheter
- mäta andelen företag som är nöjda med stadens myndighetsutövning
- utreda införandet av one-stop-shop
- marknadsföra Stockholm ur ett näringslivsperspektiv
- främja utländska etableringar och investeringar i Stockholm
- utveckla besöksnäringen i Stockholm
- arbeta målinriktat för att internationella konferenser, event och mässor förläggs till Stockholm
- fortsätta arbetet med regional samverkan

- vidareutveckla marknadsföringen av regionen som innovationsmiljö inom Stockholm Business Alliance.
- prioritera insatser för att öka antalet arbetsplatser i ytterstaden
- bygga verksamheten på en minskad andel egna personella resurser till förmån för mer konsultativa resurser i syfte att åstadkomma en ökad effektivisering av bolagets verksamhet.

Stockholm Business Region AB	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	0	0	0	0
Avkastning på totalt kapital (%)	0	0	0	0
Investeringar (mnkr)	1	2	2	2
Medelantal anställda	92	75	70	65

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

32. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **Stockholm Business Region AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

S:t Erik Försäkrings AB

Bolagets uppgifter

S:t Erik Försäkring AB har som uppgift att svara för att det finns en effektiv riskfinansiering av anläggningar och verksamheter ägda av staden och närstående bolag genom ökad konkurrensutsättning. Bolaget ska förmedla försäkringslösningar, minimera försäkringskostnaderna och förbättra riskhanteringen för samtliga berörda enheter inom kommunkoncernen. S:t Erik Försäkring AB ska vara det bästa och mest kostnadseffektiva alternativet för stadens förvaltningar och bolag.

Ägardirektiv för 2009-2011

- Samtliga sakförsäkringar som stadens förvaltningar och bolag har behov av ska tecknas med bolagets medverkan. Målsättningen är att bolaget ska ta en större andel av varje skadekostnad för att hålla kostnaderna för återförsäkring nere
- Bolaget ska aktivt informera om sin verksamhet gentemot förvaltningar och bolag.

S:t Erik Försäkrings AB	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	1	1	1	1
Avkastning på totalt kapital (%)	1,5	0	0	0
Investeringar (mnkr)	0	0	0	0
Medelantal anställda (st)	6	6	6	6

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

33. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **S:t Erik Försäkrings AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

S:t Erik Livförsäkring AB

Bolagets uppgifter

Bolaget som bildades under senare delen av år 2006 har till uppgift är att samordna och strukturera hanteringen av pensioner i koncernen Stockholms Stadshus AB samt att minimera riskerna i denna pensionssskuld. Under perioden kommer stadsledningskontoret att utreda förutsättningarna att försäkra upparbetade pensionsåtaganden inom hela kommunkoncernen.

Ägardirektiv för 2009-2011

- Fortlöpande försäkra nya åtaganden i dotterbolagen och förvalta pensionsmedel inom ramen för de försäkringsavtal som ingåtts med övriga dotterbolag.

S:t Erik Livförsäkring	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	30	52	55	57
Avkastning på totalt kapital (%)	0	0	0	0
Investeringar (mnkr)	0	80	80	80
Medelantal anställda (st)	1	2	2	2

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

34. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **S:t Erik Livförsäkring AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

S:t Erik Markutveckling AB

Bolagets uppgifter

Bolagets uppgift är att äga och förvalta aktier i fastighetsbolag i avvaktan på omvandling av fastigheterna till bostäder och arbetsplatser. Bolaget äger aktierna i Fastighets AB Runda Huset, och Fastighets AB G-mästaren (f.d. Carlsberg Bryggeri) samt det vilande bolaget, Stockholm Norra Station AB.

Ägardirektiv för 2009-2011

Bolagets verksamhet ska under perioden inriktas på förvaltning och uthyrning av lokaler till så god avkastning som möjligt med hänsyn tagen till fastigheternas begränsade återstående livslängd. Under perioden kommer verksamheten i hög grad inriktas på utveckling och uthyrning av lokaler i Fastighets AB G-mästaren. Planerna är att fastigheten ska bli en attraktiv volymhandelsplats för stockholmarna. Bolaget ska noga bevaka tidsplaner i kommande detaljplaneprocesser och ha god en beredskap för evalueringar av hyresgäster.

S:t Erik Markutveckling AB	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	-2	-2	-1	0
Avkastning på totalt kapital (%)	2,3	3,8	4,2	4,3
Investeringar (mnkr)	12	0	0	0
Medelantal anställda (st)	1	2	2	2

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

35. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **S:t Erik Markutveckling AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Stockholms stads utrednings- och statistikkontor AB

Bolagets uppgifter

Bolaget ska fortsätta sin utveckling, som den tidigare nämnden, med tydlig inriktning på att utföra tjänster till stadens nämnder och bolagsstyrelser inom områdena statistik, prognoser, utredning och undersökning. Det är viktigt att bolaget tillämpar en prissättning av sina tjänster enligt de villkor som gäller på marknaden i övrigt.

Ägardirektiv för 2009-2011

Bolaget ska under perioden sträva efter att öka bolagets konkurrenskraft samt att påtagligt rationalisera och effektivisera verksamheten

- Under året ska ytterligare steg prövas i en konkurrensutsättning av USK AB.
- öka bolagets omsättning samt effektivisera verksamheten för att på sikt ge ett positivt resultat
- uppnå ett högt nöjd kundindex under perioden
- inom den kommunala kompetensen, öka andelen uppdrag åt andra kommuner och regionala organ inom närområdet.

Stockholms Stads Utrednings- och Statistikkontor AB (USK)	2008	2009	2010	2011
Resultat efter finansnetto (mnkr)	-	0	1	2
Avkastning på totalt kapital (%)	-	0	20,0	40,0
Investeringar (mnkr)	-	0	0	0
Medelantal anställda (st)	-	35	35	35

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

36. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **Stockholms stads utrednings- och statistikkontor AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Bolag utanför Stockholms Stadshus AB

AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad

Bolagets mål och uppgifter

Bolaget har att bedriva verksamhet inom fjärrvärme, fjärrkyla och stadsgas i Sverige samt annan därmed förenlig verksamhet. AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholm Stad är holdingbolag till AB Fortum Värme samägt med Stockholm Stad. Verksamheten bedrivs i det senare bolaget.

Ägardirektiv för 2009-2011

Verksamheten i Fortum Värme Holding ska bedrivas affärsmässigt på ett rationellt och effektivt sätt i enlighet med finansiella mål. Därutöver har staden som ägare intresse av att säkerställa en rimlig prisutveckling, i syfte att minska boendekostnaderna för de stockholmare som är beroende av fjärrvärme. Verksamheten ska vara inriktad på att uppnå en stark miljöprofil.

Bolaget ska

- fortsätta minskningen av användandet av fossila bränslen till förmån för andra, förnybara bränslen
- fortsätta att utveckla fjärrvärmenätet i Stockholmsområdet för att kunna erbjuda fler invånare fjärrvärme
- arbeta med att klarlägga förutsättningarna för en fortsatt utbyggnad av fjärrkyla i Stockholm.

Resultat och investeringar

Bolagets resultat före finansnetto prognostiseras till ca 5 mdkr för treårsperioden. Investeringsvolymer för perioden 2009 till 2011 bedöms uppgå till ca 7 mdkr.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

37. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **AB Fortum Värme Holding samägt med Stockholms stad** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

Mässfastigheter i Stockholm AB

Bolagets mål och uppgifter

Bolagets uppgift är att utveckla, arrangera och effektivt genomföra branschledande och återkommande mässor samt att genomföra kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan är uppdelad i två skilda bolag, Mässfastigheter i Stockholm AB som förvaltar och utvecklar fastigheter och Stockholmsmässan AB som är ett genomförandebolag av mässor, kongresser, konferenser och evenemang. Stockholmsmässan är ett helägt dotterbolag till Mässfastigheter i Stockholm. Staden äger 51 procent av aktierna i Mässfastigheter i Stockholm AB och Stockholms handelskammare 49 procent.

Ägardirektiv för 2009-2011

Bolagets verksamhet utgör en viktig del av Stockholms stads utveckling. Verksamheten ska ge förutsättningar att stärka Stockholms internationella konkurrenskraft och bidra till utvecklingen av Stockholm som turist- och evenemangsstad. Bolaget bör samverka med stadens övriga evenemangsbolag och ska påverka utvecklingen i närområdet för att stärka verksamheten att arrangera mässor, konferenser och evenemang. Inom ramen för Stockholms stads Vision för Söderort samt Vision 2030 kan det finnas beröringspunkter med bolagets verksamhet.

Bolaget ska

- förstärka rollen som norra Europas ledande mässarrangör
- fortsätta utveckla anläggningen så att den är väl anpassad för genomförandet av marknadsledande mässor, internationella kongresser, konferenser och evenemang
- fördjupa samverkan med stadens bolagskoncern Stockholms Stadshus AB
- se till att Stockholms Stadshus AB:s uppdrag avseende ägarrollen stärks.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

38. Förslaget till mål och ägardirektiv för 2009-2011 för **Mässfastigheter i Stockholm AB** godkänns.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 16 oktober 2008

Beslut

Kommunfullmäktige hade alltså beslutat att

- * bifalla kommunstyrelsens förslag.

BUDGETEN I SAMMANDRAG

Sammanfattande driftverksamhet Nettokostnader	Bilaga 1:1
Sammanfattande driftverksamhet Driftkostnader	Bilaga 1:2
Sammanfattande driftverksamhet Avskrivningar	Bilaga 1:3
Sammanfattande driftverksamhet Internränta	Bilaga 1:4
Sammanfattande driftverksamhet Intäkter	Bilaga 1:5
Sammanfattande investeringsplan	Bilaga 1:6

NETTOKOSTNADER (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011	Förändring 2008/2009
Kommunfullmäktige m.m.					
1. KF, KS och SLK m.m.	-1 102,8	-953,2	-949,2	-926,4	149,6
2. KF/KS kansli	-11,3	-12,3	-12,3	-12,3	-1,0
Revisorskollegiet	-27,7	-27,7	-27,7	-27,7	0,0
Servicenämnden	0,0	-9,0	-17,0	-17,0	-9,0
Valnämnden	-4,3	-25,8	-27,8	-2,5	-21,5
Stadsdelsnämnderna	-14 926,4	-15 627,7	-15 595,5	-15 497,6	-701,3
Brand- och räddningsnämnden	-216,2	-232,7	-232,5	-231,5	-16,5
Exploateringsnämnden	1 721,9	1 835,0	1 874,0	1 894,9	113,1
Fastighetsnämnden	336,1	329,5	333,4	335,8	-6,6
Idrottsnämnden	-342,5	-333,7	-333,4	-331,8	8,8
Kulturnämnden					
kulturförvaltningen	-741,8	-770,4	-757,2	-754,8	-28,6
stadsarkivet	-44,5	-45,5	-44,0	-43,8	-1,0
Kyrkogårdsnämnden	-109,9	-110,6	-113,0	-112,6	-0,7
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-60,2	-60,4	-60,3	-59,9	-0,2
Socialtjänstjänst- och arbetsmarknadsnämnden	-627,6	-1 008,6	-1 007,3	-1 003,3	-381,0
Stadsbyggnadsnämnden	-186,9	-184,3	-184,1	-183,2	2,6
Trafik- och renhållningsnämnden					
trafik- och gatuverksamhet	-316,8	-302,3	-334,9	-344,5	14,5
renhållningsverksamhet	-12,0	12,8	16,2	20,1	24,8
Utbildningsnämnden	-11 380,8	-11 784,3	-11 768,4	-11 727,7	-403,5
Äldrenämnden	-62,5	-64,0	-60,7	-60,5	-1,5
Överförmyndarnämnden	-25,9	-28,9	-28,9	-28,8	-3,0
SUMMA	-28 142,1	-29 404,1	-29 330,6	-29 115,1	-1 262,0
Avskrivningar (-)	-573,5	-580,6	-621,8	-698,7	-7,1
Central medelsreserv (-)					
Oförutsedda behov	-365,0	-498,0	-498,0	-498,0	-133,0
Prestationsreserv	-669,1	-728,9	-1 128,0	-1 497,4	-59,8
Pensionsavgifter (-)	-1 026,8	-657,5	-631,7	-825,9	369,3
TOTALT	-30 776,5	-31 869,1	-32 210,1	-32 635,1	-1 092,6

Bilaga 1:2

DRIFTKOSTNADER (exkl. kapitalkostnader)

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Kommunfullmäktige m.m.				
1. KF, KS och SLK m.m.	-1 148,8	-999,2	-995,2	-972,4
2. KF/KS kansli	-11,9	-13,5	-13,5	-13,5
Revisorskollegiet	-30,3	-30,3	-30,3	-30,3
Servicenämnden	0,0	-9,0	-17,0	-17,0
Valnämnden	-4,3	-25,8	-27,8	-2,5
Stadsdelsnämnderna	-15 818,2	-16 475,4	-16 443,2	-16 345,3
Brand- och räddningsnämnden	-355,4	-352,1	-351,9	-350,9
Exploateringsnämnden	-106,1	-102,8	-102,8	-102,9
Fastighetsnämnden	-497,0	-550,9	-540,1	-537,7
Idrottsnämnden	-561,7	-552,9	-552,6	-551,0
Kulturnämnden				
kulturförvaltningen	-833,2	-861,8	-848,6	-846,2
stadsarkivet	-62,5	-63,5	-62,0	-61,8
Kyrkogårdsnämnden	-138,4	-139,1	-141,5	-141,1
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	-135,0	-131,8	-131,7	-131,3
Socialtjänstjänst- och arbetsmarknadsnämnden	-1 024,4	-1 411,7	-1 410,4	-1 406,4
Stadsbyggnadsnämnden	-307,8	-322,0	-321,8	-320,9
Trafik- och renhållningsnämnden				
trafik- och gatuverksamhet	-1 007,7	-1 069,7	-1 116,5	-1 126,3
renhållningsverksamhet	-413,3	-441,4	-465,7	-481,6
Utbildningsnämnden	-11 877,0	-12 300,3	-12 284,4	-12 243,7
Äldrenämnden	-62,5	-64,0	-60,7	-60,5
Överförmyndarnämnden	-25,9	-28,9	-28,9	-28,8
SUMMA	-34 421,4	-35 946,1	-35 946,6	-35 772,1

AVSKRIVNINGAR

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Kommunfullmäktige m.m.				
1. KF, KS och SLK m.m.	0,0	0,0	0,0	0,0
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0	0,0
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	-17,9	-19,9	-20,5	-20,5
Brand- och räddningsnämnden	-35,6	-36,7	-36,7	-38,8
Exploateringsnämnden	-100,0	-100,0	-121,0	-162,0
Fastighetsnämnden	-104,1	-106,5	-103,1	-101,7
Idrottsnämnden	-108,2	-115,9	-121,3	-135,8
Kulturnämnden				
kulturförvaltningen	-5,4	-8,0	-8,0	-7,0
stadsarkivet	0,0	0,0	0,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden	-6,4	-6,4	-7,3	-7,3
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Socialtjänstjänst- och arbetsmarknadsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Trafik- och renhållningsnämnden				
trafik- och gatuverksamhet	-165,0	-177,7	-193,6	-214,0
renhållningsverksamhet	-8,3	-9,5	-10,3	-11,6
Utbildningsnämnden	-22,6	0,0	0,0	0,0
Äldrenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA	-573,5	-580,6	-621,8	-698,7

Bilaga 1:4

INTERNRÄNTA

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Kommunfullmäktige m.m.				
1. KF, KS och SLK m.m.	0,0	0,0	0,0	0,0
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0	0,0
Service nämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	-24,2	-27,3	-27,4	-27,4
Brand- och räddningsnämnden	-18,3	-19,6	-19,6	-24,0
Exploateringsnämnden	-1 190,0	-1 145,0	-1 180,0	-1 245,0
Fastighetsnämnden	-185,9	-187,3	-187,2	-185,0
Idrottsnämnden	-98,0	-104,5	-107,6	-121,2
Kulturnämnden				
kulturförvaltningen	-2,4	-2,9	-2,9	-2,5
stadsarkivet	0,0	0,0	0,0	0,0
Kyrkogårdsnämnden	-3,2	-3,2	-2,9	-2,9
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Socialtjänstjänst- och arbetsmarknadsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Trafik- och renhållningsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
trafik- och gatuverksamhet	-190,0	-194,5	-207,3	-223,3
renhållningsverksamhet	-3,7	-4,7	-5,4	-7,4
Utbildningsnämnden	-3,5	0,0	0,0	0,0
Äldrenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA	-1 719,2	-1 689,0	-1 740,3	-1 838,7

INTÄKTER

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Kommunfullmäktige m.m.				
1. KF, KS och SLK m.m.	46,0	46,0	46,0	46,0
2. KF/KS kansli	0,6	1,2	1,2	1,2
Revisorskollegiet	2,6	2,6	2,6	2,6
Servicenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	891,8	847,7	847,7	847,7
Brand- och räddningsnämnden	139,2	119,4	119,4	119,4
Exploateringsnämnden	1 828,0	1 937,8	1 976,8	1 997,8
Fastighetsnämnden	833,1	880,4	873,5	873,5
Idrottsnämnden	219,2	219,2	219,2	219,2
Kulturnämnden				
kulturförvaltningen	91,4	91,4	91,4	91,4
stadsarkivet	18,0	18,0	18,0	18,0
Kyrkogårdsnämnden	28,5	28,5	28,5	28,5
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	74,8	71,4	71,4	71,4
Socialtjänstjänst- och arbetsmarknadsnämnden	396,8	403,1	403,1	403,1
Stadsbyggnadsnämnden	120,9	137,7	137,7	137,7
Trafik- och renhållningsnämnden				
trafik- och gatuverksamhet	690,9	767,4	781,6	781,8
renhållningsverksamhet	401,3	454,2	481,9	501,7
Utbildningsnämnden	496,2	516,0	516,0	516,0
Äldrenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA	6 279,3	6 542,0	6 616,0	6 657,0

Bilaga 1:6

INVESTERINGSPLAN

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Kommunfullmäktige m.m.				
1. KF, KS och SLK m.m.	0,0	0,0	0,0	0,0
2. KF/KS kansli	0,0	0,0	0,0	0,0
Revisorskollegiet	0,0	0,0	0,0	0,0
Serviceämnden	0,0	-5,0	-1,0	-1,0
Valnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Stadsdelsnämnderna	-73,4	-159,0	-159,0	-159,0
Brand- och räddningsnämnden	-56,7	-50,0	-50,0	-50,0
Exploateringsnämnden	-1 500,0	-1 706,5	-1 500,0	-1 500,0
Fastighetsnämnden	-350,4	-380,0	-250,0	-175,0
Idrottsnämnden	-325,0	-300,0	-230,0	-230,0
Kulturnämnden				
kulturförvaltningen	-12,9	-26,5	-7,5	-7,5
stadsarkivet	0,0	-1,0	-1,0	-1,0
Kyrkogårdsnämnden	-14,5	-20,0	-60,0	-55,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	0,0	-1,3	-1,3	-1,3
Socialtjänstjänst- och arbetsmarknadsnämnden	0,0	-1,0	-1,0	-1,0
Stadsbyggnadsnämnden	0,0	-1,5	-1,5	-1,5
Trafik- och renhållningsnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
trafik- och gatuverksamhet	-705,0	-650,0	-625,0	-810,0
renhållningsverksamhet	-40,4	-40,0	-40,0	-5,0
Utbildningsnämnden	-35,0	-90,0	-90,0	-90,0
Äldrenämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
Överförmyndarnämnden	0,0	0,0	0,0	0,0
SUMMA	-3 113,3	-3 431,8	-3 017,3	-3 087,3

CESAM-BILAGA**Förändringar mellan kommunfullmäktiges budget 2008 och kommunstyrelsens förslag till budget 2009**

Kommunfullmäktige m.m.	2
Revisorskollegiet	3
Valnämnden	3
Servicenämnden	3
Stadsdelsnämnderna	4
Pedagogisk verksamhet: förskoleverksamhet	4
Verksamhet för barn och ungdom	4
Kultur- och föreningsverksamhet	5
Äldreomsorg	5
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	6
Individ- och familjeomsorg	6
Stadsmiljöverksamhet	7
Flyktingmottagande	7
Ekonomiskt bistånd	8
Arbetsmarknadsåtgärder	8
Brand- och räddningsnämnden	9
Exploateringsnämnden	9
Fastighetsnämnden	10
Idrottsnämnden	11
Kulturnämnden: kulturförvaltningen	12
Kulturnämnden: stadsarkivet	13
Kyrkogårdsnämnden	13
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	14
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden	14
Stadsbyggnadsnämnden: stadsbyggnadskontoret	15
Trafik- och renhållningsnämnden: trafik- och gatuverksamhet	16
Trafik- och renhållningsnämnden: renhållningsverksamhet	17
Utbildningsnämnden	18
Äldrenämnden	19
Överförmyndarnämnden	19

Kommunfullmäktige m.m.**1. Kommunfullmäktige, kommunstyrelsen, stadsledningskontoret samt ersättningar till utomstående organisationer och föreningar**

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-1 148,8	46,0
Minskade kostnader för Jobbtorg	177,1	
Minskade kostnader - registratur förs till KF2	1,6	
Ökade kostnader för projekt gemensam ekonomi	-9,0	
Ökade kostnader nytt avtal SAMI/IFPI	-0,2	
Minskade kostnader då bidrag till Stiftelsen Hotellhem förs till socialtjänstnämnden	8,3	
Minskade kostnader Stora Gråmunkegränd 5 till KuN	0,1	
Ökade kostnader för medlemsavgift SKL	-0,2	
Minskade kostnader för medlemsavgift KSL	0,2	
Ökade kostnader för kapitalkostnader	-1,4	
Ökade kostnader projekt gemensam It-service.	-28,0	
Ökade kostnader - bidrag till förskolor med hög hyra	-22,0	
Kostnadsansvar it-system överfört till andra nämnder	24,0	
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster.	0,1	
Ökade kostnader till följd av rotelorganisationen	-1,0	

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-999,2	46,0
--	---------------	-------------

Minskade kostnader för projekt gemensam ekonomi	9,0	
Minskade kostnader för kapitalkostnader	1,4	
Ökade kostnader för projekt gemensam It-service	-7,0	
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,6	

Plan 2010	-995,2	46,0
------------------	---------------	-------------

Minskade kostnader projekt gemensam It-service	20,0	
Minskade kostnader effektivisering av administration	2,8	

Plan 2011	-972,4	46,0
------------------	---------------	-------------

2. Kommunfullmäktiges/kommunstyrelsens kansli

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-11,9	0,6
Ökade intäkter valår (val till EU parlamentet 2009 och allmänna val 2010)		0,6
Ökade kostnader - registratur från KF1	-1,6	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-13,5	1,2
Plan 2010	-13,5	1,2
Plan 2011	-13,5	1,2

Revisorskollegiet

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-30,3	2,6
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-30,3	2,6
Plan 2010	-30,3	2,6
Plan 2011	-30,3	2,6

Valnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-4,3	0,0
Ökade kostnader för val till EU parlamentet 2009	-21,5	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-25,8	0,0
Minskade kostnader, inget val till EU-parlamentet	21,5	
Ökade kostnader för val till kommuner och landsting 2010	-23,5	
Plan 2010	-27,8	0,0
Minskade kostnader, inget val eller förberedelser för val	25,2	
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,1	
Plan 2011	-2,5	0,0

Servicenämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	0,0	0,0	0,0	0,0
Ökade kostnader införande av Äldre direkt	-9,0			
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-9,0	0,0	0,0	0,0
Ökade kostnader införande av Äldre direkt	-8,0			
Plan 2010	-17,0	0,0	0,0	0,0
Plan 2011	-17,0	0,0	0,0	0,0

Stadsdelsnämnderna

Pedagogisk verksamhet: förskoleverksamhet

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-3 705,7	241,8
Ökade intäkter och kostnader för prestationer	-55,7	5,6
Ökade kostnader för prestationer - socioekonomiskt tilläggsanslag	-8,1	
Ökade kostnader för verksamheten	-107,0	
Minskade kostnader för barnomsorgsgarantin på grund av gemensam förskolekö. Överfört till Central medelsreserv	48,0	
Minskade kostnader energibesparing	3,9	
Minskade kostnader sänkt sjukfrånvaro	13,9	
Minskade kostnader till följd av ny investeringsram	9,3	
Ökade kostnader It-system	-2,7	
Minskade kostnader med anledning av införandet av e-tjänster	4,3	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-3 799,8	247,4
Minskade kostnader för effektivisering av administration	2,1	
Plan 2010	-3 797,7	247,4
Minskade kostnader för effektivisering av administration	10,5	
Plan 2011	-3 787,2	247,4

Verksamhet för barn och ungdom

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-453,2	0,0
Minskade kostnader Rinkeby kulturskola överflyttat till kulturnämnden	2,3	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-450,9	0,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,3	
Plan 2010	-450,6	0,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	1,3	
Plan 2011	-449,3	0,0

Kultur- och föreningsverksamhet

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-60,1	0,0
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-60,1	0,0
Plan 2010	-60,1	0,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,2	
Plan 2011	-59,9	0,0

Äldreomsorg

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-6 387,0	143,5
Minskade kostnader för volymförändring	24,9	
Ökade kostnader för verksamheten	-95,8	
Ökade kostnader för vård och omsorgsboende	-142,0	
Ökade kostnader för hemtjänst	-85,0	
Ökade kostnader för utbildningsinsatser	-10,0	
Kostnader för medicinsk fotvård	-0,8	
Minskade kostnader flytt och förändring av verksamhet avseende KÖV:en Mariahissen	0,6	
Minskade kostnader för energibesparing	2,7	
Minskade kostnader för sjukfrånvaro	28,5	
Minskade kostnader till följd av utökad investeringsbudget	23,7	
Ökade kostnader It-system	-13,2	
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster	1,4	
Minskade kostnader införande av Äldre direkt, delårseffekt	9,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-6 643,0	143,5
Minskade kostnader för volymförändring	18,4	
Ökade kostnader avseende bedömningskansli under äldrenämnden	-3,0	
Minskade kostnader för effektivisering av administration	3,7	
Minskade kostnader införande av Äldre direkt, helårseffekt	8,0	
Plan 2010	-6 615,9	143,5
Minskade kostnader för volymförändring	35,3	
Minskade kostnader för effektivisering av administration	18,3	
Plan 2011	-6 562,3	143,5

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-2 213,3	2,0
Ökade kostnader för verksamheten	-33,2	
Ökade kostnader för höjd timersättning LASS	-11,5	
Ökade kostnader för ökade prestationer LASS	-11,7	
Ökade kostnader för ökade prestationer 2008	-139,1	
Minskade kostnader för energibesparing	0,7	
Minskade kostnader för sjukfrånvaro	9,4	
Minskade kostnader till följd av utökad investeringsbudget	9,5	
Ökade kostnader It-system	-1,7	
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster.	0,6	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-2 390,3	2,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	1,3	
Plan 2010	-2 389,0	2,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	6,5	
Plan 2011	-2 382,5	2,0

Individ- och familjeomsorg

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-1 569,7	36,9
Ökade kostnader för verksamheten	-23,6	
Minskade kostnader för sjukfrånvaro	7,5	
Ökade kostnader It-system	-1,4	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-1 587,2	36,9
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,9	
Plan 2010	-1 586,3	36,9
Minskade kostnader för effektivisering av administration	4,5	
Plan 2011	-1 581,8	36,9

Stadsmiljöverksamhet

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-178,6	0,0	-17,9	-24,2
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-2,0	-3,1
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-178,6	0,0	-19,9	-27,3
Ökade kostnader för drift av nya badplatser	-0,3			
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-0,6	-0,1
Plan 2010	-178,9	0,0	-20,5	-27,4
Minskade kostnader övergångsregler upphör	17,6			
Plan 2011	-161,3	0,0	-20,5	-27,4

Flyktingmottagande

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-139,4	409,9
Minskade kostnader för minskat antal flyktingar prognos 2009	30,3	
Minskade intäkter för minskade statsbidrag (Skärholmen) för prestationer enligt prognos 2009		-43,4
Ökade kostnader till kommunövergripande verksamhet för flyktingars flytt till annan kommun	-0,6	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-109,7	366,5
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,1	
Plan 2010	-109,6	366,5
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,3	
Plan 2011	-109,3	366,5

Bilaga 2:8

Ekonomiskt bistånd

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-1 018,4	24,0
Kostnadsökning under 2008 för ökat antal flyktingar	-42,6	
Kostnadsuppräknning för ökade levnadskostnader	-66,0	
Kostnadsökning p g a försämrad konjunktur	-36,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-1 163,0	24,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,6	
Plan 2010	-1 162,4	24,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	3,1	
Plan 2011	-1 159,3	24,0

Arbetsmarknadsåtgärder

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-92,8	33,7
Minskade intäkter för överföring av intäktskrav till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden		-6,3
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-92,8	27,4
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,1	
Plan 2010	-92,7	27,4
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,3	
Plan 2011	-92,4	27,4

Brand- och räddningsnämnden

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-355,4	139,2	-35,6	-18,3
Minskade kostnader för fastighetsunderhåll och minskade hyresintäkter för bergum som förs över till fastighetsnämnden	2,0	-19,8		
Minskade kostnader för energibesparing	1,5			
Ökade kostnader It-system	-0,3			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster.	0,1			
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-1,1	-1,3
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-352,1	119,4	-36,7	-19,6
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,2			
Plan 2010	-351,9	119,4	-36,7	-19,6
Minskade kostnader för effektivisering av administration	1,0			
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-2,1	-4,4
Plan 2011	-350,9	119,4	-38,8	-24,0

Exploateringsnämnden

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-106,1	1 828,0	-100,0	-1 190,0
Ökade intäkter avseende tomträtter, nyupplåtelse och regleringar		115,0		
Ökade kostnader och intäkter för förvaltning av fastigheten Vasastaden 1:17, Norra Station	-0,4	-1,1		
Minskade kostnader och intäkter för Riddersviks trädskola.	0,8	-0,8		
Minskade kostnader/intäkter för inhyrd lokal i Klamparen 9.	3,5	-4,5		
Ökade kostnader och intäkter för hamnverksamhet	-1,3	1,2		
Minskade kostnader för energibesparing	0,3			
Ökade kostnader It-system	-0,1			
Minskade kostnader för Järva friområde, överfört till trafik- och renhållningsnämnden, till följd av renodling av ansvar för vissa tekniska processer.	0,4			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster.	0,1			
<i>Kapitalkostnader</i>				45,0
Minskade kostnader för intemrånor				45,0
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-102,8	1 937,8	-100,0	-1 145,0
Ökade kostnader och intäkter för förvaltning av fastigheten Vasastaden 1:17, Norra Station	-0,4	-0,6		
Ökade intäkter avseende tomträtter, nyupplåtelse och regleringar		39,7		
Minskade kostnader och intäkter för Riddersviks trädskola. Verksamheten ska avvecklas enligt beslut i nämnden i januari 2008	0,8	-0,8		
Ökade kostnader och intäkter för hamnverksamhet	-0,5	0,7		
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,1			
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-21,0	-35,0
Plan 2010	-102,8	1 976,8	-121,0	-1 180,0
Ökade kostnader och intäkter för hamnverksamhet	-0,4	0,6		
Ökade intäkter för förvaltning av fastigheten Vasastaden 1:17, Norra Station.		0,4		
Ökade intäkter avseende tomträtter, nyupplåtelse och regleringar		20,0		
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,3			
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-41,0	-65,0
Plan 2011	-102,9	1 997,8	-162,0	-1 245,0

Bilaga 2:10

Fastighetsnämnden

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-497,0	833,1	-104,1	-185,9
Ökade hyresintäkter p.g.a. minskad vakans Skansen 23		5,8		
Minskade kostnader/intäkter efter försäljning av Apotekaren 22 under 2008	5,6	-42,0	7,8	8,3
Ökade kostnader/intäkter för övertagande av bergtrum från brand- och räddningsnämnden	-2,0	19,8		
Ökade kostnader/intäkter för övertagande av torgförvaltning från trafik- och renhållningsnämnden	-3,0	5,0		
Ökade kostnader/intäkter för inhyrda förskolor	-38,1	38,1		
Minskade kostnader/intäkter p.g.a tomställda lokaler vid sammanslagning av stadsdelsnämnder	1,5	-9,8		
Ökade kostnader/intäkter för övertagande av fastigheter från Centrumkompaniet 2007	-5,9	15,6	-2,4	-4,4
Ökade kostnader/intäkter för övertagande av Sjöstadshallen från exploateringsnämnden	-1,4	7,7	-2,4	-4,0
Ökade kostnader/intäkter för arbete åt utomstående, Medeltidsmuseet	-6,9	6,9		
Ökade kostnader/intäkter för ökade mediakostnader och vidaredebitering av media	-4,9	2,7		
Minskade kostnader för minskat planerat underhåll m.a.a försäljning	3,4			
Minskade kostnader för planerat underhåll, övrigt	0,6			
Ökade kostnader för ökad fastighetsskatt	-2,6			
Ökade kostnader - övrigt	-4,6	0,0	-4,5	-3,7
Minskade intäkter/kapitalkostnader för rivna byggnader		-2,5	0,3	0,8
Minskade kostnader för energibesparing	4,3			
Ökade kostnader It-system	-0,1			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster.	0,2			
<i>Kapitalkostnader</i>				
Minskade kostnader för kreditivräntor				2,1
Ökade kostnader för ränta och avskrivning på avslutade investeringar 2009			-1,5	-2,4
Minskade kapitalkostnader, övrigt			0,3	1,9
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-550,9	880,4	-106,5	-187,3
Ökade hyresintäkter p.g.a. omförhandling och investeringar m.m.		1,2		
Ökade övriga intäkter och kostnader	-0,3	0,3		
Minskade kostnader och intäkter arbete åt utomstående	6,9	-6,9		
Minskade kostnader för planerat underhåll	3,6			
Minskade kostnader/intäkter - övrigt	0,3	-1,5		
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,3			
<i>Kapitalkostnader</i>				
Ökade kostnader för kreditivränta				-3,3
Ränta och avskrivning på avslutade investeringar 2009			1,5	-0,2
Minskade kapitalkostnader			1,9	4,3
Minskade ränteintäkter på kassaflödet				-0,7
Plan 2010	-540,1	873,5	-103,1	-187,2
Minskade kostnader för effektivisering av administration	1,6			
<i>Kapitalkostnader</i>				
Ökade kostnader för kreditivränta				-1,2
Minskade ränteintäkter på kassaflödet				-1,7
Minskade kostnader p.g.a slutavskrivning	0,8		1,4	5,1
Plan 2011	-537,7	873,5	-101,7	-185,0

Idrottsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-561,7	219,2	-108,2	-98,0
Minskade kostnader - effektiviseringskrav, enligt plan 2007	1,0			
Minskade kostnader för tomträttsavgäld för Centralbadet fr.o.m. 1 november 2008 ldn dnr 410/06 Dat 2007-05-15, enligt plan 2008	1,8			
Minskade kostnader för bidrag till social ungdomsverksamhet, överfört till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden (tertiärrapport 1/2008)	15,0			
Minskade kostnader för energibesparing	9,2			
Ökade kostnader för satsning på underhåll	-10,0			
Ökade kostnader It-system	-0,4			
Ökade kostnader för att främja stockholmarnas motionsvanor med mera	-8,0			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster	0,2			
<i>Ökade kapitalkostnader, enligt plan 2008</i>			-14,2	-16,7
<i>Minskade kapitalkostnader</i>			6,5	10,2
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-552,9	219,2	-115,9	-104,5
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,3			
<i>Ökade kapitalkostnader, enligt plan 2008</i>			-11,4	-9,7
<i>Minskade kapitalkostnader</i>			6,0	6,6
Plan 2010	-552,6	219,2	-121,3	-107,6
Minskade kostnader för effektivisering av administration	1,6			
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-14,5	-13,6
Plan 2011	-551,0	219,2	-135,8	-121,2

Bilaga 2:12

Kulturnämnden: kulturförvaltningen

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-833,2	91,4	-5,4	-2,4
Ökade kostnader för projektet Arkiv och magasin, enligt plan 2007	-0,1			
Minskade kostnader - effektiviseringskrav avseende lokaler och administration, enligt plan 2008	1,3			
Ökade kostnader för Rinkeby kulturskola, överfört från Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, verksamhet för barn och ungdom	-2,3			
Minskade kostnader klottersanering av skulpturer samt teknisk förvaltning av fontändammar, överfört till trafik- och renhållningsnämnden	1,0			
Ökade kostnader för bibliotekssatsning	-19,0			
Ökade kostnader för barn och ungdom	-6,0			
Ökade kostnader för konst och kulturarv	-5,0			
Ökade kostnader Stora Gråmunkegränd 5 från KF m.m.	-0,1			
Minskade kostnader för energibesparing	0,5			
Minskade kostnader för sjukfrånvaro	1,7			
Ökade kostnader It-system	-0,8			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster	0,2			
<i>Kapitalkostnader</i>				
Ökade kostnader för avskrivningar projektet Arkiv och magasin, enligt plan 2007			-0,9	
Ökade kostnader för internräntor projektet Arkiv och magasin, enligt plan 2007				-0,3
Ökade kostnader för avskrivningar projektet Medeltid i tiden/förnyat medeltidsmuseum, enligt plan 2007			-1,7	
Ökade kostnader för internräntor projektet Medeltid i tiden/förnyat medeltidsmuseum, enligt plan 2007				-0,2
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-861,8	91,4	-8,0	-2,9
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,5			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster	2,0			
Minskade kostnader för projektet Arkiv och magasin	2,2			
Minskade kostnader för projektet Medeltid i tiden/förnyat medeltidsmuseum	1,1			
Minskade kostnader för byggnadsklassificering av ytterstaden	2,4			
Plan 2010	-853,6	91,4	-8,0	-2,9
Minskade kostnader för effektivisering av administration	2,4			
<i>Minskade kapitalkostnader för projektet Arkiv och magasin samt projektet Medeltid i tiden/förnyat medeltidsmuseum</i>			1,0	0,4
Plan 2011	-851,2	91,4	-7,0	-2,5

Kulturnämnden: stadsarkivet

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-62,5	18,0	0,0	0,0
Minskade kostnader för It-utrustning, enligt plan 2008	1,0			
Minskade kostnader för energibesparing	0,1			
Ökade kostnader It-system	-0,2			
Ökade kostnader för tillgänglighet till stadsarkivet	-2,0			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster	0,1			
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-63,5	18,0	0,0	0,0
Ökade kostnader för underhåll och utveckling av stadens gemensamma e-arkiv	-0,5			
Minskade kostnader för tillgänglighet till stadsarkivet	2,0			
Plan 2010	-62,0	18,0	0,0	0,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,2			
Plan 2011	-61,8	18,0	0,0	0,0

Kyrkogårdsnämnden

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-138,4	28,5	-6,4	-3,2
Ökade kostnader för belysning på gång och cykelvägar	-0,5			
Ökade kostnader för satsningar på besöksverksamheten	-1,5			
Minskade kostnader för energibesparing	1,0			
Minskade kostnader för sjukfrånvaro	0,3			
Ökade kostnader It-system	-0,1			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster.	0,1			
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-139,1	28,5	-6,4	-3,2
Minskade kostnader för besöksverksamheten	1,5			
Ökade kostnader för renovering av Uppståndelsekapellet	-4,0			
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,1			
<i>Kapitalkostnader</i>				
Ökade kostnader för avskrivningar			-0,9	
Minskade kostnader för internräntor				0,3
Plan 2010	-141,5	28,5	-7,3	-2,9
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,4			
Plan 2011	-141,1	28,5	-7,3	-2,9

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-135,0	74,8	0,0	0,0
Minskade intäkter för tillsynsverksamheten		-3,0		
Minskade kostnader för besparing till följd av minskade intäkter	3,0			
Ökade kostnader för klimathandläggare och uppföljning av utsläppen av växthusgaser	-3,0			
Minskade kostnader/intäkter för djurskyddet till länsstyrelsen	1,5	-0,4		
Minskade kostnader till följd av utökad investeringsbudget	0,8			
Ökade kostnader It-system	-0,3			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster.	1,2			
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-131,8	71,4	0,0	0,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,1			
Plan 2010	-131,7	71,4	0,0	0,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,4			
Plan 2011	-131,3	71,4	0,0	0,0

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-1 024,4	396,8	0,0	0,0
Ökade kostnader för unga lagöverträdare	-7,4			
Ökade kostnader för bidrag till social ungdomsverksamhet, överfört från idrottsnämnden (tertiärrapport 1/2008)	-15,0			
Ökade kostnader då bidrag till Stiftelsen Hotellhem förs till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden från Kf.m.m. <i>Jobbtorg Stockholm</i>	-8,3			
Ökade kostnader för överföring budget för Jobbtorg Stockholm	-144,6			
Ökade kostnader för bidrag till Jobbtorg Stockholm 20 tkr/individ som får arbete/sfi/praktik beräknat på 1000 st	-20,0			
Ökade kostnader för ny målgrupp för Jobbtorg Stockholm	-20,0			
Ökade intäkter för överföring från arbetsmarknadsåtgärder av intäktskrav till Jobbtorg Stockholm		6,3		
Ökade kostnader för överföring av sfi-verksamhet från utbildningsnämnden	-154,9			
Ökade kostnader för sfi-verksamhet	-5,8			
Ökade kostnader för överföring av rekryteringsprogrammet från utbildningsnämnden	-2,5			
Minskade kostnader för energibesparing	0,7			
Minskade kostnader för sjukfrånvaro	1,9			
Minskade kostnader till följd av utökad investeringsbudget	0,6			
Ökade kostnader It-system	-2,6			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster.	0,6			
Ökade kostnader för förebyggande arbete barn och ungdomar	-10,0			
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-1 411,7	403,1	0,0	0,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,8			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster.	0,5			
Plan 2010	-1 410,4	403,1	0,0	0,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	4,0			
Plan 2011	-1 406,4	403,1	0,0	0,0

Stadsbyggnadsnämnden: stadsbyggnadskontoret

Mnkr	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-307,8	120,9	0,0	0,0
Ökade kostnader/intäkter för anpassning av verksamhetens verkliga omfattning	-16,8	16,8		
Minskade kostnader till följd av utökad investeringsbudget	0,9			
Ökade kostnader It-system	-0,3			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster.	8,2			
Ökade kostnader för effektiv handläggning och fortsatt god planberedskap	-6,2			
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-322,0	137,7	0,0	0,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,2			
Plan 2010	-321,8	137,7	0,0	0,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,9			
Plan 2011	-320,9	137,7	0,0	0,0

Bilaga 2:16

Trafik- och renhållningsnämnden: trafik- och gatuverksamhet

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-1 007,7	690,9	-165,0	-190,0
Ökade kostnader för drift- och underhåll för nya områden	-16,4			
Ökade kostnader för driftbidrag för Södra Länken	-0,5			
Ökade kostnader för prioriterade reparations- och underhållsåtgärder av Slussen	-16,0			
Ökade kostnader/intäkter för Djurgårdsavtalet indexuppräknig	-0,5	0,5		
Ökade kostnader för drift av fontändammar, från kulturnämnden	-1,0			
Ökade kostnader för en synlig standardhöjning i det offentliga rummet	-40,0			
Minskade kostnader/intäkter för torghandel	3,0	-5,0		
Ökade intäkter för felparkeringar		41,0		
Ökade intäkter för parkeringsavgifter		40,0		
Minskade kostnader energibesparing	10,9			
Minskade kostnader sjukfrånvaro	1,2			
Ökade kostnader It-system	-0,5			
Ökade kostnader för Järva friområde, överfört från exploateringsnämnden	-0,4			
Ökade kostnader för Formminnesgruppen	-3,0			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster	1,2			
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-12,7	-4,5
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-1 069,7	767,4	-177,7	-194,5
Ökade kostnader för driftbidrag för Södra Länken	-0,3			
Ökade drift- och underhållskostnader för nya områden	-13,0			
Ökade kostnader/intäkter för Djurgårdsavtalet indexuppräknig	-0,2	0,2		
Minskade kostnader för prioriterade reparations- och underhållsåtgärder av Slussen	6,0			
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,7			
Ökade kostnader för en synlig standardhöjning i det offentliga rummet	-40,0			
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-15,9	-12,8
Plan 2010	-1 116,5	767,6	-193,6	-207,3
Ökade kostnader för driftbidrag för Södra Länken	-0,3			
Ökade drift- och underhållskostnader för nya områden	-13,0			
Ökade kostnader/intäkter för Djurgårdsavtalet indexuppräknig	-0,2	0,2		
Minskade kostnader för effektivisering av administration	3,7			
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-20,4	-16,0
Plan 2011	-1 126,3	767,8	-214,0	-223,3

Trafik- och renhållningsnämnden: renhållningsverksamhet

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-413,3	401,3	-8,3	-3,7
Ökade kostnader för insamling	-11,7			
Ökade kostnader för behandling	-5,9			
Ökade kostnader för farligt avfall	-1,1			
Ökade kostnader för nya ÅVC:er m.m.	-2,6			
Ökade kostnader för Sättra/Bredäng ÅVC	-13,4			
Ökade intäkter för ny taxa, (13 procent höjning)		52,9		
Minskade kostnader för administration	0,3			
Minskade kostnader för arrende Lövsta	2,7			
Minskade kostnader för information	0,5			
Minskade kostnader för ÅVC	2,9			
Minskade kostnader för energibesparing	0,1			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster.	0,1			
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-1,2	-1,0
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-441,4	454,2	-9,5	-4,7
Ökade kostnader för insamling	-4,3			
Ökade kostnader för behandling	-5,0			
Ökade kostnader för farligt avfall	-3,0			
Ökade kostnader för nya ÅVC:er m.m.	-5,8			
Ökade kostnader för ÅVC	-5,8			
Ökade kostnader för Sättra/Bredäng ÅVC	-0,7			
Ökade intäkter för ny taxa, (6 procent höjning)		27,7		
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,3			
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-0,8	-0,7
Plan 2010	-465,7	481,9	-10,3	-5,4
Ökade kostnader för insamling	-0,4			
Ökade kostnader för behandling	-4,8			
Ökade kostnader för farligt avfall	-0,6			
Ökade kostnader för nya ÅVC:er m.m.	-10,2			
Ökade kostnader för konsult- och utveckling	-0,5			
Ökade intäkter för ny taxa, (4 % höjning)		19,8		
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,6			
<i>Ökade kapitalkostnader</i>			-1,3	-2,0
Plan 2011	-481,6	501,7	-11,6	-7,4

Bilaga 2:18

Utbildningsnämnden

Mnkr (inkl. kapitalkostnader)	Kostnader	Intäkter	Avskrivn	Internränta
Budget 2008	-11 877,0	496,2	-22,6	-3,5
<i>Prestationsförändringar</i>				
Ökade kostnader för enskilt driven förskola	-167,2			
Ökade kostnader för skolbarnomsorg	-27,0	3,9		
Minskade kostnader för grundskolan	11,2			
Ökade kostnader för särskolan	-3,8			
Ökade kostnader för gymnasieskolan	-42,2			
Ökade kostnader för frivillig särskola	-3,9			
<i>Schablonförändring</i>				
Ökade kostnader för verksamheten, enskilt driven förskola	-55,9			
Ökade kostnader för verksamheten, gymnasieskola	-103,1			
Ökade kostnader för verksamheten, grundskola	-217,4			
Ökade kostnader för verksamheten, tilläggschablon särskola	-12,0			
Ökade kostnader för verksamheten, tilläggschablon frivillig särskola	-3,0			
Ökade kostnader för verksamheten, skolbarnomsorg	-31,8			
Minskade kostnader till följd av förändrad investeringsram	14,5		22,6	3,5
Minskade kostnader för energibesparing	14,2			
Minskade kostnader för sänkt sjukfrånvaro	34,6			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster	12,4			
<i>Övrigt</i>				
Ökade kostnader för kompetensutveckling	-50,0			
Minskade kostnader för kompetensutveckling av chefer	100,0			
Minskade kostnader för överföring av SFI-verksamhet till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden	154,9			
Minskade kostnader för överföring av rekryterings- programmet till social- och arbetsmarknadsnämnden	2,5			
Ökade intäkter för statsbidrag maxtaxa/kval höjande åtgärder		9,4		
Ökade kostnader för Nordiska skolspelen (Spelen hålls 2009. De hålls endast vart 4:e år, då utgår 1,1 mnkr extra)	-1,1			
Ökade kostnader för IT-skolan	-35,0			
Ökade intäkter för statsbidrag för dipolmatbarn		6,5		
Ökade kostnader för utbildning av personal till barnskötare och förskollärare	-5,5			
Ökade kostnader It-system	-8,7			
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-12 300,3	516,0	0,0	0,0
Minskade kostnader för utbildning av personal till barnskötare och förskollärare	1,0			
Minskade kostnader för effektivisering av administration	6,8			
Minskade kostnader för Nordiska skolspelen	1,1			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster	7,0			
Plan 2010	-12 284,4	516,0	0,0	0,0
Minskade kostnader för utbildning av personal till barnskötare och förskollärare	4,5			
Minskade kostnader för effektivisering av administration	34,2			
Minskade kostnader med anledning av införande av e-tjänster	2,0			
Plan 2011	-12 243,7	516,0	0,0	0,0

Äldrenämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-62,5	0,0
Ökade kostnader för kultur och idrott inom äldreomsorgen	-1,0	
Ökade kostnader för brottsförebyggande åtgärder	-0,2	
Ökade kostnader för förberedandet av införande av äldrepedagoger	-0,3	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-64,0	0,0
Minskade kostnader avseende bedömningskansli	3,0	
Minskade kostnader för förberedandet av införande av äldrepedagoger	0,3	
Plan 2010	-60,7	0,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,2	
Plan 2011	-60,5	0,0

Överförmyndarnämnden

Mnkr	Kostnader	Intäkter
Budget 2008	-25,9	0,0
Ökade kostnader för utökat betalningsansvar, arvoden	-3,0	
Kommunstyrelsens förslag till budget 2009	-28,9	0,0
Plan 2010	-28,9	0,0
Minskade kostnader för effektivisering av administration	0,1	
Plan 2011	-28,8	0,0

Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 228,7	-1 255,9	-1 253,9	-1 248,3
Drift och underhåll	-1 224,8	-1 251,8	-1 249,8	-1 244,2
Avskrivningar	-1,8	-1,9	-1,9	-1,9
Internräntor	-2,1	-2,2	-2,2	-2,2
Intäkter	29,0	27,0	27,3	27,3
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 199,7	-1 228,9	-1 226,6	-1 221,0
Investeringsplan				
Netto	-5,6	-10,7	-7,3	-7,3

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Ungdomens Hus, kostnader	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Språkforskningsinstitutet, kostnader	-2,3	0,0	0,0	0,0
Rinkeby kulturskola, kostnader	-2,3	0,0	0,0	0,0
Flyktingarnas flytt till annan kommun, kostnader	-0,6	-1,2	-1,2	-1,2
Dagverksamhet för äldre invandrare	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	3 995	3 977	-18	-0,5%
6-15	5 625	5 514	-111	-2,0%
16-64	31 629	31 951	322	1,0%
65-79	3 138	3 440	302	9,6%
80-	1 043	1 040	-3	-0,3%
Totalt	45 430	45 922	492	1,1%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-893,3	-949,2	-947,2	-942,5
Drift och underhåll	-892,8	-948,7	-946,7	-942,0
Avskrivningar	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Internräntor	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Intäkter	27,8	27,6	27,8	27,8
Summa stadsdelsnämnd - netto	-865,5	-921,6	-919,4	-914,7
Investeringsplan				
Netto	-3,3	-11,6	-5,4	-5,4

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	3 628	3 679	51	1,4%
6-15	5 420	5 389	-31	-0,6%
16-64	23 544	23 909	365	1,6%
65-79	2 897	3 079	182	6,3%
80-	1 077	1 056	-21	-1,9%
Totalt	36 566	37 112	546	1,5%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 334,4	-1 423,7	-1 420,3	-1 411,2
Drift och underhåll	-1 332,7	-1 421,6	-1 418,2	-1 409,1
Avskrivningar	-0,7	-0,8	-0,8	-0,8
Internräntor	-1,0	-1,3	-1,3	-1,3
Intäkter	38,5	38,7	38,6	38,6
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 295,9	-1 385,0	-1 381,7	-1 372,6
Investeringsplan				
Netto	-3,0	-11,0	-8,7	-8,7

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	5 117	5 206	89	1,7%
6-15	7 930	8 115	185	2,3%
16-64	40 767	41 303	536	1,3%
65-79	6 362	6 562	200	3,1%
80-	3 619	3 533	-86	-2,4%
Totalt	63 795	64 719	924	1,4%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Bromma

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 184,0	-1 217,6	-1 214,3	-1 205,7
Drift och underhåll	-1 181,8	-1 215,2	-1 211,9	-1 203,3
Avskrivningar	-1,0	-1,1	-1,1	-1,1
Internräntor	-1,2	-1,3	-1,3	-1,3
Intäkter	41,6	40,3	40,2	40,2
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 142,4	-1 177,3	-1 174,1	-1 165,5
Investeringsplan				
Netto	-3,3	-10,8	-8,0	-8,0

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Josefinahemmet				
Kostnader	-6,2	-6,2	-6,2	-6,2
Korttidsboendet Kinesen, demens	-3,7	-3,7	-3,7	-3,7

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	5 269	5 362	93	1,8%
6-15	7 475	7 914	439	5,9%
16-64	42 810	44 371	1 561	3,6%
65-79	5 602	6 268	666	11,9%
80-	3 314	3 126	-188	-5,7%
Totalt	64 470	67 041	2 571	4,0%

Källa: USK

Stadsdelsnämnd Kungsholmen

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-933,0	-931,4	-929,7	-923,6
Drift och underhåll	-930,8	-928,4	-926,5	-920,4
Avskrivningar	-0,9	-1,3	-1,4	-1,4
Internräntor	-1,3	-1,7	-1,8	-1,8
Intäkter	32,6	33,3	33,2	33,2
Summa stadsdelsnämnd - netto	-900,4	-898,1	-896,5	-890,4
Investeringsplan				
Netto	-4,9	-10,4	-6,3	-6,3

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Förskola för döva och hörselskadade barn, Kungsholmen				
Kostnader	-10,5	-10,5	-10,5	-10,5
Intäkter	4,3	4,3	4,3	4,3
Habiliteringsenheten i Stadshagen				
Kostnader	-3,3	-3,3	-3,3	-3,3
Habiliteringsverksamheten (från sdn Skarpnäck)				
Kostnader	0,0	-2,3	-2,3	-2,3
Habiliteringsverksamhet för barn (från sdn Skarpnäck)				
Kostnader	0,0	-0,5	-0,5	-0,5

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	3 746	3 796	50	1,3%
6-15	2 744	2 925	181	6,6%
16-64	42 579	43 112	533	1,3%
65-79	5 624	6 172	548	9,7%
80-	2 845	2 640	-205	-7,2%
Totalt	57 538	58 645	1 107	1,9%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Norrmalm

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-838,4	-872,4	-870,9	-864,5
Drift och underhåll	-833,7	-867,4	-865,6	-859,2
Avskrivningar	-2,3	-2,5	-2,8	-2,8
Internräntor	-2,4	-2,5	-2,5	-2,5
Intäkter	28,5	29,2	29,2	29,2
Summa stadsdelsnämnd - netto	-809,9	-843,2	-841,7	-835,3
Investeringsplan				
Netto	-4,4	-9,9	-6,8	-6,8

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Adolf Fredriks musikklasser, Vasa Real, Rödabergsskolan, profilsolor				
Kostnader	-1,9	0,0	0,0	0,0
Vasaträffen				
Kostnader	-2,6	-2,6	-2,6	-2,6

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	4 457	4 432	-25	-0,6%
6-15	3 706	3 774	68	1,8%
16-64	47 310	47 575	265	0,6%
65-79	6 135	6 720	585	9,5%
80-	2 544	2 434	-110	-4,3%
Totalt	64 152	64 935	783	1,2%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Östermalm

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 111,2	-1 149,0	-1 146,5	-1 138,4
Drift och underhåll	-1 109,0	-1 146,3	-1 143,6	-1 135,5
Avskrivningar	-1,0	-1,2	-1,4	-1,4
Internräntor	-1,2	-1,5	-1,5	-1,5
Intäkter	34,9	35,3	35,3	35,3
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 076,3	-1 113,7	-1 111,2	-1 103,1
Investeringsplan				
Netto	-5,8	-10,5	-7,3	-7,3

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Nordiska skolspel				
Kostnader	-0,1	0,0	0,0	0,0

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	3 650	3 577	-73	-2,0%
6-15	3 899	3 989	90	2,3%
16-64	43 097	43 355	258	0,6%
65-79	7 832	8 670	838	10,7%
80-	4 189	3 813	-376	-9,0%
Totalt	62 667	63 404	737	1,2%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Södermalm

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 830,0	-1 930,6	-1 927,0	-1 915,3
Drift och underhåll	-1 822,9	-1 922,7	-1 919,1	-1 907,4
Avskrivningar	-2,8	-3,1	-3,1	-3,1
Internräntor	-4,3	-4,8	-4,8	-4,8
Intäkter	56,2	58,2	58,2	58,2
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 773,8	-1 872,4	-1 868,8	-1 857,1
Investeringsplan				
Netto	-13,9	-16,7	-12,3	-12,3

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Träffpunkt för synskadade				
Kostnader	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Högalidsskolan, profilskola				
Kostnader	-7,5	0,0	0,0	0,0
Utgångspunkten				
Kostnader	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
Club Reimers				
Kostnader	-1,8	-1,8	-1,8	-1,8
Intäkter	1,8	1,8	1,8	1,8
Tellus fritidscenter, kostnader	-4,7	-4,7	-4,7	-4,7
Hornskroken, kostnader	-3,7	-3,7	-3,7	-3,7
Eriksdalsskolan, profilskola				
Kostnader	-1,9	0,0	0,0	0,0
Reimers förskola, Maria				
Kostnader	-5,0	-5,0	-5,0	-5,0
Intäkter	0,1	0,1	0,1	0,1
Mariahissen/Tanto servicehus				
Kostnader	-1,5	-0,9	-0,9	-0,9
Språkförskola Bamse				
Kostnader	-4,5	-7,5	-7,5	-7,5
Intäkter	0,6	0,6	0,6	0,6

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	7 871	7 819	-52	-0,7%
6-15	7 958	8 203	245	3,1%
16-64	85 417	85 213	-204	-0,2%
65-79	12 028	13 281	1 253	10,4%
80-	5 064	4 958	-106	-2,1%
Totalt	118 338	119 474	1 136	1,0%

Källa: USK

Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 865,2	-1 925,3	-1 921,7	-1 910,8
Drift och underhåll	-1 861,4	-1 920,9	-1 917,3	-1 906,4
Avskrivningar	-1,5	-1,7	-1,7	-1,7
Internräntor	-2,3	-2,7	-2,7	-2,7
Intäkter	52,8	51,3	51,2	51,2
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 812,4	-1 874,0	-1 870,5	-1 859,6
Investeringsplan				
Netto	-6,9	-19,8	-11,7	-11,7

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Svedmyrabadet				
Kostnader	-2,9	-2,9	-2,9	-2,9
Intäkter	0,2	0,2	0,2	0,2

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	7 094	7 370	276	3,9%
6-15	8 691	8 941	250	2,9%
16-64	61 325	63 150	1 825	3,0%
65-79	7 044	7 270	226	3,2%
80-	4 781	4 465	-316	-6,6%
Totalt	88 935	91 196	2 261	2,5%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Skarpnäck

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-885,9	-929,4	-928,0	-922,6
Drift och underhåll	-883,3	-926,7	-925,3	-919,9
Avskrivningar	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Internräntor	-1,4	-1,5	-1,5	-1,5
Intäkter	23,7	24,0	24,1	24,1
Summa stadsdelsnämnd - netto	-862,2	-905,4	-903,9	-898,5
Investeringsplan				
Netto	-3,6	-9,3	-6,1	-6,1

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Habiliteringsverksamheten i Skarpnäck (till sdn Kungsholmen)				
Kostnader	-2,3	0,0	0,0	0,0
Habiliteringsverksamhet för barn (till sdn Kungsholmen)				
Kostnader	-0,5	0,0	0,0	0,0

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	3 331	3 452	121	3,6%
6-15	4 181	4 189	8	0,2%
16-64	29 940	30 669	729	2,4%
65-79	2 984	3 286	302	10,1%
80-	1 973	1 835	-138	-7,0%
Totalt	42 409	43 431	1 022	2,4%

Källa: USK

Stadsdelsnämnd Farsta

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 117,5	-1 180,9	-1 178,7	-1 171,9
Drift och underhåll	-1 115,8	-1 178,6	-1 176,4	-1 169,6
Avskrivningar	-0,7	-0,9	-0,9	-0,9
Internräntor	-1,0	-1,4	-1,4	-1,4
Intäkter	33,2	32,4	32,3	32,3
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 084,3	-1 148,5	-1 146,4	-1 139,6
Investeringsplan				
Netto	-3,6	-13,5	-7,2	-7,2

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	3 529	3 743	214	6,1%
6-15	4 814	5 001	187	3,9%
16-64	31 495	32 925	1 430	4,5%
65-79	5 346	5 366	20	0,4%
80-	3 452	3 431	-21	-0,6%
Totalt	48 636	50 466	1 830	3,8%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Älvsjö

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-491,7	-476,8	-476,2	-473,6
Drift och underhåll	-491,0	-476,1	-475,5	-472,9
Avskrivningar	-0,2	-0,2	-0,2	-0,2
Internräntor	-0,5	-0,5	-0,5	-0,5
Intäkter	17,9	15,7	15,6	15,6
Summa stadsdelsnämnd - netto	-473,8	-461,1	-460,6	-458,0
Investeringsplan				
Netto	-4,8	-4,6	-3,1	-3,1

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	2 279	2 302	23	1,0%
6-15	3 069	3 181	112	3,6%
16-64	15 586	15 765	179	1,1%
65-79	2 242	2 461	219	9,8%
80-	1 178	1 144	-34	-2,9%
Totalt	24 354	24 853	499	2,0%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-1 300,4	-1 389,3	-1 386,8	-1 378,9
Drift och underhåll	-1 295,7	-1 384,2	-1 381,7	-1 373,8
Avskrivningar	-1,9	-2,0	-2,0	-2,0
Internräntor	-2,8	-3,1	-3,1	-3,1
Intäkter	45,8	48,9	48,8	48,8
Summa stadsdelsnämnd - netto	-1 254,6	-1 340,4	-1 338,0	-1 330,1
Investeringsplan				
Netto	-4,5	-13,6	-8,5	-8,5

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	5 641	6 043	402	7,1%
6-15	5 403	5 853	450	8,3%
16-64	49 771	52 231	2 460	4,9%
65-79	5 608	6 305	697	12,4%
80-	3 472	3 333	-139	-4,0%
Totalt	69 895	73 765	3 870	5,5%

Källa:USK

Stadsdelsnämnd Skärholmen

Kommunstyrelsens förslag till budget 2009 och inriktning för 2010 och 2011

Mnkr	Budget 2008	Budget 2009	Plan 2010	Plan 2011
Driftverksamhet				
Anslag för nämndens verksamhet				
Kostnader (-)	-846,6	-891,2	-890,0	-885,9
Drift och underhåll	-842,5	-886,9	-885,7	-881,6
Avskrivningar	-1,7	-1,8	-1,8	-1,8
Internräntor	-2,4	-2,5	-2,5	-2,5
Intäkter	429,3	385,8	385,9	385,9
Summa stadsdelsnämnd - netto	-417,3	-505,4	-504,1	-500,0
Investeringsplan				
Netto	-5,8	-6,6	-5,3	-5,3

Varav kommunövergripande verksamheter, som anslagsfinansieras				
Stadsbidragsgruppen				
Kostnader	-1,2	-1,2	-1,2	-1,2
Intäkter	409,9	366,5	366,5	366,5
(ev överskott får inte användas till ökade kostnader för verksamheten)				
Edsättrahemmet, kostnader	-0,9	0,0	0,0	0,0

Befolkningsprognos

Ålder	Prognos 2009	Prognos 2011	Differens	Differens i %
0-5	2 848	2 989	141	5,0%
6-15	4 163	4 249	86	2,1%
16-64	21 476	22 202	726	3,4%
65-79	3 346	3 360	14	0,4%
80-	1 498	1 521	23	1,5%
Totalt	33 331	34 321	990	3,0%

Källa:USK

Kommunfullmäktiges indikatorer

Alla bolag och nämnder ska arbeta med kommunfullmäktiges inriktningsmål och mål för verksamhetsområdena.

Kommunfullmäktige beslutar därutöver om indikatorer och aktiviteter för de mål för verksamhetsområdena som kommunstyrelsen ska följa upp under året.

Under respektive nämnd i budgeten redovisas kommunfullmäktiges indikatorer och aktiviteter samt obligatoriska nämndindikatorer. Dessa indikatorer ska nämnderna och bolagen bryta ned till årsmål. En genomgång sker av budgeten och en återkoppling till nämnderna lämnas i ärendet "Nämndernas verksamhetsplaner med budget 2009 – Måluppfyllelse, risk- och väsentlighetsanalys samt justering av budget". I vissa fall kan nämnderna uppmanas att justera målvärden. Beslut om vissa justeringar samt kompletterande indikatorer kan ske i samband med tertialrapporter.

I denna bilaga redovisas kommunfullmäktiges indikatorer per inriktningsmål. Kommunfullmäktiges årsmål för indikatorerna avser det målvärde som kommunfullmäktige har totalt för staden.

KF:s mål för verksamhetsområdet	Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
1.1 Stockholm stad ska bli norra Europas mest företagsvänliga stad	Näringslivets uppfattning om staden (nöjdhet)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel upphandlad verksamhet i konkurrens (alla nämnder)	30 %	33 %	35 %
	Antal företag som staden har lotsat	150 st	öka	öka
	Hållbar tillväxt i världsklass	tas fram 2009	öka	öka
1.2 Jobb istället för bidrag	Andel barn som lever i familjer som är beroende av ekonomiskt bistånd	tas fram 2009	minska	minska
	Andel aspiranter som har avslutats exklusive återremitterade, tre månader efter inskrivning på Jobbtorg	tas fram 2009	öka	öka
	Andel personer beroende av ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	max 6 %	minska	minska
	Antal praktikplatser som kan tillhandahållas för de aspiranter som Jobbtorg Stockholm kan matcha (alla nämnder)	1 400 st	1 400 st	1 400 st
	Andel aspiranter som har avslutats exklusive återremitterade, tolv månader efter inskrivning på Jobbtorg Stockholm	tas fram 2009	öka	öka
	Andel aspiranter som är självförsörjande tre månader efter avslut på Jobbtorg Stockholm	tas fram 2009	öka	öka
	Andel personer i procent som har ett långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna bidragstagare	tas fram 2009	minska	minska
	Andel flyktingar som är självförsörjande efter introduktion exkl. flyktingar som flyttat till annan kommun	50 %	öka	öka

Bilaga 4:2

1.3 En hållbar livsmiljö ska värnas och utvecklas	Antal dygn där dygnsmedelvärdet för partiklar (PM 10) överskrider 50 µg/m ³	Max 35 dygn/år	Max 35 dygn/år	minska
	Antal dygn där dygnsmedelvärdet för kvävedioxid (NO ₂) överskrider 60 µg/m ³	max 7 dygn/år	max 7 dygn/år	minska
	Andel farligt avfall inkl. batterier och elavfall i soppåsen och grovavfall	tas fram 2009	< 0,1 %	< 0,1 %
	Andel upphandlingar av datorer och övrig elektronikutrustning, kontorsmöbler, textilier, däck, städkemikalier och städtjänster där krav ställts på att prioriterade miljöskadliga ämnen inte ingår (alla nämnder)	tas fram 2009	100 %	100 %
	Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden i kronor av totala värdet av inköpta livsmedel (alla nämnder)	öka	15 %	16 %
	Andel miljöbilar i stadens fordonspark inkl. leasade fordon exkl. utrycknings- och specialfordon (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel förnyelsebart drivmedel i stadens egna och leasade etanol- och fordonsgasfordon (alla nämnder)	85 %	85 %	85 %
	Antal tankställen med förnyelsebara bränslen	tas fram 2009	öka	öka
	Utsläppen av växthusgaser i Stockholm ska minska	minska	< 3,6 ton/inv	minska
	Andel sjöar med minskad eller bibehållen total fosforhalt	tas fram 2009	öka	öka
	Andel äldreboenden i staden med godkänd ventilationskontroll och god inomhusmiljö	tas fram 2009	öka	öka
	Andel skolor i staden med godkänd ventilationskontroll och god inomhusmiljö	tas fram 2009	öka	öka
	Andel förskolor i staden med godkänd ventilationskontroll och god inomhusmiljö	tas fram 2009	öka	öka
	Andel av verksamheter som har ett systematiskt arbete för effektiva resor och transporter (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Energianvändning för värme och varmvatten i stadens byggnader och anläggningar	tas fram 2009	minska	minska
	Elförbrukning (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens verksamheter som sorterar ut förpackningar och papper (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Andel av stadens fordon som använder dubbade däck (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av stadens storkök eller storhushåll i stadens verksamheter som sorterar ut matavfall för biologisk behandling	100 %	100 %	100 %
	Livskvalitet i världsklass	tas fram 2009	öka	öka

1.4 Bostadsbyggnadstakten ska vara hög	Antal färdigställda bostäder, exkl. ombyggnader	3 750 st	3750 st	3750 st
	Antal färdigställda bostäder, exkl. ombyggnader (varav i city)	250 st	250 st	250 st
	Antal påbörjade bostäder, exkl. ombyggnader	3 750 st	3 750 st	3 750 st
	Antal påbörjade bostäder, exkl. ombyggnader (varav i city)	250 st	250 st	250 st
	Antal markanvisade lägenheter	2 500 st	2 500 st	2 500 st
	Genomsnittlig tid från start-PM till beslutad detaljplan, enkelt planförfarande (månader)	8 månader	6 månader	6 månader
	Genomsnittlig tid från start-PM till beslutad detaljplan, normalt planförfarande (månader)	15 månader	12 månader	12 månader
	Genomsnittlig tid från planbeställning till beslutad detaljplan, enkelt planförfarande (månader)	tas fram 2009	minska	minska
	Genomsnittlig tid från planbeställning till beslutad detaljplan, normalt planförfarande (månader)	tas fram 2009	minska	minska
1.5 Framkomligheten i regionen ska öka	Procentuell förlängning av restiden, inre infarter	tas fram 2009	minska	minska
	Procentuell förlängning av restiden, yttre infarter	tas fram 2009	minska	minska
	Procentuell förlängning av restiden, innerstadsgator	tas fram 2009	minska	minska
	Procentuell förlängning av restiden, tvärleder	tas fram 2009	minska	minska
	Procentuell förlängning av restiden, Essingeleden	tas fram 2009	minska	minska
	Procentuell förlängning av restiden, Södra Länken	tas fram 2009	minska	minska
	Totala variationen i restid (min)	tas fram 2009	minska	minska
	Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i innerstaden	tas fram 2009	öka	öka
	Genomsnittlig hastighet för stombusstrafiken i ytterstaden	tas fram 2009	öka	öka
	Nettotillskott av parkeringsplatser (st)	tas fram 2009	öka	öka
1.6 Stockholmarna ska uppleva ett rikt, varierat och tillgängligt kultur- och idrottsliv	Stockholmarnas upplevelse av Stockholms kulturliv	tas fram 2009	öka	öka
	Stockholmarnas upplevelse av Stockholms idrottsliv	tas fram 2009	öka	öka
	Nyttjandegrad av stadens idrottsanläggningar (ej fullstora hallar)	61 %	62 %	63 %

Bilaga 4:4

	Antal besök vid stadens kulturinstitutioner (Liljevalchs, Stadsmuseet, med Medeltids-museet, Kulturhuset och biblioteken inkl Kulturhusets bibliotek)	6 800 000	öka	öka
	Antal besök i sim- och idrottshallar (avgifts-finansierad verksamhet)	3 301 000	öka	öka
	Antal öppethållandetimmar vid stadens bibliotek	68 600	öka	öka
	Nyttjandegrad av stadens idrottsanläggningar (fullstora hallar)	83 %	84 %	85 %
	Antal elever som går i kulturskolans verksamhet på sin fritid	15 100	15 200	15 300
	Antalet stockholmare som får efterfrågad information skyndsamt och korrekt (stadsarkivet)	176 000	öka	öka
	Antalet föreningsdrivna anläggningar	11	öka	öka
	Antal besök vid stadens bibliotek	5 800 000	öka	öka
	Antal öppethållandetimmar vid stadens kulturinstitutioner (Liljevalchs, Stadsmuseet, med Medeltidsmuseum, Kulturhuset och biblioteken inkl. Kulturhusets bibliotek)	69 400	öka	öka
1.7 Stockholm ska upplevas som en ren, vacker och trygg stad	Andel invånare som känner sig mycket trygga i sitt bostadsområde	tas fram 2009	öka	öka
	Stockholmarnas nöjdhet med renhållningen	54 %	55 %	56 %
	Stockholmarnas nöjdhet med snöröjning/sandning	47 %	48 %	49 %
	Stockholmarnas nöjdhet med belysningen	59 %	60 %	61 %
	Stockholmarnas nöjdhet med skötsel park och grönområden	60 %	61 %	62 %
	Stockholmarnas nöjdhet avseende sanering av klotter/skadegörelse	50 %	51 %	52 %
	Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende klotter	100 %	100 %	100 %
	Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende papperskorgar	100 %	100 %	100 %
	Uppfyllnadsgrad 24-timmarsgarantin avseende städning	100 %	100 %	100 %
	Antalet bostadsbränder jämfört med år 2007	-30 %	-35 %	-35 %
	Upplevelsen av Stockholm som tillgänglig stad	tas fram 2009	öka	öka
2.1 Stockholmarna ska erbjudas ökad valfrihet och mångfald	Antal genomförda avknoppningar (alla nämnder)	20 st	öka	öka
	Medborgarnas upplevelse av valmöjlighet i de verksamheter där valfrihetssystem finns (förskola).	tas fram 2009	öka	öka
	Antal kommunala hyresrätter i ytterstaden som friköpts och ombildats till bostadsrätter	tas fram 2009	öka	öka
	Antal omsorgstagare som aktivt valt hemtjänst	tas fram 2009	öka	öka

	Antal omsorgstagare som gjort ett aktivt val av vård- och omsorgsboende	tas fram 2009	öka	öka
	Medborgarnas upplevelse av valmöjlighet i de verksamheter där valfrihetssystem finns (grundskolan)	tas fram 2009	öka	öka
	Medborgarnas upplevelse av valmöjlighet i de verksamheter där valfrihetssystem finns (äldreomsorg)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel medborgare som vet var information finns för att kunna göra sina val	100 %	100 %	100 %
2.2 Stockholms förskolor och skolor ska ge alla ökad kunskap och utveckling i en trygg miljö	Antal barn som inte barnomsorgsgarantin uppfyllts för under året	0 st	0 st	0 st
	Andel elever i år 9 med behörighet till de nationella programmen	90 %	90,5 %	91 %
	Andel elever i år 9 som uppnått målen i alla ämnen, vid vårterminens slut.	76 %	76,5 %	77 %
	Andel behöriga lärare i grundskolan	tas fram 2009	öka	öka
	Andel gymnasieelever med godkänt i alla kurser i slutbetyget vid vårterminens slut (exkl. IV-programmet)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel behöriga lärare i gymnasieskolan	tas fram 2009	öka	öka
	Andel godkända sfi elever efter ett år	tas fram 2009	öka	öka
	Andel förskollärare	tas fram 2009	öka	öka
	Andel elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i år 5	tas fram 2009	öka	öka
	Ogiltig frånvaro i gymnasieskolan	tas fram 2009	minska	minska
	Ogiltig frånvaro i grundskolan	tas fram 2009	minska	minska
	Andelen elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i år 9	tas fram 2009	öka	öka
	Andelen elever som uppnått kravnivån på de nationella proven i gymnasiet	tas fram 2009	öka	öka
	Andel nöjda föräldrar i förskoleundersökningen avseende utveckling och lärande	tas fram 2009	öka	öka
	Resultatet av enheternas självvärdering avseende utveckling och lärande inom förskola	tas fram 2009	öka	öka
	Andel elever med grundläggande behörighet till högskola och universitet	tas fram 2009	öka	öka
	Andel barngrupper (4-5 år) med fler än 18 barn	tas fram 2009	minska	minska
	Andel barngrupper (1-3 år) med fler än 14 barn	tas fram 2009	minska	minska
	Andel elever som uppnått LUS-punkt 15 i årskurs 3	tas fram 2009	öka	öka

Bilaga 4:6

2.3 Kvaliteten inom stadens omsorgs- verksamheter ska öka - trygghet, vär- dighet och valfrihet ska präglade hela omsorgen	Antal ej verkställda domar (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel omsorgspersonal med grundutbildning (äldreomsorg)	87 %	öka	öka
	Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL (Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel genomförandeplaner för biståndsbe- dömda insatser inom IoF, socialpsykiatri	100 %	100 %	100 %
	Andel barn och unga i biståndsbedömd öp- penvård (IoF)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel vuxna i biståndsbedömd öppenvård (IoF)	tas fram 2009	öka	öka
	Antal nytillkomna omsorgslägenheter för vuxna inom staden (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	100 st	100 st	100 st
	Tak-över-huvudet-garantin (IoF)	100 %	100 %	100 %
	Andel av utredningar där strukturerade kun- skapsbaserade metoder för utredning av vux- na med missbruksproblematik används	75 %	öka	öka
	Nöjda brukare (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	tas fram 2009	öka	öka
	Anhörigas upplevelse av hur anhörigstödet fungerar	tas fram 2009	öka	öka
	Antal ej verkställda beslut enligt LSS eller SoL, exkl. de som frivilligt kvarstår i kö i avvaktan på ett valt boende (äldreomsorg)	tas fram 2009	minska	minska
	Upplevelsen av maten och måltidssituationen	tas fram 2009	bättre	bättre
	Antal stadsdelsnämnder som erbjuder dagsut- flykter för äldre	14 st	14 st	14 st
	Antal hemlösa	tas fram 2009	minska	minska
	Andel nya familjehem med grundutbildning	100 %	100 %	100 %
	Andel över 75 år som erbjudits förebyggande hembesök	tas fram 2009	öka	öka
	Andelen nöjda omsorgstagare (äldreomsorg)	79 %	80 %	81 %
	Antal ej verkställda domar (Äldreomsorg)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal ej verkställda domar (Individ- och familjeomsorg)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal ej verkställda beslut enligt LSS (Indi- vid- och familjeomsorg)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel barn och ungdomar som i Stockholms- enkäten uppger att de inte använder alkohol	tas fram 2009	öka	öka
	Berusningsdrickandet bland unga enligt Stockholmsenkäten	tas fram 2009	minska	minska

	Andel barn och unga som i Stockholmsenkäten uppger att de inte använt narkotika	tas fram 2009	öka	öka
	Andel barn och ungdomar som i Stockholmsenkäten uppger att det inte använder tobak	tas fram 2009	öka	öka
	Antal ej verkställda beslut enligt SoL (Individ- och familjeomsorg)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal besökare på öppna dagverksamheter för äldre	tas fram 2009	öka	öka
	Andel unga som i Stockholmsenkäten uppger att de är storkonsumenter av alkohol	tas fram 2009	minska	minska
	Andel av kostnader för individ- och familjeomsorg, barn och ungdom som används till förebyggande insatser	tas fram 2009	öka	öka
	Antal öppna dagverksamheter för äldre	tas fram 2009	öka	öka
	Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet	tas fram 2009	öka	öka
	Antal äldre som fått hjälp i form av vaktmästarservice	tas fram 2009	öka	öka
	Andel befintliga familjehem med grundutbildning	35 %	70 %	100 %
	Andel brukare som är nöjda med service och bemötande hos Äldre direkt	tas fram 2009	öka	öka
2.4 Staden ska vara en attraktiv arbetsgivare	Sjukfrånvaro (alla nämnder)	6,5 %	5,0 %	4,8 %
	Medarbetarindex (alla nämnder)	60	62	63
	Frisknärvaro (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
	Andel sjukskrivningar där kontakt tas med den sjukskrivne på första dagen (alla nämnder)	tas fram 2009	öka	öka
3.1 Budgeten ska vara i balans	Nämndens budgetföljsamhet före tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Stadens ekonomiska resultat (mnkr)	0,1 mnkr	0,1 mnkr	0,1 mnkr
	Stadens nettodriftskostnader per skatteintäkter	100 %	100 %	100 %
	Stadens soliditet exkl. pensionsåtaganden	öka	öka	öka
	Stadens soliditet inkl. pensionsåtaganden	öka	öka	öka
	Stadens kapitalkostnader per nettodriftskostnader	7,2 %	7,0 %	7,0 %
	Nämndens budgetföljsamhet efter tekniska justeringar (alla nämnder)	100 %	100 %	100 %
	Nämndens prognossäkerhet T2 (alla nämnder)	+/- 1 %	+/- 1 %	+/- 1 %
3.2 Effektivitet och fokus på kärnverksamheterna	Administrationns andel av de totala kostnaderna (alla nämnder)	tas fram 2009	minska	minska
	Antal undertecknade serviceavtal	tas fram 2009	öka	öka

Bilaga 4:8

	Nämndens genomsnittliga kostnad per lönespecifikation	tas fram 2009	minska	minska
	Hyreskostnadens andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN förskola)	tas fram 2009	minska	minska
	Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (SDN äldreomsorg)	tas fram 2009	minska	minska
	Hyreskostnadernas andel av de totala kostnaderna för stadens verksamhet i egen regi (KuN, SotN, UtbN)	tas fram 2009	minska	minska
	Andel innevånare som är nöjda med service och bemötande hos kontaktcenter Stockholm	tas fram 2009	öka	öka
	Antal tävlande i kvalitetsutmärkelsen (alla nämnder)	45	46	47

Obligatorisk bolagsindikator

Indikator	KF:s årsmål år 2009	KF:s årsmål år 2010	KF:s årsmål år 2011
Antalet besök av barn och ungdomar i Stadsteaterns verksamhet	Tas fram av bolaget	Tas fram av bolaget	Tas fram av bolaget

Peng, schabloner och ersättningsnivåer samt volymer

Förskoleverksamhet

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2008-2011 för det totala antalet barn i förskoleverksamhet.

<i>Verksamhet</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
Förskoleverksamhet 1-5 år	43 100	44 800	45 800	46 400
<i>varav enskild förskoleverksamhet</i>	<i>14 700</i>	<i>15 200</i>	<i>15 600</i>	<i>15 800</i>

Grundschablonen för förskoleverksamhet för 2009 utgår enligt följande.

Prestation (kr)	1/1 2008	1/1 2009
Grundschablon 1-3 år*	125 145	128 303
Grundschablon 4-5 år*	105 055	107 706
Allmän förskoleschablon	49 930	51 190

* Avgår dagbarnvårdare, 15 800 kr för lokalkostnader

Tillägg dagbarnvårdare, 4 800 kr för slitage

Stadsdelsnämnderna och utbildningsnämnden har fått grundschabloner för förskolan utifrån inskrivningen den 31 mars 2008. Slutlig justering av budget år 2009 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna barn under år 2009 och regleras i tertialrapport 2. Medel för omsorg på obekvämt arbetstid ingår i förskoleschablonen. Samtliga förskolor som är anslutna till den stadsgemensamma förskolekön bidrar till att minska kostnaderna för barnomsorgsgarantin och får därför en ökad schablon med 1 000 kronor per inskrivet barn.

Peng till enskilda anordnare av förskoleverksamhet Hel och deltid 1-3 år

Stadsdelsnämnd	Schablon fr.o.m 1 jan	Genomsnittlig avgift	Myndighetsutövning	Moms komp.	Peng fr o.m. 1 jan	Dagbarnv.* peng
Rinkeby-Kista	128 303	-4 500	-1 283	7 621	130 141	119 141
Spånga-Tensta	128 303	-7 350	-1 283	7 621	127 291	116 291
Hässelby-Vällingby	128 303	-7 950	-1 283	7 621	126 691	115 691
Bromma	128 303	-9 720	-1 283	7 621	124 921	113 921
Kungsholmen	128 303	-10 400	-1 283	7 621	124 241	113 241
Norrmalm	128 303	-10 700	-1 283	7 621	123 941	112 941
Östermalm	128 303	-10 050	-1 283	7 621	124 591	113 591
Södermalm	128 303	-9 950	-1 283	7 621	124 691	113 691
Enskede-Årsta-Vantör	128 303	-7 680	-1 283	7 621	126 961	115 961
Skarpnäck	128 303	-8 090	-1 283	7 621	126 551	115 551
Farsta	128 303	-8 470	-1 283	7 621	126 171	115 171
Älvsjö	128 303	-9 980	-1 283	7 621	124 661	113 661
Hägersten-Liljeholmen	128 303	-9 680	-1 283	7 621	124 961	113 961
Skärholmen	128 303	-5 140	-1 283	7 621	129 501	118 501

* Avgår dagbarnvårdare 15 800 kronor för lokalkostnader

* Tillägg dagbarnvårdare 4 800 kronor för slitage

Peng till enskilda anordnare av förskoleverksamhet Hel och deltid 4-5 år

Stadsdelsnämnd	Schablon fr.o.m 1 jan	Genom- snittlig avgift	Myndig- hets- utövning	Moms komp.	Peng* fr o m 1 jan	Dagbarnv.* peng
Rinkeby-Kista	107 706	-4 500	-1 077	6 398	108 527	97 527
Spånga-Tensta	107 706	-7 350	-1 077	6 398	105 677	94 677
Hässelby-Vällingby	107 706	-7 950	-1 077	6 398	105 077	94 077
Bromma	107 706	-9 720	-1 077	6 398	103 307	92 307
Kungsholmen	107 706	-10 400	-1 077	6 398	102 627	91 627
Norrmalm	107 706	-10 700	-1 077	6 398	102 327	91 327
Östermalm	107 706	-10 050	-1 077	6 398	102 977	91 977
Södermalm	107 706	-9 950	-1 077	6 398	103 077	92 077
Enskede-Årsta-Vantör	107 706	-7 680	-1 077	6 398	105 347	94 347
Skarpnäck	107 706	-8 090	-1 077	6 398	104 937	93 937
Farsta	107 706	-8 470	-1 077	6 398	104 557	93 557
Älvsjö	107 706	-9 980	-1 077	6 398	103 047	92 047
Hägersten-Liljeholmen	107 706	-9 680	-1 077	6 398	103 347	92 347
Skärholmen	107 706	-5 140	-1 077	6 398	107 887	96 887

* Avgår dagbarnvårdare 15 800 kronor för lokalkostnader

* Tillägg dagbarnvårdare 4 800 kronor för slitage

Peng till enskilda anordnare av allmän förskola

	Schablon	Genom snittlig avgift	UtbN erhåller	Myndighets- utövning	Moms komp.	Peng
Allmän förskola	51 190	0	51 190	-512	3 041	53 719

Skolbarnsomsorg

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2008-2011 för det totala antalet barn i skolbarnsomsorg.

Verksamhet	2008	2009	2010	2011
Skolbarnsomsorg 6-12 år	28 000	29 200	30 500	31 700
varav enskild skolbarnsomsorg	5 400	5 900	6 200	6 400

Schablonen för skolbarnsomsorg för 2009 utgår enligt följande.

Prestation (kr)	1/1 2008	1/1 2009
Grundsablon*	39 405	40 340

* För barn inskrivna hos dagbarnvårdare och för barn i skolår 4-6 avgår 8 400 kr för lokalkostnader. För barn inskrivna i familjedaghem lämnas istället ett tillägg på 4 800 kr för slitage.

I schablonen för skolbarnsomsorg ingår statsbidragsmedel för kvalitetssäkrande åtgärder med anledning av maxtaxereformen.

Utbildningsnämnden har fått grundschabloner för skolbarnsomsorg utifrån inskrivningen den 31 mars 2008. Slutlig justering av budget år 2009 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna elever under år 2009 och regleras i tertialrapport 2.

**Peng till enskilda anordnare av skolbarnsomsorg
Skolbarnsomsorg 6-9 år**

Stadsdelsnämnd	Schablon	Genomsnittlig avgift	Myndighetsutövning	Moms komp.	Peng*	Dagbarnv.* peng	10-12 år exkl. lokal-kostnad
Rinkeby-Kista	40 340	-2 820	-403	2 396	39 513	35 913	31 113
Spånga-Tensta	40 340	-4 840	-403	2 396	37 493	33 893	29 093
Hässelby-Vällingby	40 340	-5 630	-403	2 396	36 703	33 103	28 303
Bromma	40 340	-6 640	-403	2 396	35 693	32 093	27 293
Kungsholmen	40 340	-6 560	-403	2 396	35 773	32 173	27 373
Norrmalm	40 340	-6 400	-403	2 396	35 933	32 333	27 533
Östermalm	40 340	-6 350	-403	2 396	35 983	32 383	27 583
Södermalm	40 340	-6 140	-403	2 396	36 193	32 593	27 793
Enskede-Årsta-Vantör	40 340	-5 200	-403	2 396	37 133	33 533	28 733
Skarpnäck	40 340	-4 660	-403	2 396	37 673	34 073	29 273
Farsta	40 340	-5 400	-403	2 396	36 933	33 333	28 533
Älvsjö	40 340	-6 470	-403	2 396	35 863	32 263	27 463
Hägersten-Liljeholmen	40 340	-6 000	-403	2 396	36 333	32 733	27 933
Skärholmen	40 340	-3 730	-403	2 396	38 603	35 003	30 203

* Avgår dagbarnvårdare 8 400 kronor för lokalkostnader

* Tillägg dagbarnvårdare 4 800 kronor för slitage

Grundskola

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2008-2011 för det totala antalet elever i grundskola inkl. förskoleklass.

Verksamhet	2008	2009	2010	2011
Grundskola inkl. förskoleklass	73 500	73 800	74 500	75 500
varav fristående grundskola inkl. förskoleklass	13 900	13 900	14 100	14 300

Grundschablonen för grundskoleverksamhet för 2009 utgår enligt följande

Prestation (kr)	1/1 2008	1/1 2009
Grundschablon skolår 0-3	62 615	64 785
Grundschablon skolår 4-6	66 945	69 265
Grundschablon skolår 7-9	77 860	80 559

Utbildningsnämnden har fått grundschabloner för grundskola utifrån inskrivningen den 31 mars 2008. Slutlig justering av budget år 2009 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna elever under år 2009 och regleras i tertialrapport 2.

Peng till fristående grundskola och internationella skolor

	Schablon fr.o.m 1 jan	Avdrag skolpliktsbevakning	Moms komp.	Peng fr o m 1 jan
Peng skolår 0-3	64 785	-1 944	3 770	66 612
Peng skolår 4-6	69 265	-2 078	4 031	71 218
Peng skolår 7-9	80 559	-2 417	4 689	82 831

Obligatorisk särskola

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2008-2011 för det totala antalet elever i särskola.

Verksamhet antal elever	2008	2009	2010	2011
Obligatorisk särskola inkl. förskoleklass	900	910	910	910
Skolbarnsomsorg i obligatorisk särskola	450	460	460	470

Grundschablon för undervisning obligatorisk särskola för 2009 utgår enligt följande.

Kronor/elev	1/1 2008	1/1 2009
Behovsgrupp 1 skolår 0-3	158 237	164 217
Behovsgrupp 2 skolår 0-3	209 476	217 497
Behovsgrupp 3 skolår 0-3	297 764	309 302
Behovsgrupp 4 o. 5 skolår 0-3	416 785	433 063
Behovsgrupp 1 skolår 4-6	162 187	168 301
Behovsgrupp 2 skolår 4-6	213 425	221 580
Behovsgrupp 3 skolår 4-6	301 714	313 386
Behovsgrupp 4 o. 5 skolår 4-6	420 734	437 148
Behovsgrupp 1 skolår 7-10	173 151	179 645
Behovsgrupp 2 skolår 7-10	224 390	232 926
Behovsgrupp 3 skolår 7-10	312 678	324 730
Behovsgrupp 4 o. 5 skolår 7-10	431 699	448 493

Skolskjuttsschablon obligatorisk särskola 2009 utgår enligt följande.

Kronor/elev	1/1 2008	1/1 2009
Behovsgrupp 1 skolår 0-10	4 885	5 080
Behovsgrupp 2 skolår 0-10	13 027	13 546
Behovsgrupp 3 skolår 0-10	45 593	47 409
Behovsgrupp 4 o 5 skolår 0-10	71 645	74 499

Tilläggschablon för särskoleelever i skolbarnsomsorg

Kronor/elev	1/1 2008	1/1 2009
Behovsgrupp 1 skolår 0-6	98 236	102 150
Behovsgrupp 2 skolår 0-6	111 023	115 446
Behovsgrupp 3 skolår 0-6	139 267	144 814
Behovsgrupp 4 o. 5 skolår 0-6	183 628	190 942

I schablonerna för den obligatoriska särskolan ingår medel för alla resurser som krävs för att fullgöra skoluppdraget och innefattar även medel till lokaler. Utöver ovanstående schablon utgår ordinarie skolbarnsomsorgsschablon.

För elever i behovsgrupp 5 utgår preliminärt schablon enligt samma nivå som behovsgrupp 4. I samband med tertialrapport 2 för 2009 ska utbildningsnämnden redovisa de faktiska kostnaderna för dessa elever. Utbildningsnämnden kommer, efter prövning, att kompenseras i den mån schablonen inte räckt till.

Utbildningsnämnden har fått grundschabloner utifrån inskrivningen den 31 mars 2008. Slutlig justering av budget år 2009 kommer att göras på ett genomsnitt av inskrivna barn under år 2009 och regleras i tertialrapport 2.

Gymnasieskola

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2008-2011 för det totala antalet elever i gymnasieskolan.

<i>Verksamhet</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
Gymnasieskola	26 200	26 750	26 700	26 650
<i>varav fristående gymnasieskola</i>	<i>8 700</i>	<i>8 800</i>	<i>8 800</i>	<i>8 800</i>

Schabloner gymnasieskola

<i>Kronor/elev</i>	<i>1/1 2008</i>	<i>1/1 2009</i>
	76 516	79 576

Frivillig särskola (gymnasiesärskola)

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2008-2011 för det totala antalet elever i gymnasieskolan.

<i>Verksamhet</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
Frivillig särskola (gymnasiesärskola)	350	370	370	370

Schabloner frivillig särskola (gymnasiesärskola)

<i>Kronor/elev</i>	<i>1/1 2008</i>	<i>1/1 2009</i>
Behovsgrupp 1	168 414	175 160
Behovsgrupp 2	224 973	233 986
Behovsgrupp 3	340 087	353 717
Behovsgrupp 4	478 270	497 440
Behovsgrupp 5	478 270	497 440

Vuxenutbildning

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2009-2011 för det totala antalet heltids-studerande i vuxenutbildningen.

<i>Verksamhet</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>
Grundläggande vuxenutbildning	1 500	1 500	1 500
Gymnasial vuxenutbildning	4 500	4 500	4 500
Särvux	200	200	200

Peng till egen regi och enskild anordnare

<i>Kronor/poäng</i>	<i>1/1 2009</i>
Distanskurser	38
Kärnämnen	41
Yrkeskurser	47-57
Laborativa ämnen	51

Särvux fördelas efter individens bedömda behov.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning**Schabloner 2009**

Samtliga ersättningar är uttryckta i kronor per år

Vuxenboende:

Eget boende med boendestöd	65 000
Servicebostad:	
Grundpeng (0-10 poäng)	157 300
Nivå 1 (11-20 poäng)	257 600
Nivå 2 (21-30 poäng)	357 900
Nivå 3 (31-40 poäng)	512 200
Nivå 4 (41-50 poäng)	720 700
Nivå 5 (51-60 poäng)	914 500
Nivå 6 (61-70 poäng)	1 054 700
Nivå 7 (71-80 poäng)	1 186 000
Nivå 8 (81-100 poäng)	1 415 300
Gruppbostad:	
Grundpeng (0-20 poäng)	242 000
Nivå 1 (21-30 poäng)	442 600
Nivå 2 (31-40 poäng)	596 900
Nivå 3 (41-50 poäng)	805 400
Nivå 4 (51-60 poäng)	999 200
Nivå 5 (61-70 poäng)	1 139 400
Nivå 6 (71-80 poäng)	1 270 700
Nivå 7 (81-100 poäng)	1 500 000
Nattschabloner - Egen regi (per enhet)	411 000
Nattschabloner - Köpt plats (per person)	102 700

Barnboende:

Barnboende över 12 år:	
Grundpeng (0-20 poäng)	242 000
Nivå 1 (21-30 poäng)	442 600
Nivå 2 (31-40 poäng)	596 900
Nivå 3 (41-50 poäng)	805 400
Nivå 4 (51-60 poäng)	999 200
Nivå 5 (61-70 poäng)	1 139 400
Nivå 6 (71-80 poäng)	1 270 700
Nivå 7 (81-100 poäng)	1 500 000
Nattschabloner - Köpt plats (per person)	102 700
Familjehem för barn	225 700
Barnboende under 12 år	1 500 000

Daglig verksamhet - Heltid:	
Nivå 1 (0-15 poäng)	93 800
Nivå 2 (16-25 poäng)	189 000
Nivå 3 (26-40 poäng)	241 200
Nivå 4 (41-55 poäng)	308 200
Nivå 5 (56-70 poäng)	375 200
Nivå 6 (71-85 poäng)	416 700
Nivå 7 (86-100 poäng)	475 900
Daglig verksamhet - Deltid:	
Nivå 1 (0-15 poäng)	75 000
Nivå 2 (16-25 poäng)	151 200
Nivå 3 (26-40 poäng)	193 000
Nivå 4 (41-55 poäng)	246 600
Nivå 5 (56-70 poäng)	300 200
Nivå 6 (71-85 poäng)	333 400
Nivå 7 (86-100 poäng)	380 700
Daglig verksamhet – med personlig assistans, Heltid:	
Nivå 1 (0-15 poäng)	65 700
Nivå 2 (16-25 poäng)	132 300
Nivå 3 (26-40 poäng)	168 800
Nivå 4 (41-55 poäng)	215 800
Nivå 5 (56-70 poäng)	262 600
Nivå 6 (71-85 poäng)	291 700
Nivå 7 (86-100 poäng)	333 100
Daglig verksamhet – med personlig assistans, Deltid:	
Nivå 1 (0-15 poäng)	52 500
Nivå 2 (16-25 poäng)	105 800
Nivå 3 (26-40 poäng)	135 100
Nivå 4 (41-55 poäng)	172 600
Nivå 5 (56-70 poäng)	210 100
Nivå 6 (71-85 poäng)	233 400
Nivå 7 (86-100 poäng)	266 500
Korttidsvistelse:	
Nivå 1a (0-30 poäng) 1-3 dagar	48 000
Nivå 1b (0-30 poäng) 4-6 dagar	119 900
Nivå 1c (0-30 poäng) 7-9 dagar	191 900
Nivå 1d (0-30 poäng) 10- dagar	263 900
Nivå 2a (31-70 poäng) 1-3 dagar	76 500
Nivå 2b (31-70 poäng) 4-6 dagar	191 200
Nivå 2c (31-70 poäng) 7-9 dagar	305 900
Nivå 2d (31-70 poäng) 10- dagar	420 700
Nivå 3a (71-100 poäng) 1-3 dagar	108 900
Nivå 3b (71-100 poäng) 4-6 dagar	272 200
Nivå 3c (71-100 poäng) 7-9 dagar	435 500
Nivå 3d (71-100 poäng) 10- dagar	598 900

LSS-peng 2009

Samtliga ersättningar är uttryckta i kronor per dygn respektive dag.

	Kommunal regi	Entreprenad	Övrig privat regi
Servicebostad:			
Grundpeng	409	432	432
Nivå 1	670	707	707
Nivå 2	932	982	982
Nivå 3	1 333	1 405	1 405
Nivå 4	1 876	1 977	1 977
Nivå 5	2 380	2 509	2 509
Nivå 6	2 745	2 893	2 893
Nivå 7	3 087	3 254	3 254
Nivå 8	3 684	3 883	3 883
Gruppboende och barnboende över 12 år:			
Grundpeng	510	537	657
Nivå 1	1 032	1 088	1 208
Nivå 2	1 434	1 511	1 631
Nivå 3	1 976	2 083	2 203
Nivå 4	2 481	2 615	2 735
Nivå 5	2 846	2 999	3 119
Nivå 6	3 187	3 359	3 479
Nivå 7	3 784	3 988	4 108
Barnboende under 12 år	3 784	3 988	4 108
Nattschablon (max 4 schabloner per boende)	267	282	282
Korttidsvistelse:			
Nivå 1	1 878	1 979	2 229
Nivå 2	3 007	3 169	3 419
Nivå 3	4 289	4 521	4 771

Samtliga ersättningar är uttryckta i kronor per dag.

	Kommunal regi	Entreprenad	Övrig privat regi
Daglig verksamhet - Heltid:			
Nivå 1	203	214	354
Nivå 2	551	580	720
Nivå 3	741	781	921
Nivå 4	986	1 039	1 179
Nivå 5	1 231	1 297	1 473
Nivå 6	1 383	1 457	1 597
Nivå 7	1 599	1 685	1 825
Daglig verksamhet - Deltid:			
Nivå 1	162	171	283
Nivå 2	440	464	576
Nivå 3	593	625	737
Nivå 4	789	832	944
Nivå 5	985	1 038	1 150
Nivå 6	1 106	1 166	1 278
Nivå 7	1 279	1 348	1 460
Daglig verksamhet – med personlig assistans, Heltid:			
Nivå 1	100	105	245
Nivå 2	343	362	502
Nivå 3	477	503	643
Nivå 4	648	684	824
Nivå 5	819	864	1 004
Nivå 6	926	976	1 116
Nivå 7	1 077	1 135	1 275
Daglig verksamhet – med personlig assistans, Deltid:			
Nivå 1	80	84	196
Nivå 2	275	289	401
Nivå 3	382	402	514
Nivå 4	519	547	659
Nivå 5	656	691	803
Nivå 6	741	781	893
Nivå 7	862	908	1 020

Äldreomsorg

Ersättningsnivåer år 2009 för hemtjänst i ordinärt boende, avlösning och ledsagning.

Ersättningen är uppräknad med 5,0 procent jämfört med 2008. Kommunfullmäktige fastställer även nivåerna för stadens egna verksamheter. Ersättningen till utförare i enskild regi är 2,5 % högre för att kompensera att kommunala utförare har rätt att lyfta moms på köpta varor och tjänst vilket inte enskilda utförare har.

Nivå	Antal timmar per månad	Enskild regi kr/månad	Kommunal regi kr/månad
0	Enbart larm	58	56
1	0 – 1,4	292	285
2	1,5 - 2,4	580	565
3	2,5 – 3,4	849	828
4	3,5 – 6,4	1 153	1 124
5	6,5 – 10,7	2 306	2 248
6	10,8 – 15,1	3 756	3 662
7	15,2 – 23,7	5 212	5 082
8	23,8 – 32,4	8 064	7 862
9	32,5 – 37,6	9 806	9 561
10	37,7 – 52,8	13 134	12 806
11	52,9 – 68,0	17 318	16 885
12	68,1 – 83,1	21 681	21 139
13	83,2 – 98,3	25 128	24 499
14	98,4 – 113,5	31 122	30 344
15	113,6 – 136,2	36 931	36 007
16	136,3 – 166,5	42 998	41 923
17	166,6 – 227,2	54 131	52 777
18	Individuell bedömning		

Ersättningsnivåer vid timersättning år 2009.

Ersättningen är uppräknad med 5,0 procent jämfört med 2008

Tid	Enskild regi kr/timme	Kommunal regi kr/timme
Dag 07:00 – 19:00	288	281
Kväll 19:00 – 22:00	307	299
Natt 22:00 – 07:00	333	325
Fredag 19:00 – måndag 07:00	333	325
Storhelger	377	368

Ersättningsnivåer per dygn till utförare av verksamhet i särskilda boenden för äldre

Enligt bilaga 2 till "Förslag till äldrepening i tre nivåer" (dnr 327-3784/2007) ska indexuppräkningsindex för 2009 basera sig på förändring av arbetskostnadsindex (AKI) och konsumentprisindex (KPI) under perioden juli 2007 till juli 2008. Siffrorna för AKI är vid tidpunkten för framtagandet av budget 2009 uppdaterade till och med maj. Detta innebär att den indexuppräkningsindex som gjorts nedan baserar sig på maj 2007 till maj 2008 vad gäller AKI. Med denna uppräkningsindex uppgår index till 4,69 % för vårdnivåer och 2,16 % för lokalschablon.

	Enskild regi kr/dygn	Kommunal regi kr/dygn
Nivå 1	1 114	1 056
Nivå 2	1 641	1 557
Nivå 3	1 937	1 838
Lokalschablon	102	102

Svenska för invandrare (sfi)

Tabellen nedan visar prognos för perioden 2008-2011 för det totala antalet elever i sfi.

<i>Verksamhet, antal heltidsstuderande</i>	<i>Budget 2008</i>	<i>Budget 2009</i>	<i>Plan 2010</i>	<i>Plan 2011</i>
Stockholms elever i SFI- utbildning	6 500	6 600	6 600	6 600

Schabloner SFI

<i>Kronor/elev</i>	<i>1/1 2008</i>	<i>1/1 2009</i>
	23 468	24 000

Flyktingmottagning

Schablon för flyktingmottagande utgår enligt följande.

Ålder	kr
0-15 år	32 133
16-64 år	37 041
65- år	23 312

Avgifter m.m.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

Avgifter för förskola och skolbarnsomsorg

Taxan är indelad i hel- och deltidstaxa.

Heltidstaxa

Heltidstaxa tillämpas för förskolebarn 1-3 år med en vistelsetid som överstiger 30 timmar per vecka i stadens förskoleverksamhet. Under förutsättning att riksdagen beslutar om allmän förskola för 3-åringar fr.o.m. den 1 juli 2009 tillämpas deltidstaxa även för 3-åringar motsvarande förskolebarn 4-5 år.

Barn 1:	3 % av hushållets inkomster	dock högst 1 260 kr/månad
Barn 2:	2 % av hushållets inkomster	dock högst 840 kr/månad
Barn 3:	1 % av hushållets inkomster	dock högst 420 kr/månad
Barn 4 och följande:	Ingen avgift	

Deltidstaxa

Deltidstaxa tillämpas för förskolebarn 1-3 år med deltidsvistelse om högst 30 timmar per vecka, förskolebarn 4-5 år fr.o.m. augusti det år barnet fyller fyra år, med en vistelsetid som överstiger 15 timmar per vecka och skolbarn i stadens skolbarnsomsorg.

Barn 1:	2 % av hushållets inkomster	dock högst 840 kr/månad
Barn 2:	1 % av hushållets inkomster	dock högst 420 kr/månad
Barn 3:	1 % av hushållets inkomster	dock högst 420 kr/månad
Barn 4 och följande:	Ingen avgift	

Den högsta avgiften i den för barnet aktuella avgiftsbelagda verksamhetsformen betalas för det yngsta barnet i hushållet och den närmast lägre avgiften i den för barnet aktuella avgiftsbelagda verksamhetsformen betalas för det närmast äldre barnet. Fr.o.m. det fjärde barnet i hushållet betalas ingen avgift.

I den avgiftsgrundade inkomsten ingår lön före skatt, inkomst av näringsverksamhet och skattepliktiga transfereringar. Skattefria transfereringar som bostadsbidrag och barnbidrag ingår däremot inte.

Avgift debiteras 12 månader per år för förskoleverksamhet och 12 månader per år för skolbarnsomsorg, en månad i efterskott.

Barn som behöver särskilt stöd i sin utveckling, har enligt kap 2 a, § 9 och 10 skollagen, rätt till avgiftsfri förskola med max. 15 timmar i veckan eller 525 tim/år.

För barn över 12 år som, efter beslut av stadsdelsnämnden, har korttidstillsyn enligt 9 § 7p LSS, utgår ingen avgift tidigast fr.o.m. månadskiftet efter det att barnet fyllt 12 år.

Öppen fritidsverksamhet

Medlemsavgiften för barn 10-12 år, som deltar i öppen fritidsverksamhet i kommunal regi, fastställs till 200 kronor per termin för 2009.

Avgifter för sommarkoloniverksamhet (kollo)

Kollotaxa 2009

Bilaga 6:2

Hushållsinkomst kr/mån	Dygnsavgift per barn i kollektivsamhet, kronor			
	1 barn	2 barn	3 barn	4 barn
0 -10 000	50	40	30	20
10 001-20 000	100	80	60	40
20 001-30 000	175	140	105	70
30 001-40 000	250	200	150	100
40 001-	350	270	200	140

Avgifter m.m. för äldreomsorg

Till och med budget 2008 har avgifterna inom äldreomsorgen avrundats nedåt till närmaste femkrona. Från och med 2009 avrundas till närmaste krona.

En högsta avgift för insatser inom ramen för hemtjänst i ordinärt boende och särskilt boende, dagverksamhet, kommunal hälso- och sjukvård regleras i socialtjänstlagen. Avgiften baseras på prisbasbeloppet och beräknas som en tolfedel av 0,48 multiplicerat med prisbasbeloppet (42 800 kronor för år 2009), vilket motsvarar 1 712 kronor.

Minimibeloppet, det belopp den enskilde ska ha rätt att behålla av sina egna medel när skatt, nettokostnad för bostaden och avgiften för äldreomsorg är betald är för ensamstående i eget boende en tolfedel av 129,4 procent av prisbasbeloppet (4 615 kr per månad) och för makar en tolfedel av 112 procent av basbeloppet (3 995 kr vardera per månad). För personer i särskilt boende med heldygnsomsorg förbehålls en tolfedel av 85,9 procent av basbeloppet (3 064 kronor per månad) och kvarboende maka/ make/partner en tolfedel av 129,4 procent av prisbasbeloppet (4 615 kronor).

Avgiften för insatser i hemmet, dagverksamhet, korttidsvård och boende med heldygnsomsorg är indelad i sex avgiftsgrupper:

Grupp	1/12 av prisbasbelopp	Kr/mån	Insats
1.	0,032	114	Enbart trygghetslarm eller grundavgift i servicehus.
2.	0,110	392	Utdelning av matlåda, hemtjänst upp till 2 timmar per månad.
3.	0,201	717	Hemtjänst vardagar 1-2 gånger per vecka. Dagverksamhet 1-2 dagar per vecka.
4.	0,268	956	Hemtjänst 3-5 vardagar i veckan dagtid. Dagverksamhet 3-5 vardagar per vecka.
5.	0,370	1 320	Hemtjänst alla dagar och/eller kvällar. Dagverksamhet 6-7 dagar per vecka.
6.	0,480	1 712	Hemtjänst hela dygnet i eget boende och servicehus. Korttidsvård och särskilt boende med heldygnsomsorg.

Avgiften för tillfällig hjälp är 197 kr/tim (0,46 procent av basbeloppet), vilket motsvarar stadens självkostnadspris.

Avgiften för kost och förbrukningsartiklar i särskilt boende med heldygnsomsorg och för korttidsvård är 2 614 kr/mån (en tolfedel av 73,3 procent av basbeloppet).

Avgiften för kost i dagverksamhet är 34 kr/dag (0,08 procent av basbeloppet).

Avgiftsunderlaget beräknas på den inkomst den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna. Med inkomst avses alla former av inkomstgrundande pensioner, privata pensionsförsäkringar m.fl. Vidare beaktas aktuella inkomster av tjänst, näringsverksamhet och livränta samt inkomst av kapital.

Särskilda övergångsregler finns för de som fyller 65 år och som tidigare haft avgifter inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning.

Avgifter m.m. för stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Till och med budget 2008 har avgifterna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning avrundats nedåt till närmaste femkrona. Från och med 2009 avrundas till närmaste krona.

Avgifterna för vård och omsorg ska tas ut med viss procent av den inkomst som överstiger lägsta avgiftsgrundande inkomst respektive folkpension plus pensionstillskott i enlighet med vad som står i socialtjänstförvaltningens tillämpningsanvisningar den 27 juni 2002 och i kommunfullmäktiges beslut den 13 maj 2002. Avgifter under 50 kronor per månad debiteras inte.

Nedanstående belopp är uträknade efter fastställt prisbasbelopp för 2008.

Avgift för trygghetslarm, hemhjälp m.m.

- Avgiften för trygghetslarm i eget boende och i servicehusboende om den enskilde har enbart larm är 114 kronor per månad, motsvarande 0,032 procent av prisbasbeloppet. Avgifter ska inte tas ut av personer tillhörande LSS personkrets.
- För SoL-insatserna hemhjälp, korttidsvistelse/korttidsboende samt boende med heldygnsomsorg är avgiften för hjälp två timmar per månad 392 kronor, motsvarande 0,11 procent av prisbasbeloppet. För hjälp tre timmar eller mer per månad är avgiften 717 kronor, motsvarande 0,201 procent av prisbasbeloppet.
- Avgiften för tillfälliga insatser från hemtjänsten är 197 kronor per timme, motsvarande 0,46 procent av prisbasbeloppet, dock maximalt till 717 kronor per månad.
- Avgiften för distribution av matlåda är 392 kronor per månad, motsvarande hjälp två timmar per månad. Om personen har hjälp med distribution av matlåda och hemhjälp är avgiften 717 kronor per månad, motsvarande 0,201 procent av prisbasbeloppet.

Avgift för kost

- Avgiften för kost i daglig verksamhet enligt LSS är 26 kronor per dag, motsvarande 0,06 procent av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i dagverksamhet enligt SoL är 34 kronor per dag, motsvarande 0,08 procent av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i korttidsvistelse enligt SoL och LSS för barn och vuxna är 51 kronor per heldag, motsvarande 0,12 procent av prisbasbeloppet och 26 kronor för halv dag, motsvarande 0,06 procent av prisbasbeloppet.
- Avgiften för kost i korttidsboende enligt SoL för vuxna är 86 kronor per dygn, motsvarande 0,20 procent av prisbasbeloppet.

Bilaga 6:4

- Avgiften för kost i boende med heldygnssomsorg är 2 614 kronor per månad, motsvarande 73,3 procent av prisbasbeloppet.

Förbehållsbelopp

- Förbehållsbeloppet för ensamstående under 65 år i eget boende eller i boende med särskild service är 5 350 kronor per månad, motsvarande 150 procent av prisbasbeloppet. För makar eller partners i eget boende är förbehållsbeloppet till 5 350 per månad, vardera motsvarande 150 procent av prisbasbeloppet, dvs. 10 700 kronor.
- Förbehållsbeloppet för personer boende i särskilda boendeformer med helinackordering enligt SoL, där kost ingår, är 3 798 kronor per månad.

Avgifter för vuxna i hem för vård eller boende (HVB), familjehem m.m.

Egenavgiften för vård och behandling av missbrukare i HVB och familjehem är 80 kr/dygn av sjukpenningen (3 kap 15 § AFL). För personer som saknar eller har låg sjukpenning kan avgiften sänkas helt eller delvis. Om personen genom att betala kostnaden blir beroende av försörjningsstöd ska kostnaden efterges. Egenavgiften fastställs av regeringen.

För andra stöd- och hjälpåtgärder (stöd- och omvårdnadsboende) är egenavgiften 156 kr/dygn, varav 70 kr är avgift för boende och 86 kr är avgift för mat.

Vid placering för stöd- och omvårdnadsboende i familjehem är egenavgiften 119 kr/dygn, varav 33 kr är avgift för boendet och 86 kr är avgift för mat.

Egenavgiften för mat i HVB och familjehem är 86 kr/dag för frukost, lunch och middag, motsvarande 0,2 % av prisbasbeloppet. Avgiftsnedsättning ska tillämpas när vissa måltider inte intas på institutionen/i familjehemmet. Avgiften reduceras med 20 % för frukost, 40 % för lunch respektive middag. En förutsättning är att detta anmäls i förväg till institutionen/familjehemmet.

Egenavgiften för vård och behandling avser endast vuxna missbrukare. Egenavgiften för andra stöd- och hjälpåtgärder (stöd-/omvårdnadsboende) avser samtliga placerade.

Kategori	Vård/boende	Avgift/lagrum	Kostnad för den enskilde
Behandlingshem, LVM-hem (HVB)	Vård och behandling för missbruk	80 kr/dag enligt 8 kap. 1 § SoL	Bör efterges helt eller delvis enligt 9 kap. 4 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.
Familjehem	Vård för missbruk	80 kr/dag enligt 8 kap. 1 § SoL	Bör efterges helt eller delvis enligt 9 kap. 4 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.
Stöd-/omvårdnadsboende (HVB)	Stödboende/ omvårdnad för missbruk och psykiska problem	156 kr/dag (boende 70 kr samt matkostnad 86 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.
Arbetskooperativ	Stödboende för missbruk	156 kr/dag (boende 70 kr samt matkostnad 86 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.
Familjehem	Stödboende/omvårdnad för missbruk och psykiska problem	119 kr/dag (boende 33 kr samt matkostnad 86 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.
Korttidsboende	Stödboende för missbruk och psykiska problem	156 kr/dag (boende 70 kr samt matkostnad 86 kr)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.
Nattlogi	Boende	50 kr per natt (måltider debiteras inte)	Beviljas som försörjningsstöd enligt 4 kap. 1 § SoL om personen saknar betalningsförmåga.

Avgifter för felparkering

Från 2009 fastställs avgifter för felparkeringar i kommunfullmäktiges budget. Avgifterna räknas årligen upp med konsumentprisindex (KPI).

Avgift i kronor	Avgift 2008	Avgift 2009
Trafikfarligt/hindrande	700	900
Parkeringsförbud/-hindrande av servicedag och natt m.fl. förseelser	450	550
Avgiftsbelagd p-plats	425	475

Riktlinjer för nämndernas internprissättning

Kommunstyrelsen förslag till kommunfullmäktige

Köp och försäljning av verksamheter sker i större skala främst inom äldreomsorg, stöd och service till personer med funktionsnedsättning och socialpsykiatri. Inom dessa områden styr fördelningsmodellen resurserna till den biståndsbeslutande stadsdelsnämnden som därmed får kostnadsansvaret för insatsen. Anledningen till detta är den åtskillnad som görs mellan myndighetsutövningen (beslutet om insatsen eller biståndet) och utförandet av insatsen.

Därutöver kan köp och försäljning mellan nämndernas övriga verksamhetsområden förekomma i mindre omfattning.

Inom ordinarie förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg och skola sker resurstilldelningen direkt via prestation till utförande nämnd varvid inget behov av köp eller försäljning av verksamhet finns. Övriga verksamheter som omfattas av någon av stadens schablon- eller pengmodeller berörs inte heller av riktlinjerna i denna bilaga då ersättning ska erläggas utifrån den av kommunfullmäktige fastställda schablonen eller peng.

Köp av verksamhet inom staden behöver inte föregås av någon form av upphandling eftersom staden räknas som en juridisk person om än uppdelad på olika nämnder. Det är däremot av strategisk betydelse att prissättningen vid köp och försäljning mellan nämnderna så långt som möjligt är konkurrensneutral. Jämförelser mellan vad det kostar att köpa från en privat vårdgivare eller från en annan stadsdelsnämnd ska kunna ske utifrån priset på tjänsten. Därför är det en strategiskt viktig fråga för staden hur priset för en tjänst ska beräknas utöver att detta även regleras i kommunallagen.

Bakgrund

Vid internprissättning mellan nämnder finns ett behov av grundläggande, för alla verksamheter gemensamma, principer. Dessa principer bör utgå från kommunallagens bestämmelser om självkostnad och stadens allmänna riktlinjer på området vid upphandling. Det är väsentligt att priserna så långt som möjligt beaktar alla de faktorer som är nödvändiga för att åstadkomma en konkurrens på lika villkor mellan stadens utförare och enskilt drivna verksamheter. Vidare är det av stor vikt att öppenhet råder mellan nämnderna avseende beräkningsgrunderna för priset.

Därutöver finns behov av verksamhetsspecifika råd och anvisningar. En möjlighet som bör prövas är att särskilda överenskommelser träffas mellan nämnderna, som på en mer detaljerad nivå definierar vad som ingår i priset.

För att administrativt underlätta en effektiv hantering av köp/sälj inom staden måste verksamhetssystemen utnyttjas där så är möjligt. Detta innebär behov av gemensamma prismodeller (t.ex. att priset för en viss verksamhet ska uttryckas i kr per vård dygn, termin eller omsorgsnivå) för hela staden samt att hänsyn i övrigt måste tas till vad som är tekniskt möjligt inom stadens verksamhetssystem.

Det är mycket viktigt att på olika sätt följa upp internprissättningen i staden. Ett naturligt område för detta bör vara den granskning som utförs av stadens revisorer.

Grundprinciper vid köp och försäljning av verksamhet

Utifrån vad som anförts ovan är det möjligt att formulera fyra grundläggande principer enligt nedan vid köp och försäljning av verksamhet mellan nämnderna. Principerna

Bilaga 7:2

bygger på att priset utgörs av utförande nämnds självkostnad där beräkningsgrunderna öppet redovisas och beslutas av nämnden senast i samband med nämndens budget/verksamhetsplan för nästkommande år samt att köpen respektive försäljningen i så stor utsträckning som möjligt bygger på skriftliga överenskommelser.

1. Självkostnad

Kommunallagens bestämmelser om självkostnad bör vara styrande vid all prissättning. Enligt kommunallagen får priset för en vara eller en tjänst avse kostnaderna för enbart denna klart urskiljbara tjänst. Ett lägre pris på en tjänst får inte kompenseras med ett för högt pris på en annan tjänst. Principen gäller för både frivillig och specialreglerad verksamhet och tar sikte på det totala avgiftsunderlaget inom en verksamhet. Något generellt undantag från självkostnadsprincipen för verksamhet som är konkurrensutsatt finns inte i lagen.

Priset för samma tjänst bör däremot kunna variera mellan olika kunder beroende av överenskommelse eller avtal. Det bör alltså vara möjligt att förhandla fram ett lägre pris för abonnemangslika överenskommelser för flera platser inom t.ex. ett äldreboende än för enstaka köp av platser vid samma äldreboende.

Vid beräkningen av internpriset ska samtliga direkta och indirekta kostnader ingå i priset. Vidare ska priset beräknas utifrån bruttokostnaden, dvs. exklusive avgifter från den enskilde såvida inte den säljande stadsdelsnämnden har intäkter från brukaren. Detta kan exempelvis gälla boendehyror på vissa äldreboenden där de boende har egna hyreskontrakt. I sådana fall ska priset beräknas inklusive dessa intäkter.

Direkta kostnader

Direkta kostnader eller särkostnader kan hänföras till vad verksamheten presterar. Följande kostnader ingår: personal, material, inventarier, köpta tjänster, lokaler och hyror samt lokal administration. I direkta kostnader finns både rörliga och fasta kostnader. Kostnaderna kan variera beroende på de olika tjänster som enheten tillhandahåller.

Indirekta kostnader

Med indirekta kostnader menas verksamhetens overheadkostnader. De overheadkostnader som ingår är gemensam personaladministration inklusive IT-kostnader, gemensam ekonomiadministration inklusive IT-kostnader samt övrigt, t.ex. gemensam ledning, arkivfunktion, internkontroll, utbildning samt eventuella andra gemensamma resurser inom förvaltningen.

Det är möjligt och ibland önskvärt att beräkna de indirekta kostnaderna schablonmässigt som ett procentuellt påslag på de direkta kostnaderna. Beräkningsgrunderna för detta ska dock alltid kunna redovisas.

Det är viktigt att notera att i den säljande förvaltningens pris ska inte inräknas dennes kostnad för medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS), politisk nämnd samt myndighetsutövning (t.ex. biståndshandläggning) då denna kostnad ligger på den köpande förvaltningen.

2. Öppenhet

Stadens interna köp och försäljning av verksamheter ska ske utifrån förtroendefulla relationer mellan nämnderna. Det är därför viktigt att det finns en öppenhet kring redovisningen av beräkningsgrunderna vid prissättningen. Detta gäller inte minst för kostnader som av praktiska skäl schablonmässigt måste fördelas, t.ex. samutnyttjad nattpersonal eller lokaler.

3. Stabila priser under året

En förutsättning för en effektiv hushållning med resurser är möjligheten till långsiktighet i nämndernas planering. De interna priserna ska fastställas i samband med nämndens budget/verksamhetsplan. Vid förändring av priset ska de nämnder som berörs informeras skyndsamt.

Eventuellt kan förändringar av väsentlig natur ske under året till följd av beslut i kommunfullmäktige eller av kommunstyrelsen som kan påkalla behov av förändrade priser. Prisförändringar under året ska alltid beslutas av nämnden och gälla för resterande del av budgetåret.

De priser som fastställs av nämnden bör redovisas inklusive respektive exklusive lokalkostnader för att möjliggöra jämförelser mellan kostnadsnivåer inom staden som inte beror på variationer i kostnaderna för lokaler.

4. Överenskommelser

Stadsrevisionen har tidigare framhållit att individuella placeringsavtal och överenskommelser som i detalj beskriver den tjänst eller det uppdrag som ska utföras i det enskilda fallet alltid bör finnas som ett led i respektive nämnds kvalitetssystem. Dokumentation är enligt stadens revisorer nödvändig för att åstadkomma en fungerande uppföljning såväl på individnivå som på förvaltningsnivå samt för att stärka brukarinflytandet i vård- och omsorgsplaneringen.

En sådan överenskommelse kan därutöver tjäna som ett specificerat underlag till vilka kostnader som ska ingå i priset. Exempel på detta kan vara om priset ska beräknas inklusive eller exklusive transport, vad som ska gälla vid sen frånvaroanmälan och uppsägning av platsen.

Det är av stor vikt att det i nämndens delegationsordning framgår vem eller vilka som har rätt att teckna dylika överenskommelser.

Verksamhetsspecifika överväganden

Äldreomsorg

De verksamheter som är aktuella för internprissättning inom äldreomsorgen är främst servicehusboende, dagverksamhet samt äldreboende med heldygnsoomsorg.

Servicehus

Priset för servicehusboende beräknas i två steg: en grundkostnad och sedan en tilläggskostnad för omsorg.

Grundkostnad

Grundkostnaden avser samtliga som bor i servicelägenhet, dvs. även de som inte har individuellt bedömd insats i form av hemvård. Priset uttrycks i kronor per dygn. Kostnaden debiteras för hela den tid som personen/hushållet bor i servicelägenheten, enligt kontraktsdatum.

Direkta kostnader är

- hyror och övriga lokalkostnader för gemensamma utrymmen i fastigheten
- övriga gemensamma kostnader.

Bilaga 7:4

Direkta kostnader för hyror och övriga gemensamma utrymmen i fastigheten behöver fördelas på lämpligt sätt. Om fastigheten har flera verksamheter ska hyror och övriga lokalkostnader för de gemensamma utrymmena fördelas på de olika verksamheterna i förhållande till antal lägenheter respektive besökare i de olika verksamhetsformerna. Den andel av kostnaderna som avser serviceboendet ska fördelas på samtliga hushåll som har serviceboende.

Övriga direkta gemensamma kostnader kan t.ex. bestå av reception, vaktmästeri och larmbevakning.

Restaurang, frisör och andra former av gemensamma aktiviteter ska inte medräknas om de även vänder sig till pensionärer som inte bor i servicehuset.

Överenskommelser

Om beställaren vill överlåta åt en biståndshandläggare vid den stadsdelsnämnd där servicehuset är beläget att fastställa vårdnivån ska detta framgå av överenskommelsen.

Dagverksamhet

Priset ska uttryckas i kronor per biståndsbeslutad dag. Nettokostnaden för året divideras med antalet öppettid dagar. Priset ska anges inklusive och exklusive såväl hyror som resor. Debitering ska ske utifrån biståndsbeslutet.

Intäkter

Intäkter från eventuell försäljning av produkter som framställts, ska dras av från bruttokostnaden vid prissättningen.

Överenskommelser

Resorna ska betalas av köparen. Det kan dock finnas samordningsvinster om säljaren samordnar resorna och därför bör priset anges inklusive och exklusive resor. Av överenskommelsen ska framgå vem som ansvarar för beställningen av transporter.

Vård- och omsorgsboende - permanentboenden

Den första juli 2008 införde Stockholms stad en äldrepeng i tre nivåer. Ersättningen indexuppräknas och fastställs årligen i kommunfullmäktiges budget. Vid debitering mellan stadsdelsnämnder ska denna ersättning användas.

Utöver ovanstående ersättning har en stadsdelsnämnd också möjlighet att ta ut en avgift på 100 kr/dygn för verksamhets- och lokalytor vid försäljning av plats i egen regi eller på entreprenad till annan stadsdel. Vid försäljning till annan kommun kan den faktiska kostnaden tas ut.

Utförande stadsdelsnämnd har rätt att ta ut lägsta ersättningsnivå för sju dagar vid avflyttning eller dödsfall, minus 100 kronor/dygn i ersättning för kost. Vid tillfälliga sjukhusinläggningar föreslås ersättningen ligga på samma ersättningsnivå, minus 100 kronor/dygn i ersättning för kost.

Korttidsvård, avlastning/växelvård och profilboenden

Priset ska uttryckas i kronor per utfört vård dygn (såvida inte överenskommelse träffats om abonnemang av visst antal platser) och ska vara enhetligt för hela den särskilda boendeformen inom enheten. Kostnaden debiteras hela den tid som personen/hushållet bor i äldreboendet enligt kontraktsdatum. Om kostnaderna för en särskild inriktning är avsevärt högre/lägre än den genomsnittliga kostnaden för samtliga inriktningar inom

en verksamhet, bör särskilt vårddygnspris beräknas för den inriktningen. Vid redovisning av beräkningsgrunderna ska kalkylerad beläggning kunna redovisas.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

De verksamheter som är aktuella för internprissättning inom verksamhetsområdet är främst daglig verksamhet och korttidshem.

Under förutsättning att kommunfullmäktige tar beslut om det föreslagna valfrihetssystemet för bland annat daglig verksamhet och korttidshem kommer reglerna för interprissättning att ändras från och med 2009-07-01. Tills vidare gäller nedanstående.

Daglig verksamhet

Priset ska uttryckas i kronor per beslutad dag i en differentierad prismodell enligt det behovsnivåsystem som finns för daglig verksamhet. Behovsbedömningen för daglig verksamhet omfattar sju olika nivåer. De anvisningar som finns för behovsbedömning kan tjäna som utgångspunkt för prissättningen av respektive nivå. Det är viktigt att vid prisberäkningen skilja mellan behovsbedömningen, som görs utifrån den enskildes behov, och självkostnaden för en person i en viss nivå, eftersom den även ska omfatta samtliga direkta och indirekta kostnader.

Nettokostnaden för året divideras med antalet öppetdagar. Priset ska anges inklusive och exklusive hyror respektive resor. Vid beräkning av priset ska inte kostnaden för brukarens mat ingå, då detta ska debiteras brukaren av utförande stadsdelsnämnd.

Överenskommelser

Resorna ska betalas av köparen. Det kan dock finnas samordningsvinster om säljaren samordnar resorna och därför bör priset anges inklusive och exklusive resor. Av överenskommelsen ska framgå vem som ansvarar för beställningen av transporter.

Korttidshem

Priset ska uttryckas i kronor per beslutat dygn (såvida inte överenskommelse träffats om abonnemang av visst antal platser) i en differentierad prismodell enligt det behovsnivåsystem som finns för korttidshem. Behovsbedömningen för korttidshem omfattar tre olika nivåer. De anvisningar som finns för behovsnivåbedömning kan tjäna som utgångspunkt för prissättningen av respektive nivå. Det är viktigt att vid prisberäkningen skilja mellan behovsbedömningen, som görs utifrån den enskildes behov och självkostnaden för en person i en viss nivå eftersom den även ska omfatta samtliga direkta och indirekta kostnader.

Nettokostnaden för året divideras med antalet öppetdagar vilket i princip är 365. Priset ska anges inklusive och exklusive hyror respektive resor. Vid redovisning av beräkningsgrunderna ska kalkylerad beläggning kunna redovisas.

Överenskommelser

Resorna ska betalas av köparen såvida inte ansvaret för transporten åvilar sarskolan/skolan. Det kan dock finnas samordningsvinster om säljaren samordnar resorna och därför bör priset anges inklusive och exklusive resor. Av överenskommelsen ska framgå vem som ansvarar för beställningen av transporter.

Interprissättning under andra halvåret 2008

Under förutsättning att kommunfullmäktige tar beslut om de nivåersättningar som föreslås i "Förslag till ersättningsystem samt övergripande handläggning av den enskildes val i valfrihetssystem inom omsorgen enligt LSS om personer med funktions-

Bilaga 7:6

nedsättning'' (diarienummer 326-1399/2008) ska dessa gälla vid debitering mellan stadsdelsnämnder för daglig verksamhet och korttidshem. Från och med budget 2010 kommer dessa nivåer årligen att fastställas i kommunfullmäktiges budget.

Utöver ovanstående ersättning har en stadsdelsnämnd också möjlighet att ta ut den faktiska kostnaden för verksamhets- och lokalytor vid försäljning av plats i egen regi eller på entreprenad till annan stadsdel.

Kostnaden för resor till och från dagliga verksamheter ingår inte i ersättningsnivåerna för daglig verksamhet. Detta innebär att köpande stadsdelsförvaltning ska bekosta dessa utöver fastställda ersättningsnivåer.

Utförande stadsdelsnämnd har rätt att debitera en ersättning på 75 procent av beviljad nivå under ett antal dagar vid den enskildes flytt eller dödsfall, dock maximalt under en månad. Detta föreslås gälla för daglig verksamhet för att skapa incitament för att så snabbt som möjligt kunna erbjuda verksamheten till annan person. Om en plats ianspråkats inom denna tidsperiod upphör tomgångsersättningen. För korttidsplatser utgår ingen tomgångsersättning.

Socialpsykiatri

De verksamheter som är aktuella för internprissättning inom psykiatrin är främst boende och sysselsättning.

Boende

Priset ska uttryckas i kronor per utfört dygn (såvida inte överenskommelse träffats om abonnemang av visst antal platser). Kostnaden debiteras hela den tid som personen/hushållet bor i boendet enligt kontraktsdatum. Om kostnaderna för en särskild inriktning är avsevärt högre/lägre än den genomsnittliga kostnaden för samtliga inriktningar inom en verksamhet, bör särskilt dygnspris beräknas för den inriktningen. Vid redovisning av beräkningsgrunderna ska kalkylerad beläggning kunna redovisas.

Sysselsättning

Priset ska uttryckas i kronor per beslutad dag. Nettokostnaden för året divideras med antalet öppetdagar. Priset ska anges inklusive och exklusive såväl hyror som resor.

Intäkter

Intäkter från eventuell försäljning av produkter som framställts ska dras av från bruttokostnaden vid prissättningen.

Överenskommelser

Eventuella arrangerade resor till sysselsättningen ska betalas av köparen. Det kan dock finnas samordningsvinster om säljaren samordnar resorna och därför bör priset anges inklusive och exklusive resor. Av överenskommelsen ska framgå vem som ansvarar för beställningen av transporter.

Barn med behov av särskilt stöd

Kommunstyrelsen beslöt den 9 februari år 2000 om ersättningsregler mellan stadsdelsnämnderna för barn med behov av särskilt stöd (Dnr 1153/99). Beslutet innebär följande:

Inom förskoleverksamhet förekommer normalt inte köp och sälj mellan stadsdelsnämnderna, eftersom schablonerna i resursfördelningsmodellen går till den stadsdelsnämnd, där barnet är inskrivet.

Resurser för barn med behov av särskilt stöd fördelas via fördelingsnycklar i ett tilläggsbelopp och via grundschablon för förskola. Resurser enligt tilläggsbeloppet fördelas till den stadsdelsnämnd där eleven är folkbokförd. Vid mycket stora behov av extra stöd kan medel därför sökas hos hemstadsdelsnämnden för kostnader som inte täcks av grundschablonen. När medel söks hos hemstadsdelsnämnden för extra stöd ska faktiska merkostnader utöver vad som ingår i grundschablonen redovisas.

Barn och grupper som omfattas

Barn kan ha behov av särskilt stöd av fysiska, psykiska eller sociala skäl. De barn som har rätt till extra insatser är dels barn med diagnosticerade medicinska funktionsnedsättningar eller sjukdomar, dels barn med odiagnostiserade koncentrationssvårigheter och utvecklingsförseningar.

Insatser som köps och säljs mellan stadsdelsnämnderna

De insatser som stadsdelsnämnderna främst köper och säljer av varandra är placeringar på resursavdelningar samt stödpersoner och andra former av individuellt stöd.

Placeringar på resursavdelningar eller i särskilda grupper

Priset ska anges i kronor per termin/halvår. Priset ska beräknas på det antal barn som normalt ska ingå i gruppen, inte på dagsaktuellt barnantal.

Personalkostnaderna beräknas per helår och divideras med två.

Assistenter och andra former av individuellt stöd

En del barn är inskrivna i ordinarie grupper men har en personlig assistent. Den kostnad som hemstadsdelsnämnden ska betala är extrakostnaden för assistenten. Alla andra kostnader täcks av schablonen.

För assistenter med tidsbegränsad anställning ska kostnaden beräknas för faktisk anställningstid under terminen.

Överenskommelse

Det är mycket viktigt att skriftliga överenskommelser görs mellan stadsdelsnämnderna för barn med behov av särskilt stöd.

Investeringsplan för stadens nämnder

Mnkr	2009	2010	2011
Brand- och räddningsnämnden			
<u>Genomförandeprojekt</u>			
Övriga genomförandeprojekt	-13,5	0,0	0,0
Summa genomförandeprojekt	-13,5	0,0	0,0
Utrymme för övriga investeringar	-36,5	-50,0	-50,0
Investeringsplan	-50,0	-50,0	-50,0
Exploateringsnämnden			
<u>Genomförandeprojekt</u>			
Stora genomförandeprojekt			
<i>Hammarby Sjöstad</i>	-279,5	-89,5	-38,4
<i>Nordvästra Kungsholmen</i>	-207,3	-53,8	-39,9
<i>Telefonplan, Midsommarkarnsen, Västberga</i>	-9,0	-2,1	-2,0
<i>Årstadal</i>	-60,9	-3,0	-40,9
<i>Årstafältet</i>	-135,6	-198,6	-125,0
<i>Hamnområdet Hjorthagen-Värtan</i>	-47,4	-13,6	0,0
<i>Norra Bantorgetområdet</i>	-31,8	-7,5	0,0
<i>Sabbatsberg</i>	-29,5	-15,7	0,0
<i>Axelsberg-Örnsberg, Hägerstensåsen</i>	-47,5	0,0	0,0
<i>Ålvsjö Centrum</i>	-86,0	-56,3	-24,7
<i>Mariehäll</i>	-136,9	-126,0	-31,7
<i>Kista företagsområde</i>	-135,6	-54,6	-14,7
<i>Gyllene Ratten</i>	-58,4	-5,3	-3,0
<i>Norra Länken</i>	63,2	-18,3	-5,6
Summa stora genomförandeprojekt	-1 202,2	-644,3	-325,9
Övriga genomförandeprojekt	-240,9	-105,6	-42,6
Summa genomförandeprojekt	-1 443,1	-749,9	-368,5
Söderortsvisionen	-5,0	0,0	0,0
Anläggande av nya badplatser	-1,5	0,0	0,0
Utrymme för övriga investeringar	-256,9	-750,1	-1 131,5
Investeringsplan	-1 706,5	-1 500,0	-1 500,0
Fastighetsnämnden			
<u>Genomförandeprojekt</u>			
Övriga genomförandeprojekt	-5,0	0,0	0,0
Summa genomförandeprojekt	-5,0	0,0	0,0
Energibesparande åtgärder	-155,0	-45,0	0,0
Utrymme för övriga investeringar	-220,0	-205,0	-175,0
Investeringsplan	-380,0	-250,0	-175,0
Idrottsnämnden			
<u>Genomförandeprojekt</u>			
Övriga genomförandeprojekt	-133,0	-29,0	-28,0
Summa genomförandeprojekt	-133,0	-29,0	-28,0
Energibesparande åtgärder	-20,0	0,0	0,0
Utrymme för övriga investeringar	-147,0	-201,0	-202,0
Investeringsplan	-300,0	-230,0	-230,0

Bilaga 8:2

Mnkr	2009	2010	2011
Kulturnämnden: kulturförvaltningen			
Genomförandeprojekt			
Övriga genomförandeprojekt	-11,6	-3,3	0,0
Summa genomförandeprojekt	-11,6	-3,3	0,0
Biblioteksstruktur	-7,0	0,0	0,0
Utrymme för övriga investeringar	-3,4	0,3	-3,0
Inventarier och maskiner	-4,5	-4,5	-4,5
Investeringsplan	-26,5	-7,5	-7,5
Kulturnämnden: stadsarkivet			
Inventarier och maskiner	-1,0	-1,0	-1,0
Investeringsplan	-1,0	-1,0	-1,0
Kyrkogårdsnämnden			
Utrymme för övriga investeringar	-20,0	-60,0	-55,0
Investeringsplan	-20,0	-60,0	-55,0
Miljö- och hälsoskyddsnämnden			
Inventarier och maskiner	-1,3	-1,3	-1,3
Investeringsplan	-1,3	-1,3	-1,3
Servicenämnden			
Inventarier och maskiner	-5,0	-1,0	-1,0
Investeringsplan	-5,0	-1,0	-1,0
Socialtjänstjänst- och arbetsmarknadsnämnden			
Inventarier och maskiner	-1,0	-1,0	-1,0
Investeringsplan	-1,0	-1,0	-1,0
Stadsbyggnadsnämnden			
Inventarier och maskiner	-1,5	-1,5	-1,5
Investeringsplan	-1,5	-1,5	-1,5
Trafik- och renhållningsnämnden			
Trafik- och gatuverksamhet			
Genomförandeprojekt			
Stora genomförandeprojekt			
<i>Nord/Sydaxeln</i>	-194,0	-27,7	-197,9
<i>Tillgänglighetsåtgärder</i>	-100,0	-100,0	-50,0
<i>Norrbro</i>	-51,6	-4,7	0,0
<i>Norra Länken</i>	-50,0	-75,0	-150,0
<i>Energibesparande armaturbyten</i>	-15,8	-15,7	-15,7
Summa stora genomförandeprojekt	-411,4	-223,1	-413,6
Övriga genomförandeprojekt	-90,3	-140,4	-296,4
Summa genomförandeprojekt	-501,7	-363,5	-710,0
Bullerdämpande åtgärder på Hornsgatan m.m.	-60,0	0,0	0,0
Utrymme för övriga investeringar	-88,3	-261,5	-100,0
Investeringsplan	-650,0	-625,0	-810,0

Mnkr	2009	2010	2011
Trafik- och renhållningsnämnden			
Renhållningsverksamhet			
<u>Genomförandeprojekt</u>			
Övriga genomförandeprojekt	-4,0	0,0	0,0
Summa genomförandeprojekt	-4,0	0,0	0,0
Utrymme för övriga investeringar	-36,0	-40,0	-5,0
Investeringsplan	-40,0	-40,0	-5,0
Utbildningsnämnden			
Inventarier och maskiner	-90,0	-90,0	-90,0
Investeringsplan	-90,0	-90,0	-90,0
Stadsdelsnämnd Rinkeby-Kista			
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-4,6	-1,2	-1,2
Inventarier och maskiner	-6,1	-6,1	-6,1
Investeringsplan	-10,7	-7,3	-7,3
Stadsdelsnämnd Spånga-Tensta			
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-7,1	-0,9	-0,9
Inventarier och maskiner	-4,5	-4,5	-4,5
Investeringsplan	-11,6	-5,4	-5,4
Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby			
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-4,3	-2,0	-2,0
Inventarier och maskiner	-6,7	-6,7	-6,7
Investeringsplan	-11,0	-8,7	-8,7
Stadsdelsnämnd Bromma			
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-4,9	-2,1	-2,1
Inventarier och maskiner	-5,9	-5,9	-5,9
Investeringsplan	-10,8	-8,0	-8,0
Stadsdelsnämnd Kungsholmen			
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-5,8	-1,7	-1,7
Inventarier och maskiner	-4,6	-4,6	-4,6
Investeringsplan	-10,4	-6,3	-6,3
Investeringsplan	-10,4	-6,3	-6,3
Stadsdelsnämnd Norrmalm			
Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-5,7	-2,6	-2,6
Inventarier och maskiner	-4,2	-4,2	-4,2
Investeringsplan	-9,9	-6,8	-6,8

Bilaga 8:4

Stadsdelsnämnd Östermalm

Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-5,0	-1,8	-1,8
Inventarier och maskiner	-5,5	-5,5	-5,5

Investeringsplan	-10,5	-7,3	-7,3
-------------------------	--------------	-------------	-------------

Stadsdelsnämnd Södermalm

Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-7,6	-3,2	-3,2
Inventarier och maskiner	-9,1	-9,1	-9,1

Investeringsplan	-16,7	-12,3	-12,3
-------------------------	--------------	--------------	--------------

Stadsdelsnämnd Enskede-Årsta-Vantör

Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-10,5	-2,4	-2,4
Inventarier och maskiner	-9,3	-9,3	-9,3

Investeringsplan	-19,8	-11,7	-11,7
-------------------------	--------------	--------------	--------------

Stadsdelsnämnd Skarpnäck

Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-4,9	-1,7	-1,7
Inventarier och maskiner	-4,4	-4,4	-4,4

Investeringsplan	-9,3	-6,1	-6,1
-------------------------	-------------	-------------	-------------

Stadsdelsnämnd Farsta

Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-7,9	-1,6	-1,6
Inventarier och maskiner	-5,6	-5,6	-5,6

Investeringsplan	-13,5	-7,2	-7,2
-------------------------	--------------	-------------	-------------

Stadsdelsnämnd Älvsjö

Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-2,2	-0,7	-0,7
Inventarier och maskiner	-2,4	-2,4	-2,4

Investeringsplan	-4,6	-3,1	-3,1
-------------------------	-------------	-------------	-------------

Stadsdelsnämnd Hägersten-Liljeholmen

Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-7,1	-2,0	-2,0
Inventarier och maskiner	-6,5	-6,5	-6,5

Investeringsplan	-13,6	-8,5	-8,5
-------------------------	--------------	-------------	-------------

Stadsdelsnämnd Skärholmen

Stadsmiljö, investeringar i park- och grönområden	-2,4	-1,1	-1,1
Inventarier och maskiner	-4,2	-4,2	-4,2

Investeringsplan	-6,6	-5,3	-5,3
-------------------------	-------------	-------------	-------------

Investeringar i stadsmiljö, ofördelat stadsdelsnämnder	0,0	-55,0	-55,0
---	------------	--------------	--------------

TOTAL INVESTERINGSPLAN	-3 431,8	-3 017,3	-3 087,3
-------------------------------	-----------------	-----------------	-----------------

varav genomförandeprojekt	-2 111,9	-1 145,7	-1 106,5
---------------------------	----------	----------	----------

varav investeringar i park- och grönområden	-80,0	-80,0	-80,0
---	-------	-------	-------

varav inventarier och maskiner	-183,3	-179,3	-179,3
--------------------------------	--------	--------	--------

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING FÖR STOCKHOLM

Utgiven av KF/KS kansli

2007:5

Regler för ekonomisk förvaltning

Kommunfullmäktiges beslut den 26 mars 2007, (utl. 2007:32). Ersätter Kfs 2005:14.

INLEDNING

Kommunernas ekonomiska förvaltning regleras i 8 kapitlet i kommunallagen. Där stadgas bl.a. att kommunfullmäktige skall meddela närmare föreskrifter om medelsförvaltningen. Kommunstyrelsen och övriga nämnder skall även tillämpa lagen (1997:614) om kommunal redovisning. Olika regler gäller för verksamheter med beställaransvar och utföraransvar.

För stadens bolag och stiftelser gäller även bokföringslagen, för bolagen aktiebolagslagen och årsredovisningslagen och för stiftelser stiftelselagen. Såvida inte dessa lagar stadgar annat gäller vad som nedan stadgas om nämnd även för stadens stiftelser och aktiebolag. Vad som stadgas om förvaltningschef skall även gälla för verkställande direktör (bolagschef/stiftelsechef). Varje bolag har att besluta härom.

Kommunstyrelsen får medge undantag från vad som stadgas nedan om det föreligger särskilda skäl.

1 kap BUDGET och UPPFÖLJNING

Kommunfullmäktiges budget

1 §

Kommunstyrelsen meddelar riktlinjer för nämnders budgetarbete.

Kompletterande anvisningar utfärdas av stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB.

2 §

Nämnd inger i samband med sin verksamhetsberättelse sitt budgetförslag och sina treårsberäkningar till kommunstyrelsen som underlag för kommunstyrelsens förslag till budget och treårsberäkningar. Förslaget omfattar driftbudget och investeringsplan. Investeringsplanen skall vara uppdelad på planerade och beslutade projekt.

Förvaltningschef skall ta fram underlag till förslag för budget och treårsberäkningar i enlighet med kommunstyrelsens riktlinjer och utfärdade anvisningar.

Bilaga 9:2

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

3 §

Budgeten fastställs av kommunfullmäktige. Den skall upprättas i enlighet med kommunallagens balanskrav. Budgeten omfattar nämnder och bolagsstyrelser.

a) *Nämnder*

1. Plan över verksamheten
 - den.
2. Driftverksamhet
 - Verksamhet med utföransvar erhåller resultatbudget med avkastningskrav.
 - Övrig verksamhet, inklusive sådan med beställansvar, erhåller ett eller flera anslag. Anslag kan, beroende på ändamål, meddelas brutto eller netto.
3. Investeringar
 - Plan och anslag för investeringsverksamheten med beräknade drift- och kapitalkostnadseffekter samt intäktsmöjligheter.
4. Stora projekt
 - Projektplan med redovisning av projektets syfte och innehåll samt ekonomiska konsekvenser.

b) *Stadens finansiering och ställning*

- En plan för finansiering av stadens totala utgifter inklusive försäljningsbeting samt uppgift om stadens budgeterade ställning vid budgetårets slut.

c) *Bolagsstyrelser*

1. Plan över verksamheten
 - Planen skall omfatta mål och riktlinjer med resultatkrav samt en översikt för treårsperioden.
2. Plan över omsättning och resultat
3. Investeringar
 - Plan för investeringar avseende all anläggningsverksamhet.

Nämndens budget

4 §

Nämnd skall med utgångspunkt från kommunfullmäktiges fastställda budget upprätta en genomförandeplan för det kommande årets verksamhet (nämndens budget/verksamhetsplan). I budgeten skall redovisas uppställda mål för verksamheten och hur tilldelade resurser skall användas.

Nämndens budget för nästkommande år skall fastställas av nämnden senast under december. År då val till kommunfullmäktige ägt rum senast under januari året därpå.

Förvaltningschefen skall upprätta förslag till budget.

Stadsledningskontoret och koncernledningen för Stockholms Stadshus AB kan utfärda kompletterande anvisningar och tidsplan för budgeten.

5 §

Nämnd skall i samband med upprättande av budgeten redovisa förändrad omslutning hos kommunstyrelsen till följd av ökade externa intäkter för statsbidrag till olika projekt samt olika ersättningar. Nämnd skall även redovisa förändrad omslutning till följd av ökad försäljning av överskottskapacitet till andra nämnder.

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

Omslutningsförändringar av principiell betydelse skall föras upp till kommunfullmäktige för beslut.

Nämnd skall lämna sin budget till stadsledningskontoret för sammanställning.

Budgetansvar**6 §**

Nämnder är ansvariga för att anslag inte överskrids, budgeterade intäkter inflyter, avkastnings- och resultatkrav uppnås, investeringsutgifter och inkomster disponeras för beslutade objekt inom anvisad ram samt att budgeterade försäljningsbeting uppfylls. Nämnder och styrelser ansvarar också för hur verksamheten bedrivs och att kommunfullmäktiges mål uppnås.

Uppföljning**7 §**

Uppföljning skall ge underlag för att styra verksamheterna. Ansvaret för uppföljning ligger hos nämnderna.

Förvaltningschefen skall kontinuerligt följa upp verksamheten, upprätta erforderliga underlag till nämnden och redovisa om risk för budgetavvikelse föreligger och därvid föreslå erforderliga åtgärder.

Verksamheter med beställaransvar skall styras genom regelbunden uppföljning och avstämning mot nämndens budget, redovisa prognostiserad behovs- och prestationsutveckling samt kostnads-/utgifts- och intäkts/inkomstutveckling.

Verksamheter med utföraransvar skall styras genom regelbunden uppföljning mot beslutade resultatplaner samt fastställt avkastningskrav.

Nämnd skall besluta om former och tidpunkter för redovisning av erforderliga beslutsunderlag för sin styrning.

Finner nämnd med beställaransvar att anslag kommer att bli otillräckligt, eller att intäkter inte inflyter i budgeterad omfattning, skall nämnden vidta åtgärder för att rymma sådant överskridande eller intäktsunderskott inom nämndens budget respektive beslutade anslag och av kommunfullmäktige angivna mål och anslagsvillkor.

Finner nämnd med beställaransvar att förutsättningarna förändrats i förhållande till underlaget för kommunfullmäktiges budgetbeslut samt att mål och anslagsvillkor till följd av detta behöver ändras skall begäran härom underställas kommunfullmäktige.

För investeringar och stora projekt gäller att särskild uppmärksamhet måste ägnas åt uppföljningen av medelsförbrukning, tidsplaner, prestationer samt de politiska målen. Visar uppföljningen att ett objekt kan medföra större utgifter, mindre inkomster, högre framtida kostnader eller lägre framtida intäkter än vad som ursprungligen kalkylerades eller att andra förutsättningar ändrats i väsentlig mån, skall detta omgående redovisas för nämnden. Nämnden skall snarast vidta åtgärder för att förhindra fördyringar eller göra omprioritering inom ramen för sin totala investeringsplan. Avvikelse mot investeringsbeslut skall redovisas till kommunstyrelsen i samband med den löpande uppföljningen.

Förvaltningschefen skall tillse att budgetansvaret iakttas vid varje resursanskaffning (anställning, upphandling m.m.).

Bilaga 9:4

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

8 §

Nämnd skall lämna de rapporter avseende utfall och prognoser, beslutade och föreslagna åtgärder som stadsledningskontoret eller revisionskontoret begär.

Resultatenheter

9 §

Huvudregeln är att nya resultatenheter inrättas, förändras eller avvecklas i samband med nämndens ordinarie verksamhetsplan. Nämnden skall i denna definiera vilka enheter som skall utgöra resultatenheter och hur resultatet skall mätas. Varje nämnd har ansvar för att utforma interna överenskommelser med sina resultatenheter.

För att skapa ett trovärdigt och långsiktigt stabilt system, bör nämnden inte upphäva eller förändra förutsättningarna för resultatenheterna under året. Det är viktigt att göra en helhetsbedömning, då en förändring av en resultatenhet kan påverka andra resultatenheter. Enheterna skall verka i enlighet med gjorda överenskommelser.

Nämnden kan endast i undantagsfall upphäva eller förändra förutsättningarna under pågående år. Detta gäller då resultatenheten inte har verkat eller kunnat verka i enlighet med gjorda överenskommelser och detta inte kunnat förutses i samband med upprättandet av verksamhetsplanen. Nämnden kan under vissa speciella förutsättningar, t.ex. om enheten genom upphandling i konkurrens övergår till s.k. intraprenad, korrigera sin verksamhetsplan med avseende på avvikelser. Samråd skall alltid ske med stadsledningskontoret innan beslut tas om ändring.

Resultatenheter skall föra över hela sitt resultat, både över- och underskott till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, med maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatfonden får ha ett överskott med maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget.

Verksamhet som upphandlas i konkurrens med externa entreprenörer s.k. intraprenader skall överföra 100 % av sina resultat för att säkerställa konkurrensneutralitet under den tid som överenskommelsen gäller. Resultatenhet som avvecklats under innevarande år kan inte föra över resultat till nästkommande år. Enhetens utfall kommer därmed att ingå i nämndens samlade resultat för innevarande år.

Om en resultatenhet visar över- eller underskott som skall föras mellan åren för ett budgetår skall nämnden i samband med bokslutet avsätta resultatet till en resultatfond. Uppkomna underskott skall täckas i samband med påföljande års bokslut. Om underskottet inte har kunnat täckas under nästkommande år skall nämnden upplösa resultatenheten i samband med bokslut, varvid underskottet förs över till nästkommande år och övergår till nämnden. Ansvaret att täcka underskottet åvilar därmed ytterst nämnden. Om en resultatenhet har vidtagit åtgärder för att eliminera ett underskott men inte helt har lyckats med detta under nästkommande år kan resultatenheten få vara kvar efter kommunstyrelsens prövning av åtgärdernas trovärdighet.

Överfört överskott skall användas i verksamheten.

Nämnden skall i samband med sin budget/verksamhetsplan redovisa hur planerade över- eller underskott från föregående år avses behandlas.

Kommentar: Med över/underskott avses bättre/sämre resultat än budgeterat.

Slutna redovisningsenheter

10 §

Kommunfullmäktige beslutar i samband med budget vilka enheter som skall vara slutna redovisningsenheter. Enhetens verksamhet regleras i budget och i reglemente/instruktion.

Slutna redovisningsenheter arbetar under bolagsliknande former men är inte egna juridiska personer.

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

För slutna redovisningsenheter gäller särskilda budget- och redovisningsprinciper. Enheten upprättar resultatbudget, investeringsplan med förslag till finansiering samt balansbudget.

Kommunfullmäktige fastställer i budgeten kraven på enhetens resultat i form av avkastning som skall levereras till finansförvaltning eller ägartillskott som skall tillföras enheten från finansförvaltning. Kommunfullmäktige kan i anslutning till behandlingen av nämndens bokslut justera avkastningskrav eller ägartillskott. Övriga resultat balanseras som fritt eget kapital.

Från och med år 2003 finansieras nya investeringar via koncernkonto och belastas med stadens internränta. Samtliga anläggningstillgångars finansiering skall likaledes belastas med stadens internränta via koncernkonto.

Taxor, avgifter m.m.**11 §**

Beslut om taxor, avgifter, prestationsrelaterade ersättningar till privata utförare (s.k. peng), investering, försäljning av mark och anläggningar samt andra ärenden, som anges i lag, fattas av kommunfullmäktige.

Kommentar: Kommunfullmäktige kan ge uppdrag åt nämnd att besluta i sitt ställe i den omfattning som följer av kommunallagen.

2 kap RÄKENSKAPER

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av reglerna i detta kapitel.

Kommunal redovisningslag**1 §**

Stadens nämnder skall tillämpa lag (1997:614) om kommunal redovisning och reglerna i detta kapitel.

Nämndens löpande bokföring**2 §**

Förvaltningschefen skall se till att fullständiga räkenskaper fortlöpande förs över förvaltningens verksamhet i enlighet med den kommunala redovisningslagen och reglerna för ekonomisk förvaltning samt utfärdade anvisningar.

Förvaltningschefen ansvarar vidare för att förvaltningen tillämpar det löne- och redovisningssystem som kommunstyrelsen beslutat om.

Interna köp och försäljningar inom en nämnd får inte öka nämndens omslutning. Förvaltningschefen utfärdar anvisningar för redovisningen inom nämndens resultatenheter.

3 §

Förvaltningschefen skall efter anmodan tillhandahålla stadsledningskontoret och revisionskontoret rapporter och ekonomiska uppgifter.

Nämndens bokslut och verksamhetsberättelse**4 §**

Förvaltningschefen skall snarast efter räkenskapsårets utgång se till att räkenskaperna avslutas och upprätta förslag till bokslut. Varje nämnd skall snarast efter årets slut fastställa bokslut för varje redovisningsenhet med en budget som fastställts av kommunfullmäktige och därefter inom tid och sätt som kommunstyrelsen bestämmer insända bokslutsärendet till stadsledningskontoret. Förslag till eventuella dispositioner med anledning av årets resultat skall lämnas till kommunstyrelsen.

Bilaga 9:6

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

Slutna redovisningsenheters resultat skall, med undantag för avkastning och eventuella ägar-tillskott, balanseras som fritt eget kapital.

Dispositioner som sammanhänger med resultatenheter anmäls i enlighet med detta reglemen-te 1 kap. 6 b §.

För nämnd med beställansvar skall budgetavräkning och balansräkning ingå i bokslutet.

För nämnd med utföransvar skall resultaträkning, balansräkning och finansieringsanalys ingå i bokslutet.

5 §

Varje nämnd skall årligen avge en verksamhetsberättelse med redogörelse för sin verksamhet under närmast föregående räkenskapsår. Till berättelsen skall nämndens bokslut bifogas.

Verksamhetsberättelsen skall innehålla en beskrivning av årets verksamhet utifrån resultat-räkningen/budgetavräkningen, måluppfyllelse och nyckeltal för nämndens verksamhet och en jämförelse med föregående räkenskapsår. Vidare skall verksamhetsberättelsen innehålla en redogörelse för mer betydande avvikelser från mål, riktlinjer och anslagsvillkor som angivits i budgeten samt förslag till dispositioner.

Nämnden skall särskilt redovisa pågående och avslutade investeringsprojekt i samband med nämndens verksamhetsberättelse för respektive år. Detta gäller även andra stora projekt.

I verksamhetsberättelsen skall nämnden redovisa hur den fullgjort sådana uppdrag som kommunfullmäktige har lämnat till den med stöd av 3 kap 10 § första stycket och 3 kap 12 § kommunallagen. Redovisningen skall lämnas i den omfattning som närmare kan anges i nämndernas reglemente och i enlighet med anvisningar från stadsledningskontoret. Verksamhetsberättelsen skall i övrigt innehålla en beskrivning av hur fullmäktiges beslut om nämndens verksamhet efterlevts och hur nämnden bedrivit verksamheten.

Förvaltningschefen skall utforma förslag till verksamhetsberättelse. Kompletterande anvisningar för verksamhetsberättelsen utfärdas av stadsledningskontoret.

Berättelsen skall, enligt fastställd tidsplan, överlämnas till revisorerna för beredning av frågan om ansvarsfrihet för nämnden.

Nämndens verksamhetsberättelse och revisionsberättelse lämnas till kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutar om ansvarsfrihet skall beviljas för nämnden.

Stadens huvudbokslut och årsredovisning

6 §

Stadens huvudbokslut är en sammanställning av de nämndvisa boksluten. Huvudbokslutet upprättas av stadsledningskontoret och redovisas i stadens årsredovisning.

Årsredovisningen upprättas i enlighet med den kommunala redovisningslagen och med iakttagande av god redovisningssed. Årsredovisningen skall i enlighet med den kommunala redovisningslagen innehålla en sammanställd redovisning som, utöver kommunen, även omfattar övriga juridiska personer där kommunen har ett betydande inflytande.

Årsredovisningen skall överlämnas till revisorerna för beredning av frågan om ansvarsfrihet före kommunfullmäktiges behandling av den.

Årsredovisningen skall överlämnas till kommunfullmäktige och revisorerna snarast möjligt och senast den 15 april året efter det år som redovisningen avser.

Delårsrapport

7 §

Stadsledningskontoret skall årligen sammanställa en delårsrapport. Delårsrapporten skall omfatta en period av minst hälften och högst två tredjedelar av räkenskapsåret. Delårsrapporten skall

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

upprättas i enlighet med god redovisningssed. Underlag för delårsrapporten skall lämnas av nämnderna enligt anvisningar från stadsledningskontoret.

Värderings- och kapitalkostnadsprinciper**8 §**

Med en investering avses all anläggningsverksamhet, inklusive om- och tillbyggnad, som medför standardhöjning och reinvestering samt anskaffning av utrustning till ett värde av ett prisbasbelopp eller därutöver med en ekonomisk livslängd på tre år eller mer.

9 §

Varje nämnd ansvarar för att det fortlöpande förs ett register över nämndens anläggningstillgångar.

10 §

Anläggningstillgångar skall årligen belastas med kapitalkostnader. Räntesatsen för interna räntesättningar fastställs årligen i samband med budget.

Försäljning av tillgångar**11 §**

Vid försäljning av anläggningstillgångar i mark och fastigheter redovisas realisationsvinsten alternativt realisationsförlusten under finansförvaltning.

Den nämnd som förvaltar tillgången redovisar en försäljningsinkomst som motsvarar det bokförda värdet på den försålda tillgången. Förvaltningen ersätts av finansförvaltning för verifierade externa försäljningskostnader.

Dokumentation av ekonomisystem, kontoplan m.m.**12 §**

Stadsledningskontoret skall upprätta en beskrivning över tillämpade förvaltningsgemensamma delar av ekonomisystemet i enlighet med den kommunala redovisningslagen.

Förvaltningschefen skall upprätta en beskrivning över förvaltningsspecifika delar av ekonomisystemet.

3 kap PENNINGHANTERING (tidigare medelsförvaltning)

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av följande regler.

Uppbörd och inkomstkontroll**1 §**

Varje nämnd ansvarar inom sitt verksamhetsområde för uppbörd, kontroll och redovisning av stadens pengar.

Förvaltningschefen skall se till att inbetalda pengar omedelbart sätts in på ett bank- eller plusgirokonto som stadsledningskontoret har anvisat.

Vad som stadgats ovan gäller även för pengar som staden får och har hand om för annans räkning.

Fakturering, krav och inkasso**2 §**

Varje nämnd ansvarar för sin fakturering och krav- och inkassoverksamhet.

Bilaga 9:8

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

1. Fakturering

Räkningar skall snarast möjligt skrivas ut och föras upp i kundreskontran.

2. Krav och inkasso

- a) Om fordran inte har betalats senast på förfallodagen skall krav- och in-kassoåtgärder vidtagas.
- b) En fordran anses osäker om kunden inte betalat den då inkassoförfarandet inleds. En osäker fordran skall bokföras som en befarad kundförlust.
- c) En osäker fordran skall skrivas av i bokföringen då alla inkassoåtgärder vidtagits och senast efter ett år. En fordran som uppenbarligen inte kommer att kunna drivas in kan skrivas av direkt utan att först bokföras som osäker. Nämnd eller delegat beslutar om avskrivning av fordran. Avskrivning av fordran skall bokföras som en konstaterad kundförlust.
- d) Indrivning av en fordran får avbrytas om ytterligare indrivningsförsök är utsiktslösa eller inte är försvarliga med hänsyn till kostnaderna och inte krävs ur allmän synpunkt.

3. Överlåtande av krav och inkassoverksamhet

Stadens nämnder skall, om de inte utför uppgiften på egen hand, anlita det inkassoföretag som staden centralupphandlat för kravverksamhet. Ett sådant uppdrag får inte innefatta överlåtelse av fordringar.

Inkassoföretaget utför enbart de nödvändiga krav- och inkassoåtgärderna medan respektive nämnd behåller beslutanderätten i alla ärenden.

Upphandling

3 § utgår, se nytt kapitel 4

Leasing

4 §

Nämnd eller bolag får ingå avtal om hyra eller hyrköp (leasing) av utrustning i de fall avtalet innebär en lägre kostnad för staden, sett över utrustningens hela ekonomiska livslängd, än om utrustningen anskaffats genom köp. Hyra/leasing kan vara en ofördelaktig finansieringsform jämfört med andra tillgängliga finansieringsformer. Kostnaderna för hyra/leasing skall därför jämföras med kostnaderna för köp.

Endast om det samlade värdet av framtida betalningsförpliktelser inte kan anses ringa i förhållande till nämndens balansomslutning, eller om dessa betalningsförpliktelser överskrider av ekonomiutskottet fastställd beloppsgräns skall det tillställas ekonomiutskottet.

Alla avtal om hyra eller hyrköp (leasing) i syfte att endast finna en alternativ finansieringsform skall dock alltid tillställas ekonomiutskottet.

Vad som sägs ovan gäller även avtal med annan rubricering, men med verklig innebörd av hyra, hyrköp eller leasing.

Stadsledningskontoret utfärdar tillämpningsanvisningar för att ingå avtal om hyra eller hyrköp (leasing).

Kontroll och attest

5 §

Omfattning och definition

Paragrafen gäller för stadens samtliga ekonomiska händelser, inklusive interna transaktioner samt medel som staden ålagt eller åtagit sig att förvalta eller förmedla. Med ekonomiska transaktioner avses bokföringsposter i stadens samtliga bokföringssystem som omfattas av lagen om kommunal redovisning.

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

Attest innebär att intyga att kontroll utförts utan anmärkning. Kontroll utförs av kontrollansvarig (tidigare attestant).

Syfte

Syftet med reglerna för kontroll av ekonomiska händelser är att säkerställa att transaktioner som bokförs är korrekta avseende:

<i>Prestation</i>	Att varan eller tjänsten har levererats till eller från staden och/eller att transaktionen i övrigt stämmer med avtalade villkor.
<i>Bokföringsunderlag</i>	Att verifikationen uppfyller kraven i den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.
<i>Betalningsvillkor</i>	Att betalning sker vid rätt tidpunkt.
<i>Bokföringstidpunkt</i>	Att bokföring sker vid rätt tidpunkt och i rätt redovisningsperiod.
<i>Kontering</i>	Att transaktionen är rätt konterad.
<i>Beslut</i>	Att transaktionen överrensstämmer med beslut av behörig beslutsfattare.

Ansvar

Kommunstyrelsen ansvarar för utfärdandet av för staden gemensamma anvisningar till denna paragraf. Kommunstyrelsen ansvarar också för övergripande uppföljning av dessa anvisningar.

Stadens nämnder ansvarar för att fastställa regler och anvisningar för kontroll och attest. Nämnderna kan till regler för kontroll och attest enligt § 5 och 6 besluta om kompletteringar för sitt verksamhetsområde.

Varje nämnd utser kontrollansvariga (tidigare attestanter) samt ersättare för dessa. Kontrollansvar knyts till person eller befattning och kopplas till kodplan med angivande av eventuella begränsningar. Varje nämnd svarar för att det upprätthålls aktuella förteckningar över utsedda kontrollansvariga (tidigare attestanter).

Förvaltningschefen ansvarar för att vid behov aktualisera beslut om kontrollansvariga (tidigare attestanter). Förvaltningschefen ansvarar inom nämndens verksamhetsområde för att handläggarna är informerade om reglerna och anvisningarnas innebörd.

Kontrollansvarigas (tidigare attestanternas) ansvar är att tillämpa fastställda anvisningar samt när brister upptäcks rapportera dessa till närmast överordnad chef.

Borttaget: Stadens nämnder ansvarar för att antagna regler och anvisningar avseende denna paragraf följs. Varje nämnd skall därutöver vid behov utfärda ytterligare anvisningar för sitt verksamhetsområde.¶

Kontroller

Följande kontrollmoment (tidigare attest) finns i staden. Kontrollerna skall i tillämpliga fall utföras.

<i>Prestation</i>	Vara eller tjänst har mottagits eller levererats.
<i>Kvalitet</i>	Mottagen eller levererad tjänst håller avtalad kvalitet.
<i>Pris</i>	Pris överensstämmer med avtal, taxa, bidragsregler eller beställning.
<i>Villkor</i>	Betalningsvillkor m.m. är uppfyllda.
<i>Beslut</i>	Behöriga beslut finns.
<i>Behörighet</i>	Nödvändiga kontroller (attester) har skett av behöriga personer.

Bilaga 9:10

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

<i>Kontering</i>	Konteringen är korrekt.
<i>Formalia</i>	Verifikationen uppfyller krav enligt lagstiftningen.

Kontrollernas utformning

Kontrollåtgärderna skall utformas så att den interna kontrollen inom respektive nämnd är tillräcklig och att kontrollkostnaden står i rimlig proportion till riskerna. Vid utformningen av kontrollåtgärderna skall följande krav beaktas:

<i>Ansvarsfördelning</i>	Ansvarsfördelningen skall vara tydlig. Ingen person skall ensam hantera en transaktion från början till slut.
<i>Kompetens</i>	Den som har rollen att utföra en kontrollåtgärd skall ha erforderlig kompetens för uppgiften.
<i>Integritet</i>	Den som utför kontroll av en annans persons transaktioner skall ha en självständig ställning gentemot den kontrollerade.
<i>Jäv</i>	Den som utför kontrollen får ej kontrollera in- och utbetalningar till sig själv eller närstående. Detsamma gäller utgifter av personlig karaktär. Detta innefattar också bolag och föreningar där den kontrollansvarige eller närstående har ägarintressen eller ingår i ledningen.
<i>Dokumentation</i>	Vidtagna kontrollåtgärder (attester) skall dokumenteras på ändamålsenligt sätt.
<i>Kontrollordning</i>	De olika kontrollmomenten skall utföras i en logisk ordning så att effekten av en tidigare kontrollåtgärd inte förtas av en senare kontrollåtgärd.

Genomförda kontroller

Obligatoriska manuella kontroller som utförts med godkänt resultat skall dokumenteras genom attest. Attest dokumenteras i enlighet med anvisningarna. Maskinellt utförda kontroller skall framgå av systemdokumentation och behandlingshistorik. Om kontrollansvarig (tidigare attestant) ej kan godkänna en ekonomisk transaktion skall den som beslutat om transaktionen underättas. Kan inte rättelse uppnås skall underrättelse ske enligt fastställd rutin.

Begäran om utbetalning av pengar

6 §

Varje nämnd skall utse person med befogenhet att på nämndens vägnar beordra utbetalning av pengar. Som regel ger nämnden denna befogenhet till förvaltningschefen.

Förvaltningschefen skall utse ett lämpligt antal ställföreträdare med befogenhet att begära utbetalning av pengar. Rätten att begära utbetalning av pengar skall ges till namngivna personer.

Person med rätt att begära utbetalning av pengar skall innan sådan begäran säkerställa att nödvändiga kontroller har skett av behöriga personer (behörighetskontroll).

Bilaga 9:11

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

Förskottskassa

7 §

Kommunstyrelsen tillhandahåller på nämndens begäran en förskottskassa på ett belopp som kommunstyrelsen bestämmer.

Förvaltningschefen skall se till att förskottskassans pengar finns insatta på ett konto, som stadsledningskontoret har anvisat, till dess att pengarna behöver användas. Förvaltningschefen skall utse en person med ansvar för förskottskassan. Förvaltningschefen skall se till att pengar i förskottskassan redovisas, kontrolleras och inventeras enligt gällande regler och anvisningar.

Förvaltningschefen kan fördela förskottskassan på flera underförskottskassor. Vad som ovan sagts gäller även underförskottskassor.

Borttaget: Det beviljade beloppet räntebeläggs med en räntesats som kommunfullmäktige fastställer i samband med årsbudgeten. Räntesatsen skall spegla marknadsräntan.¶

Borttaget: räntebärande

Borttaget: Räntan på detta konto tillfaller nämnden.

Kontokort

8 §

Se kommunstyrelsens policy avseende kontokort.

Utbetalning

9 §

Kommunstyrelsen svarar för alla utbetalningar om kommunstyrelsen inte medgett undantag.

Stadsledningskontoret skall verkställa stadens utbetalningar.

Likviditetshandling

10 §

Kommunstyrelsen ansvarar för stadens likviditetshandling, upplåning och skuldförvaltning, utlåning samt tecknande av stadens borgen i enlighet med vad som föreskrivits i instruktionen för stadsledningskontoret och i Stockholms stads finansiella policy samt i andra beslut av kommunfullmäktige.

Förvaltningschefen skall på anmodan av stadsledningskontoret upprätta en likviditetsprognos och lämna in den till kontoret.

4 kap UPPHANDLING

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av reglerna i detta kapitel.

Övergripande

1 §

Stadens nämnder skall tillämpa lag om offentlig upphandling (LOU [2007:1091](#)) samt de lagar som kompletterar eller ersätter denna lag, liksom nedan angivna regler, samt av kommunfullmäktige beslutad konkurrens- respektive upphandlingspolicy samt till ovan nämnda dokument tillhörande anvisningar.

Borttaget: 1992:1528

2 §

Följande begrepp används nedan och i övriga inom staden styrande dokument på upphandlingsområdet:

Bilaga 9:12

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

Upphandling

Som upphandling räknas en transaktion som innebär ömsesidiga ekonomiska förpliktelser för de inblandade parterna. Som ekonomisk förpliktelse räknas motprestation såsom ekonomisk ersättning, arbetsinsats eller upplåtelse av någon annan slags nytthet. Exempel på upphandling är köp av en vara, tjänst, verksamhet eller entreprenad, liksom ingående av samarbetsavtal. Även hyra och leasing av varor faller under begreppet upphandling.

Upphandlande myndighet

Den beslutande församling som ansvarar för att anskaffning sker i enlighet med lag, regler och policy. Utgörs inom staden av nämnd respektive bolag.

Borttaget: enhet

Lokal upphandling

Upphandling som utförs av en upphandlande myndighet för att lösa behovet av en viss vara eller tjänst inom nämnden.

Borttaget: enhet

Gemensam upphandling

Upphandling som genom samverkan mellan två eller flera nämnder genomförs för att lösa behov inom samtliga deltagande nämnders ansvarsområde. Deltagande i sådan upphandling är frivillig och beslutas av respektive nämnd eller tjänsteman inom nämnden som med stöd av delegation äger fatta sådant beslut.

Central upphandling

Upphandling där samtliga nämnders ansvar för upphandling överförs till en nämnd som i enlighet med beslut i kommunfullmäktige genomför upphandling för hela stadens behov. Deltagande i central upphandling är tvingande för stadens nämnder såvida fullmäktige inte beslutat om undantag för viss nämnd. Stadens bolag deltar efter inbjudan i central upphandling som i gemensam upphandling.

Ramavtal

Med ramavtal avses ett avtal som ingås mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer i syfte att fastställa villkoren för senare tilldelning av kontrakt under en given tidsperiod.

Borttaget: Ramavtal är en form av avtal som innebär att avtal träffas om villkoren för leverans av ett visst varu- eller tjänstesortiment under en viss period, utan att den exakta volymen eller tidpunkten för leverans fastställs i avtalet. Observera att ramavtal definieras i LOU

Avrop

Inköp/beställning som görs med grund i ramavtal benämns avrop.

Direktupphandling

3 §

Direktupphandling definieras i LOU och får endast användas under de omständigheter som föreskrivs där. Kommunstyrelsen utfärdar och beslutar om de riktlinjer som skall gälla för direktupphandling.

Direktupphandling får normalt inte förekomma på områden där ramavtal finns.

Utöver kommunstyrelsens riktlinjer kan stadsledningskontoret utfärda anvisningar för rutiner kring direktupphandling.

Borttaget: beställningar behöver göras löpande och med kort förvarning eller där beställningsvolymen vid varje tillfälle (avrop) är liten i förhållande till upphandlingskostnaden.¶ Upphandling av ramavtal skall normalt resultera i avtal med endast en leverantör. Om avtal kan komma att tecknas med flera leverantörer skall meddelande om att så kan ske framgå av förfrågningsunderlaget. Förfrågningsunderlaget skall då också meddela en princip som kommer att användas för avropens fördelning. Tilldelningsbeslutet skall i sådana fall innehålla information om skälen till att flera leverantörer har antagits.

Ramavtal

4 §

Ramavtal får användas på områden där det är till gagn för konkurrensen och för stadens ekonomiska och verksamhetsmässiga intressen.

Av förfrågningsunderlaget skall framgå hur tilldelning av kontrakt kommer att ske inom ramavtalet.

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

Ramavtal skall i första hand följas av exklusivitet. Detta innebär att om en nämnd genomfört eller deltagit i ramavtalsupphandling skall nämnden inte teckna andra avtal avseende samma vara eller tjänst att gälla under ramavtalets avtalstid (s k *avtalstrohet* skall gälla). Om ramavtal inte avses innebära exklusivitet skall detta tydligt framgå av såväl avtal som förfrågningsunderlag.

Dokumentation**5 §**

Information om alla beställningar som görs genom avrop eller upphandling skall dokumenteras. Kraven på dokumentation styrs dels av lag, dels av stadens behov av att kunna analysera och förklara sitt agerande i upphandlingsärenden.

Grundregeln är att alla beslut om genomförande av upphandling, direktupphandling eller avrop skall dokumenteras på ett sådant sätt att det framgår vem som fattat beslutet, i vilket syfte samt det ungefärliga värdet av den gjorda beställningen. Utöver detta skall dokumentation upprättas i enlighet med vad reglerna för respektive upphandlingsförfarande kräver.

Stadsledningskontoret skall utfärda anvisningar och råd kring hanteringen av handlingar i upphandlingsärenden.

Vad gäller gallring skall de av stadsarkivet utfärdade gallringsbesluten följas.

Borttaget: upphandlingsform

Systemstöd för inköp**6 §**

Stadsledningskontoret har rätt att utfärda anvisningar kring beställningar via elektroniskt inköpsstöd.

5 kap DONATIONSMEDEL och VÄRDEHANDLINGAR**Mottagande av donation****1 §**

Mottagande av donation skall underställas kommunfullmäktige för prövning då det är fråga om ett stiftelseförordnande. Även gåva skall underställas kommunfullmäktige när gåvans värde överstiger 500 000 kr. I övriga fall beslutar respektive nämnd efter förslag från förvaltningschef.

Placering av fondtillgång**2 §**

Tillgångar tillhörande stadens anknutna stiftelser skall placeras i enlighet med av kommunstyrelsen beslutade placeringsföreskrifter.

Förvaltning av fondtillgång**3 §**

Förvaltas fond eller stiftelse av nämnd skall denna anlita kommunstyrelsen för handhavande av fondens eller stiftelsens tillgångar i den mån stiftelseförordnandet inte föreskriver annat.

Förvaring av värdehandlingar

4 §

Förvaltningschef svarar för att värdehandlingar förtecknas och förvaras tillfredsställande. Förvaltning kan anlita stadsledningskontoret för förvaring av värdehandlingar, som nämnd innehar för stadens räkning.

6 kap INTERN KONTROLL

Nämnderna skall enligt kommunallagen 6 kap. 7 § var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Nämnderna skall också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller när vården av en kommunal angelägenhet med stöd av kommunallagen 3 kap. 16 § har lämnats över till någon annan.

Revisorernas uppgift är enligt kommunallagen 9 kap. 9 § att pröva om bl.a. den kontroll som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Stadsledningskontoret utfärdar anvisningar för tillämpningen av följande regler i samråd med revisionskontoret.

1 §

Den interna kontrollen inom en nämnd skall bygga på en helhetssyn på den kommunala verksamheten. Detta betyder att den skall omfatta mål och strategier, styrning och uppföljning samt skydd av tillgångar. Inom dessa områden skall det finnas inbyggda uppföljnings- och kontrollsystem som säkrar en effektiv förvaltning och förebygger allvarliga fel eller förluster.

Nämnd ansvarar för att ett system för intern kontroll upprättas inom respektive verksamhetsområde med övergripande riktlinjer, regler och anvisningar i syfte att säkerställa att

- verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt
- att lagar, avtal och andra för nämnden gällande regler, föreskrifter och beslut följs
- anskaffningen och användningen av resurser är effektiv och ändamålsenlig
- stadens tillgångar skyddas
- redovisningen och uppföljningen av verksamhet och ekonomi är rättvisande, tillförlitlig och ändamålsenlig samt att
- säkerheten i redovisningsrutiner, administrativa rutiner och IT-system är tillfredsställande.

Förvaltningschef skall upprätta förslag till internt kontrollsystem för nämnden och skall tillse att konkreta regler och anvisningar utformas för att upprätthålla en god intern kontroll inom alla verksamhetsområden.

Verksamhetsansvariga chefer på olika nivåer i organisationen skall bidra till utformningen av konkreta regler och anvisningar för en god intern kontroll inom sina verksamhetsområden och skall informera övriga anställda om reglernas och anvisningarnas innebörd.

Samtliga anställda är skyldiga att följa gällande regler och anvisningar för intern kontroll.

2 §

Nämnd skall årligen fastställa en internkontrollplan för att följa upp att det interna kontrollsystemet fungerar tillfredsställande inom nämndens verksamhetsområden. Utifrån en risk- och väsentlighetsanalys skall nämnden välja ut ett antal områden/rutiner som skall granskas särskilt under verksamhetsåret för att verifiera att mål uppnås samt att riktlinjer och fastlagda kontroller upprätthålls/genomförs.

Förändringar är synliga med ändringsmarkeringar

Förvaltningschef skall tillse att en risk- och väsentlighetsanalys genomförs och dokumenteras och med denna som underlag upprätta förslag till internkontrollplan för nämnden.

3 §

Nämnd skall försäkra sig om att internkontrollplanen genomförs och vid behov vidta åtgärder som säkerställer att den interna kontrollen är tillräcklig.

Förvaltningschef skall regelbundet rapportera till nämnden om hur internkontrollplanen genomförs, hur den interna kontrollen fungerar samt föreslå nämnden erforderliga åtgärder för att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig.

Brister i den interna kontrollen skall omedelbart rapporteras till närmast överordnad.

Vid misstanke om brott av förmögenhetsrättslig karaktär skall nämnden utan oskäligt dröjsmål vidta åtgärder. Förvaltningschef skall omgående informera nämnden och revisionskontoret om det hos förvaltningen uppdagas förhållanden som medför misstanke om att sådant brott föreligger. Förvaltningschef skall också tillse att nämnden och revisionskontoret informeras om de åtgärder som vidtas.

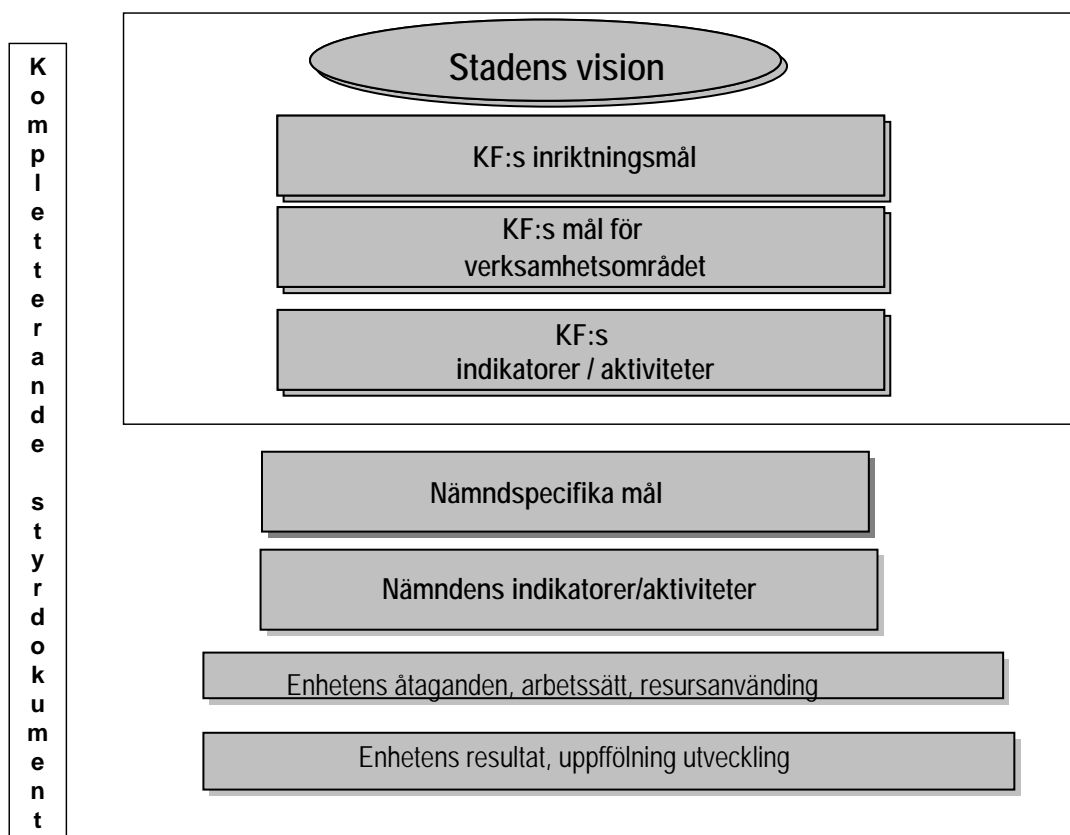
Stadens ledning och styrning

Vision 2030 är den gemensamma långsiktiga visionen om hur staden ska utvecklas och redovisar stadens långsiktiga mål, vilka utmaningar staden står inför, samt strategier för en långsiktig och hållbar utveckling.

Kommunfullmäktige fastställer budget för staden. Budgeten är överordnad och styrande för stadens alla verksamheter. Övriga styrdokument har att förhålla sig till denna. Utifrån de mål som kommunfullmäktige fastställer i budgeten finns styrdokument inom olika områden. Kommunfullmäktige fastställer i budgeten ett antal indikatorer som mäter måluppfyllelsen samt aktiviteter som ska bidra till att målen uppfylls.

ILS är stadens system för integrerad ledning och uppföljning av verksamhet och ekonomi (se bild nedan). ILS-webb är det huvudsakliga verktyget för att styra mot och följa upp kommunfullmäktiges mål genom beslutade indikatorer och aktiviteter. Uppföljning av program och riktlinjer ska inordnas i budgeten genom indikatorer och aktiviteter. Därigenom följs programmen upp tillsammans med uppföljningen av nämnder och styrelser ekonomi och verksamhet. Programmen är övergripande och långsiktiga därav följer att de övergripande målen som anges i programmen kan sträcka sig över mandatperioder men att aktiviteter och indikatorer kan komma att förändras utifrån förändringar av budgetens inriktning

Stadens styrning enligt ILS

Stadens vision

Är det dokument som samlat redovisar stadens långsiktiga mål, vilka utmaningar staden står inför och strategier för en långsiktig hållbar utveckling. Tidsperspektivet är mycket långsiktigt, uppemot 30 år.

Budget

Budgeten är det övergripande och överordnande styrdokumentet för stadens nämnder och styrelser. I den läggs följande fast:

- kommunfullmäktiges inriktningsmål
- kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet
- kommunfullmäktiges årliga indikatorer
- kommunfullmäktiges obligatoriska nämndindikatorer
- kommunfullmäktiges beslutade aktiviteter

Indikatorerna redovisas och följs upp i ILS-webb, där även de aktiviteter som kommunfullmäktige beslutat om för nämnder och styrelser redovisas. Tidsperspektivet är treårigt med fokus på budgetåret.

Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål är verksamhetsövergripande och tydliggör vad som är viktigt att nämnder och styrelser uppfyller. Tidsperspektivet är treårigt.

Kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet

KF:s mål för verksamhetsområdet konkretiserar inriktningsmålen i förhållande till de olika verksamheter som bedrivs i staden.

Kommunfullmäktiges indikatorer

KF:s indikatorer fastställs i budgeten. De mäter i vad mån nämnder och styrelser uppfyller KF:s mål.

Kommunfullmäktiges obligatoriska nämndindikatorer

I samband med budget kan kommunfullmäktige besluta om nämndindikatorer som är obligatoriska för respektive nämnd att följa upp. Dessa redovisas i nämndens verksamhetsberättelse som lämnas till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktiges beslutade aktiviteter

Aktivitet är en riktad insats under en begränsad tidsperiod. Aktiviteter tas fram för att bidra till måluppfyllelsen och ska ha start och slutdatum samt en ansvarig nämnd. Aktiviteterna följs upp i tertiärrapporterna och årsredovisningen med kommentarer på avvikelser. Aktiviteter är inte ordinarie arbets sätt för att genomföra nämndens eller styrelsens uppdrag.

Övrig uppföljning

Nämnders egna indikatorer

Nämnder och styrelser kan därutöver besluta om indikatorer för nämndens respektive styrelsens egna verksamhetsområden. Dessa ska respektive nämnd och styrelse följa upp. Det finns inget krav på att de ska redovisas vidare till kommunfullmäktige.

Basnycketal

Kommunfullmäktige har beslutat om ett antal basnyckeltal för ett antal verksamhetsområden. Dessa förändras inte över tid om inte synnerliga skäl föreligger och redovisas i samband med stadens årsredovisning.

SLK:s analysindikatorer

Stadsledningskontoret kan vid behov ta fram analysindikatorer som kompletterar kommunfullmäktiges indikatorer. Analysindikatorerna används för att fördjupa uppföljningen inom vissa områden och det finns inga krav på att de ska redovisas till kommunfullmäktige.

Kompletterande styrdokument

Program

Program är måldokument som är långsiktiga samt stadsövergripande. Programmen syftar inte till att slå fast detaljerade åtgärder, men kan innehålla förslag på aktiviteter och indikatorer samt metoder för hur programmets mål ska nås. Stadens nämnder och styrelser ska följa de program som finns inom respektive verksamhetsområde. KF ansvarar för att formulera indikatorer och aktiviteter utifrån respektive års budget som förhåller sig till dessa programs indikatorer och aktiviteter. Program följs upp på KF-nivå. (Häri inbegrips även policys, planer och strategier.)

Riktlinjer

Riktlinjer är en följd av ett fattat beslut i KF och anger hur verksamheten ska agera för att nå KF:s mål.

För att skapa en enhetlighet i begrepp och benämningar av styrdokument har staden för avsikt att fortsättningsvis benämna styrdokument i termer av program eller riktlinjer. Det är i dagsläget svårt att definitionsmässigt se skillnaden mellan program, plan, policy och strategi. Dessa begrepp kommer därför att utgå. Framtida styrdokument som utarbetas och beslutas är antingen program eller riktlinjer utifrån de definitioner som beskrivs ovan.

Nämnder och styrelsers mål, indikatorer och aktiviteter

Nämnder och styrelsers nämndspecifika mål konkretiserar KF-målen för verksamhetsområdet och beskriver vilket resultat som ska uppnås. Nämnder och styrelsers egna indikatorer och aktiviteter tas fram för den egna nämndens uppföljning.

Risk och väsentlighetsanalys

Nämndens ansvar för den interna kontrollen är styrt via kommunallagens 6 kap. 7 §. Nämnderna ska var och en inom sitt område se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige har bestämt samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnderna ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Detsamma gäller

Bilaga 10:4

när vårderna av en kommunal angelägenhet med stöd av kommunallagen 3 kap. 16 § har lämnats över till någon annan.

Nämndens internkontrollarbete ska bestå av tre delar. Dels ska nämnden ha fastställt ett aktuellt system för internkontroll. Nämnden ska vidare årligen genomföra en risk- och väsentlighetsanalys. En risk- och väsentlighetsanalys ska tydliggöra vilka hot som föreligger som följd av påverkbara eller opåverkbara risker. I samband med verksamhetsplanen ska nämnden göra en risk- och väsentlighetsanalys med utgångspunkt från kommunfullmäktiges indikatorer samt en del som utgår från de processer som nämnden ansvarar för. I risk- och väsentlighetsanalysen ska nämnden dels uppskatta sannolikheten för att risken ska inträffa, dels uppskatta väsentlighetsgraden av bedömda risker samt slutligen ta ställning till hur riskerna ska behandlas. Utifrån den genomförda risk- och väsentlighetsanalysen ska nämnden ta fram en aktuell internkontrollplan som bifogas till verksamhetsplanen.

Styrning och uppföljning på enhetsnivå

Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska leda till att verksamheten utvecklas. Genom ett systematiskt kvalitetsarbete med tydliga åtaganden, arbetssätt och uppföljning av dessa får enheten svar på vad som leder till en effektiv resursanvändning och en utveckling av verksamheten.

Åtagande

Enheten konkretiserar nämndens mål genom egna åtaganden som finns i verksamhetsplanen för enheten. Åtagandena ska beakta brukarnas behov och efterfrågan. Åtagande är vad enheten åtar sig gentemot brukarna och nämnden. Åtagandena ska vara tydliga, fånga syftet med verksamheten, fokusera på väsentliga kvalitetsaspekter och rymmas inom enhetens ekonomiska ram. Innan de fastställs ska trovärdigheten i åtaganden bedömas av respektive nämnd eller förvaltningsledning.

Kvalitetsgarantier

Kvalitetsgarantier beskriver varje verksamhets uppdrag gentemot brukare/kunder och vad de åtar sig att göra för att genomföra dem. Utifrån kvalitetsgarantierna kan brukarna/kunderna sedan ta ställning till hur verksamheten fungerar och engagera sig i att förbättra den. Kvalitetsgarantierna visar samlat enhetens verksamhetsidé, åtaganden och rutiner för att hantera klagomål och beslutas tillsammans med enhetens verksamhetsplan.

Arbetsätt

Enheter måste ha ett tydligt arbetssätt som säkerställer ett effektivt resursutnyttjande och säkrar kvaliteten i åtagandena och verksamheten.

Resursanvändning

Användningen av resurserna ska vara effektiv för att nå åtagandena. Genom att utveckla arbetssätten och uppföljning av resultat används resurser såsom budget, lokaler, IT-stöd, materialåtgång, medarbetarnas kompetens, energiförbrukning på bästa sätt. Det ska gå att mäta hur resurser används.

Uppföljning

Enheter ska ha metoder för att löpande följa upp sitt arbete. Uppföljningen ger underlag för beslut om åtgärder när data visar att valda arbetssätt riskerar att försvåra att åtagande nås. Uppföljningen säkerställer att åtaganden uppnås samt att erfarenheter tas tillvara för lärande och utveckling. Enheten ska följa upp hur väl de lever upp till målen för verksamhetsområdet, åtaganden, arbetssätt, resursanvändning och ekonomiskt utfall.

Resultat och analys - Utveckling

För all verksamhetsuppföljning och framgångsrik utveckling är det av yttersta vikt att regelbundet analysera sitt arbete och se i vad mån detta leder till en effektiv verksamhet med brukaren i fokus. För att kunna nå dit måste varje enhet säkerställa att de prioriterar rätt områden i förhållande till avsatt budget och befintliga resurser. Genom att ta fram tydliga underlag som visar vilka resultat som leder till måluppfyllelse uppnås en kunskap om vad som leder till en utveckling av verksamheten utifrån ett brukarperspektiv och vad som inte gör det. Denna kunskap underlättar för politiker och tjänstemän att utarbeta relevanta mål, åtaganden och kvalitetsgarantier, men även till att utveckla effektiva arbetssätt och ett optimalt resursutnyttjande. På sikt kan detta innebära en möjlighet för staden att kunna budgetera per mål.

Denna skrivning kompletterar och i förekommande fall ersätter följande dokument;

- Översyn av styrdokument, utl 2005:73 KF 2005-04-18
- Nyckeltal för stadens integrerade lednings- och styrsystem, utl 2005:146 KF 2005-09-19
- Utveckla och förenkla det integrerade systemet för ledning och uppföljning av stadens ekonomi och verksamhet, ILS, utl 2005:161 KF 2005-10-03

Stadsövergripande styrdokument

Område	Styrdokument	Antagen av	Besluts - datum	Kommentar
Barn, ungdom och utbildning				
	Förskoleplan för Stockholms stad. En ny förskoleplan utarbetas.	KF	Upphörde i samband med budget 2007	Revidering pågår, beslut hösten 2008.
	Handlingsprogram för FN:s barnkonvention	KF	2004-09-20	Revidering pågår, beslut hösten 2008.
	Skolplan för Stockholms stad 2008	KF	2008-06-16	Kvarstår
Ekonomi				
	Finanspolicy för kommunkonsernen Stockholms stad	KF	2007-11-26	Kvarstår
	Försäkringspolicy för Stockholms stad	KF	2004-03-01	Kvarstår
	Styrning och uppföljning av investeringar och andra betydande projekt	KS	2005-10-26	Kvarstår
	Regler för ekonomisk förvaltning	KF	2007-03-26	Revideras i budget
Funktionsnedsättning				
	Handikappolitiskt program för Stockholms stad. Nytt program utarbetas 2010.	KF	2004-12-14	Kvarstår
	Stöd till personer med utvecklingsstörning i Stockholm stad	KF	1999-09-06	Revidering pågår 2008.
Information - kommunikation				
	Kommunikationspolicy för Stockholms stad	KF	2006-06-12	Kvarstår
Infrastruktur				
	Bostadsförsörjningsprogram Kvarstår till ny översiktsplan 2010 antagits	KF	2005-03-21	Kvarstår
	Byggnadsminnesförklaring – policy för Stockholms stads egna byggnader	KF	1992-11-09	Kvarstår
	Renhållningsordning för Stockholms kommun, innefattar föreskrifter och avfallsplan 2008-2012	KF	2007-12-11	Kvarstår
	Stockholms parkprogram, handlingsprogram 2005-2009, för utveckling och skötsel av parker och natur	KF	2006-01-23	Kvarstår

Bilaga 11:2

	Stockholms stads trafiksäkerhetsprogram för åren 2005-2010	KF	2005-02-21	Revidering pågår 2008-09.
	Vision för Söderort	KF	2004-10-01	Kvarstår
	Översiktsplan 1999 Stockholm med tillhörande byggnadsordning <i>Ny översiktsplan 2010 håller på att utarbetas.</i>	KF	1999-10-04	Revidering pågår
IT och telefoni				
	E-strategi för Stockholms stad	KF	2008-06-13	Kvarstår
	Informationsteknisk plattform för Stockholms stad	KF	2005-02-21	Revidering pågår 2008.
	IT-program för Stockholms stad Telefonpolicyn ingår numera i IT-program för Stockholms stad	KF	2008-03-03	Kvarstår
	Telestrategi för Stockholms stad Ny telestrategi utarbetad.	KF	1995-09-18	Beslut väntas hösten 2008.
Kris- och säkerhetsfrågor				
	Säkerhetsprogram för Stockholms stad kommer att inkludera följande tre dokument; – Stockholms stads handlingsprogram för skydd mot olyckor. – Säkerhetspolicy för Stockholms stad. – Stockholms stads plan för krishantering och plan för kris-kommunikation.	KF KF KF KF	 2007-12-11 2008-03-03 2008-01-21	Beslut tas under hösten 2008
	Stockholms stads handlingsprogram mot olyckor, brandförsvarets del	KF	2007-12-11	Kvarstår
	Plan för Stockholms stads ledningsorganisation vid allvarliga kriser	KF	2005-06-13	Utgår
	Policy och riktlinjer för informationssäkerhet vid Stockholms stad Revidering pågår 2008.	KF	2005-06-13	Beslut väntas våren 2009.
	Säkerhetspolicy för Stockholms stad med kommentarer samt riktlinjer för lokal säkerhetssamordnare	KF	1993-09-06	Utgår
Kultur och fritid				
	Idrottspolitiskt program för Stockholms stad	KF	2006-05-29	Kvarstår
	Strategisk plan för bibliotek i Stockholms stad 2006-2010	KF	2006-05-29	Kvarstår

Miljö				
	Program för Stockholms vattenarbete 2006-2015	KF	2006-06-12	Kvarstår
	Stockholms miljöprogram 2008-2011	KF	2007-11-05	Kvarstår
Näringsliv, arbetsmarknad, omvärld				
	Stockholms stads näringslivspolitiska program	KF	2004-12-06	Revidering 2008-09.
Personalpolitik				
	Personalpolicy i Stockholms stad <i>Samtliga styrdokument nedan inom personalområdet är inarbetade i personalpolicyn.</i>	KF	2006-03-06	Beslut i KF hösten 2008
	Arbetsmiljöpolicy för Stockholms stad	KF	2006-03-06	Utgår
	Jämställdhetspolicy för Stockholms stad	KF	1998-09-07	Utgår
	Kompetensförsörjningsstrategi för Stockholm stad	KF	2006-02-06	Utgår
	Ledarstrategi för chefer i Stockholms stad	KF	2005-05-23	Utgår
	Lönepolitik i Stockholms stad	KF	1999-05-12	Utgår
	Policy mot alkohol- och drogmissbruk i Stockholms stad	KF	2006-03-06	Utgår
Socialtjänst				
	Barn och ungdomar som behöver särskilt stöd från såväl kommunen som landstinget (BUS)- Gemensam policy med riktlinjer i Stockholms län	KF	2003-12-17	Kvarstår
	Gemensamt policydokument för Stockholms läns kommuners och Stockholms läns landstings missbrukar- och specialiserade beroendevård	KS	1998-09-07	Beslut väntas under hösten 2008.
	Handlingsprogram för Stockholms stads arbete inom Operation Kvinnofrid	KF	2007-05-16	Kvarstår
	Stadens insatser till psykiskt funktionshindrade, bygger på länsövergripande policydok med SLL.	KF	1998-06-08	Kvarstår
	Stockholms stads brottsförebyggande program <i>Nytt program utarbetat.</i>	KF	2006-06-12	Beslut hösten 2008.
	Stockholms stads sociala program för att minska prostitutionen	KF	2006-06-12	Kvarstår
	Stockholms Tobaks-, Alkohol-	KF	2004-12-14	Beslut hösten 2008.

Bilaga 11:4

	och Narkotikapolitiska program (STAN) <i>Nytt program utarbetat.</i>			
Styrning och uppföljning				
	Strategi för kvalitetsutveckling i Stockholms stad.	KF	1999-05-10	Kvarstår
	Uppföljning av förbättringsförslag, synpunkter och klagomål – en del i stadens strategi för kvalitetsutveckling.	KS	1999-11-03	Kvarstår
	Integrerat system för ledning och uppföljning av stadens verksamheter.	KF	2005-10-03	Kvarstår
Upphandling				
	Upphandlingspolicy	KF	2007-03-26	Kvarstår
	Konkurrenspolicy	KF	2007-03-26	Kvarstår
Äldreomsorg				
	Stockholm stads äldreomsorgsplan 2007-2011	KF	2007-11-26	Kvarstår
Övriga				
	Evenemangspolicy för Stockholms stad	KF	2001-09-03	Kvarstår
	Representation i Stockholms stad, stadens policy	KF	1999-03-22	Revidering pågår 2008
	Stockholm stads policy mot mutor. Revidering pågår 2008.	KS	1997-03-05	Beslut väntas hösten 2008.

Definition av daglig verksamhet enligt 9 § 10 i lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

I budget 2008 beslutade kommunfullmäktige om ett nytt resursfördelningssystem för de prestationsrelaterade verksamheterna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning. De verksamheter som berördes var gruppboende, barnboende, daglig verksamhet samt korttidshem. I ärendet om översynen av de prestationsrelaterade verksamheterna inom funktionsnedsättning anges ett antal följduppdrag för vidare utredning. Resultatet av denna utredning redovisas dels i verksamhetstexten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning och dels i nedanstående definition av daglig verksamhet.

Denna definition är framtagen för att användas vid bedömningen av interna verksamheter i samband med resursfördelning av det prestationsrelaterade anslaget inom Stockholms stad. Definitionen avser inte att tjäna som riktlinje vid den myndighetsutövande verksamheten.

Definition av daglig verksamhet enligt 9 § 10 LSS vid resursfördelning av det prestationsrelaterade anslaget för personkrets 1 och 2 enligt § 1 LSS.

Allmänt

Det övergripande syftet med daglig verksamhet är att förse personer, tillhöriga personkrets 1 och 2 § 1 LSS, i yrkesverksam ålder vilka inte förvärvsarbetar eller studerar, meningsfull sysselsättning under dagtid. Detta hindrar dock inte personer vilka uppnått pensionsålder möjligheten att fortsätta i daglig verksamhet för att på så sätt undvika passivering och isolering. Vid val av verksamhet ska de individuella behoven beaktas. Detta innebär att omfånget av vad som innefattar begreppet daglig verksamhet är stort. Verksamheten kan således utföras i form av produktionsinriktade uppgifter såväl som inom dagcenterverksamheter men även aktiviteter med habiliterande inriktning bör kunna tillräknas. För vissa personer kan det innebära verksamhet som inriktar sig mot framtida deltagande i normalt förvärvsarbete. Det ska dock poängteras att daglig verksamhet inte ska uppfattas som en anställningsform.

Enligt förarbetena bör det övergripande målet vara att på kort eller lång sikt utveckla den enskildes möjligheter till arbete. Detta är dock inte realistiskt i samtliga fall. Verksamheten ska dock erbjuda den enskilde trygghet, meningsfullhet, gemenskap, utveckling och stimulans och på så sätt främja den enskildes personliga utveckling och delaktighet i samhället.

Bilaga 12:2

Formerna för verksamheten

Det ska finnas en lokal som verksamheten är knuten till och fungera som en utgångspunkt och samlingsplats för de personer som deltar i den dagliga verksamheten (*Länsstyrelsens bedömningsgrunder gällande särskilda krav på den dagliga verksamhetens utformning juni 2005, sid 11*).

Den enskilde ska känna sig delaktig och bör därför beredas möjlighet att så långt som möjligt kunna påverka verksamheten. Detta kan ske med hjälp av brukarråd eller att man på annat sätt tar del av och i möjligaste mån beaktar de önskemål den enskilde framför. För att så långt som möjligt tillgodo se den enskildes rätt till förutsägbarhet och trygghet bör verksamheten bedrivas *regelbundet*.

För att kunna tillgodose kraven på regelbundenhet, struktur och distinktion mellan det yrkesmässiga och privata ska verksamheten bedrivas med ett *minimum av 4 timmar per vecka*.

Personalen ska tillhöra den dagliga verksamheten och inte vara knutna till den enskildes boende. Personalbemanningen bör även ha den täthet och speciella kompetens som krävs utifrån den verksamhet som bedrivs inom den dagliga verksamheten.

Den dagliga verksamheten ska vara skild från boendets lokaliteter och dess personal. Detta för att den enskilde ska kunna skilja på de olika roller som den enskilde har i boendet och i arbetet. I likhet med förvärvsarbetande har den enskilde i daglig verksamhet rätt till en längre ledighet under semesterperioden.

Övrigt

Resor till och från den dagliga verksamheten omfattas inte av det prestationsrelaterade anslaget. Kostnader för resor ersätts från det fasta anslaget i budgeten.

Ärenden som avslutas eller besvaras i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2009 för Stockholms stad

Dnr 340-1190/2000

Arbetskraft, förslag till åtgärder för att motverka bristen på -; "Spetskompetens i Stockholm - Behov och akuta åtgärder" – Skrivelse till regeringen

Näringslivsnämnden

Avslutas med hänvisning till att frågor om personalförsörjning behandlas i kommunfullmäktiges budget 2009 och i nämnders och bolagsstyrelsers verksamhetsplaner.

Dnr 330-3942/2004

Förslag till nyckeltal

Arbetsmarknads- och integrationsberedningen

Avslutas med hänvisning till att indikatorer för området arbetsmarknad och integration beslutas i kommunfullmäktiges budget 2009. I budgetens bilaga 10 redogörs för stadens styrdokument och i bilaga 11 redovisas stadsövergripande styrdokument.

Dnr 325-1417/2006

Resursfördelningsmodell för individ och familjeomsorg vuxna samt barn och ungdomar

Stadsledningskontoret, finansavdelningen

Avslutas med hänvisning till den översyn som gjordes 2005 och 2006 av socialpsykiatri och barn och unga, kriterierna ändrades och beslut fattades av kommunfullmäktige. För vuxendelen gjordes en översyn men något politiskt beslut om förändring av nyckeln fattades i bilaga till budget 2007. Inga förslag till förändring av det tidigare reviderade resursfördelningsystemet föreslås i kommunfullmäktiges budget 2009, varför nuvarande resursfördelningsmodell kvarstår.

Dnr 326-3150/2006

Utvärdering av tillgänglighetsprojektet - Redovisning av uppdrag i budget 2006

Stadsledningskontoret, Infrastrukturavdelningen

Avslutas med hänvisning till kommunfullmäktiges beslut i budget 2009 om aktivitet riktad till alla nämnder och bolagsstyrelser om att informationen ska vara tillgänglig för personer med funktionsnedsättningar, att trafik- och renhållningsnämnden om att åtgärda enkelt avhjälpta hinder och att idrottsanläggningar ska bli mer tillgängliga.

Dnr 328-3557/2006

Motion (2006:29) om nya fotbollsarenor för Stockholms stora fotbollsklubbar

Billy Östh och Mats G Nilsson, båda (m)

Besvaras med hänvisning till kommunfullmäktiges budget 2009 där inriktningen är att ge idrottsföreningarna förutsättningar att bedriva näringsverksamhet, bland annat möjligheten att äga eller ta över driften av hela anläggningar. I ägardirektiven till Stockholm Globe Arena Fastigheter AB för 2009-2011 anges att de ska ansvara för projektering och genomförande av en nya arena i anslutning till Globen.

Dnr 325-3140/2007

Skrivelse om fosterbarn

Carin Jämtin (s)

Besvaras med hänvisning till kommunfullmäktiges beslut i budget 2009 om att staden ska prioritera arbetet med utsatta barn och ungdomar genom fler familjehem för en delvis förändrad målgrupp med tydligt högre andel tonårsbarn. En satsning på rekrytering av familjehem för just tonåringar ska göras under senare delen av 2009. Alla familjehem som staden anlitar ska ha rätt utbildning för uppgiften. Möjligheterna och formerna för ett ökat stöd till familjehem vid överflyttning av vårdnad ska utredas.

Dnr 326-1487/2007

Skrivelse om personella resurser till stadsbyggnadskontoret för att ta hand om hinder i den fysiska miljön

Stadsbyggnadsnämnden

Avslutas med hänvisning till kommunfullmäktiges budget 2009 rubriken stadsbyggnadsnämnden; ”Ekonomiska förändringar till följd av organisationsförändringar beslutas av kommunstyrelsen i samband med fastställande av nämndernas verksamhetsplaner. En renodling av ansvaret för markanvisningar, detaljplaner, bygglov, anläggning, tillståndsgivning, och förvaltning inom det tekniska området ska förenkla och effektivisera arbetet ytterligare.” Aktiviteten ”Stadsbyggnadskontoret ska redovisa en metod för hur tillgänglighetsfrågorna kommer in i ett tidigt skede i bygg- och planprocessen” bidrar till att förhindra och förebygga eventuella resursfrågor.

Dnr 326-2481/2007

Skrivelse om tillgänglighetsanpassning av Stadshuset

Stefan Nilsson (mp)

Stadshuset förvaltas av fastighetsnämnden. Skrivelsen besvaras med hänvisning kommunfullmäktiges aktivitet i budget 2009 om att tillgängligheten i stadens lokaler ska förbättras.

Dnr 023-2593/2005

Framställan om anslag för genomgångsbostäder för flyktingar för år 2006

Stiftelsen Hotellhem i Stockholm

Dnr 023-2638/2007

Plan för Stiftelsen Hotellhem i Stockholm (SHIS) genomgångsbostäder för flyktingar under perioden 2008—2013

Stiftelsen Hotellhem i Stockholm

Dnr 023-3020/2007

Kostnadskalkyl och beräkningsgrund 2008 avseende genomgångsbostäder för flyktingar enligt avtal mellan Stiftelsen och Staden

Stadsledningskontoret, Finansavdelningen

Dnr 023-1947/2008

Kostnadskalkyl och beräkningsgrund 2009 avseende genomgångsbostäder för flyktingar enligt avtal mellan Stiftelsen och Staden

Stadsledningskontoret, Finansavdelningen

Avslutas med hänvisning till att kommunfullmäktige i budget 2009 beslutar att ansvaret för Stiftelsen Hotellhem i Stockholm flyttas från kommunstyrelsen till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden. Stiftelsen Hotellhem tillhandahåller genomgångsbostäder för flyktingar. Kommunfullmäktige har i budget 2006 gett kommunstyrelsen i uppdrag att i samarbete med stiftelsen omstrukturera verksamheten med inriktning mot en framtida avveckling. Kvarvarande genomgångsbostäder görs från och med 2009 om till hotellhem för familjer.

Dnr 321-4904/2008

Förskolepeng för kommunala förskolor och familjedaghem

Stadsledningskontoret, finansavdelningen

Avslutas med hänvisning till att förskolepengens införande, nivå och utformning beslutas i kommunfullmäktiges budget 2009.

Dnr 302-536/2008

Begäran om ekonomiska medel till parkinvesteringar för år 2009-2011

Bromma stadsdelsnämnd

Avslutas med hänvisning till att kommunfullmäktige i budget 2009 beslutar om en rad förändringar för plan- och byggprocessen. Budgetjusteringar görs i samband med kommunstyrelsens beslut om nämndernas verksamhetsplaner för 2009 och årets tertialrapporter.

Dnr 311-315/2008

Kortare plan- och byggprocess samt renodling av ansvar för vissa tekniska processer, inkl. revidering av reglementen (Förkortning av tidsåtgång för plan och byggprocessen samt renodling av ansvaret för vissa tekniska processer. Direktiv till utredaren.)

Trafikkontoret

Avslutas med hänvisning till att kommunfullmäktige i budget 2009 beslutar om en rad förändringar för kortare plan- och byggprocess samt renodling av ansvaret för vissa tekniska processer.

Dnr 326-1399/2008

Förslag till ersättningssystem samt övergripande handläggning av den enskildes val i valfrihetssystem inom omsorgen enligt LSS om personer med funktionsnedsättning (Kommunstyrelsen får i uppdrag att ta fram ett ersättningssystem och förslag till ersättningar/nivåer eller annan utformning samt att föreslå hur transportkostnader ska hanteras)

Stadsledningskontoret, Förnyelseavdelningen

Avslutas med hänvisning till kommunfullmäktiges beslut i budget 2009 om att valfrihet införs inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning (LSS) den 1 juli 2009.

Dnr 328-1530/2008

Redovisning av förstudie/program för anläggande av en skatepark i Högdalen

Idrottsnämnden

Avslutas med hänvisning till kommunfullmäktiges beslut i budget 2009 om aktiviteter riktade till exploateringsnämnden om att leda arbetet inom Högdalen, inkl Högdalstopparna, för fritids- och rekreationsområde.

Dnr 331-1366/2008

Organisatorisk placering av Jobbtorg

Stadsledningskontoret, Finansavdelningen

Avslutas med hänvisning till kommunfullmäktiges beslut i budget 2009 om att ansvaret för Jobbtorg Stockholm överförs till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden den 1 januari 2009.

Utdrag ur kommunfullmäktiges protokoll den 17 oktober 2008

§ 4

Ärenden som avslutas eller besvaras i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2009 för Stockholms stad (bilaga 13 till budgetutlåtandet)

Beslut

Kommunfullmäktige beslöt utan omröstning att avsluta och besvara ärenden i samband med kommunfullmäktiges beslut om budget 2009 för Stockholms stad enligt -----
----- **Bilaga 12.**